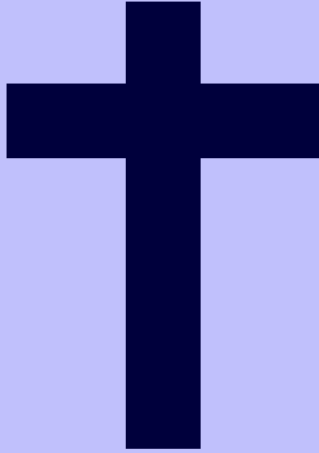

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South
Sudan

Morokodo **Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South Sudan**

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d

Contents

Matayo	1
Marako	45
Yowani	74
Loo 'ba vo Lituwë . .	108
Yemisi	151
Yowani	156

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Matayo ayöru

Zutu 'ba Yësu

¹ Nenyè zutu 'ba Yësu Korisito kozo 'ba Dawidi, kozo 'ba Abarayama.

² Abarayama ra o'jo Yisika, Yisika ra o'jo Yakoba, Yakoba ra o'jo Yuda, öndu nì èti.

³ Yuda ra o'jo Pereze Zera aba, ma zè ra Tamara, Pereze ra o'jo Ezerona,

Ezerona ra o'jo Rama, ⁴ Rama ra o'jo Aminadaba, Aminadaba ra o'jo Nasona,

Nasona ra o'jo Salamono, ⁵ Salamono ra o'jo Bowoza, ma mo ra Raba.

Bawoza ra o'jo Obede, ma mo ra Ruta. Obede ra o'jo Jese.

⁶ Jese ra o'jo Dawidi vo damöku.

Dawidi ra o'jo Solomono ma mo ra lu'bè pèti Uriya.

⁷ Solomono ra o'jo Rebama, Rebama ra o'jo Abiya, Abiya ra o'jo Asa.

⁸ Asa ra o'jo Yesopata, Yesopata ra o'jo Yorama, Yorama ra o'jo Uziya.

⁹ Uziya ra o'jo Yotama, Yotama ra o'jo Aza, Aza ra o'jo Ezikiya.

¹⁰ Ezikiya ra o'jo Manase, Manase ra o'jo Amona, Amona ra o'jo Yosiya.

¹¹ Yosiya ra o'jo Yekoniya zè 'dö öndu nì èti kadra 'ba kírì vidi tì'bè Babalöni.

¹² Tapèti kírì vidi tì'bè Babalöni ne.

Yekoniya ra o'jo Salatele, Salatele ra o'jo Zerobabele,

¹³ Zerobabele ra o'jo Abiyuda, Abiyuda ra o'jo Elikima,

Elikima ra o'jo Azora, ¹⁴ Azora ra o'jo Zadoka, Zadoka ra o'jo Akimo, Akimo ra o'jo Eliyuda, ¹⁵ Eliyuda ra o'jo Elizara, Elizara ra o'jo Matana, Matana ra o'jo Yakoba, ¹⁶ Yakoba ra o'jo Yosepa kora 'ba Mariya ma 'ba Yësu ma ako'jo Korisito ne.

¹⁷ Here kozo èdì kazi Abarayama zi Dawidi 'butè dömosowo, èdì kazi Dawidi ma i'bènni mî Babalöni 'butè dömosowo le mî ko'jo 'ba Korisito.

Ko'jo Yësu

¹⁸ Nenyè hala kö'du ko'jo 'ba Yësu Korisito. Alivö ma mo zi koze zi Yosepa, mora gba adro'bo rë nni dè mo ayolo rë nni mo omo ku kyigo 'ba Lawo Kölö Laka aba. ¹⁹ Mora kora 'bomo Yosepa vo kö'du laka ko'do mo omba dè zi gburu mo komo vidi kayo. Mo asösu gbo zi kinga mo liwo. ²⁰ Mora mati mo èdì kö'du ne sösu mo here ne, malayika 'ba Yere ayada rë nì zi mo tëmì wiri, iya henye, "Yosepa Kozo 'ba Dawidi, ere dè ta bi Mariya kiri zi yi na mbara 'beyi, ga kö'du wisi mi mo ne Lawo Kölö Laka ra i'di mo omo. ²¹ Mo ako'jo na wisi kora akako'jo ru mo Yësu ga kö'du mo ra akakonyi vidi 'beni 'e tëmì kö'du kyenyè 'bezè."

²² Kö'du ne biya o'do rë nì zi tëdi kaa Wiri i'di me'do mo ku kyere zi nēbi, iya henye, ²³ Wu'jè maako gba na wu'jè ngulu ako'jo wisi kora akako'jo ru mo Imanowele, mi me'do ne iya henye, "Wiri èdi ze aba."

²⁴ Mora Yosepa ongo here oze Mariya gbo kaa malayika 'ba Wiri iya zi mo. ²⁵ Mati gba zè iri dè nni dè Mariya aba mo o'jo wisi eni ne na kora, mora mo i'di ru mo gbo Yësu.

2

Tayi 'ba vo yɔɔɔ me'do'e

¹ O'jo Yēsu ku Beteleme mi dakaŋo 'ba Yudiya mi kadra 'ba Heroda vo damōku. Mora vo me'do yɔɔɔ maako'e ayinni ta humirē okonni Yerusalema. ² Zē ako'jonn̄i henye, “Wisi ma o'jo kinye na yere 'ba Yuda'e ne, mo ēdi kila? Dongo kyēlu omo ma ayi ta humirē ne dayi ze zi mo yeto.” ³ Mati Heroda owo kō'du ne here, mi mo ēnyi umbē gbo mora vid̄i 'ba Yerusalema maako'e mi zē umbē kpa. ⁴ Mora mo ako'jo vo da karasa'e 'dō vo komoyandi 'ba kō'du kida'e gbo ti'de mayinni zi ni, mora mo ako'jo hē zē, mo iya henye, “Kodo here, Korisito ne ako'jo kila?”

⁵ Zē aya'banni da me'do iyanni henye, “Ako'jo Korisito ne mi Beteleme mi dakaŋo 'ba Yudiya, ga kō'du nēbi maako ayōru kō'du ne ku kyere iya henye,

⁶ ‘Mi, Beteleme, mi dakaŋo 'ba Yudiya, anza dē tisiwa aba mi yere'e 'ba Yuda ne.

Vid̄i ma kyedre atasi ndō tēmi 'e mora mo akagaga vid̄i 'bama 'ba Yiserele.’”

⁷ Mora Heroda ako'jo vo kō'du yɔɔɔ ne'e gbo liwo tayinni zi ni mo ako'jo kadra 'ba tasi 'ba kyēlu nani kazi zē. ⁸ Mora mo utu zē gbo Beteleme kō'du kira nenyē'e aba, “I'bē oma'e bi liya na laka kō'du wisi ne, ēzē i'ja'e mo ku ayi iya'e kō'du mo zi ma, ti'bē kpa mo yeto.”

⁹ Mati zē owonni me'do kiya 'ba Heroda ne ku zē ēnyinni gbo ti'bē. Zē ongōnni te kyēlu ma zē ongōnni ta humirē ne. Kyēlu ne alaga nduwē dagba zi zē le i'bē oɔo ga bi ma wisi Yēsu ēdi do mo ne. ¹⁰ Mati zē ongōnni ku here ne, zē gbo mi kyēyi kyedre aba.

¹¹ Zē odunni gbo i'bē i'janni wisi ne ēdi loko ani 'dō ma mo aba.

Mora zē alimanni gbo akaŋo zi mo yeto. Zē upōnni ha anboro 'bēnni i'dinni waki'di 'bēnni gbo zi Yēsu. Waki'di mora dahabo, wa kyēzi ngutru, owo teme maako ako'jonn̄i ru mo “murē.”

¹² Wir̄i ayada zi zē tēmi wir̄i, ma'banni dekpe hulēhu ta da Heroda. Mora zē a'ba i'bēnni gbo dakaŋo 'bēnni ta gēri mēnzē maako.

Taho mi Ezipeto

¹³ Mati zē i'bēnni ku, malayika 'ba Yere alaya zi mo tēmi wir̄i iya henye, “Heroda omba zi wisi ne kofo. Ēnyi oba wisi ne 'dō ma mo aba aho i'bē Ezipeto. Alima ani le ma kiya zi yi a'ba.”

¹⁴ Yosepa ēnyi gbo mi yondo nani, oba wisi ne ma mo aba aho gbo mi Ezipeto. ¹⁵ Zē i'bē alimanni Ezipeto ani le mi kadra 'ba koli 'ba Heroda.

Lima 'bēzē ani ne ēdi ku kaa kō'du 'ba Wir̄i iya zi nēbi iya henye, “Ma ko'jo wisi ama ku ta Ezipeto.”

Kofo 'ba gisi kora mi Beteleme

¹⁶ Mati Heroda ayɔɔɔ ku vo kō'du yɔɔɔ ne'e andēndēnni, ni ku, mi mo ēnyi ata gbo. Mo utu vo kanya 'bēnniye gbo ti'bēnni mi dakaŋo ti'de 'ba Beteleme gisi kora kofo a'ba ti'de vo halinjo aba. Zē ma okonni dē gba koo riyō, ga kō'du kadra ma vo kō'du yɔɔɔ ne'e ayadanni zi mo. ¹⁷ Kō'du ne o'do rē ni tinyō kaa nēbi Yeremaya iya henye,

¹⁸ “Kporo kudu ēdi mi Rama, kporo 'ba kudu 'e 'dō kuyē aba, Rayile ra ēdi kudu ga kō'du gisi ēniye.

Zē olinni ku ti'de mo omba dē zi vid̄i maako yata ni ta bi kudu.”

Ta'ba mi Ezipeto

¹⁹ Tapēti koli 'ba Heroda, malayika 'ba Yere alaya tēmi wir̄i zi Yosepa mi Ezipeto iya zi mo

henye, ²⁰ “Ēnyī, oba wisi ne ma mo aba, i'bē hulēhu mī dakaṇo 'ba Yiserele, ga kō'du zē ma i'dī rē nni zi wisi ne kofo, olinni ku.”

²¹ Here Yosepa ēnyī oba wisi ne ma mo aba i'bē gbo hulēhu mī Yiserele. ²² Mora here, mati Yosepa owo Arakerosi iri pēti 'bu ni Heroda ku na yere 'ba Yudiya, mo na tere zi ti'bē ani. Ayandi mo tēmī wiri, here mo mī'bē gbo mī dakaṇo 'ba Galilaya. ²³ Mora o'do liṇo ēni gbo mī gawo 'ba Nazereta. Here kō'du ma nēbiye iyanni ne ayi ku tinyō. “Akako'jo mo vidī 'ba Nazereta.”

3

Yowani Bapatisi

¹ Mi kadra nani 'e Yowani Bapatisi ayi da lipi 'ba Yudiya. Ayeto kō'du yēti, ² iya henye, “Oto'e de 'e tēmī kō'du kyēnyē kō'do 'be'e ga kō'du damōku 'ba Wiri ēdi ku kara.” ³ Yowani ra Yisaya nēbi 'ba Wiri iya me'do ku kyere, ga kō'du mo iya henye, “Here vidī maako ēdi mbere mī da lipi

iya henye, ako'jo 'e gēri zi Yere. Adoro'e gēri mbiyi zi mo.”

⁴ Bongo 'ba Yowani o'do tēmī yōvu 'ba jemele. Mo ida kō'di wana ra gōtō ni na gasi. Wakonyo 'bomo ra wōmī yazi 'ba woro aba. ⁵ Vidī olo i'bēnni zi mo mī Yerusalema, tēmī daliṇo 'ba Yudiya ti'de kpa tēmī liṇo ma kara kara ha ranga 'ba Yeredene ne. ⁶ Zē odrō hē nni ga kō'du kyēnyē 'bēnni mo a bapatisi zē gbo mī ranga 'ba Yeredene.

⁷ Mati Yowani ongo vidī ma ako'jo ru zē Farasiye ne, 'dō Sadeke ma kayo ne eti tayinni zi ni zē bapatisi, mo iya zi zē henye, “E gisi 'ba wiri ne'e, eyi ra o'ba 'e zi taho kazi riti ma ēdi tayi de 'e ne? ⁸ O'do'e wa ma akayada oto'e de 'e ku tēmī kō'du kyēnyē 'be'e. ⁹ Asōsu 'e dē henye, ataho'e

kazi riti ma Wiri omba kutu ne kiya mo aba henye, Abarayama ne zutu 'be'e ra. Mayada zi ye Wiri akiri yitō nenyē'e a kō'do na kozo zi Abarayama. ¹⁰ Logo ēdi ku nzo zi kaga ma ana logo dē ne kiga mo akaṇo ku'du mo mī wa'do.”

¹¹ “Mēdi 'bama bapatisi kō'do nje de 'e toto wini aba zi yada oto'e de 'e ku. Vidī ma atayi ta pēti ma ne, akabapatisi 'e Lawo Kōlō Laka wa'do aba. Mo mbiri kyedre ta da ma mēdi le kamoka 'ba ndi mo mo'bo dē kinjē. Mo aki'di bapatisi de 'e Lawo Kōlō Laka 'dō wa'do aba. ¹² Mo ēdi sēri ēni aba zi kahi nyenyo. Mo akakyito kōru ma laka mora aki'di nyenyo ēni gbo mī lo'bi, mo ako'bo turu mo yaga mī wa'do ma kazi tōlu ne.”

Bapatisi 'ba Yēsu

¹³ Yēsu ayi tēmī Galilaya oko ha ranga 'ba Yeredene zi Yowani ni bapatisi. ¹⁴ Yowani omba yata mo iya henye, “Ayi zi ma kaa ma ra ma ti'bē zi yi kō'do bapatisi da ma?” ¹⁵ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “I'di mēdi tiko here, ga kō'du zi rē ni kō'do kaa komba 'ba Wiri ma laka here.” Mora Yowani ēlēzē gbo go mo. ¹⁶ Mati i'di bapatisi ku da Yēsu, mo ēdi ku tasi yaga tēmī wini, komoriyē ayēhu rē ni zi mo. Mo ongo Lawo Kōlō Laka 'ba Wiri ēdi tayi akaṇo dē ni ta komoriyē kaa atu'bu here. ¹⁷ Kporo aa ta komoriyē iya henye, “Yi ra na Wisi 'bama mowō yi ku pe. Ma mī kyēyi kyedre aba ga kō'du 'bēyi.”

4

Yonzo 'ba Yēsu

¹ Mora Lawo Kōlō Laka ika Yēsu gbo mōku da lipi zi Satani mo yonzo. ² Mati mo oro hē ni ku kadra 'butēsowō 'dō yondō aba kazi wakonyo maako, mo ēdi ku na o'bo. ³ Mora Satani ayi gbo zi mo iya henye, “Ēzē ēdi na wisi 'ba

Wiri ame'do zi ri'di ne'e mofɔ rē nni zi yi na mangɔɔ'bo.”

⁴ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ayōru ku mi buku 'ba Wiri iya henye, vidi alima dē nje ra, wakonyo toto kō'du ma ēdi tasi ta ha Wiri.”

⁵ Mora Satani ika Yēsu le ti'bē mi Yerusalema gawo laka, ēnyi i'di mo ku le da tɔɔ yēkēlu 'ba Wiri. ⁶ Mo iya zi mo henye, “Ēzē ēdi na Wisi 'ba Wiri umē rē yi akaŋo ga kō'du ayōru ku mi buku 'ba Wiri iya henye, mo aki'di me'do zi malayika ēniye ga kō'du 'bēyi zi zē kako yi kazi otra ndi yi ra ri'di.” ⁷ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ayōru ku iya henye, ayonzo Yere Wiri 'bēyi dē.”

⁸ Mora Satani ika mo löhu da dōku ma konda riye mora ayada damōku 'dō teme mo aba ti'de zi mo, ⁹ iya henye, “Wa ne ti'de maki'di zi yi ēzē alodrɔ ku akaŋo ma yeto.” ¹⁰ Yēsu aya'ba do mo zi mo iya henye, “Ehe yaga tara ma Satani. Ga kō'du ayōru iya henye, 'Nje Yere Wiri 'bēyi amōtu.’” ¹¹ Satani ila mo gbɔ mora malayika ayinni akonyinni mo gbɔ.

Lɔɔ ko'do 'ba Yēsu

¹² Mati Yēsu owo i'di Yowani ku mi kamba, mo ēnyi i'bē gbɔ Galilaya. ¹³ Mo alima dē Nazereta ēnyi i'bē mi Kaparanamo, gawo ha föfö 'ba Galilaya mi dakaŋo 'ba Zebolona 'dō Napatali aba. ¹⁴ O'do rē ni ku kaa Yisaya nēbi 'ba Wiri iya ne here. Mo iya henye,

¹⁵ “Tu'dē maako'e mi dakaŋo 'ba Zebolona 'dō Napatali aba, 'dō vidi ma ha gēri 'ba föfö kyedre kayo ha

ranga 'ba Yeredene vidi 'ba Galilaya dakaŋo 'ba vo leze'e,

¹⁶ zē vidi ma ēdi alimanni mi mandölu 'ba koli ne.”

¹⁷ Mi kadra nani, Yēsu ayeto kō'du kise 'bēni yēti zi vidi, iya henye,

“Oto'e de 'e tēmi kō'du kyēnye 'be'e ga kō'du damōku 'ba Wiri ēdi ku kara.”

Yēsu ako'jo kora vo kyenze kiriyē sowo

¹⁸ Mati Yēsu ēdi alasi ta da göti 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja öndu vo kyenze kiriyē riyö Simona ma ako'jo Petero öndu ni Anderiya aba. Ēdinni kyenze kiri tēmi föfö öndu aba. ¹⁹ Yēsu iya zi zē henye, “Ayiye zi ma, ma kayandiye zi vidi kika mo zi Wiri.” ²⁰ Here kandi ila öndu 'bēnni ne, i'bēnni gbɔ mo aba.

²¹ Mo i'bē nduwē dagba i'ja öndu ma kyamo'e riyo, Yemisi ni Yowani aba gisi 'ba Zebedeyo zē ēdinni mi tōŋbö ēnni 'bu nni Zebedeyo eti öndu ēnni ko'jo mo nzo. Yēsu ako'jo zē. ²² Mora kandi zē ilanni tōŋbö ne 'bu nni aba, ēnyi i'bēnni gbɔ mo aba.

Yēsu ayandi kō'du vidi ko'jo aba

²³ Yēsu ēnyi alasi biya tēmi Galilaya, kō'du yandi aba mi bi 'ba mötu'e yöyö yöyö laka 'ba damōku 'ba Wiri aba, zi vidi ma ēdinni dakyinē 'ba koo ma 'beri'beri rakoo ko'jo aba. ²⁴ Kō'du yöyö ga kō'du mo apere rē ni biya tēmi dakaŋo 'ba Siriya, mora here, vidi ikanni zi mo zē ma na rakoo riti aba tēmi kyinē 'ba dakoo ne'e biya, vidi maako'e ndi keŋe aba Yēsu ako'jo zē biya. ²⁵ Vidi kayo alö'bōnni ga ndi mo tēmi Galilaya a'ba Gawo Butē, tēmi Yerusalema, Yudiya dakaŋo kapa 'ba Yeredene ma aga mo.

5

Kō'du kise 'ba Yēsu da dōku

Vo rakyenyiye ra

¹ Mati Yēsu ongo vidi kayo ne'e, mo ēnyi i'bē ēkyi da dōku mora alima gbɔ akaŋo. Vo lö'bö 'bomo'e atoto rē nni kpo ro mo, ² mo ayeto gbɔ zē yandi iya henye,

³ Vo rakyenyiye ra vīdī wīrī lumē aba,
ga kō'du damōku 'ba Wīrī 'bēzē ra.

⁴ Vo rakyenyiye ra vīdī ma kudu aba,
ga kō'du akayēyī zē.

⁵ Vo rakyenyiye ra vīdī ma dakumbē aba,
ga kō'du akīrīnnī drīvu 'ba dakaṇo.

⁶ Vo rakyenyiye ra vīdī ma na o'bo a'ba kodro aba tīnyō,
ga kō'du zē atōvōnnī.

⁷ Vo rakyenyiye ra vīdī ma mīkyēyī aba,
ga kō'du zē akī'jannī mīkyēyī.

⁸ Vo rakyenyiye ra vīdī ma di'di zē ṅbala,

ga kō'du zē akongōnnī Wīrī.

⁹ Vo rakyenyiye ra vīdī ma vo wayata, ga kō'du akako'jo zē na gisi 'ba Wīrī.

¹⁰ Vo rakyenyiye ra vīdī ma ayaza zē ga kō'du tīnyō 'bēzē,
ga kō'du damōku 'ba Wīrī 'bēzē ra.

¹¹ Vo rakyenyiye ra vīdī ma alidiye, ayaza'e, o'dō'e na kyēnyē dakyīnē kō'du 'ba Satani yada mo na ndōndo ru'e aba ga kō'du 'e vo ga ndī ma. ¹² Ēdiye rakyenyi aba ga kō'du biriti kyedre ēdī na sesi asesi zi biye komoriyē. Nenyē ēdī hala nēbī ma alimannī dagba kazi komo'e ayaza zē.

Yō'do bikanyi aba

¹³ 'E kaa yō'do zi vīdī kōndu 'ba dakaṇo ne biya. Mora ēzē yō'do ayaṇa yoko nī ku, ata'ba akayoko hala? Anza kpe na laka, here aku'du yaga mōku mora vīdī akutunnī do mo ta bi lasi. ¹⁴ 'E kaa bikanyi 'ba damōku ne biya. Gawo ma uvō da lutu oho rē nī dē.

¹⁵ Vīdī maako owi lamba dē mora kī'dī mo hu siko, ta go mo mo i'dī da wa tōro 'ba lamba, i'dī bikanyi gbo zi vīdī 'ba mī loko ne biya.

¹⁶ Tēmī gērī kōlō ne, bikanyi 'be'e ma yanyī ga bi dagba komo vīdī,

here ne zi zē kongō kō'du laka ma o'do 'e zi yeto 'bu komoriyē.

Kō'du yandi 'ba kō'du kī'dī

¹⁷ Asōsu 'e dē henye ere, mayi ne zi kō'du kī'dī 'ba Mosa ne koba mo 'de, a'ba kō'du yandi 'ba nēbiye. Mayi dē zi zē koba mo 'de, mayi zi kō'du yandi 'bēzē ne kinde mo. ¹⁸ Miya kō'du tīnyō ra ze'e, dakaṇo komoriyē aba alaya dekpe, mora gbī le nje i'jō kō'du kī'dī ma tisi wa aba ōlu dē. Kō'du kī'dī akinde rē nī. ¹⁹ Here ēzē vīdī ma owo gbī dē le nje kō'du ma tisi wa ne a'ba okanni 'e yandi mo zi ko'do kpa here, atēdī nje tisiwa aba mī damōku 'ba Wīrī. Ta gērī ma kyamo, vīdī ma owo kō'du kī'dī a'ba ayandi oka 'e zi ko'do mo kpa here, akatēdī na kyedre mī damōku 'ba Wīrī. ²⁰ Mayada zi ye, henye ere, akato'bo 'e tōdu damōku 'ba Wīrī nje ēzē ēdī 'e koma aba kyō ta da vo kō'du kī'dī 'ba vo komoyandiye nni Farasi eti tēmī wa ma Wīrī omba zi ko'do mo.

Kō'du yandi ga kō'du 'ba kamo

²¹ Owo 'e henye, ayada zi vīdī kyere naniye, "Ofo vīdī dē. Ēzē vīdī ma ofo vīdī ku, akī'ja riti."

²² Mora yaanya aba mayada zi ye, vīdī ma na kamo ōndu nī aba akika mo bi 'ba riti. Mo ma ako'jo ōndu nī iya henye, "Yi wayawa ra," akika mo komo vurē ma kyedre 'ba Yuda'e. Mo ma iya zi ōndu nī, "Yī vo lökyī," aku'du mo mī wa'do 'ba gehena ma ōlu dē. ²³ Here ēzē omba ku zi waki'dī 'bēyī kī'dī zi Wīrī da karasa asōsu ōndu yī ēdī kō'du aba rē yī, ²⁴ ila waki'dī 'bēyī ne ani komo bi 'ba wakumu, i'bē inde kō'du ne yaga tēmī kutē'e ōndu yī aba, mora a'ba 'da waki'dī 'bēyī ne kī'dī mo zi Wīrī. ²⁵ Ēzē vīdī maako asusu yī mī gērī 'ba kō'du kī'dī, oba yī bi 'ba vurē, inde 'e kō'du ne mo aba ēzē ndī kadra gba kazi toko bi 'ba vurē. Ēzē ēdī

'e ku ani, mo akī'dī yī zi vo vurē kikye mora mo akidra yī zi turu da kōndu mora akī'dī yī gbō mī kamba. ²⁶ Mayada zi yī akalima ani le ēzē opī ndundu kōhi 'ba kō'du litē 'bēyī ne ku.

Kō'du yada ga kō'du 'ba ndoro
²⁷ Owo 'e ku iya henye, “O'do ndoro dē.” ²⁸ Mora yaanya aba ne mayada zi ye, bi 'ba wakumu zi Wirī, vīdī ma ongō bi da mbara maako omba mo zi tēdī zi nī, o'do ndoro ku mo aba mī dī'dī nī. ²⁹ Mora here, ēzē komo yī ma tīrī o'do yī zi kō'du kyēnyē ko'do, oba yaga u'du mōku. Ēdī na laka zi, kya 'ba rē yī koba 'de yaga ta da yī ku'du biya ida rē yī aba mī gehena. ³⁰ Ēzē kala yī ma tīrī o'do yī zi kō'du kyēnyē ko'do ikye u'du mōku. Ēdī na laka zi kya 'ba rē yī ma kōlō koba mo 'de ta da ida rē yī biya zi tī'bē mī gehena ma ōlu dē.

³¹ Iya kpa henye, “Vīdī mati ayēyī mbara 'bēnī mī'dī zi mo waraga 'ba rakinga.” ³² Yaanya aba ne mayada zi ye henye, ēzē kora ma inga mbara 'bēnī ga kō'du ma 'berī anza ndoro dē, ēzē mbara ne i'bē oze kora maako, mo o'do ndoro ku. Kora ma oze mo ne o'do ndoro kpa ku.

Kō'du yandi ga kō'du 'ba lōmu
³³ Owo 'e kpa henye ayada zi vīdī ma alagannī kyere ne'e henye, apere mī lōmu 'bēyī dē, o'do wa ma o'do lōmu mo ne zi Yere zi ko'do. ³⁴ Mora mayada zi ye o'do 'e lōmu maako dē komorīyē aba ga kō'du bi lima 'ba Wirī. ³⁵ Alōmu rē yī dē dakanjo aba, ga kō'du bi ndī kutu 'bomo ra. Alōmu rē yī dē Yerusalema aba ga kō'du gawo kyedre 'ba Wirī ra. ³⁶ Alōmu dē dē yī aba ga kō'du o'bo dē zi yēvu ma kōlō ko'do na kanyi mandere na kōndu. ³⁷ Iya nje henye, “Jo mandere e'e. Wa ma iya 'e 'berī ne ayi kazi Satani.”

Kō'du yandi ga kō'du 'ba dasolo
³⁸ Owo'e ku iya henye, komo, komo aba, yingō ha, yingō ha aba. ³⁹ Yaanya aba miya zi ye henye, “Aya'ba da kō'du kyēnyē dē zi vīdī ma o'do kō'du kyēnyē zi yī. ⁴⁰ Ēzē vīdī maako isa lo'bo yī ma datīrī, mo misa lo'bo yī ma da gali kpa.” ⁴¹ Ēzē vīdī maako irī yī na wehe zi wa 'bēnī kumbē, wīrī kōlō, injē wīrī rīyō. ⁴² Ēzē vīdī maako ako'jo wa kazi yī, i'dī zi mo. Ēzē vīdī maako omba wa koba kazi yī dero, i'dī zi mo.

O'do lovo vo wehe oka yīye

⁴³ Owo 'e iya henye, “O'do lovo oka yī 'e biya. Mora oyi vo wehe 'bēyī 'e.” ⁴⁴ Yaanya aba mayada zi ye, o'do lovo vo wehe 'bēyīye amōtu ga kō'du zē ma o'donni yī na kyēnyē. ⁴⁵ Zi yada 'e tēdī na gisi 'ba 'bu ma komorīyē, ga kō'du mo i'dī kadra ēnī zi bi yanyi da vīdī kyēnyē'e 'dō ma laka ētī, i'dī mīrē zi zē ma o'donni kō'du laka kpa zi zē ma o'donni kō'du kyēnyē. ⁴⁶ Hala Wirī akī'dī biriti zi yī ēzē o'do nje lovo vīdī ma o'do nni lovo yī? Vīdī 'ba 'be'bele kō'du 'e o'donni kpa here. ⁴⁷ Ēzē ame'do nje zi aboka yīye, here ne o'do ku ndra ta da vīdī ma ayolo Wirī dē ne. ⁴⁸ Ēdī na laka ta ga kadra biya kaa 'bu yī 'ba komorīyē.

6

Wakī'dī zi vo leri

¹ Andiye re 'e laka o'do'e kō'du laka 'be'e dē komo vīdī zi kongō mo, ēzē o'do'e ku here, i'ja'e wa ma kōlō maako dē kazi 'bu'e ma komorīyē. ² Ēzē yī maako ēdī kī'dī wa zi vo leri, iya kō'du mo dē zi vīdī maako kaa vo komo kandiye ēdinnī ko'do mo mī bi 'ba mōtu'e, a'ba da gērī zi vīdī koronnī. Na laka miya zi ye biriti 'bēzē ku nje here. ³ Ēzē ēdī wakī'dī zi vo leri, i'dī vīdī ma kara rē yī ne ma yolo

dë. ⁴ İ'di toto liwo. Ēzë 'bu Wiri i'ja wa ma o'do ku liwo ne mo aki'di biriti mo zi yi.

Mötu ko'do

⁵ Ēzë ëdiye amötu anza'e dë kaa vo komo kandiye, kö'du zë o'donni lovo tɔɔ mötu kö'do aba mi bi 'ba mötu'e ta da gëri zi vidi nni kongɔ. Mayada zi ye, tinyö biriti 'bëzë gɔ mo ra ku nje ne.

⁶ Ēzë omba mötu ödu kutu yi aba loko 'bëyi isi haloko gë yi a mötu zi 'Bu yi, zi Wiri mati ongɔ ɔ mo dë ne. Wa mati o'do'e ku liwo ne, 'Bu'e aki'di biriti mo zi ye.

⁷ Ēzë ëdiye ku amötu adele'e mi me'do dë kaa vidi ma ayolo Wiri dë, ga kö'du zë asösu 'bënni henye akowonni ga kö'du mötu konda 'bënni ne. ⁸ Anza'e dë kaa zë, ga kö'du 'bu'e ayolo wa ma, omba'e ne ku kyere gba kazi ako'jo 'e dë.

⁹ Nenye ëdi hala aka mötu'e.

'Bu ze ma komoriyë nani, ru yi mëdi na koro.

¹⁰ İ'di damöku 'bëyi mayi, kö'du 'bëyi 'ba dakaɲo kinye mo'do rë ni kpa kaa 'ba komoriyë ne here.

¹¹ İ'di wakonyo 'ba kadra ma ndenye ne zi ze.

¹² İla ze ga kö'du yaɲa 'beze kaa dëdi kila oka ze 'e ga kö'du yaɲa zë o'donni zi ze ne here.

¹³ İka ze dë mi wayonzo, asesi ze laka kazi Satani.

¹⁴ Ēzë ila'e vidi ga kö'du ma zë ayaɲanni zi ye ne, 'bu'e ma komoriyë ne akila 'e kpa ga kö'du yaɲa 'be'e. ¹⁵ Ēzë ila'e vidi dë ga kö'du kyënyë, 'bu'e ma komoriyë ne ila 'e kpa dë ga kö'du kyënyë 'be'e.

Hakoro

¹⁶ Ēzë ëdiye he 'e koro, ayaɲa'e da komo'e dë kaa vo komo kandiye ëdinni ako'do. Zë afufu rë nni vonyö vonyö zi yolo mo nëdinni hë nni koro. Tinyö miya

zi ye biriti i'di ku nzo ndo zi zë. ¹⁷ Ēzë ëdi he 'e koro, akaka'e komo'e osa'e yëni re 'e, ¹⁸ kazi vidi maako'e ayolonni ëdiye he 'e koro, nje 'bu'e ma ongɔ ɔ mo dë ne, mo ra nje ma yolo wa ma o'do'e na liwo ne mo aki'di biriti mo zi ye.

Watɔɔ rë yi

¹⁹ Ulu ha wa dë zi ye dakaɲo kinye, bi ma malödö ëdi yaɲa wa ti'de zi mo ne, wa ma ëdi lëndrë ne, mora vo logo ëdinni logo wa ta do mo ne. ²⁰ Wa ma laka ulu ku zi ye komoriyë, ga bi ma malödö ayaɲa wa dë ta do mo, wa lëndrë, vo logo alogo wa dë ta do mo ne.

²¹ Ga kö'du, bi ma ulu ha wa ku do mo ne di'di yi atëdi nburu do mo.

²² Komo yi ra, na lamba 'ba rë yi. Ēzë komo yi ëdi na laka ida rë yi ti'de akatëdi ndo mi bikanyi kyedre. ²³ Ēzë komo yi na kyënyë rë yi ti'de atëdi ga bi köndu. Ēzë bikanyi anza dë mi yi di'di yi ndo na bi köndu.

Wiri 'dö kahi aba

²⁴ Vidi maako o'bo dë zi litu zi yere riyo, mo atowo nje ma kölö, mo akoyi ma kölö. O'bo dë zi litu zi Wiri kpa zi damöku? ²⁵ Mi kadra kö'do kölö ne mëdi kiya zi ye alima'e dë kö'du sösu aba ga kö'du 'ba wakonyo, wa kuwë, bongo ga kö'du lawo ɔ ndra ta da wakonyo. Mora kö'du ida ra ɔ ndra ta da bongo. ²⁶ Ongɔ'e aliye te, zë isi nni wa dë, zë umunni wa dë ki'di mo mi lo'bi. 'Bu 'ba komoriyë ne ëdi zë kulu. Here anza'e dë kyedre ta da aliye? Asösu 'be'e 'e ra dë kyedre ta da aliye? ²⁷ Vidi maako temi 'e at'bo lima tisi konda, kö'du sösu aba kö'du mo?

²⁸ Kö'du a'di ëdiye alima kö'du sösu aba ga kö'du bongo? Ongɔ'e döru 'ba möku te zë urunni bongo dë, o'donni lovo dë zi nni. ²⁹ Tinyö miya zi ye, Solomon ëdi le wa dakayo aba usu bongo ma teme

alaga döru 'ba möku dē. ³⁰ Ēzē Wiri' ēdī kusu bōngō ra döru ma ēdī al'bo atō'bo'e dē bōngō kusu re 'e, vidi ma kō'du koma aba ne. ³¹ Miya zi ye alima'e dē kō'du sōsu aba kiya mo henye, “Ma konyo wa ndenye ta kila? Ma kuwē wa ndenye ta kila? Ma ki'ja bōngō ta kila?” ³² Vidi ma ayolo Wiri' dē ne ēdī nje taho ga wa 'ba dakaŋo ne. 'Bu 'e ma komoriyē nani mo ayolo, wa ma omba'e ne, mo aki'di zi ye. ³³ Oma mi damōku 'ba Wiri dagba 'dō tīnyō 'bōmo aba, wa ma omba ne mo aki'di zi yi. ³⁴ Asōsu kō'du wa 'ba mūdō aba dē, ga kō'du mūdō ēdī kō'du sōsu 'bēni aba kutu, kadra 'ba mūdō ēdī kpa kō'du 'bēni aba kutu.

7

Vurē ko'do nje

¹ O'do vurē 'ba vidi maako dē na mbērē. Ēzē o'do ku, ako'do vurē 'bēyi kpa here. ² Gēri ma ēdī ko'do vurē 'ba vidi mo aba ne, ako'do vurē 'bēyi kpa mo aba. Ndi me'do ma ēdī yeri mo ra vidi ne akayeri 'bēyi kpa here. ³ Kō'du a'di ongo bi da wa mati komo öndu yi, kazi bi kongō da kulugbu kyedre ma komo yi ne. ⁴ Hala akiya zi öndu yi, “I'di ma yago ngayo nenyē yaga ta komo yi,” mora ēdī 'bēyi gbi kulugbu aba komo yi? ⁵ Yi vo komo kandi nenyē, ayago kulugbu ne dero dagba yaga ta komo yi, zi bi kongō na laka zi yago ngayo yaga ta komo öndu yi. ⁶ I'di wa 'ba Wiri' dē zi wihīye. U'du wa ma teme 'bēyi dē da komo wa'do 'e akalasinni ta do mo, akizanni mi yi sisisi yaga.

Oma aki'ja

⁷ Ako'jo aki'di zi yi, oma aki'ja, akökō, akayēhu haloko zi yi. ⁸ Zē ma ti'de amanni, aki'janni. Zē ma akökōnni akayēhu. ⁹ Ēyi ra ēzē wisi 'bōmo ako'jo mangol'bo, mo

ēnyi iri yitō i'di zi mo? ¹⁰ Ēzē wisi maako ako'jo kyenze ma mo akiri wiri ki'di zi mo. ¹¹ Vo kō'du kyēnyē ko'do'e, ēzē i'di 'e waki'di 'be'e zi gisi 'be'e. 'Bu 'ba komoriyē aki'di wa ma laka ndra kyō zi ye. ¹² Wa ma omba oka yi 'e ko'do mo zi yi ne o'do kpa zi zē, nenyē kō'du kise 'ba kō'du ki'di 'dō nēbi kō'du eti. ¹³ Ödu 'e ta ha resi ma tisi ne, ha resi ma kyedre ne i'bē bi 'ba koli. Gēri ma kyedre ne, vidi ma ēdī ti'bēnni ta go mo ne zē na kayo. ¹⁴ Ha loko ma ēdī ti'bē bi 'ba didi ma ŋburu ŋburu ne nje tisiwa. Vidi ma i'janni ne, toto tisiwa.

¹⁵ I'di 'e komo'e mandi laka, kazi nēbi kō'du 'ba Wiri' mambērē ne'e, ga kō'du usunni bōngō ma o'do tēmi yēvu 'ba tīmēlē ne ta rē nni yaga, mora mi di'di zē na tuku wōliwōli ma kyēnyē. ¹⁶ Akayolo'e zē tēmi wa ma zē ēdinni ko'do mo. Kaga kono ana oha dē, ana kyēlu dē. ¹⁷ Mora kpa here, kaga laka ana gbi logō laka. Mora kaga ma kyēnyē ana gbi logō kyēnyē. ¹⁸ Kaga laka ana logō kyēnyē dē. Kaga kyēnyē ana logō laka dē. ¹⁹ Kaga ma ti'de ana logō ma laka dē ne akiga akaŋo aku'du mi wa'do. ²⁰ Akayolo zē nje tara logō 'bēzē ma ana ne.

²¹ Anza vidi biya ma ēdinni ko'jo ma, “Yere Yere,” ne akatōdunni mi damōku 'ba Wiri', nje zē ma o'dōnni wa ma 'Bu ma komoriyē omba zē zi ko'do. ²² Mi kadra 'ba vurē nani, vidi ma kayo akiyanni zi ma henye, Yere, Yere, ze ra dēdi kumē kō'du dakyikyī kore aba yaga tara vidi mi ru yi? ²³ Ma kaya'ba, ma kiya zi zē henye, “Ma yolo 'e dē. I'bē'e yaga tara ma, 'e vo kō'du kyēnyē ko'du ne'e.”

Vo loko ko'ba'e riyo

²⁴ Ēzē vidi ma owo kō'du yandi 'bama ku koro mo aba, atēdi kaa vo kō'du yolo ma o'ba loko eni da ri'di. ²⁵ Ēzē mirē a'di wini

oso le, èzè buluku aluku le akyèti rē nī le ra loko nani alōru dē, ga kō'du o'ba hu mo ku da ři'di. ²⁶ Èzè vidī ma owo kō'du yandi 'bama ne dē koro mo aba, atēdi kaa vo lumē ma o'ba loko ēni da yayi. ²⁷ Mirē a'di wini oso, buluku aluku ra loko nani alōru ku na lōru kyēnyē. ²⁸ Mati Yēsu inde kō'du yēti ku zi vidī kayo nani 'e zē ku na rakaga ga kō'du wa yandi 'bomo ne. ²⁹ Ga kō'du mo ēdi kala konda aba. Anza dē kaa vo komoyandi 'ba vo kō'du kida'e.

8

Yēsu akō'jo vo mōnyu

¹ Mati Yēsu asi akaṅo ta da dōku ne, vidī kayo alō'bōnni gō mo. ² Vo mōnyu maako ayi alōdrō, akaṅo komo Yēsu, iya henye, “Yere, èzè omba ku akō'jo ma ṅbala.” ³ Yēsu iza kala nī gbo ise ra vere nani, iya henye, “Momba dō mo ku.” Mo iya henye, “Èdi na ṅbala.” Akō'jo yī ku, mora rakōo ila vere nani gbo kandi. ⁴ Yēsu ise gō mo zi mo, iya henye, “I'bē iya me'do nenye dē zi vidī maako, i'bē zi vo karasa 'e ma nyelinni rē yī, i'di wakumu 'ba wa kō'jo ma Mosa i'di kō'du mo ne, zi yada yī zi vidīye ti'de akō'jo yī ku.”

Kyedre 'ba da vo kanya

⁵ Yēsu ödu mī Kaparanamo kyedre 'ba vo da kanya maako 'ba Roma vo da wehe lamikölō ayi akō'jo ha Yēsu ga kō'du wa kōnyī. ⁶ Iya henye, “Yere, vo kalima 'bama ēdi rakōo aba liṅo na keṅe na riti.” ⁷ Yēsu iya henye, “Ma ti'bē liṅo 'bēyī zi mo kō'jo.”

⁸ Kyedre 'ba vo da kanya nani iya henye, “Yere, o'bo dē zi yī tayi liṅo 'bama. Iya nje hē yī akakō'jo vo kalima 'bama ne, ⁹ ga kō'du mayolo kala konda 'bēyī ēdi gbi kaa 'bama, mēdi kala konda 'dō vo kanya eti hu ma. Èzè ma me'do zi ma kōlō, miya henye, 'I'bē,' mo i'bē gbi. Èzè ma me'do zi maako,

miya henye, 'Ayi,' mo ayi gbi. Èzè ma me'do zi vo kalima 'bama, o'do wa nenye mo o'do gbi.”

¹⁰ Mati Yēsu owo me'do 'ba vere ne ku, aga gbo ro mo. Mo iya zi vo gēniye iya henye, “Tinyō miya zi ye, mi'ja vidī maako dē 'de tēmī vidī 'ba Yiserele, ma ēdi kō'du koma aba kaa vere ne. ¹¹ Èdi na laka mēdi kiya zi ye, ma kayo mo atayinni tēmī dakaṅo kapa 'ba humirē 'dō da lērē aba zi drōko rē nni ra Abarayama, Yisika, Yakoba eti mī damōku 'ba Wiri. ¹² Gisi 'ba Yiserele ma kayo, ma akō'jo damōku ga kō'du zē aku'du zē mī bi kōndu 'ba kudu ha konyo aba.” ¹³ Yēsu aya'ba dō mo iya zi vo da kanya nani, iya henye i'bē liṅo akō'do rē nī kaa wa ma oma ne. Mora vo kalima 'ba da vo kanya ne akō'jo gbo mī kadra nani.

¹⁴ Yēsu i'bē ödu loko 'ba Petero i'ja wese 'ba Petero zōyī aba o'ba rē nī ku da sora. ¹⁵ Mo ise kala mo, zōyī ila mo gbo. Here mo ēnyī gbo litu zi mo. ¹⁶ Mī da hutaga nani aba, ikanni vidī kayo maakowe ēdinni nōkyī aba zi mo. Mo ore dakyikyī yaga ta rē zē me'do aba. Mo akō'jo vidī ma rakōo aba ne'e ti'de. ¹⁷ Mo o'do here zi tēdi kaa ma Yesaya nēbi vo me'do 'ba Wiri iya ne. Mo iya henye, “Ma gogo makinjē rakōo yaga.”

¹⁸ Yēsu ongo vidī kayo ēdinni ku kpo ta rē nī mo ame'do zi vo lō'bō gēniye zi zē kumu kafo föfō ma agamo. Mo ame'do gbo zi vo lō'bō gēni 'e zi zē kumu ti'bē kafo ranga ma agamo. ¹⁹ Vo komoyandi maako ayi zi mo iya henye, vo komoyandi. Bi ma i'bē zi mo. Ma kusu gēyī. ²⁰ Yēsu aya'ba dō mo, iya henye, “Uh-wavödō 'e ēdinni ogo ēnni aba, ali 'e ēdinni loko ēnni aba. Wisi 'ba Vidi anza dē liṅo aba na bi 'ba ralawo.” ²¹ Vere maako na vo lō'bō gō mo iya henye, “Kyedre 'bama, i'di ma 'ba dero 'bu ma kusu.” ²² Yēsu iya zi mo henye,

“Usu ga ma, ila yöku 'e musunni yöku ënni.”

²³ Yësu ëkyi gbo mi tönjö 'dö vo lö'bö gëni ëti ²⁴ tisi yaa buluku ënyi gbo aluku da föfö nani. Buluku alima ku tönjö koho zi liko kajo. Yësu ëdi ako'do. ²⁵ Zë i'bënni alironni mo, iyanni henye, “Yere, akonyi ze, dëdi ku kara zi koli.” ²⁶ Mo iya zi zë henye, “Ëdiye atere ga a'di? Ëdiye koma tisi aba.” Mo ënyi amo da buluku wini kagba aba, mati wönni ne, bi gbo liwo. ²⁷ Zë ti'de na rakaga iyanni henye, “Vere ne, ëyi ra? Buluku 'e wini kagba aba owonni dö mo.”

Vo nökyi nni wa'do ëti

²⁸ Mati Yësu umu da föfö i'bë mi dakaño 'ba Gadora ne, vidi riyö maako'e zë dakyiky i aba andosi dë nni mo aba. Vidi ne'e ënyinni na nganga. Vidi maako o'bo dë zi laga ta ga bi nani, dakyiky ne'e ayaza rë nni zi Yësu. ²⁹ Zë apinni na kyembe, iyanni henye, “Yi Wisi 'ba Wiri nenyè, a'di ra omba kazi ze ayi ku de ze kinde gba kazi kadra mo toko?”

³⁰ Wa'do kayo 'ba liño ëdinni wakonyo kara ra liño da lutu. ³¹ Dakyikyie ayaza rë nni zi Yësu, iyanni henye, “Ëzë omba ku kore ze, utu ze zi wa'do nani 'e.” ³² Mo iya zi zë, henye, “i'bëë.” Zë i'bënni ödunni mi wa'do kayo naniye, mora wa'do naniye ënyinni gbo ti'de ataho bi lunyi 'ba föfö mora aluyinni gbo ti'de mi wini. ³³ Vo yako wa'do nani 'e aho iyanni mi gawo. Ayadanni kö'du ma o'do rë ni nani ti'de, kö'du mati o'do rë ni zi kora dakyiky ne'e. ³⁴ Vidi 'ba mi gawo nani 'e olonni gbo ti'de tayi Yësu kongö. Zë i'janni mo ako'jonnü ho mo zi mo tënëyi ti'bë yaga temi dakaño ënni.

9

Yësu ako'jo kora vo keñe maako (Mk. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

¹ Here Yësu ëkyi mi tönjö i'bë hulëhu kyëti 'ba föfö mi gawo 'bëni. ² Ani kya 'ba vidi maako'e ikanni zi mo kora vo keñe akaño ne ëdi ako'do da sora. Mati Yësu ongo hala kö'du koma 'bëzë ëdi, mo iya zi kora keñe ne henye, “Akyigö rë yi, wisi ama, kö'du kyënyë 'bëyi ila ku.” ³ Mora here, kya 'ba vo komoyandi 'ba vo kö'du kida'e ame'donni na bi dë nni, iyanni henye, “Kora nenyè, ëdi me'do 'dasi ra kiya.” ⁴ Mora here, Yësu ayalo kö'du sösu 'bëzë, ne a'ba iya henye, “Kö'du a'di ëdi 'e kö'du kyënyë mahere ne sösu mo? ⁵ Mavala ra zi kiya, ila yi ku ga kö'du kodo kyënyë 'bëyi, kodo zi kiya henye, ‘Ënyi riyë alasi?’ ⁶ Mako'do tinyö zi ye yolo, Wisi a Vidi ëdi kyigo aba dakaño zi kö'du kyënyë kila.” Mora here, mo iya zi kora keñe ne henye, “Ënyi riyë, injë sora 'bëyi ne, i'bë liño!” ⁷ Kora ne ënyi riyë i'bë gbo liño. ⁸ Mati vidi kayo ongönni ne, zë na tere Wiri yeto aba ga kö'du kyigo kaa mahere ne ki'di mo zi vidi.

Yësu ako'jo Matayo (Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹ Here Yësu ila bi nani, ma mo i'bë dagba, mo ongo kora vo 'be'bele kö'du ru mo Matayo, ëdi alima bi 'ba 'be'bele kö'du, mo iya zi mo henye, “Alö'bö ga ma.” Matayo ënyi alö'bö gbo go mo. ¹⁰ Mati Yësu ëdi wakonyo mi liño a Matayo, vo 'be'bele kö'du kyo, a'ba kya 'ba vo kö'du kyënyë ko'do'e ayi onyonni wa Yësu aba a'ba, vo lö'bö 'bomo'e ëti da tarabiza kölo. ¹¹ Kya 'ba Farasiye ongönni kö'du ne here, ako'jonnü ha vo lö'bö 'bomo'e, “Kö'du a'di vo komoyandi 'be'e ëdinni wakonyo vidi mahere ne ëti? ¹² Yësu owo kö'du 'bëzë ne, aya'ba dö mo iya henye, vidi

ma rē zē na laka kazi koo, i'bēnni dē zi vo owo, nje zē ma na rakoo. ¹³ I'bē oma'e mi kō'du ya'ba ma kō'du yöru iya ne." Eđi kō'du laka ma momba, ra anza ngötu kumu. Mayi dē kō'du vidi laka'e, mayi ga kō'du vidi 'ba kō'du kyēnyē'e.

Kō'du kō'jo kō'du 'ba hakoro
(Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴ Here vo lö'bō 'ba Yowani Bapatisi ayinni zi Yēsu, ako'jonni kō'du iyanni henye, "Kō'du a'di ze Farasi eti, dēdi he ze koro mora vo lö'bō 'bēyiye, oro hē nni dē gō mo?" ¹⁵ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, omba 'be'e yingō ma ēdinni mi kyērē 'ba oze, zi tēdi na rasōsu ezē 'biyēsī ēdi zē eti? Anza here dē. Here kadra mo akatoko, ezē omba ku 'biyēsī koba 'de kazi zē mora atehenni 'da hē nni koro. ¹⁶ "Vidi maako uru bōngō ma kyiyi dē zi kō'jo bōngō ma koo, ga kō'du bōngō ma kyiyi ako'do wogo kyedre mi bōngō ne. ¹⁷ Vidi maako ope a'ji ma kyiyi dē mi losō wana makoo, ga kō'du losō wana akiha a'ji akalōdi yaga, mora losō wana ne akayaŋa rē ni. Here a'ji makyiyi mope gbī mi losō wana makyiyi a'ba 'dō riyō atēdinni na laka."

Wu'jē 'ba kyedre 'ba Yuda'e nni mbara ma ise ra bōngō 'ba Yēsu
(Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸ Mati Yēsu ēdi kō'du nenyē kiya, vidi mi turu 'ba Yuda'e ayi zi mo alomvo akanjo komo mo iya henye, "Wu'jē 'bama oli ku yaanya ayi i'di kala yi dō mo zi mo tēdi na didi." ¹⁹ Yēsu ēnyi riyē alō'bō gbō gō mo mora vo lö'bō 'bomo'e i'bēnni gbō mo aba. ²⁰ Mbara maako ēdi na riti, kō'du yama ēdi taho ta ro mo koo 'butē dōmoriyō, ayi ta kafo Yēsu ise da ha bōngō 'bomo gbō. ²¹ Mo iya na bi dēni henye, "Ezē mise gbī le nje ra 'bōngō omo, akakō'jo ma." ²² Yēsu opi rē ni ongo mo, iya henye,

"Eđi na kyigō wu'jē ama! Koma 'bēyi akō'jo yi ku." Tēmi kadra ne mbara ne akō'jo rē ni gbō na laka. ²³ Mati Yēsu ödu mi loko 'ba turu kyedre ne, mo i'ja vidi kayo ēdinni kyēzu 'ba da koli kome. ²⁴ Mo iya zi zē henye, "Vidi biya asiye yaga. Wu'jē tisi ne oli dē mo ēdi nje ako'do!" Here zē biya ogonni mo gbō. ²⁵ Kandi ma ti ore vidi ne'e ku yaga, Yēsu i'bē mi loko ma yöku wu'jē dō mo ne, iri kala mo mo ēnyi gbō riyē. ²⁶ Kō'du yöyō ne apere rē ni biya tēmi dakanjo nani.

Yēsu akō'jo vo komoköndu riyō

²⁷ Yēsu ila bi nani ēdi ku ati'bē, vo komoköndu riyō ayetonni lö'bō ga ndi mo. Zē agbōgbōnni hē nni, iyanni henye, i'di müyi mēyi re ze, "Asōsu kō'du ze, Wisi 'ba Dawidi!" ²⁸ Mati Yēsu ödu loko, vo komoköndu riyō ne ayinni zi mo, mo akō'jo hē zē iya henye, "Oma'e ku zi mato'bo 'e kō'jo?" Zē aya'banni da me'do, iyanni henye, "Jo Yere." ²⁹ Yēsu ise komo zē, iya henye, "Mo'do rē ni kaa ma oma'e" ³⁰ komo zē ayēhu rē ni gbō. Yēsu ise gō mo zi zē iya henye, "Ayada'e kō'du nenyē dē zi vidi maako!" ³¹ Mora zē i'bē a yēlenni kō'du ne ta ga bi nani ti'de.

Yēsu akō'jo kora ma o'bo dē zi me'do

³² Mati vidi kora ne'e ēdinni ati'bē, kya, vidi maako'e ikanni kora maako zi Yēsu, mo o'bo dē zi me'do ga kō'du mo ēdi dakyikyī aba. ³³ Mora kandi ma ti ore dakyikyī ku yaga, kora ne ayeto me'do mora vidi biya na rakaga. Zē iyanni henye "Gba dongō kō'du ma hee ne dē mi Yiserele." ³⁴ Mora Farasiye iyanni henye, "Ne yere 'ba dakyikyīye ra i'di kyigō ne zi Yēsu zi dakyikyīye kore yaga."

Yēsu asōsu rē ni ga kō'du vidi

³⁵ Yēsu ēnyi i'bē biya lasi aba tēmi gawo daliŋō aba. Mo ayandi

kö'du mi bi 'ba mötu'e, kö'du yöyö laka 'ba damöku 'ba Wiri yeti aba, mora ako'jo vidi kayo dakyinē 'ba koo aba. ³⁶ Mati mo ongo vidi kayo, di'di mo oso kyö kö'du sösu aba ga kö'du zē na kö'du sösu, wakonyi kpa anza dē kaa timēlē kazi vo yako. ³⁷ Here mo iya zi vo lö'bö 'bēniye henye, "Wa mi yaka ēdi kyö, mora vo löö ko'do'e ayonni dē. ³⁸ Amötu zi vo kyeti yaka nenye, mo mutu yaga vo löö'e zi wa 'bomo toto mo ta yaka."

10

Vo Litu 'butē dōmoriyō
(Mk. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Yēsu ako'jo vo lö'bö 'butē dōmoriyō 'bēniye bi kölö i'di kyigo zi zē kore dakyiky yaga, zi ko'jo koo rakoo aba biya. ² Nenyē'e ru 'ba vo litu, butē dōmoriyō ne'e ma dagba Simona (ma ako'jo Petero) öndu mo: Anderiya, Yemisi öndu ni Yowani aba, gisi 'ba Zebedeyo. ³ Pilipo, Baratolomoya, Toma, Matayo, vo 'be'be kö'du, Yemisi wisi 'ba Alipayo Tadöyösu, ⁴ Simona vo dakaño 'ba Kanana zē Yudasi Sikere to ma asösu Yēsu aba.

Loo 'ba vo lö'bö 'butē dōmoriyō
(Mk. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Vidi kora 'butē dōmoriyō ne'e, Yēsu utu zē kö'du kira nenye aba. "I'bē'e dē mi dakaño 'ba vo leze'e mandere mi gawo 'ba Samarona'e. ⁶ Omba zi ye ti'bē zi timēlē 'ba Yiserele ma ölu. ⁷ I'bē'e ayētīye, 'Damöku 'ba Wiri ēdi ku kara.' ⁸ Ako'jo'e vo koo, ayomö'e yöku löhu na didi, ako'jo'e zē ma na riti koo mönyu aba, ore'e dakyiky yaga. I'ja'e kazi ma na mbiya, here i'diye kpa zi zē na mbiya. ⁹ Injē'e dahabo ako dē, kōhi mandere menje kōhi mi böngö re 'e. ¹⁰ Injē'e anboro 'ba wa lenge dē ta bi ti'bē 'be'e, oba'e nje böngö kamoka ma

ēdiye akusu ne. Oba'e mövo 'ba lasi dē, vo löö'e aki'di zi zē wa ma zē ombanni."

¹¹ "Ezē ayiye mi gawo, i'bē'e bi koma kö'du vidi ma akiriye kala kyedre aba, alima'e mo aba le zi ye bi nani kila. ¹² Ezē i'bē'e mi liño iya'e henye, 'Rakyēyi mēdi eti.' ¹³ Ezē vidi mi liño nani iriye kala kyedre aba, i'diye wa mētē 'be'e 'ba rakyēyi malima, ezē zē irinni 'e dē kiri kala kyedre aba, oba'e wa mētē'e hulēhu. ¹⁴ Ezē kya 'ba liño mandere gawo omba dē bi 'e kiri kala kyedre aba mandere kö'du 'be'e kowo, ila'e bi nani akityo'e turufu 'de ta ndiye zi mo na lömu rē zē. ¹⁵ Mayada zi ye tinyö, mi kadra 'ba vurē aba atēdi na kyenyē ndra kö'du gawo nani ta da gawo 'ba Sodomo, Gomora aba."

Yēsu ame'do kö'du 'ba riti
(Mk. 13:9-13; Lk. 21:12-17)

¹⁶ "Owo'e te, mēdi 'e kutu yaga kaa timēlē mi kutē wöliwöli. Here ēdiye nbala kaa wiriye. Mora ēdiye kpa kaa atu'bu o'donni kö'du kyenyē dē. ¹⁷ Ongö'e re 'e laka, ga kö'du vidi maako atēdinni ani zē akiri ni 'e akika bi 'ba vurē möra zē aku'bönni 'e mi bi 'ba mötu'e. ¹⁸ Kö'du ma, akika 'e bi 'ba vurē komo vo dakaño yere eti, zi kö'du yöyö laka ne yada zi zē zi vo leze'e. ¹⁹ Ezē ikanni 'e bi 'ba vurē, asösu'e dē a'di ra ati'bē'e zi kiya, mandere hala akonyo'e. Mi kadra nani mo öko ku, aki'di zi ye a'di akiya'e. ²⁰ Ga kö'du me'do ma akame'do 'e atanza dē 'be'e, zē atayinni kazi Lawo Kölö Laka 'ba 'bu'e akame'do kpuru kazi 'e."

²¹ "Öndu'e atēnyinni akpa da öndu'e zē ki'di zi kofo. 'Bu'e atēnyinni akpa da gisisi 'bēniye zē ki'di zi kofo. Gisisiye ako'donni wehe akpa vo ko'jo zē aba akutu zē zi kofo. ²² Vidi biya akiyiye ga kö'du ma. Mora vidi ma nduwē na kyigo le mi ndundu mo, akayomö mo. ²³ Ezē o'do'e

na kyënyë mi gawo maako, aho'e mi gawo ma agamo. Ma yada zi ye tinyö, inde'e loo ne'e mi gawo biya 'ba Yiserele ne dë, gba kazi Wisi a Vidi toko. ²⁴ Vo kö'du ko'jo anza kyedre ta da vo komoyandi 'bëni. Vo yasa anza kyedre ta da vo kyedre 'bëni. ²⁵ Here vo kö'du ko'jo mo'bo zi tedi kaa vo komoyandi 'bëni, vo lö'bö kaa vo kyedre 'bëni. Èzë vo da dakota ako'jo Belezobulu, vo dakota 'ba linjo'e ako'jo ru kyënyë aba."

Atere eyi
(Lk. 12:2-7)

²⁶ "Here ere'e vidi dë. Yaanya aba, wa ma ayöfu do mo, akayëhu, kö'du koho biya ako'do na yolo. ²⁷ Wa mati medï ayada zi ye mi mandölu, akayada'e mi bikanyi kyedre, wayawaya 'be'e akame'do ta da tolo 'ba loko. ²⁸ Ere'e dë kazi vidi ma edinni ida ra kofo, ofonni lawo dë. Ere'e Wiri ma akato'bo yana 'do ida ra lawo aba mi wa'do gehena. ²⁹ Nje tarifa kölo akato'bo silo kogo riyö. Here silo ma kölo alëpi dë akaño kazi da kö'du komba 'ba 'bu'e. ³⁰ Ga kö'du yëvu biya ma de 'e ne, edi akiti. ³¹ Here ere'e dë ediye na laka ndra ta da silo kayo."

Kö'du kyënyë yasi Yësu komba dë aba
(Lk. 12:8-9)

³² "Here kö'du zë ma iyanni mi vidi kayo zë 'bama, mako'do kpa here komo 'bu ma komoriyë. ³³ Mora here, ezë vidi maako omba ma dë ta komo vidi kayo, ma komba mo kpa dë ta komo 'bu ma komoriyë."

Anza rakyëyi ra dë wa ne kulu ra
(Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ "Asösu'e dë henye ere, mayi zi rakyëyi ra kika mi damöku. 'E'e, mayi dë zi rakyëyi ra kika, kulu ra. ³⁵ Mayi zi gisi kora'e tënyinni wehe aba da 'bu nni, gisi

münzö'e tënyinni wehe aba da ma nni, mbara koze atënyinni wehe aba da wese nni. ³⁶ Vo wehe kyënyë 'be'e, atedi akpa vidi 'ba dakota 'be'e.

³⁷ "Zë ma o'donni lovo 'bu nni, mandere ma nni ndra ta da ma, o'banni dë zi tedi na vo lö'bö 'bama. Zë ma o'donni lovo gisi kora 'bënni, mandere wisi wujë o'banni dë zi tedi na vo lö'bö 'bama. ³⁸ Zë ma injënni taka 'bënni dë riyë zi lö'bö ga ndi ma, o'banni dë zi tedi na vo lö'bö 'bama. ³⁹ Zë ma o'donni lovo didinni ndra ta da lovo ma, akayölunni. Zë ma ayölunni didinni ga kö'du ma, aki'janni didi löhu."

Biriti
(Mk. 9:41)

⁴⁰ "Vidi ma iriye kala kyedre aba iri ne ma ra, mora vidi ma iri ma kala kyedre aba, iri ne vidi ma utu ma ne. ⁴¹ Vidi ma iri nëbi kala kyedre aba ga kö'du mo nëbi, aki'ja mi wakinye 'ba biriti 'ba nëbi. Vidi ma iri vidi ma laka kala kyedre aba ga kö'du mo na laka, aki'ja mi wa yanya 'ba biriti 'ba vidi laka. ⁴² Èzë vidi ma i'di gbi le nje siko 'ba wini kyëyi, zi vidi ma kölo 'ba ga ndi ma, vidi nani aki'ja biriti rë ni."

11

Vo litu'e kazi Yowani Bapatisi
(Lk. 7:18-35)

¹ Mati Yësu inde kö'du nyene'e yada mo zi vo lö'bö 'bëni 'butë domoriyö ne'e, mo ila bi nani i'bë kö'du yandi yëti aba mi gawo 'ba Galilaya'e. ² Mati Yowani Bapatisi owo mi kamba, kö'du Korisito edi ako'do ne, mo utu kya 'ba vo lö'bö 'bëniye zi mo. ³ Zë ako'jonnï ha Yësu iyanni henye, "Ayada zi ze, yi ra kora ma omba tayi kodo dida ze bi vidi maako?" ⁴ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "I'bë'e a'ba'e hulëhu ayada'e zi Yowani kö'du ma edi akowo'e kongo mo

aba. ⁵ Vo komoköndu ato'bo bi kongo, vo keñe ato'bo lasi, zë ma ëdinni na riti kazi koo mönyu o'do zë ñbala, vo mbilikisi owo kö'du, yöku vidí ënyinni löhu na didi, kö'du yöyö laka ëdi yëti mo zi vo leriye. ⁶ Rakyenyi ëdi zi zë ma anza nni dë dajiji aba ga kö'du ma."

⁷ Mati vo lö'bö a Yowani ëdi ati'bënni, Yësu ame'do kö'du mo zi vidí kayo: "Mati i'bë'e yaga zi Yowani mi da lipi, a'di ra omba'e zi kongo? Rakidë 'ba mbili loma mi buluku? ⁸ A'di ra i'bë'e yaga zi kongo? Vidí kora usu rë ni mi böngö laka? Vidí ma usu rë nni kaa mahere ne alimanni mi loko kyedre a yere. ⁹ Ayada'e zi ma a'di ra i'bë'e yaga zi kongo? Nëbi ra? Jo ongo'e ndra ta da nëbi. ¹⁰ Here kö'du yöru ra iya kö'du ga kö'du mo, 'Ma kutu vo lö'bö ama dagba komo yi zi gëri yëhu zi bi yi.' ¹¹ Ma yada zi ye tinyö, Yowani Bapatisi ëdi kyedre ta da vidí maako, mo maako ma tisiwa mi damöku 'ba Wirí kyedre ta da Yowani. ¹² Mi kadra ma Yowani Bapatisi ayëti kö'du 'bëni le mi ko'do nenyë damöku 'ba Wirí ëdi tövu kyedre kyigö aba. Kora vo wehe ko'do'e i'di rë nni zi kuru mo na gbörökötö. ¹³ Here le mi kadra 'ba Yowani nëbiye biya kö'du ki'di 'ba Mosa ame'do kö'du 'ba damöku. ¹⁴ Ezë omba'e zi koma mi kö'du kise 'bëzë, Yowani mo Eliya, ma kö'du tayi 'bomo ayëti. ¹⁵ Owo'e kö'du ne ezë ëdiye mbili aba!"

¹⁶ "Yaanya aba, kaa a'di ma kiya ga kö'du vidí ma ëdinni mi ko'do ma ndenyë ne? Zë kaa gisisi ma ëdinni alima mi bi 'ba wakogo. Gböngö ma kölö akagbögbö hë nni zi maako'e akiya.

¹⁷ 'Henyë, dölo kudi 'ba rakeze zi ye, mora ölo'e dë. Daya'bi ze ngala 'ba dakoli, mora udu'e dë.'

¹⁸ Mati Yowani ayi, mo oro hë ni uwë a'ji dë vidí biya iyanni henye, 'Mo ëdi dakyikyaba.' ¹⁹ Mati Wisi a Vidí ayi, mo onyo wa, uwë a'ji. Mora vidí iyanni henye, ongo'e bi te da kora ne. Mo onyo wa takanyi. Uwë a'ji kpa takanyi mo aboka 'ba vo 'be'bele kö'du'e vo kö'du kyënyë ko'do'e ëti. Mora kö'du yölo a Wirí ëdi na yada zi tedi tinyö tēmi wa ma o'do rë ni."

Vidí 'ba gawo naniye owonni kö'du dë
(Lk. 10:13-15)

²⁰ Vidí ma mi gawo ma Yësu o'do kö'du ko'do kyedre ëni mi zë ne, 'de oto dë nni dë tēmi kö'du kyënyë 'bënni, here mo iya zë na kyënyë. ²¹ "Atëdi zi ye kyënyë Korozini! Atëdi zi ye kyënyë Beteseyida! Ezë kö'du ko'do ma o'do mi ye ne o'do mi Tiyere, Sidoni aba kani vidí nani usunni böngö 'ba lubë ku rë nni zi yada henye ere zë otōnni dë nni ku tēmi kö'du kyënyë 'bënni. ²² Ma yada zi ye henye, mi ko'do 'ba vurë aba, Wirí akila vidí 'ba Tiyere, Sidoni aba tada'e. ²³ Yi Kaparanamo! Omba'e zi re 'e kinjë komoriyë? Aku'du'e akaño mi wa'do 'ba gehena. Ezë kö'du ko'do ma o'do mi ye ne mo'do mi Sodommo, atëdi zo kadra ndenyë aba. ²⁴ Akato'bo yölo'e henye, mi ko'do 'ba vurë aba Wirí rasoso ndra kö'du Sodommo tada'e!"

Ayiye zi ma zi lawo
(Lk. 10:21-22)

²⁵ Mi kadra nani Yësu iya henye, "Bu Yere 'ba komoriyë dakaño aba! Mo'do öwö'di zi yi ga kö'du zi vo kazi kö'du yölo'e, wa ma oho kazi vo kö'du yölo'e vo yandi ëti ayada ku zi gisisiye. ²⁶ Jo, 'bu, nenyë hala wa ma omba kani zi rë ni ko'do. ²⁷ 'Bu ma i'di wa ku biya zi ma. Vidí maako ayölo Wisi dë nje 'Bu. Vidí maako ayölo 'bu

dë nje Wisi, zë ma Wisi inzi zi nni yada.”

²⁸ “Ayiye zi ma 'e biya ma na riti kazi wayeto kinjë maki'diye alawo. ²⁹ O'do 'e loo 'bama, ayandi 'e kazi ma, ga kö'du ma vo watowo raya'ba aba. Here aki'ja'e ralawo. ³⁰ Loo 'bama ayeto dë. Kinjë mo na pëlë.”

12

Kö'du ko'jo ga kö'du ko'do 'ba ralawo

(Mk. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Anza na kowo ta go mo, Yësu ëdi gbo ti'bë kpuru tëmi yaka 'ba nyenyo mi ko'do 'ba ralawo aba. Vo lö'bö 'bomo'e gbo na o'bo, here ayetonni da mbili nyenyo kowe i'jö mo konyo. ² Mati Farasi ongönni kö'du ne here, zë iyanni zi Yësu henye, “Ongö te, anza na laka mi kö'du ki'di 'beze zi vo lö'bö 'bëyiye kö'du mahere ne, ko'do mi ko'do 'ba ralawo!” ³ Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Ako'jo'e kö'du ma Dawidi o'do mi kadra nani ma mo vidi 'bëni ëti na o'bo ne dë? ⁴ Mo i'bë ödu mi loko 'ba Wiri, mo nni vidi 'bëni ëti onyonni mangolobö koro ma i'di zi Wiri, ëdi le mi kö'du ki'di anza dë zi zë konyo mo, nje vo karasa ra akila zi konyo mo. ⁵ Kodo ako'jo'e dë mi kö'du ki'di 'ba Mosa iya henye, tëmi ko'do 'ba ralawo biya vo kö'du yëti mi yëkëlu 'ba Wiri zë oronni ko'do 'ba ralawo dë, here zë anza nni dë na litë? ⁶ Ma yada zi ye henye, wa maako ëdi kinye kyedre ta da yëkëlu. ⁷ Ködu yöru iya henye, momba ngötu kumu dë, momba 'e zi tëdi na mikuku. Èzë ayolö'e mi kö'du nenyë ku, o'bo'e dë zi vurë kikye ra vidi ma o'donni kö'du kyënyë ako dë. ⁸ Wisi a Vidi Yere 'ba ko'do 'ba ralawo ra.”

Kora vo kala keñe
(Mk. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Yësu ila bi nani ënyë i'bë bi 'ba mötu. ¹⁰ Kora maako ëdi ani na vo kala keñe. Kya 'ba vidi maako'e ëdinni ani ombanni zi Yësu susu ga kö'du kyënyë ko'do ako'jonnii ho mo iyanni henye, “Èdi na kyënyë mi kö'du ki'di 'beze zi vidi ko'jo mi ko'do 'ba ralawo?” ¹¹ Yësu aya'ba da me'do iya henye, “A'di, ezë vidi ma kölö tëmi 'e ëdi timëlë aba alëpi mi wogo yöndu mi ko'do 'ba ralawo, akasösu kö'du mo dë zi kotö mo yaga? ¹² Vidi köndu ra laka ndra ta da timëlë! Here ne, kö'du ki'di 'beze ila ze zi vidi maako konyi mi ko'do 'ba ralawo aba.” ¹³ Here mo iya zi kora 'ba kala keñe ne henye, “Iza ga kala yi yaga.” Mo iza go mo yaga, gbo na laka löhu kaa agamo ne. ¹⁴ Here Farasiye i'bënni o'donni mala zi Yësu kofo.

Vo litu kinzi a Wiri ra Yësu?

¹⁵ Mati Yësu owo kö'du mala rë ni ne, mo i'bë 'de ta bi nani, mora vidi kayo alö'bönni gbo ga ndi mo aba. Mo ako'jo vidi ma zë na rakoo ne'e biya, ¹⁶ mo ise go mo zi zë iya henye, mayadanni kö'du ni dë zi vidi maako'e. ¹⁷ Mo o'do here zi rë ni ko'do kaa kö'du ma nëbi Yisaya ayi ku tinyö.

¹⁸ “Kinye ëdi vo lö'bö ama ma minzi.

Mo ma mo'do lovo mo.

Kö'du mo, ma na rakyenyi.

Ma kutu Lawo Kölö Laka ama do mo,

mo akayöyö kö'du vurë ama zi vidi.

¹⁹ Mo awasa mandere ha gbögbö dë

mandere me'do na gu nberere da gëri.

²⁰ Mo owe loma ma idë rë ni ku ne dë,

mandere yölu lamba ma omba ku kara toro kazi lëru.

Mo atëdi nduwë, le mo ako'do vurë ma laka 'ba kpiliri.

²¹ Tu'dë biya aki'di kö'du sösu 'bënni mi mo.”

Yësu Belezobulu aba
(Mk. 3:20-30; Lk. 11:14-23)

²² Here kya 'ba vidī maako'e ikannī kora vo komoköndu maako zi Yësu, ɔ'bo dē zi me'do ga kö'du mo ëdī dakyikyi aba. Yësu ako'jɔ kora ne, here mo ɔ'bo zi me'do bi kongɔ aba. ²³ Vidī biya na rakaga tēmī kö'du ma Yësu o'do ne. Zē ako'jonnī kö'du iyannī henye, “Mo atēdī Wisi 'ba Dawidi ra?”

²⁴ Mati Farasiye owonnī kö'du ne, aya'bannī do mo iyannī henye, “Mo ore dakyikyi ne'e yaga, ga kö'du vo dē zē Belezobulu ra, i'dī kyigɔ ne zi mo zi ko'do here.” ²⁵ Yësu ayɔlo kö'du ma zē ëdinnī asösu, mo iya zi zē henye, “Dakaŋo ma inye rē nī na gbɔngɔ gbɔngɔ wehe ko'do oka ani aba, alima na konda dē. Gawo maako, mandere dakota ma inye rē nī na gbɔngɔ gbɔngɔ wehe ko'do oka maako aba akalēpī. ²⁶ Here ëzē gbɔngɔ ma kö'lö ëdī wehe ko'do oka nī vere aba mī damöku a Satani, nenye kö'du ya'ba aba henye, inye rē nī ku nzo na gbɔngɔ gbɔngɔ kandi apere rē nī. ²⁷ Iya'e henye, mo ore dakyikyi yaga kyigɔ 'ba Belezobulu aba, mora ëyī ra i'dī zi vo ga ndī yīye kyigɔ ne zi zē kore yaga? Zē atēdī na vo vurē 'bē 'e. ²⁸ Ëzē mora dakyikyi kyigɔ 'ba Lawo 'ba Wiri, here damöku a Wiri ayi ku de 'e.”

²⁹ “Vidī maako ɔ'bo dē tödu mī loko 'ba kora ma na kyigɔ zi wasisi ɔmo koba, nje ëzē mo ida kora kyigɔ ne dagba atehe 'da loko ɔmo kolo.”

³⁰ “Vidī ma anza dē 'bama, mo ëdī tinyö kö'du aba ra ma. Vidī ma akonyi ma dē zi toto, ëdī tinyö pere mo. ³¹ Ma yada zi ye henye, ato'bo vidī kila ga kö'du kyënyë mati o'donnī, kö'du kyënyë kiya aba, mora vidī mati iya kö'du kyënyë ra Lawo Kö'lö Laka, ila mo dē. ³² Vidī mati iya kö'du kyënyë ra Wisi a Vidī akila mo, vidī mati iya kö'du kyënyë ra

Lawo Kö'lö Laka ila mo dē yaanya aba ŋburu.”

Kaga logɔ nī aba
(Lk. 6:43-45)

³³ “Zi tēdī logɔ laka aba ëdī kaga ma laka aba. Ëzē ëdī kaga ma kyënyë aba atēdī logɔ ma kyënyë aba. Kaga akayɔlo tara dakyinē 'ba logɔ ma ana. ³⁴ 'E wiri ne'e, hala akiya'e kö'du ma laka, mora 'e Satani? Ha akiya wa ma ëdī. Ndo mī didi mo aba. ³⁵ Vidī ma laka akodo gbī wa ma laka ga kö'du laka ënī, vidī ma kyënyë akodo gbī kö'du kyënyë ga kö'du kyënyë ënī. ³⁶ Ayɔlo'e henye kadra 'ba vurē aba, vidī biya na kö'lö kö'lö akayētī kö'du kyënyë ma mo iya. ³⁷ Me'do hē yī ra, akpa ako'do vurē mo aba rē yī, zi yolo yī vo kö'du laka kodo vo kö'du kyënyë.”

Kö'du ko'jo ga kö'du ko'do
(Mk. 8:11-12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Here kya 'ba vo komoyandi 'ba kö'du kī'dī maako'e, kya 'ba Farasi maako'e ëtī, ame'donnī riye iyannī henye, “Vo komoyandi, domba zi yī kongɔ ta bi kö'du ko'do ko'do.” ³⁹ Mo aya'ba do mo zi zē iya henye, “Hala vidī kyënyë 'ba kazi wiri ëdinnī kadra ndenye aba. Ako'jo'e ha ma ga kö'du ko'do? 'E! Kö'du ko'do ma akayada zi ye atēdī nje kö'du ko'do 'ba nēbi Yona. ⁴⁰ Tēmī gērī kö'lö ne Yona o'do kadra wota yondo aba mī kyenze, here Wisi a Vidī ako'do kadra wota yondo aba mī hu kaŋo yöndu ne. ⁴¹ Mī ko'do 'ba vurē aba, vidī 'ba Ninēwē atënyinnī riye akasunnī 'e ga kö'du zē otönnī dē nni ku tēmī kö'du kyënyë 'bënnī, ma owonnī kö'du yētī 'ba Yona ne. Ma yada zi ye, wa kyedre maako ëdī kinye ta da Yona. ⁴² Mī ko'do 'ba vurē aba yere mbara 'ba daliŋɔ 'ba Seba atënyī riye 'e susu ga kö'du mo i'bē tēmī gērī ne biya tēmī kaŋo 'bënnī kö'du me'do yolo yandi 'ba

yere Solomonu kowo. Miya zi ye henye, wa eđi kinye kyedre ta da Solomonu!”

Ta'ba 'ba dakyikyi
(Lk. 11: 24-26)

⁴³ “Èzè dakyikyi asi ku yaga tara vidi, i'be lasi aba dakaŋo maako bi lawo koma. Èzè i'ja dè, ⁴⁴ akiya na bi dèni henye, ‘Ma ta'ba hulèhu liŋo ama ma mila ne.’ Here i'be hulèhu i'ja loko na mbiya, ŋbala na laka. ⁴⁵ Here ènyi i'be yaga ika aboka niye madomoriyò dakyikyi maako'e na kyènyè ta da ni, zè ayinni alimanni gbo ani. Èzè inde rè ni ku, vidi nani eđi mi riti kyènyè ta da ma dagba. Nenyè eđi kò'du ma ako'do rè ni zi vidi ma kyènyè'e mi ko'do nenyè.”

Ma 'ba Yèsu öndu mo eti
(Mk. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶ Mati Yèsu eđi gba ame'do zi vidi kayo, ma mo öndu mo eti okonni gbo. Zè okonni yaga kò'du ko'jo zi me'donni zi mo. ⁴⁷ Here vidi maako temi vidi naniye iya zi mo henye, “Ongo te ma yi, öndu yi eti edinni atoro yaga, ombanni zi me'do zi yi.” ⁴⁸ Yèsu aya'ba da me'do iya henye, “Èyi 'beni ma ma? Èyiye ra öndu ma'e?” ⁴⁹ Mo ènyi ayada bi da vo lö'bò 'beniye, iya henye, “Ongo te! Kinye ma ma öndu ma eti. ⁵⁰ Vidi ma o'do wa ma 'bu ma komoriyè omba mo zi ko'do mo ne, mo ra na öndu ma, emi ma ma.”

13

Mala 'ba vo kofu kilii
(Mk. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Mi ko'do kolò, Yèsu ila liŋo ènyi i'be da göti 'ba föfö alima gbo akanjo. ² Vidi kayo ma atoto rè nni kpo ta ro mo gbo kyo, mo èkyi mi tönbö alima gbo mi mo, vidi kayo oro 'beni yaga da göti. ³ Mo alima kò'du yeti zi zè kyo temi mala. Yèsu iya henye, “Kadra maako aba kora maako

i'be kofu kilii. ⁴ Mati mo ili kofu mi yaka, kya mo alèpi da geri, ali ayi onyonni 'de. ⁵ Kya mo alèpi mi kaŋo ma ri'di, kaŋo ma laka nje tisiwa aba, kandi kofu ne ötu ga kò'du kaŋo ne alo dè. ⁶ Mati kadra ese o'bo wevo ma luru ne'e, ga kò'du ngara'da ödu dè gbo na laka, kandi wevo ne'e akyitu gbo. ⁷ Kya 'ba kofu alèpi mi kutè kono, övu mora ofo wevo mo. ⁸ Kya 'ba kofu alèpi mi kaŋo ma laka wevo mo ana i'jö, kya mo lamikölö, aga mo'e 'butemodaka, mora aga mo'e 'butewota.” ⁹ Yèsu inde kò'du 'beni iya henye, “Owo'e kò'du ne, èzè eđi 'e mbiliye aba!”

Mi i'jö 'ba mala ne
(Mk. 4:10-12, Lk. 8:9-10)

¹⁰ Vo lö'bò'e ayinni zi Yèsu ako'jonnii ho mo iya henye, “Kò'du a'di eđi 'beyi ame'do zi vidi temi mala?” ¹¹ Yèsu ènyi aya'ba do mo iya henye, “Kò'du koho 'ba damöku 'ba Wirii i'di ku zi ye, anza dè zi zè. ¹² Mora here, vidi ma wa aba aki'di zi mo ndra, here mo atedi mo aba kyo ta da ma eđi. Mora vidi mati anza wa aba dè, akoba 'de kazi mo gbi le ma tisi ma mo eđi mo aba ne. ¹³ Mi kò'du ma medi ame'do zi zè temi mala eđi henye,

‘Zè ongonni bi mora i'janni dè, zè o'je mbili nni.

Mora owonni mandere ayolonni dè.’

¹⁴ Kò'du kumè 'ba Yisaya ga kò'du 'bezè ne henye,

‘Vidi nenyè'e akowonni nje na kowo

mora ödu dè, dè zè.

Zè akongonni bi akongo

mora 'de i'janni dè.

¹⁵ Didii vidi nenyè'e na kyigo.

Mbili vidi nenyè'e yaanya aba na kisi.

Zè ombanni dè zi kò'du tinyö kongo.

Èzè mbili zè anza dè na kisi, zè akongonni komo nni aba,

akayolɔnni dē nni aba mora akoto dē nni zi ma hulēhu, mora akako'jo zē.'”

¹⁶ “Mora kö'du'e ne laka ga kö'du komo'e i'ja ku, mora mbiliye owo kpa ku. ¹⁷ Ēdī na laka miya zi ye nēbī kayo mora vīdī kayo a Wiri ombanni zi ki'ja wa ma i'ja 'e ne, mora 'de i'janni dē, mora zē ombanni zi kowo wa ma owo'e ne, mora 'de owonni dē.

Yēsu ayada mi mala 'ba vo kofo kilī

(Mk. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸ “Owo'e ayandiye mi kö'du 'ba vo kofo kilī ne. ¹⁹ Zē mati owonni kö'du kise 'ba damōku ne, mora ayolɔnni dē ēdinni kaa kofo mati alēpi da ga gērī. Satani ayi iri me'do ne yaga tēmī di'di zē. ²⁰ Kofo mati alēpi dakaŋo ma ri'di aba, ēdī zē ma owonni kö'du ne rakyenyi aba, kandi ma owonni. ²¹ 'De ödu dē gbo mi di'di zē, mora ēhinni dē na konda. Here mati kö'du kyenyē maako ayi ga kö'du kise ne, akilanni 'de kandi. ²² Kofo ma alēpi mi kono ne, ga kö'du zē ma owonni kö'du kise ne, kö'du sōsu ga kö'du wa 'ba dakaŋo, lovo wa kyo ila kö'du kise ne dē tödu mi di'di zē, du ananni lovo dē. ²³ Kofo ma ili mi kaŋo ma laka, ēdī kö'du zē ma owonni kö'du kise ne, irinni gö zē ra ananni lovo, kya mo lamikölö, agamo'e 'butēmodaka mora agamo'e 'butēwota.”

Mala kö'du 'ba nyangölu

²⁴ Yēsu ayada mala ma kya mo zi zē. “Damōku 'ba Wiri ēdī kaa henye. Kora maako ili kofo ma laka mi yaka eni. ²⁵ Yondo kölö maako aba, mati vīdī o'donni ku biya vo wehe ayi ili kofo nyangölu mi kutē wana, mora i'bē wēni 'de. ²⁶ Mati wevo mo övu, mbili mo omba ku zi rē ni ki'di. Nyangölu alaya gbo. ²⁷ Vo kalima a kora ne ayi zi mo iya henye, 'Kyedre, kofo laka ra ili mi yaka 'bēyi ne. Nyangölu ne ayi 'bēni ta

kila?’ ²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo, iya henye, ‘Ne vo wehe maako ra o'do kö'du ne.’ Zē ako'jonnī ho mo iyanni henye, ‘Omba zi ze ti'bē nyangölu ne koto mo 'de yaga?’ ²⁹ Mo aya'ba da me'do, iya henye, ‘E'e, ga kö'du ezē atoto'e nyangölu ne akoto'e kya wana 'dö zē eti. ³⁰ Ila'e wana 'dö nyangölu aba mövunni bi kölö le kadra 'ba wakumu ta yaka aba. Ma kayada zi vo lo'e, zi nyangölu koto dagba, ho mo kida na kulu zē ko'bo, mora da wana toto zi ki'di mo mi lo'bi.’”

Mala 'ba kofo masatada

(Mk. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

³¹ Yēsu ayada mala ma aga mo zi zē, “Damōku 'ba Wiri ēdī henye: Kora maako oba kofo masatada i'yi mi yaka eni. ³² Kofo matisiwa aba ta da kofo biya, mati övu riyē, gbo na kyedre ta da wevo biya, övu na kaga, ali ayinni uvö loko enni mi ngora mo.”

Mala kö'du 'ba langa

(Lk. 13:20-21)

³³ Yēsu nduwē mala maako yada mo zi zē iya henye, “Damōku 'ba Wiri ēdī henye: Mbara maako oba langa asusē mi tele 'butēsowo 'ba lunzu i'di gbo tö'bu.” ³⁴ Yēsu ayada kö'du nenyee zi vīdī kayo tēmī mala. Mo iya kö'du ako dē zi zē kazi mala. ³⁵ Mo o'do kö'du ne here zi kö'du kiya 'ba nēbī tayi tynyö: “Ma ko'do mala ezē ma me'do zi zē. Ma kayada zi zē wa mati ayolɔnni dē kyere ma damōku i'di rē ni ne.”

Yēsu ayada mi mala 'ba nyangölu

³⁶ Mati Yēsu ila vīdī kayo ödu loko, vo lö'bö 'bomowe ayinni zi mo, iyanni henye, “Ayada dero zi ze mi mala 'ba nyangölu mi yaka ne a'di?” ³⁷ Yēsu aya'ba do mo, iya henye, “Kora ma ili kofo ma laka ne Wisi a Vidī. ³⁸ Yaka damōku, kofo ma laka ne, mora vīdī ma 'bēnni 'ba damōku ne. Nyangölu

ra vidī ma 'bënni 'ba Satani. ³⁹ Vo wehe ma ili kofu ne mo ra Satani. Wa kumu ta yaka mora ndundu 'ba daliṅṅo, mora vo kumumo'e zë ra malayika'e."

⁴⁰ "Here kaa ma nyangölu atoto do mo o'bo mi wa'do, kö'du ne ako'do rë ni here mi ndundu 'ba daliṅṅo aba. ⁴¹ Eëdi here, Wisi a Vidī akutu yaga malayika ëniye, zi toto tëmi damöku ëni yaga, vidī ma biya ëdinni vidī ki'di zi kö'du kyënyë ko'do, biya agamo'e ma ëdinni kö'du kyënyë ko'do. ⁴² Zë aku'dunni zë mi wa'do, zë akudunni hë nni konyo aba. ⁴³ Vidī a Wirī atanyinni kaa kadra mi damöku a 'bu nni, owo'e kö'du ne, ëzë ëdi 'e mbili aba."

Mala kö'du 'ba wa koho

⁴⁴ "Damöku 'ba Wirī ëdi henye, kora maako i'ja wa na koho mi yaka. Mo ayöfu do mo gbo löhu. Mo na rakyenyi, i'bë wogo wasisi mati mo ëdi mo aba yaga, i'bë hulëhu wogo yaka nani gbo.

Mala 'ba atenje

⁴⁵ "Damöku 'ba Wirī ëdi kpa kaa henye. Kora maako ëdi bi koma kö'du dahabo ma laka. ⁴⁶ Mati mo i'ja, mo i'bë wogo wasisi mati mo ëdi mo aba biya yaga, wogo dahabo nani gbo.

Mala 'ba kiri kyenze

⁴⁷ "Damöku 'ba Wirī ëdi kpa kaa henye, kya 'ba kora vo kyenze kiri u'du wa 'ba kyenze kiri ënni yaga mi föfö, mora iri dakyinë 'ba kyenze biya. ⁴⁸ Mati wa 'ba kyenze kiri ëdi ku ndo, zë otönni yaga da göti alimanni gbo akaṅo zi mi kyenze ne yanya, ma laka ne i'dinni mi бага ënni, mati anza na laka u'dunni zë 'de möku. ⁴⁹ Atëdi mi ndundu 'ba daliṅṅo aba kaa henye. Malayika ati'bënni yaga akako'dönni vidī ma kyënyë'e tëmi ma laka ⁵⁰ Aku'du zë mi wa'do 'ba koli ani zë akudunni hë nni konyo aba."

Kö'du kyī ma koo aba

⁵¹ Yësu ako'jo hë zë, iya henye, "Ayölo'e kö'du nenye'e ku?" Zë aya'banni do mo iyanni, "Oo." ⁵² Here mo aya'ba do mo zi zë iya henye "Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ma ayandi zë kö'du 'ba Damöku 'ba Wirī, kaa vo kyeti 'ba loko mati oba wa ma kyī ma koo aba, yaga tëmi lo'bi ëni."

Omba Yësu dë mi Nazereta
(Mk. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Mati Yësu inde yada mala nenye'e ku, mo ila bi nani ⁵⁴ ënyī i'bë hulëhu mi gawo 'bëni Nazereta. Mo ayëti kö'du mi bi 'ba mötu, mora zë ma owonni kö'du yëti 'bomo ne, zë rakaga aba. Zë ako'jonnī kö'du, iyanni henye, "Here mo i'ja kö'du yolo mahere ne ta kila? Mora kö'du ko'do 'bomo ne'e? ⁵⁵ Mo ra dë wisi 'ba vo wakisë? Mariya ra dë ma mo, Yemisi, Yosepa, Simona, mora Yudasi, zë ra dë na öndu mo'e? ⁵⁶ Eëmi mo'e ra dë ëdinni alima kinye ne? Mo i'ja kö'du nenye biya ta kila?"

⁵⁷ Mora here, zë ombanni mo dë. Yësu iya zi zë henye, "Nëbi oro ta ga bi ne biya nje mi gawo 'bomo vo dakota 'bomo ëti. ⁵⁸ Mo o'do kö'du ko'do dë ani, ga kö'du zë anza nni dë kö'du koma aba."

14

Koli 'ba Yowani Bapatisi

(Mk. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Mi kadra nani Heroda vo dakaṅo owo kö'du Yësu mo ayada zi vo mi ² turu ëniye henye, "Tinyö Yowani Bapatisi ra ënyī ku na didi." "Kö'du nere ra mo ëdi kyigö nenye aba, zi kö'du ko'do ne'e ko'do mo." ³ Kö'du Heroda ra kyere i'di kö'du zi Yowani kiri kida mo nyöri aba ku'du mi kamba. Mo o'do kö'du ne ga kö'du Herodiya mbara 'ba öndu mo Pilipo. ⁴ Mi kadra maako aba, Yowani Bapatisi ayada zi Heroda, iya henye, "Anza na laka

zi yi Herodiya koze.”⁵ Here Heroda omba zi mo kofu, mora ere kazi vidi 'ba Yuda'e ga ko'du ze asosu 'benni Yowani ne nabi ra.⁶ Here mi kadra ko'jo 'ba Heroda aba wu'je 'ba Herodiya olo komo vidi kayo. Heroda gbo rakyenyi aba⁷ alomu zi mo, iya henye, “Malomu ku zi ki'di zi yi wa ma ako'jo ko'du ga ko'du mo.”⁸ Here temi ko'du sosu 'bama mo, mo ako'jo ho mo, iya henye, “i'di zi ma kinye yaanya aba da Yowani Bapatisi da gbenje ne.”⁹ Yere gbo kazi rakyenyi ga ko'du lomu ma mo o'do ta da komo yingoo 'benni ne'e biya ne, mo i'di ko'du zi wu'je ne, da ko'du wa ko'jo 'bomo omba ku.¹⁰ Here mo i'di ko'du ikye da Yowani gbo mi kamba,¹¹ do mo ne ika mi gbenje mora i'di gbo zi wu'je ne, mo oba ika gbo zi ma ni.¹² Vo lo'bo a Yowani ayi injenni yoku mo usu, mora ze i'be ayadanni ko'du mo gbo zi Yesu.

Yesu i'di wakonyo zi vidi kayo
(Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

¹³ Mati Yesu owo ko'du Yowani, mo oso ani mi tonbo, enyi i'be ga bi mbiya na bi deni. Here vidi owonni ko'du mo enyi ilanni gawo 'benni, i'benni ga ndi mo aba ta akafo.¹⁴ Yesu enyi asi yaga temi tonbo, mati mo ongo vidi kayo ne'e, di'di mo oso gbo ndo na ko'du sosu ga ko'du ze, mo ako'jo ze ma na rakoo ne'e gbo.¹⁵ Hutaga nani aba, vo lo'bo 'bomo ayinni zi mo iyanni henye, “Bi ku ra hutaga bi nenye bi mbiya ra, utu vidi ne'e lingo mi'benni wakonyo kogo zi nni.”¹⁶ Yesu aya'ba da me'do zi ze iya henye, “Ze mi'benni de. 'E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi ze konyo.”¹⁷ Ze aya'banni da me'do, iyanni henye, “Wa biya ma dedi mo aba kinye mangolo'bo muyi kyenze riyö.”¹⁸ Yesu iya zi ze henye, “Ika'e ze zi ma kinye.”

¹⁹ Mo i'di ko'du gbo zi vidi ne'e limanni akafo da loma, mo oba mangolo'bo muyi kyenze riyö ne aba, ongo bi riyö o'do owö'di zi Wiri. Mo owe mi mangolo'bo ne'e i'di ze gbo zi vo lo'bo'e, vo lo'bo i'di ze gbo zi vidiye.²⁰ Vidi biya onyo onni mora vo lo'bo obanni бага 'buté domoriyö ndo na koso wa ma oso.²¹ Watiti 'ba vidi kora ma onyonni wa ne, edi kpulukumuyi vidi, mbara gisisi eti iti de.

Yesu alasi ta da wini
(Mk. 6:45-52; Yn 6:15-21)

²² Here Yesu i'di vo lo'bo'e tekyinni mi tonbo ti'benni dagba kapa föfo moto, mora mo iya vidi ne'e mi'benni 'de.²³ Ta peti utu vidi ne'e ku, mo i'be da lutu riyö kuti ni aba amötu. Mati hutaga oko, Yesu edi gbo ani kuti ni aba.²⁴ Mi kadra ne tonbo edi ku na kowo mi kuté wini 'ba föfo re ni koho kazi wini kagba, ga ko'du buluku edi aluku zo ki'di zi mo.²⁵ Temi kuté kadra wota, modaka aba mi da mindö, Yesu ayi zi vo lo'bo'e lasi aba ta da wini.²⁶ Mati ze ongonni mo edi alasi ta da wini, ze na tere. Ze iyanni kudu aba na tere henye, “Ne gililo 'ba yoku ra.”²⁷ Yesu ame'do kandi zi ze iya henye, “Uku mi ye, ne ma ra, ere'e de.”²⁸ Here Petero ame'do riyö iya henye, “Yere ezé edi tinyö yi ra i'di ko'du zi ma ti'be ta da wini zi yi ani.”²⁹ Yesu aya'ba da me'do iya henye, “Ayi.” Petero asi yaga temi tonbo ayeto gbo ti'be ta da wini zi Yesu.³⁰ Mati mo ongo buluku kyigo ne, mo na tere ayeto zi lendi akafo mi wini. Mo udu “Ayomo ma Yere.”³¹ Kandi Yesu akako Petero kala ni aba, iya zi mo henye, “Edi ko'du koma aba tisiwa. Ko'du a'di de yi jijiji go mo?”³² Here ze 'dö riyö ekyinni mi tonbo, buluku owo gbo.³³ Here ze ma mi tonbo ne'e ayetonni

Yësu, iyannî henye, “Tînyö yî Wisi 'ba Wirî ra.”

Yësu akɔ'jo vo rakɔɔ mi Genesereta
(Mk. 6:53-56)

³⁴ Zë umunnî kyëti 'ba föfö ayinnî gawo 'ba Genesereta, ³⁵ ani vidî ayolonnî Yësu gbɔ, zë utunnî kö'du zi vidî 'ba rakɔɔ'e biya kpo tara gawo nani, ikannî zë gbɔ zi Yësu. ³⁶ Zë alenzennî mo zi kila zë mati kɔɔ aba ne, gbi nje zi ha bongɔ omo kisa, zë biya ma isennî ne, akɔ'jo zë gbɔ nbala.

15

Kö'du yandi 'ba wa nbala ti'da aba
(Mk. 7:1-13)

¹ Kya 'ba Farasiye nnî vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ëti, ayinnî ta Yerusalemata zi Yësu, ako'jonnî ho mo, iyannî henye, ² “Kö'du a'di vo lö'bö 'bëyiye ɔwonnî kö'du ki'di ma kyedre 'beze ilannî zi ze ne dë? Akaka kala nni dë tëmi gëri ma laka gba kazi wakonyo.” ³ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Mora kö'du a'di ɔwo'e kö'du a Wirî dë, iriye ga ndi kö'du yandi 'be'e? ⁴ Kö'du Wirî iya henye, ‘Ɔwo 'bu yi ma yi aba. Vidî ma asënë 'bu ni mandere ma ni akî'di mo zi kofo.’ ⁵ Mora ayandi 'e henye, ezë vidî maako ëdi wa aba, mo mo'do zi 'bu ni konyi mandere ma ni. Mora iya henye, nenyë 'ba Wirî. ⁶ Mo omba dë zi 'bu ni tɔwo. Tëmi gëri ne ɔwo'e kö'du ki'di a Wirî dë, ga kö'du zi ga ndi kö'du yandi 'be ra kirî. ⁷ 'E vo komokandi ne'e, kö'du 'ba Yisaya ëdi tînyö, kaa ma mo iya kö'du ga kö'du ko'do 'be'e.”

⁸ Wirî iya henye, “Vidî nenyë'e ɔwonnî ma me'do hë nnî aba, di'di zë tînyö na kɔwo tara ma. ⁹ Here anza na laka zi zë ma yeto, ga kö'du ëdinnî kö'du ki'di 'ba vidî kɔndu ra yandi mo kaa kö'du ki'di ama.”

Wa mati ëdi vidî ko'do na ti'da
(Mk. 7:14-23)

¹⁰ Yësu ako'jo vidî kayo zi nî iya zi zë henye, “Owo'e, ayolo'e. ¹¹ Anza dë wa ma i'bë ta ha vidî mi mo ra o'do mo na ti'da, wa ma asi yaga ta ho mo ra o'do mo na ti'da” ¹² Here vo lö'bö omo ayinnî zi mo iyannî henye, “Ayolo'e ku henye ere, Farasi anzannî dë na rakyenyi mi kö'du kiya 'bëyi ne?” ¹³ Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Wevo mati 'bu komoriyë ra dë yi akoto 'de.” ¹⁴ “Asösu'e kö'du zë dë. Zë vo dagba 'ba vo komoköndu. Ezë kora vo komoköndu maako akoko vo komoköndu agamo, zë 'dö riyo akalëpinnî mi wogo.” ¹⁵ Petero ënyi ame'do riye iya henye, “Ayada mi i'jo me'do ne te zi ze.” ¹⁶ Yësu iya zi zë henye, “Anza'e dë gba ndrë na komokandi ta da oka'e. ¹⁷ Ayolo'e dë? Wa ma i'bë ta ha vidî i'bë mi mo mora gbɔ yaga tëmi ida ro mo. ¹⁸ Mora wa ma asi yaga ta ha, ayi tëmi di'di, ne wa ma o'do vidî na ti'da ¹⁹ Tëmi di'di mo ayi kö'du sösu ma kyënyë, ma akî'di mo zi wa kofu, ndoro ko'do, kö'du kyënyë maako'e ko'do mo aba, zi wakolo, ndondo, kö'du kyënyë kiya ra oka'e. ²⁰ Nenyë'e wa ma ëdinnî vidî ko'do na ti'da, zi wakonyo kazi kala'e kaka, kaa ma zë iyannî ne, o'do vidî dë na ti'da.”

Koma 'ba mbara tëmi Kanana
(Mk. 7:24-30)

²¹ Yësu ila bi nani ënyi i'bë dakaŋo ma kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere nnî Sidoni aba. ²² Mbara 'ba Kanana maako ma alima bi nani ayi zi mo. Ènyi udu riye, iya henye, “Wisi 'ba Dawidi, akonyi ma kyedre. Wu'jë ama ëdi dakyikyî aba, mi riti kyedre.” ²³ Yësu iya me'do ako dë zi mo. Vo lö'bö 'bomo ayinnî zi mo alenzennî mo iyannî henye, “Ore mo 'de, mo ëdi ga ndi ze kirî kɔro nenyë ko'do aba.” ²⁴ Yësu aya'ba

dɔ mo iya henye, “Utu ma nje zi vidi 'ba Yiserele'e ma ölunnĩ.”
²⁵ Mati here ne, mbara ne ayi alēpi ndi mo. Mo iya henye, “Akonyi ma Yere.”
²⁶ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Anza dē na laka zi wakonyo a gisisiye ku'du mo zi wihiye.”
²⁷ Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Ne tinyō Yere, wihi ēdinni kpa wakonyo ma ɔsɔ alēpi ta da tarabiza 'ba kyedre 'bēzē 'e ne konyo.”
²⁸ Yēsu aya'ba dɔ mo zi mo iya henye, “Yi mbara 'ba kō'du koma kyedre aba. Mi kadra tisi nani wu'jē omo akō'jo rē ni gbɔ.”

Yēsu akō'jo vidi kyɔ

²⁹ Yēsu ila bi nani ēnyī i'bě na konda ta da kapa fōfō 'ba Galilaya. Mo ēkyī da lutu alima akaɲo.
³⁰ Vidi kayo ayinni zi mo, ikanni aba, vo keɲe, vo komokōndu, vo ka'bo, vo ha ngulu vidi rakɔɔ maako'e kyɔ ma i'dinni zē ndi Yēsu, mo akō'jo zē gbɔ.
³¹ Vidi ne'e na rakaga ma ongonni vo ha ngulu ēdi ku ame'do, vo ka'bo ku na laka, ma keɲe ēdi ku alasi, vo komokōndu ēdi ku bi kongɔ, ayetonni Wirī 'ba Yiserele gbɔ.

Yēsu i'di wakonyo zi vidi kyedre kayo

(Mk. 8:1-10)

³² Yēsu akō'jo vo lō'bō 'bēniye zi ni iya zi zē henye, “Ma rasōsu aba ga kō'du vidi nenye'e, ga kō'du zē ēdinni ku ma aba, kō'do wota aba yaanya aba anzanni dē waako aba zi konyo. Momba dē zē kutu kazi wakonyo, ga kō'du atēdinni na riti ta da gēri 'bēzē liɲɔ.”
³³ Here vo lō'bō 'bomo akō'jonnĩ hɔ mo iyanni henye, “Da ki'ja ze wakonyo kyɔ mi da lēpi nenye zi ki'di zi vidi kayo nenye'e ta kila?”
³⁴ Yēsu akō'jo hē zē iya henye, “Ēdiye mangɔlɔ'bo aba ndō?”
 Aya'banni dɔ mo iyanni henye, “Mangɔlɔ'bo madomoriyō nzoyi, kyenze ēdi tisiwa.”

³⁵ Yēsu iya kō'du gbɔ zi vidi kayo ne zi limanni akaɲo dakaɲo.
³⁶ Mo oba mangɔlɔ'bo madomoriyō kyenze ne aba o'do öwō'di zi Wirī, owe mi zē i'di zē zi vo lō'bō'e, vo lō'bō'e i'di zē zi vidi ne'e.
³⁷ Zē onyonnĩ mora ɔvonnĩ. Here vo lō'bō obanni korī madomoriyō ndɔndɔ na nzoyi ma ɔsɔ.
³⁸ Watiti 'ba vidi kora ma onyonnĩ ēdi 4,000 vidi mbara gisisi eti iti dē.
³⁹ Mati Yēsu utu vidi ne'e ku 'de, ēkyī mi tōɲbō i'bě mi dakaɲo 'ba Magadoni.

16

Kō'du kō'jo ga kō'du 'ba kō'du kō'do

(Mk. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Kya 'ba Farasiye nni Sadeke eti ayinni zi Yēsu ombanni zi mo yonzɔ akō'jonnĩ hɔ mo kō'du kō'do kō'do mo zi zē, zi yada Wirī ra omba da kō'du zi mo.
² Mora Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ēzē kadra ēdi ku loso, iya 'e henye, 'Dēdi ku i'bě zi komo bi laka ki'ja, ga komo bi ēdi na kahi.’
³ Nɲɔ da mündö aba, iya 'e henye, 'Omba ku zi ta'di, ga kō'du komo bi na kahi a'ba na kōndu.’
 Aka me'do'e kō'du 'ba komo bi ne bi kongɔ aba komoriyē, mora ɔ'bo'e me'do dē kō'du kyinē 'ba kadra ne'e.
⁴ Hala kō'du kyenyē vidi ma ndenye ne kazi Wirī. Akō'jo 'e ha ma ga kō'du kō'do? 'E'e, kō'du kō'do ma aki'di zi ye nje kō'du kō'do 'ba Yona.”
 Here Yēsu ila zē ēnyī i'bě wēni 'de.

Langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti

(Mk. 8:14-21)

⁵ Mati vo lō'bō'e umu ni kyēti fōfō maaga mo, kō'du mangɔlɔ'bo ölu ta dē zē zi kobanni aba.
⁶ Yēsu iya zi zē henye, “Andire'e ēdi 'e bi kida aba kō'du langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti.”
⁷ Zē ayetonni gbɔ me'do na ga rē nni iyanni henye, “Mo iya kō'du ne ga kō'du doba

'e mangolo'bo maako dē." ⁸ Yēsu ayɔɔ kō'du ma zē ēdīnni kiya ne, here mo ako'jo hē zē iya henye, "Kō'du a'di ēdiye ame'do na ga re 'e kō'du mangolo'bo ma anza dē? Hala ēdiye koma tisi aba. ⁹ Gba ayɔɔ'e dē? Mangolo'bo muyi ma minye mi mo kō'du vidi kora kpulukumuyi ne dē? Kori ndo ma oso'e? ¹⁰ Mora ēdi hala kō'du mangolo'bo madomoriyō kō'du vidi kora kpulukusowō ne? Kori ēdi ndo ma oso'e? ¹¹ Hala ayɔɔ'e dē manza dē ame'do zi ye kō'du 'ba mangolo'bo? Ongō'e ga re 'e kazi langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti. ¹² Here vo lō'bō ayɔɔnni mo anza dē kō'du ne kiya zi ga rē nni kongō kazi mangolo'bo ma o'do langa aba, wēni ga kō'du yandi 'ba Farasiye nni Sadeke eti."

Petero Iya Yēsu ra Korisito
(Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Yēsu ēnyi i'bē daliŋo ma kara ra gawo 'ba Kasariya Filipino, bi ma mo ako'jo ha vo lō'bō 'bēniye iya henye, "Ēyi ra vidi ēdīnni akiya mo Wisi a Vidi?" ¹⁴ Zē aya'banni do mo iyanni henye, "kya vidi maako'e iyanni henye, Yowani Bapatisi ra." "Agamo'e iyanni Eliya ra, mora agamo'e iya 'bēnni Yeremaya ra mandere kya 'ba nēbi maako." ¹⁵ Mo ako'jo hē zē iya henye, "Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma ēyi?" ¹⁶ Simona Petero ēnyi aya'ba do mo iya henye, "Yi Korisito ra, Wisi 'ba Wirī widi." ¹⁷ Yēsu ēnyi aya'ba do mo iya henye, "Laka, Simona wisi 'ba Yona ga kō'du, tinyō nenyē ayi dē zi yi kazi vidi kōndu maako. I'di mbiyi zi yi kazi 'bu ma komoriyē. ¹⁸ Here mayada zi yi Petero, mako'ba kanisa a ma mora gbi le koli o'bo dē zi do mo kohe. ¹⁹ Makī'di gbalaka 'ba Damōku 'ba Wirī zi yi, kō'du ma ida dakaŋo kinye, akida kpa komoriyē, kō'du ma inga dakaŋo kinye, akinga kpa

komoriyē." ²⁰ Here Yēsu ise go mo zi vo lō'bō 'bēni ne'e mayadanni dē zi vidi kōlō maako ni Korisito ra.

Yēsu ame'do kō'du riti 'bēni koli aba

(Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ Mi kadra nani zo dagba Yēsu ayeto kiya kō'du riti 'bēni koli aba zi vo lō'bō 'beniye kazi koho, iya henye, "Makati'bē mi Yerusalema mora matēdi riti aba kazi kyedre'e, vo da karasa'e vo komoyandi 'ba vo kō'du ki'di eti. Akī'dinni ma zi kofo, mora ta pēti ko'do da wota aba, matēnyi na didi." ²² Here Petero oba mo tisi dakapa ayeto gbō mo wasa iya henye, "Anza here Yere, kō'du ne mo'do rē ni dē zi yi." ²³ Yēsu opi komo ni da Petero iya nenyē, "Ēnyi 'de ta ra ma, Satani. Yi ra na wayata mi gēri ama, ga kō'du sōsu 'bēyi ne ayi dē kazi Wirī, mora kazi kō'du ko'do 'ba vidi kōndu." ²⁴ Mora here, Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniye henye, "Ēzē vidi maako omba tayi zi ma, kō'du mo mōlu ta do mo, minjē taka 'bēni malō'bō ga ma. ²⁵ Vidi ma omba zi didi 'bēni yomo akayōlu mora vidi ma ayōlu didi ni kō'du ma aki'ja. ²⁶ Vidi atēdinni wa aba ēzē zē irinni damōku ne biya mora ayōlu didi nni? Anza here dē. Waako anza ani dē zi ki'dinni zi didi nni ya'ba mo aba. ²⁷ Kō'du Wisi 'ba Vidi omba ku zi tayi mi bikanyi kyedre 'ba 'bu ni malayika ēni eti, mora mo akī'di biriti zi vidi maako mi kō'du ko'do 'bomo. ²⁸ Miya zi ye henye, kya vidi maako'e ēdinni kinye akolinni dē, zē akongonni bi tayi 'ba Wisi 'ba Vidi mi damōku 'bēni."

17

Yēsu ofo rē ni

(Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

¹ Tapēti ko'do modaka aba, Yēsu oba Petero, Yemisi ōndu ni Yowani aba, ēnyi i'bēnni riyē da

döku konda na bi dë nnī. ² Mati zë ēdinnī bi kongɔ rakofɔ ayi zi Yēsu, komo mo ēdī alaka kaa kadra, bɔngɔ 'bɔmo ofɔ rē nī na kanyi. ³ Vo lö'bö wota ne'e, ongɔnnī Mosa nnī Eliya aba, ēdī ame'donnī Yēsu eti. ⁴ Petero ame'do riyē zi Yēsu, iya henye “Yere, ēdī na laka ze kinye. Ēzē omba, ma kuvö gövö wota kinye. Kölö zi yī, Kölö zi Mosa, mora Kölö zi Eliya.” ⁵ Mati mo ēdī gba ame'do, föli laaka ayi ɔɔ riyē dē zē, gu aa tēmī föli iya henye, “Nenye gogo wisi ama ra, ma na rakyenyi mo aba. Owo'e dɔ mo.” ⁶ Mati vo lö'bö owonnī me'do ne, zē na tere umē rē nnī na mī yöfu dakaɲo. ⁷ Yēsu ēnyī ayi ise rē zē, iya henye, “Ēnyīye riyē, ere 'e dē.” ⁸ Here zē ongɔnnī bi riyē i'jannī vidī maako dē, du Yēsu kuti nī aba. ⁹ Mati zē ēdī tasinnī akaɲo ta da döku, Yēsu iya zi zē henye, “Ayada'e dē zi vidī maako kö'du mati ongo'e ne, le ezē Wisi a Vidī ēnyī ku tēmī koli.” ¹⁰ Vo lö'bö ako'jonnī ha Yēsu iyannī henye, “Kö'du a'di vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye, iyannī henye ere, Eliya ra atayi dagba?” ¹¹ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “Eliya ra ēdī tayi dagba, mo akako'jo wasisi nzɔ. ¹² Mayada zi ye henye, Eliya ɔko ku nzɔ, vidīye ra ayɔlɔnnī mo dē o'dɔnnī mo kaa zē omba nnī. Tēmī gērī Kölö ne zē ako'dɔnnī Wisi 'ba Vidī kpa here.” ¹³ Vo lö'bö ēnyī ayɔlɔnnī mo ēdī ame'do zi nnī ne, kö'du 'ba Yowani Bapatisi.

Yēsu ako'jo wisi kora dakyikyī aba
(Mk. 9:14-29; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zē a'bannī zi vidī kayo ne'e, kora maako ayi zi Yēsu alɔdrɔ da womo nī aba akaɲo komo Yēsu, ¹⁵ iya henye, “Yere, i'dī miyī mēyi ra wisi ama ne. Mo ēdī kɔɔ nöki aba na kyēnyē, ēdī mo kumē kadra maako aba mī wa'do, mandere mī wini. ¹⁶ Mika

mo zi vo lö'bö 'bēyiye, ɔ'bɔnnī dē mo kɔ'jo.” ¹⁷ Yēsu aya'ba dɔ mo, iya henye, “E yēdi kazi koma kö'du kyēnyē aba ne'e, omba 'e zi ma tēdī eti le ndala aba? Omba'e zi ma lima eti le ndala aba? Ika 'e wisi ne zi ma.” ¹⁸ Yēsu i'dī kö'du zi dakyikyī ne, ēnyī asi gbɔ yaga tara wisi ne, mī kadra nani ako'jo mo gbɔ. ¹⁹ Vo lö'bö ayinnī zi Yēsu liya ako'jonnī ho mo, iyannī henye, “Kö'du a'di dore ze dakyikyī dē gɔ mo yaga?” ²⁰⁻²¹ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “Miya zi ye henye, ezē ēdiye koma aba kaa kofo masatada ma tisi, akiya'e zi lutu nenye henye, 'I'bē ta kinye nani!' atī'bē. Ako'dɔ'e wa biya.”

Yēsu ame'do löhu ga kö'du koli 'bēni

(Mk. 9:30-32; Lk. 9:43b-45)

²² Mati vo lö'bö 'ba Yēsu ayi atoto rē nnī ku biya mī Galilaya, Yēsu iya zi zē henye, “Wisi 'ba Vidī omba ku ki'dī mo zi vidī ²³ akofonnī mo, ko'do da wota aba mo atēnyī na didī tēmī koli.” Vo lö'bö'e na rasösu ga kö'du mati Yēsu iya akofo nī ne.

'Be'bele kopi mī yēkēlu 'ba Wiri

²⁴ Mati Yēsu vo lö'bö 'bēni eti ayinnī mī Kaparanamo, vo 'be'bele kö'du 'ba yēkēlu ayi zi Petero ako'jo ho mo iya henye, “Vo komoyandi 'be'e ēdī 'be'bele loko 'ba Wiri kopi?” ²⁵ Petero aya'ba dɔ mo, iya henye “Ēdī here.” Mati Petero i'bē liɲɔ, Yēsu ame'do dagba, “Simona, kö'du sösu 'bēyi a'di? Ēyi ra ēdinnī 'be'bele kopi zi yeree 'ba dakaɲo nenye? Vo gisi 'ba dakaɲo'e ra kɔdɔ tu'dē maako'e?” ²⁶ Petero aya'ba dɔ mo iya henye, “Vo leze'e ra.” Yēsu aya'ba dɔ mo iya laka, “Gisi 'ba dakaɲo'e opinnī dē. ²⁷ Domba dē zi vo 'be'bele kö'du ne'e ko'do mo zi tēnyinnī na kamo. 'I'bē mī föfö kyenze kiri. Oto yaga dagba kyenze mati iri ku ne, ayēhu ho mo aki'ja kōhi njbiriri

kyo kö'du 'be'bele 'bama 'ba loko 'ba Wiri 'bëyi aba. Oba zë opi na 'be'bele 'bama 'be'e aba.”

18

Ëyi ra kyedre ndra?

(Mk. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ Mi kadra nani vo lö'bö ayinni zi Yësu ako'jonnî ho mo, iyanni henye, “Ëyi ra 'bëni na kyedre mi damöku 'ba Wiri?” ² Yësu ako'jo wisi i'di mo atoro komo zë, ³ Mora iya henye, “Miya zi ye tinyö, ëzë ofo re 'e dë kaa gisisi mi di'diye, ödu'e dë mi damöku 'ba Wiri. ⁴ Vidi ma kyedre mi damöku 'ba Wiri ra mati aya'ba rë ni tisi kaa wisi nenye. ⁵ Èzë vidi mati iri wisi kaa nenye kala kyedre aba mi ru ma, iri ma ku.”

Kö'du yonzö zi kö'du kyënyë ko'do

(Mk. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ “Èzë vidi maako o'do wisi kölö tëmi gisisi neny'e mo oma mi kö'du kyënyë ko'do, ëdi na laka kö'du vidi nani zi yitö kyedre 'ba wakuhu kida gu mo, zi kuyi mo mi wulu ma yöndu ne. ⁷ Atëdi na riti zi vidi 'ba damöku nenye, kö'du wa maako mati ëdi zi ko'do zë zi kö'du kyënyë ko'do. Wa ne ako'do rë nni 'duwi, atëdi na riti zi vidi mati i'di zë zi rë nni ko'do ne. ⁸ Èzë kala yi mandere ndi yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do, ikye u'du 'de yaga. Èdi na laka zi yi tödu mi didi kazi kala, mandere ndi ta da sesi kala 'dö riyö, ndi kpa 'dö riyö zi ku'du mi wa'do kazi tölu. ⁹ Èzë komo yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do, oto u'du 'de yaga. Èdi na laka zi yi tödu mi didi komo aba nje kölö ta da sesi komo 'dö riyö zi ku'du mi wa'do 'ba gehena.”

Mala kö'du tölu 'ba timëlë

(Lk. 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ “Komo'e mëdi re 'e, awasa'e dë gisisi. Miya zi ye henye, malayika 'bëzë ëdi 'duwi nburu

komo 'Bu ma komoriyë. ¹² A'di ra asösu 'bëyi ëzë vidi kora ëdi timëlë aba lamikölö, ma kölö ölu tëmi zë ako'do? Mo akila ma lamikölö 'butëmodomosowo dömomodomosowo bi wakonyo dakapa lutu, ati'bë koma timëlë mati ölu ne dë ya? ¹³ Èzë mo i'ja ku, mayada zi ye henye, mo atëdi rakyenyi aba ndra kö'du timëlë kölö ne ta da ma lamikölö 'butëmodomosowo dömomodomosowo ma ölunni dë ne. ¹⁴ Tëmi geri kölö ne, 'Bu'e komoriyë omba dë zi ma kölö tëmi zë zi tölu.

Öndu mandere ëmi ma o'do kö'du kyënyë

¹⁵ “Èzë öndu yi o'do kö'du kyënyë zi yi, i'bë ayada kö'du kyënyë 'bomo ne zi mo, o'do na liwo, nje tëmi kutë'e. Èzë mo owo kö'du 'bëyi ne ku, ayomö mo ku tëmi kö'du kyënyë ko'do. ¹⁶ Èzë mo owo kö'du 'bëyi ne dë, oba kölö mandere riyö vidi kya mo'e yi aba, kö'du wa sösu ne zi vo hu kö'du dorö tédinnî riyö, mandere wota kaa mati ko'du yöru iya. ¹⁷ Èzë mo owo dë zë dë, ayada kö'du ne biya zi vidi 'ba kanisa. Ndundu mo aba ëzë mo owo da vidi 'ba kanisa dë, o'do mo kaa vo leze mandere kaa vo 'be'bele kö'du.

Kö'du kida kö'du kinga aba

¹⁸ “Tinyö mayada zi ye henye, kö'du mati ida ku mi dakaño kinye, akida kpa komoriyë, kö'du mati inga ku dakaño kinye, akinga kpa komoriyë. ¹⁹ Mayada kyo zi ye, ëzë vidi riyö tëmi 'e dakaño nenye omba da kö'du wa mati amötu'e kö'du mo, 'bu ma komoriyë ako'do zi ye. ²⁰ Èzë vidi riyö mandere wota atoto rë nni bi kölö mi ru ma, ma mëdi zë ëti.”

Mala 'ba vo kalima kazi kö'du kila zi oka ni

²¹ Petero ayi zi Yësu ako'jo ho mo iya henye, “Yere, ëzë öndu

ma ëdi nduwë kö'du kyënyë kö'do ra ma makila mo da ndö? Modomoriyö?" ²² "È'e," Yësu aya'ba do mo iya henye, "Anza madomoriyö, 'butëmodomoriyö domomodomoriyö, ²³ ga kö'du damöku 'ba Wirî ëdi here. Kadra maako aba, yere maako omba zi kö'du köhi 'ba vo kalima 'bëniye mati obanni kazi ni kongö. ²⁴ Mati mo ayeto ku zi kö'do mo here, ma kölö tëmi zë ika 'bëni zi mo atiti gö mo miliyöni pawono. ²⁵ Vo kalima ne anza wa aba kyö dë, zi köhi omo ne kopi. Yere i'di kö'du zi mo kogo 'de kaa vo kalima, mbara 'bomo, gisisi, biya wa mati mo ëdi mo aba kö'du zi yöngu ne kopi mo aba. ²⁶ Vo kalima ne alodrö domo ni aba komo yere, ala'ba rë ni iya henye, 'Miyi mëyi ra ma, ma kopi wa 'bëyi ne biya zi yi.' ²⁷ Yere gbö rasösu aba kö'du mo, ila mo tëmi yöngu ne, ila mo i'bë gbö."

²⁸ "Kora ne ënyi i'bë andosi dë nni, vo kalima oka ni mati oba köhi tisiwa aba kazi mo ne, iri mo ta gu mo n̄birî, iya zi mo henye, 'Opi yöngu ama gë yi ne.' ²⁹ Vo kalima oka mo ne alodrö akaño ala'ba rë ni zi mo iya henye, 'Miyi mëyi ra ma, ma kopi zi yi.' ³⁰ Mo omba dë ënyi u'du mo mi kamba le mo akopi yongu ne. ³¹ Mati kya 'ba vo kalima maako'e ongönni kö'du mati o'do rë ni ne, zë rasösu aba, ënyi i'bë ayadanni kö'du ne gbö biya zi yere. ³² Yere ako'jo vo kalima ne loko iya zi mo henye, 'Yi vo kalima kyënyë ra, mila yi kö'du wasisi mati oba kazi ma ne'e biya, nje ga kö'du ala'ba rë yi zi ma. ³³ Here kaa atëdi mikyëyi aba ra oka yi ne kaa mati mo'do mikyëyi zi yi ne.' ³⁴ Here yere gbö na kamo usu vo kalima ne mi kamba zi riti ki'di zi mo le ëzë mo opi yongu ne ku biya." ³⁵ Yësu i'di do mo gbö zi zë iya henye "Ne ëdi kö'du mati 'bu ma komoriyë ako'do zi ye, ëzë ila'e ako'e dë tëmi di'diye."

19

Yësu ayandi kö'du ga kö'du 'ba mbara yëyi

(Mk. 10:1-12)

¹ Mati Yësu inde me'do ne'e kiya ku, mo ila Galilaya ënyi i'bë mi dakaño 'ba Yudiya kapa ranga 'ba Yeredene. ² Vidi kayo alö'bönni ga ndi mo, mo ako'jo zë gbö ani.

³ Kya 'ba Farasi maako'e ayinni zi mo, ayonzönni zi mo kuyi kö'du ko'jo aba, iyanni henye, "Kö'du ki'di 'beze akila vidi kora zi mbara 'bëni yëyi na yawa kaa mo omba?"

⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ako'jo'e kö'du yöru ne dë, mati iya henye, bi yeto aba Wirî i'di vidi kora mbara aba? ⁵ Wirî iya henye, 'Ga kö'du ne, vidi kora akila 'bu ni, ma ni akadröko rë nni mbara 'bëni aba, zë riyö ne atëdinni na wa kölö.' ⁶ Here anzanni dë kpe riyö, atëdinni kölö. Vidi maako inye mi wa mati Wirî adröko ku bi kölö ne dë."

⁷ Farasiye ako'jonnî ho mo iya henye, "Kö'du a'di Mosa i'di kö'du zi vidi kora waraga 'ba rayëyi yöru, ki'di zi mbara 'bëni mo kore 'de?" ⁸ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Mosa i'di kö'du zi ye mbara 'be'e yëyi, ga kö'du de 'e na kyigö zi yandi. Anza dë here, tëmi kadra mati bi o'do rë ni. ⁹ Mayada zi ye henye, ëzë kora maako ayëyi mbara 'bëni 'beri ta da ndoro kö'do, mo o'do ndoro ku, ëzë mo iri mbara maako."

¹⁰ Vo lö'bö 'bomo'e iyanni zi mo henye, "Ëzë ëdi ne kö'du mati mi kutë kora mbara 'bëni aba, here, vidi moze mbara dekpe." ¹¹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Kö'du yandi nenyë anza dë zi vidi biya, nje zi zë mati Wirî i'di here. ¹² Vidi kora na limu kö'du o'jo zë here. Maako'e vidi ra o'do zë here, maako'e ombanni dë mbara koze ga kö'du 'ba damöku 'ba Wirî. Mo mati ato'bo da kö'du yandi nenyë komba, mo'do here."

Yēsu i'di ya'da zi gisisiye

(Mk. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³ Kya vidī maako'e ikannī gisisi zi Yēsu kala nī kī'dī dē zē zi mötu kö'du zē, vo lö'bō 'bomo ayatannī vidī ne'e. ¹⁴ Yēsu iya zi zē henye, "Ila'e gisisi mayinnī zi ma, ayata'e zē dē, ga kö'du damöku 'ba Wiri ra kaa nenyē'e." ¹⁵ Mo i'di kala nī dē zē ila zē i'bē wēni gbo.

Wisi kora obi ma wa aba kyɔ

(Mk. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ Kadra maako aba, kora maako ayi zi Yēsu ako'jo ho mo iya henye, "Vo komoyandi, kö'du laka a'di ra ma kö'do zi ma didi ḡburu kija?" ¹⁷ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Kö'du a'di ako'jo ha ma kö'du wa ma laka? Mo ma laka ēdī nje kö'lō. Iri ga ndi kö'du kī'di ne, ēzē omba zi tödu mi didi ma ḡburu." ¹⁸ Mo ako'jo kö'du iya henye, "Kö'du kī'di a'di?" Yēsu ḡnyī aya'ba do mo zi mo iya henye, "Ofo vidī dē, o'do ndoro dē, alogo dē, asusu vidī maako dē na ndondo, ¹⁹ owo 'bu yi ma yi aba, o'do lovo vo halinjo oka kaa mati o'do lovo yi." ²⁰ Kora ne aya'ba da me'do iya henye, "Mowo kö'du kī'di ne'e ku biya. A'di ra omba gba zi ma kö'do?"

²¹ Yēsu iya zi mo henye, "Ēzē omba zi yi zi tēdi ḡbala, i'bē ogo wa mati ēdī mo aba ne biya yaga, i'di kōhi mo zi vo leriye, atēdi wa aba kyɔ komoriyē, ta pēti mo ayi alō'bō ga ma." ²² Mati kora ne owo kö'du ne here, ḡnyī i'bē na rasōsu ga kö'du mo wa aba kyɔ.

²³ Yēsu iya zi vo lö'bō 'bēniye henye, "Mayada zi ye, atēdi na kyigo zi vidī ma wa aba kyɔ zi tödu mi damöku 'ba Wiri. ²⁴ Miya löhu zi ye henye; ēdī na kyigo ndra zi vidī ma wa aba kyɔ zi tödu mi damöku 'ba Wiri, ta da jemele tödu kpuru tēmi ogo 'ba ibira."

²⁵ Mati vo lö'bō owonni kö'du ne, zē biya na rakaga. Zē ako'jonnī kö'du iyanni henye,

"Mora here ne, ḡyi ra akayomo?"

²⁶ Yēsu ongo bi mbiyi dē zē aya'ba do mo iya henye, "Wa mahere ne, vidī o'bo dē kö'do. Wiri ra ato'bo kö'do mo biya." ²⁷ Petero ḡnyī ame'do riye, mo iya henye, "Ongo te, dila wasisi ku biya kö'du lö'bō gē yi. A'di ra datēdi ze mo aba?"

²⁸ Yēsu iya zi zē henye, "Mayada tinyō zi ye Wisi a Vidī alima ku da kyiti 'bēni bikanyi laka 'bomo mi dalinjo kyi. Vo ga ndi ma 'butē domoriyō 'bama ne, akalima 'e kpa da kyiti 'ba tu'dē gisi 'ba Yiserele 'butē domoriyō ne. ²⁹ Vidī mati ila loko, öndu'e, ḡmiye, 'bu, ma, gisisi, yaka ga kö'du ma aki'ja lami da kyɔ aki'di didi ma ḡburu ḡburu zi mo. ³⁰ Yaanya aba zē mati kyɔ dagba ne atēdinni hulēhu, yaanya aba zē ma kyɔ hulēhu ne, atēdinni dagba."

20

Mala 'ba vo loo kö'do'e mi yaka

¹ "Damöku 'ba komoriyē ēdī henye. Kora maako ēdī, mo ḡnyī gbo da mindō aba ti'bē vidī vo loo kö'do'e koma, zi loo kö'do mi yaka ḡni. ² Mo omba da kö'du zi kōhi ḡbiriri kopi mo zi zē mi kö'do kö'lō, utu zē gbo loo kö'do mi yaka ḡni."

³ "Mo ḡnyī i'bē löhu bi 'ba wakogo, kadra mamodōmosowo aba i'ja kya vidī kora maako ēdinni tōro ani ḡḡbō kazi loo. ⁴ Mo ayada zi zē iya henye, 'i'bē'e kpa loo kö'do mi yaka ma kopi kōhi zi ye na laka.' ⁵ I'bēnni gbo. Kadra 'butē domoriyō kadra wota aba, mo o'do kpa kö'du kö'lō ne. ⁶ Ēdī kara zi kadra muyi mo ḡnyī i'bē bi 'ba wakogo i'ja kya 'ba vidī maako'e ēdinni gba tōro ani ḡḡbō. Mo iya zi zē henye, 'Ēdī 'be'e atōro kadra loso de 'e kinye ḡḡbō kazi loo ga a'di?' ⁷ Zē aya'banni do mo iyanni henye, 'Vidī maako i'di loo

dë zi ze.’ Mo iya henye, ‘Laka i’bë’e lɔɔ kɔ’ɔɔ mī yaka ama.’ ”

⁸ “Mati kadra ɔkɔ ku na hutaga, vo kyeti yaka ayada zi vo da lɔɔ kɔ’ɔɔ’e iya zi mo henye, ‘Ako’jo vo lɔɔ kɔ’ɔɔ ne’e opi kɔhi ëzë, ayeto zë mati ta da hulëhu ne, ndundu mo zë mati ma dagba.’ ⁹ Vidī kora mati ayetonnī lɔɔ kadra muyī aba ne, opi kɔhi ŋbiriri zi ma kɔlɔ, kɔlɔ. ¹⁰ Kora mati o’dɔnnī lɔɔ dagba ayinnī zi kɔhi ‘bënnī kīrī, asòsunnī na kīrinnī ndra, ma kɔlɔ opi kpa kɔhi ŋbiriri kɔlɔ. ¹¹ Zë irinnī kɔhi ‘bënnī ënyinnī agbɔɔ vo kyeti yaka aba. ¹² Zë iyannī henye, ‘Vidī kora nenyë’e mati o’dɔnnī lɔɔ ta da hulëhu nje kadra kɔlɔ, ze do’ɔɔ lɔɔ kadra ŋbo da kadra kyëtu ne, here ne opi kpa zi zë kaa mati opi ze ne?’ ”

¹³ “Vo kyeti yaka aya’ba dɔ mo zi ma kɔlɔ tēmī zë iya henye, ‘Owo te aboka ma mo’ba’e dë. ‘E biya omba’e da kɔ’du zi lɔɔ kɔ’ɔɔ, kadra kɔlɔ ŋbo da kɔhi ŋbiriri kɔlɔ. ¹⁴ Yaanya aba oba kɔhi ‘be’e ne, i’bë’e liŋɔ. Momba zi kī’dī zi kora mati o’ɔɔ lɔɔ ta da hulëhu, kpa kyɔ kaa mati mī’dī zi ye ne. ¹⁵ Here ne, manza dë dangölɔ aba zi kɔ’ɔɔ wa mati momba kɔ’ɔɔ mo kɔhi ‘bama aba? Kɔɔ’ e na mī kumbë ga kɔ’du ma na laka?’ ” ¹⁶ Yësu inde me’do ‘bënnī kiya mo aba henye, “Here zë mati hulëhu atëdinnī dagba, mora zë mati dagba atëdinnī hulëhu.”

Yësu ame’do ma da wota mo kɔ’du kɔlī ‘bënnī
(Mk. 10:2-34; Lk. 18:31-34)

¹⁷ Mati Yësu ëdī atī ‘bënnī mī Yerusalema, mo oba vo lö’bö ‘bënnī ‘butë dɔmoriyö dakapa nī, ame’do zi zë na liwo. Mati zë ëdī atī ‘bënnī, mo ayada zi zë iya henye, ¹⁸ “Owo’e te, dëdī ze tī’bë le mī Yerusalema, ani Wisi a Vidī akī’dī zi kyedre ‘ba vo karasa’e nnī vo komoyandi ‘ba vo kɔ’du kī’dī ëtī. Zë akikyennī vurë rɔ mo zi kofo. ¹⁹ Zë akī’dinnī mo zi

vo leze’e ako’donnī sawiya rɔ mo, aku’bënnī mo, akatötönnī mo da taka. Mora kɔ’do da wota aba, mo atënyī löhu na dīdī.”

Kö’du kɔ’jo ‘ba ma Yemisi nnī Yowani aba
(Mk. 10:35-45)

²⁰ Here mbara ‘ba Zebedeyo ayi gisi kora ‘bënnī aba riyö zi Yësu, alɔdrɔ komo mo ako’jo hɔ mo ga kɔ’du kɔ’ɔɔ laka. ²¹ Yësu ako’jo hɔ mo iya henye, ‘A’di ra omba?’ Mo aya’ba da me’do iya henye, “Korisitɔ zi ma gisi kora riyö ‘bama nenyë’e akalimannī da kala yī ma tiri ma gali aba mī damöku ‘be.”

²² Yësu aya’ba da me’do zi gisi kora ne’e, iya henye, “Ayɔlɔ’e wa mati ëdiye kɔ’du kɔ’jo gɔ mo ne dë. Atɔ’bɔ’e kīnjë riti mati momba zi kīnjë ne?” Zë aya’bannī da me’do iyannī henye, “Datɔ’bɔ ze.” ²³ Yësu ayada zi zë iya henye, “Tinyö akīnjë’e riti ‘bama ama, mora mo’bɔ dë kyigɔ aba zi kinzi vidī mati akalima da kala ma ma tiri ma gali aba. Bi nenyë’e kɔ’du vidī mati ‘bu ma ako’jo zi zë.”

²⁴ Mati kya ‘ba vo lö’bö ‘butë owonnī kɔ’du ne, zë na kamo gisi öndu riyö ne ëtī. ²⁵ Yësu ako’jo zë biya bi kɔlɔ iya henye, “Ayɔlɔ’e ku henye, vo daliŋɔ ‘ba vo leze ne’e ëdinnī kalakonda aba dë zë, vo dagba’e ëdinnī ndra kalakonda aba. ²⁶ Here gëri mahere ne, manza dë mī kut’e. E zë vidī maako tēmī ‘e omba zi tēdī kyedre, mo mēdī na vo lö’bö zi oka’e. ²⁷ E zë vidī maako tēmī ‘e omba zi tēdī na vo dagba mo mēdī na vo kalima ‘bëyi. ²⁸ Kaa Wisi ‘ba Vidī ayi dë zi vidī maako’e lɔɔ kɔ’ɔɔ zi mo, ayi zi kɔ’ɔɔ zi vidī maako’e, dīdī nī kī’dī zi vidī kayo yɔmɔ.”

Yësu ako’jo vo komoköndu riyö
(Mk. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

²⁹ Mati Yësu vo lö’bö ‘bënnī ëtī ënyinnī ku tī’bë ‘de ta Yerikö, vidī kayo ënyinnī ga ndī mo aba. ³⁰ Here kora vo komoköndu riyö

mati ëdì alimannì dakapa gëri, owonni Yësu ëdì alaga ta da kapa, ayetonni hë nni gbögbö, “Wisi 'ba Dawidi i'di miyi mëyi re ze.”³¹ Here vidì kayo ne'e o'donni sawiya zi zë ayadanni zi zë iyanni henye, alima'e ti. Mora here, zë agbögbö hë nni ndra na kamo, iyanni henye, “Yere Wisi 'ba Dawidi, i'di miyi mëyi re ze.”

³² Yësu ɔɔo ako'jo zë, ako'jo hë zë iya henye, “A'di ra omba'e zi ma zi ko'do zi ye?”³³ Zë aya'banni da me'do iyanni henye, “Yere, domba ze zi bi kongo.”³⁴ Yësu na rasösu kö'du zë, ise komo zë kandi ongönni bi, mora alö'bönni gbo ga ndi mo.

21

Tödu 'ba Yësu mi Yerusalema
(Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Yn. 12:12-19)

¹ Mati Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ɔkonnì ku kara ra Yerusalema, zë ayinni Betehege da Döku 'ba Olivo ani Yësu utu vo lö'bö 'bëni riyö dagba. ² Kö'du kise nenyè aba iya henye, “I'bë'e zi daliɔo mati dagba komo'e nani, kandi aki'ja'e mokakya na kida wisi ëni aba dakapa ni, inga'e zë ika'e zë zi ma. ³ Èzë vidì maako iya kö'du maako, ayada'e zi mo ‘Yere ra omba zë mo akila zë t'i'bë kandi.’”

⁴ Kö'du ne o'do rë ni, zi kö'du mati nèbì iya ne tayi tinyö.

⁵ “Ayada zi gawo kyedre 'ba Ziyono,
ong'o'e vo damöku 'be'e ëdì tayi zi ye.

Mo umbë dëni dë
ëdì taho da mokakya,
wisi mokakya ëdì zë aba.”

⁶ Here vo lö'bö ne i'bë o'donni kö'du ne te kaa mati Yësu ayada zi zë zi ko'do mo. ⁷ Zë, ikanni mokakya ne wisi mo aba, o'banni bongo 'bënni dë zë Yësu ëkyi gbo do mo. ⁸ Vidì kayo o'ba bongo 'bënni da gëri, agamo'e ikyenni da ngora 'ba kaga o'banni zë da

gëri. ⁹ Vidì kayo ne alaganni dagba komo Yësu, zë mati ëdì tayi 'bënni ta go mo, ayetonni hë nni gbögbö, iyanni henye,

“Wayeto zi wisi a Dawidi.

Wirì i'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere,

wayeto zi Wirì.”

¹⁰ Mati Yësu ödu mi Yerusalema, da vidì kayo mi gawo kyedre ne biya na wirì wirì. Here vidì ako'jonnì kö'du iyanni henye, “Mo 'bëni ëyi ra?”¹¹ Vidì kayo aya'banni da me'do iyanni henye, “Nenyè nèbì Yësu ra, tëmì Naz-ereta mi Galilaya.”

Yësu i'bë ödu mi yëkëlu 'ba Wirì

(Mk. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Yn. 2:13-22)

¹² Yësu i'bë ödu mi yëkëlu, ore vidì mati ëdinnì wakogo ne biya yaga. Mo adu'du da tarabiza 'ba vidì 'ba kochi kutrë, gba'da 'ba vidì mati ëdinnì atu'bu kogo ëti. ¹³ Mora iya zi zë henye, “Èdì na yöru mi kö'du yöru, Wirì iya ku henye, ‘Loko 'ba Wirì ama ne ako'jo na loko 'ba mötu, ofo'e ku na wöru 'ba rakoho 'ba vo logo'e.’”

¹⁴ Vo komoköndu vo ka'bo ëti ayinni zi mo mi yëkëlu 'ba Wirì mo ako'jo zë gbo. ¹⁵ Kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di ëti, ënyinni na kamo mati zë ongönni kö'du ko'do mati Yësu ëdì ako'do ne, gisisi ëdì hë nni gbögbö mi yëkëlu, iyanni henye, “Wayeto zi Wisi a Dawidi.”¹⁶ Zë ako'jo ni ha Yësu iyanni henye, “Owo kö'du mati ëdinnì akiya ne ku?” Yësu aya'ba da me'do iya henye, “ɔo, mowo ku. Gba ako'jo'e kö'du yöru nenyè dë? ‘Ayandiye gisisi, gisisi ëti zi wayeto ma laka ki'di.’”¹⁷ Yësu ila zë ënyì i'bë yaga tëmì gawo kyedre ne ko'do mi Beteniya.

Yësu asënë kyëlu
(Mk. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Tabi ta'ba 'bomo hulëhu mi gawo kyedre n̄bo da mindo vere aba, Yësu na o'bo. ¹⁹ Mo ongo kaga kyëlu dakapa gëri, i'bë ro mo i'ja waako dë do mo du yëyu mo. Mo iya zi kaga ne henye, "Ana logo dekpe löhu." Kandi kaga kyëlu ne akuyitru gbo. ²⁰ Vo lö'bö 'bomo ongönni kö'du ne iyanni henye, "Kaga kyëlu ne akuyitru kandi ga a'di?" ²¹ Yësu ënyi aya'ba do mo zi zë iya henye, "Mayada zi ye tünjö, ëzë oma'e awiri de 'e dë, ato'bo'e ko'do wa mati mo'do zi kaga kyëlu ne. Anza nje ma ne dë, ato'bo'e kpa zi kiya zi lutu henye, 'Ënyi riye u'du rë yi mi ranga, ako'do rë ni.' ²² Èzë oma'e, aki'ja'e wa mati ako'jo'e kö'du mo tēmi mötu."

Kö'du ko'jo ga kö'du a Yësu
(Mk. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

²³ Yësu ayi hulëhu mi yëkelu, mo ayandi kö'du, kyedre 'ba vo karasa'e nni vidi kyedre eti ayinni zi mo, ako'jonna ho mo iyanni henye, "Ayada dero zi ze edi wa ne'e ko'do kalakonda vala aba? Eyi ra i'di kalakonda ne zi yi?" ²⁴ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Ma kako'jo kö'du kölo ta he 'e, ëzë aya'ba'e do mo ku zi ma makayada zi ye medii kö'du ne ko'do kalakonda 'beyi aba?" ²⁵ Kalakonda 'ba Yowani mati edi bapatisi ki'di mo aba ne, ayi ta kila, kazi Wiri kodo kazi vidi?" Zë ayetonni he nni wasa na ga rë nni, iyanni henye, "Dakiya ze a'di?" Èzë daya'ba'e do mo diya'e kazi Wiri, mo akiya zi ze henye, "Mora kö'du a'di oma'e dë mi Yowani?" ²⁶ Èzë diya'e henye, "Kazi vidi, ze na tere, ga kö'du ze biya dasösu Yowani ra nebii." ²⁷ Here zë aya'banni do mo zi Yësu, iya henye, "Dayolo ze dë." Mo aya'ba do mo zi zë iya henye, "Mayada dë zi ye kalakonda 'ba

a'di ra medii kö'du nenye'e ko'do mo aba."

Mala kö'du gisi kora riyo

²⁸ "Yaanya aba asösu'e kö'du a'di? Kadra maako aba kora edi gisi kora aba riyo. Mo ënyi i'bë zi ma kyedre ne iya zi mo henye, 'Wisi ama i'bë loo ko'do mi yaka ndenye.' Wisi aya'ba da me'do iya henye, ²⁹ 'Momba dë ti'bë,' yaa, mo asösu dë ni ënyi i'bë gbo."

³⁰ "Bu ënyi i'bë zi wisi agamo onyo kpa kö'du kölo ne. Wisi ënyi aya'ba da me'do iya henye, 'Oo, kyedre ma ti'bë,' loo ne ko'do mo, 'de i'bë dë. ³¹ Wisi ma vala tēmi gisi riyo ne'e, o'do wa mati 'bu mo omba?" Zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Wisi ma kyedre." Yësu iya zi zë henye, "Mayada zi ye, vo 'be'bele kö'du nni, vo rönyi eti, edi ti'benni damöku 'ba Wiri dagba komo'e. ³² Yowani Bapatisi ayi zi yada zi ye gëri ma laka zi ye kiri, oma e dë mi mo. Vo 'be'bele kö'du vo rönyi eti ra omani mi mo. Mati ongo'e mo gbi le, kpa oto de 'e dë zi koma mi mo."

Mala kö'du vo loo ko'do'e mi yaka 'ba lu'ju

(Mk. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³ Yësu iya henye, "Owo'e mala vere ne, vo kyeti kajo maako iyi lu'ju mi yaka, o'do resi kpo ta ro mo, ole wogo 'ba a'ji koto, uvö loko toro 'ba bi kongö. Mo ila yaka ne zi vo loo'e, i'bë gbo bi yingo. ³⁴ Mati kadra 'ba wa toto ta yaka oko ku, mo utu vo kalima 'beniye zi vo loo'e ga kö'du zi mi 'beni mati inye ne koba."

³⁵ "Vo loo ne'e iri vo kalima ne'e, u'bönni ma kölo, ofönni agamo, u'dunni vere ri'di aba. ³⁶ Kora vo kyeti yaka ne utu vo kalima löhu kyo ta da ma dagba, vo loo ko'do ne'e o'dönni zë kpa kaa ma dagba. ³⁷ Ndundu mo aba mo utu wisi 'beni zi zë. Mo iya henye, 'Tiniyo zë akorönni wisi 'bama.'"

38 “Mati vo loo ne'e ongõnni wisi ne, iyanni henye, ‘Nenye wisi 'ba vo kyeti yaka ra. Ayi dofo'e mo, doba'e wa 'bõmo.’ 39 Zẽ irinni mo u'dunni mo yaga temi yaka, ofonni mo.”

40 Yẽsu ako'jo hẽ zẽ iya henye, “Yaanya aba ezẽ vo kyeti yaka ne ayi, ako'do a'di zi vo loo ne'e?”

41 Zẽ aya'banni da me'do iyanni henye, “Mo akofo kora 'ba kõ'du kyenyẽ ko'do ne'e, aki'di yaka ne zi vo loo ko'do maako'e, mati aki'dinni zi mo wa mi yaka mi kadra ma laka.” 42 Yẽsu iya zi zẽ henye,

“Ako'jo'e kõ'du mati kõ'du yöru iya ne dẽ?”

‘Yitõ mati vo wa ko'ba ombanni dẽ,

ofo ku na yitõ ma laka ndra.

Nenye Yere ra o'do.

Kongõ mo atedi na laka.’ ”

43 Yẽsu idra do mo iya henye, “Mayada zi ye, damõku 'ba Wiri akoba 'de kazi 'e, aki'di zi vidi mati akatananni logõ ma laka.

44 Vidi mati alẽpi da yitõ nenye, akolowe. Ezẽ yitõ ne alẽpi da vidi akanzekpe vidi nani.” 45 Here kyedre 'ba vo karasa nni Farasi eti owonni mala a Yẽsu ne, ayolõnni mo edi ame'do kõ'du nni, 46 zẽ ayõnzõnni zi mo kiri. Mora zẽ erenni vidi kayo mati omani mi Yẽsu mo nebõ ra.

22

Mala 'ba karama 'ba oze

(Lk. 14:15-24)

1 Yẽsu ame'do lõhu zi vidi temi mala iya henye, 2 “Damõku 'ba Wiri edi henye. Yere maako ako'jo karama 'ba oze 'ba wisi eni. 3 Mo utu vo lõ'bõ 'beniye zi yada zi yingõ mati omba zẽ ne zi tayinni mi karama ne, zẽ ombanni dẽ zi tayi.”

4 “Mo utu kya vo lõ'bõ ne'e kõ'du kise aba zi yingõ ne'e, iya henye. ‘Karama ama ku nzo yaanya aba. Mofõ isa ama ma

kyedre, matõno aba ku nzo zi konyo mo. Ayiye mi karama 'ba oze.’ 5 Yingõ mati ako'jo zẽ ne ombanni dẽ, i'beni ri mi loo enni maako'e. Ma kolõ maako i'beni yaka eni, ma vere i'beni mi loko wakogo eni. 6 Agamo'e irinni vo lõ'bõ ne'e u'bõnni zẽ ofonni zẽ. 7 Vo damõku enyi na kamo utu vo kanya 'beniye ofonni vo wa kofõ ne'e, o'bo gawo kyedre 'bezẽ ne ti'de.”

8 “Mo ako'jo vo lõ'bõ 'beniye iya zi zẽ henye, ‘Karama oze ama ku nzo. Vidi mati mako'jo zẽ ne anzanni dẽ na laka tayi. 9 Yaanya aba i'be'e da geri ma kyedre ako'jo'e vidi kayo mati i'ja'e zẽ mayinni mi karama.’ 10 Vo kalima enyi i'beni yaga da geri atotonni vidi mati zẽ i'janni biya, ma laka makyenyẽ mo aba, loko 'ba oze oso kyo vidi aba.”

11 “Yere enyi i'be loko yingõ eniye kongõ, mo i'ja kora maako usu bõngõ 'ba oze dẽ. Yere ako'jo ho mo iya henye, 12 ‘Aboka ma õdu hala kinye kazi bõngõ 'ba oze?’ Kora ne 'de onyo kõ'du ako dẽ. 13 Yere ayada zi vo lõ'bõ 'beniye, iya henye, ‘Ida'e kala mo ndi mo aba u'du'e mo yaga mi bi kõndu. Ani mo akudu hẽ ni konyo aba.’ ” 14 Yẽsu i'di do mo iya henye, “Vidi kayo ma ako'jo ne, ma jeli mo ayo dẽ.”

Kõ'du ko'jo ga kõ'du 'ba 'be'bele kopi

(Mk. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

15 Farasi enyi i'be o'dõnni yere zi Yẽsu kuyi kõ'du ko'jo aba. 16 Zẽ enyi utunni kya 'ba vo lõ'bõ 'beni, kya 'ba vidi 'ba Heroda eti. Zẽ iyanni zi mo henye, “Vo komoyandi dayõlo ku edi kõ'du tinyõ ra yada. Edi wa yandi tinyõ a Wiri ra yandi zi vidi. Kazi tere kõ'du kiya 'ba vidi kyedre maako'e dẽ. 17 Ayada zi ze, a'di ra asõsu? Edi na laka zi ze 'be'bele

kopi zi yere 'ba Roma, kɔdɔ anza here dɛ?"

¹⁸ Yɛsu ayolɔ yere kyɛnyɛ 'bɛzɛ ne, mo iya zi zɛ henye, "E vo komokandi ne'e, kɔ'du a'di ɛdiye ma kuyi kɔ'du yonzɔ aba?" ¹⁹ Ayada'e zi ma kɔhi 'ba 'be'bele mati ɛdi kopi." Zɛ ikanni kɔhi ne zi mo. ²⁰ Mo ako'jo hɛ zɛ iya henye, ²¹ "Komo ɛyi ra ru mo aba nenye?" Aya'banni da me'do iyanni henye, nenye komo Siza ra ru mo aba. Yɛsu iya zi zɛ henye, "Laka opi zi Siza wa 'ba Siza, opi zi Wirɪ wa 'ba Wirɪ." ²² Mati zɛ owonni kɔ'du ne, zɛ na rakaga zɛ ilanni mo ɛnyi i'benni gbɔ.

Kɔ'du ko'jo ga kɔ'du 'ba tɛnyi tɛmi koli

(Mk. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ Sadeke'e ma omani vidi ɛnyi dekpe tɛmi koli, zɛ ayanni zi Yɛsu iyanni henye, ²⁴ "Vo komoyandi, Mosa iya henye ere, kora mati oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, ɔndu mo moba mbara lu'bɛ ne, zi zɛ gisisi ko'jo mi ru 'ba kora mati oli ne. ²⁵ Yaanya aba ne gisi ɔndu ɛdinni madɔmoriyɔ kinye, wisi ma kyedre oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, mo ila mbara lu'bɛ ne zi ɔndu ni. ²⁶ Kɔ'du ne o'dɔ rɛ ni kpa here zi ɔndu ma riyɔ ma wota ndundu mo zi zɛ madɔmoriyɔ ne biya. ²⁷ Ndundu mo aba, mbara ne oli gbɔ. ²⁸ Yaanya aba ne, mi ko'do mati yɔku atɛnyinni na didi, mo atɛdi mbara 'bɛyi? Zɛ biya ozenni mo."

²⁹ Yɛsu aya'ba dɔ mo zi zɛ iya henye, "Alitɛ'e ku, ga kɔ'du ayolɔ'e wayɔru dɛ mandere kyigɔ a Wirɪ. ³⁰ ɛzɛ yɔku ɛnyinni ku na didi, atɛdinni kaa malayika'e komoriye ozenni mbara dɛ. ³¹ Yaanya aba kaa kɔ'du tɛnyi 'ba yɔku tɛmi koli, ako'jo'e kɔ'du mati Wirɪ ayada zi ye ne dɛ? Mo iya henye, ³² Ma Wirɪ 'ba Abarayama, Wirɪ 'ba Yisika, Yakoba aba. Mo Wirɪ 'ba didi anza 'ba yɔku."

³³ Mati vidi kayo ne'e owonni kɔ'du ne, zɛ na rakaga tɛmi gɛri kɔ'du yandi 'bomo ne.

Kɔ'du ki'di ma kyedre

(Mk. 12:28-34; Lk. 10:25-28)

³⁴ Mati Farasiye owonni Yɛsu ayata Sadeke'e, zɛ ayi atoto rɛ nni bi kolɔ. ³⁵ Ma kolɔ tɛmi zɛ vo komoyandi 'ba vo kɔ'du ki'di, ako'jo ha Yɛsu tɛmi kɔ'du yonzɔ iya henye, ³⁶ "Vo komoyandi, kɔ'du ki'di ma vala ra kyedre mi kɔ'du ki'di?" ³⁷ Yɛsu aya'ba dɔ mo iya henye, "O'dɔ loɔɔ Yere Wirɪ 'bɛyi di'di yi aba biya, lawo yi aba biya, kɔ'du yɔɔ 'bɛyi aba biya. ³⁸ Nenyɛ kɔ'du ki'di ma dagba ma kyedre ndra 'ba kɔ'du ki'di ra. ³⁹ Kɔ'du ki'di ma riyɔ ma kyedre mo ɛdi kaa mo. O'dɔ loɔɔ vo halinɔ oka kaa mati o'dɔ loɔɔ yi. ⁴⁰ Kɔ'du ki'di 'ba Mosa biya kɔ'du yandi 'ba nɛbi ɛti ɔrɔ da kɔ'du ki'di riyɔ ne'e."

Kɔ'du ko'jo ga kɔ'du 'ba Korisito

(Mk. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Mati kya 'ba Farasi maako'e atoto rɛ nni ga bi kolɔ, Yɛsu ako'jo hɛ zɛ iya henye, ⁴² "A'di ra asɔsu'e kɔ'du 'ba Korisito? Mo tɛmi kozo 'bɛyi?" Zɛ aya'banni dɔ mo iyanni henye, "Mo tɛmi kozo a Dawidi." ⁴³ Yɛsu ako'jo hɛ zɛ iya henye, "Kɔ'du a'di ra Lawo Kolɔ Laka i'di Dawidi zi ko'jo mo na Yere? Mati Dawidi ɛdi ame'do mo iya henye, ⁴⁴ 'Yere iya zi Yere 'bama, 'Alima kinye da tiri ma le mi'di vo wehe 'bɛyiye ku midiri ndi yi."

⁴⁵ ɛzɛ Dawidi ako'jo mo 'Yere,' hala Korisito atɛdi tɛmi kozo 'ba Dawidi?" ⁴⁶ Vidi maako aya'ba da kɔ'du ko'jo ne dɛ zi Yɛsu. Ta pɛti ko'do nani, vidi maako ako'jo ha Yɛsu dekpe.

23

Kö'du kyënyë 'ba Farasiye

(Mk. 12:38-39; Lk. 11:43, 20:45-46)

¹ Yësu ame'do zi vidî kayo ne'e, vo lö'bö 'bëni ëti iya henye, ² "Vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di nni Farasi ëti, ëdinni kyigo aba zi yëti zi ye kö'du ki'di 'ba Mosa. ³ Owo'e kö'du mati zë iyanni zi ye zi ko'do, kö'du ko'do 'bëzë anza dë na laka zi ye go mo kîri. Zë ayadanni kö'du wa zi ye ko'do mo, zë o'donni dë. ⁴ Zë i'dinni wa yeto ma kyedre mati vidî o'bo dë zi kinjë mo ne da vidîye. Zë ombanni dë zi konyi zë zi kinjë le nje da gisi kala nni aba."

⁵ "Zë o'donni wa mati vidî zi kongo. Zë idanni ko'di piri konda ga bongö 'bënni zi yada zë na laka. Zë i'dinni bongö kanyi kölköpö gë nni zi yada zë na vo mötu. ⁶ Zë o'donni lövo bi ma laka ne, bi 'ba karama, bi lima mati na laka aba mi bi 'ba mötu. ⁷ Zë o'donni lövo zi mëtënni watowo aba mi bi 'ba wakogo. Zë o'donni lövo zi ko'jo vo komoyandi."

⁸ "Ako'jo yi dë, 'Vo komoyandi,' ga kö'du 'e biya ta dakota kölö, vo komoyandi nje kölö. ⁹ Ako'jo vidî maako dë dakaño kinye na 'bu,' ga kö'du ëdiye nje 'bu kölö aba komoriyë. ¹⁰ Ako'jo yi dë na 'vo komoyandi,' ga kö'du vo komoyandi kölö 'bëyi ra Korisito. ¹¹ Ma kyedre kölö mi kutë'e mëdi na vo kalima. ¹² Mo mati o'do rë ni na kyedre, maya'ba rë ni hulëhu, mo mati o'do rë ni hulëhu, ako'do mo kyedre."

Yësu ayada kö'du kyënyë ko'do 'ba vo komoyandiye

(Mk. 12:40; Lk. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ "Hala atëdi na kyënyë zi ye, vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di Farasi ëti. 'E vidî komokandi ne'e, isiye ha loko 'ba damöku 'ba Wiri kazi vidî ödunni, kpa ödu'e dë.

Ayata'e vidî mati ëdi rë nni ki'di zi tödu ne kpa."

¹⁴⁻¹⁵ "Atëdi na kyënyë zi ye vo komoyandi 'ba kö'du ki'di Farasi ëti. 'E vo komokandi ra. Umu'e kyëti ranga kayo kpuru tëmi dakaño kutu kutu biya lasi aba, zi vidî maako ki'ja zi gëri 'be'e ne kîri. Èzë i'ja'e vidî ne ku, o'do'e mo ndra na kyënyë tada'e, zi ti'bë mi gehena kaa 'e."

¹⁶ "Riti atëdi na kyënyë zi ye, alaga'e dagba zi vidî, mora 'e na vo komoköndu. Ayandiye iya 'e henye, ëzë vidî maako alömu ru yëkëlu aba, mo anza dë na kida lömu 'bëni ne aba. Èzë mo alömu ru dahabo mati mi yëkëlu ne aba, mo ku na kida. ¹⁷ 'E vo komoköndu lumë'e, vala ra na kyedre, dahabo ködo yëkëlu ra o'do, dahabo na laka? ¹⁸ Ayandiye kpa iya'e henye, 'Èzë vidî maako alömu ru karasa aba, mo anza dë na kida lömu 'bëni ne aba. Èzë mo alömu rë ni ku wa ma i'di da karasa ne aba, mo ku na kida.' ¹⁹ 'E vo komoköndu ne'e, ma vala ra na kyedre waki'di ködo karasa ra, o'do waki'di na koho? ²⁰ Èzë vidî maako alömu ru karasa aba, mo ëdi lömu kpa wa mati biya i'di do mo ne. ²¹ Èzë mo alömu ru yëkëlu aba, mo ëdi lömu mo aba, ehe Wiri mati ëdi alima mi mo. ²² Èzë vidî maako alömu komoriyë aba, mo ëdi lömu kyiti 'ba Wiri mati mo alima do mo."

²³ "Atëdi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di nni Farasi ëti. 'E vo komokandi ne'e, i'diye zi Wiri 'butë, wokonyo tisiwa kaa kököwu. Mora o'do'e wa ma laka ndra 'ba ködu ki'di dë, kaa tinyö, mikyëyi, koma aba. ²⁴ O'do re 'e na vo dagba zi vidî, mora 'e na vo komoköndu, oba'e kono tisi yaga tëmi wa kuwë 'be'e, ondro'e jemele."

²⁵ "Atëdi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di Farasi ëti. 'E vo komokandi ne'e,

akaka'e ra siko 'be'e gbenje aba ta ro mo yaga, mi zè ndo na wakoyi mi kumbè aba. ²⁶ Farasi vo komoköndu, akyitö wa mati èdi mi siko dagba, ma ta yaga akakyitö kpa 'da."

²⁷ "Atèdi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di Farasi èti. 'E vo komokandi ne'e, 'e kaa da wogo mati akö'jo rè zè na kanyi, lunzu ri'di kanyi aba, ongo na laka tarè zè yaga, mi zè ndo na yingö keje yöku aba. ²⁸ Tèmi gèri kölö ne, ta ra'e yaga na laka zi vidì biya, mi ye ndo na komokandi kö'du litè aba."

Yèsu ame'do kö'du riti 'bèzè
(Lk. 11:47-51)

²⁹ "Atèdi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di Farasi èti. 'E vo komokandi ne'e, o'ba'e ogo na laka zi nèbiye, ayada'e towö zi wogo zi vidì mati alimanni kyere na lima ma laka. ³⁰ Iya'e henye, èzè èdiye kyere mi kadra 'ba 'bu'e vu'e nani, o'do'e kö'du mati zè o'donni nèbi ne'e, kofö mo go mo ne dè. ³¹ Omba'e dö mo tinyö, 'e ra na kozo 'ba vidì ma ofonni nèbi ne'e. ³² I'bè'e zo dagba wa mati 'bu'e vu'e ayetonni ne kinde mo."

³³ "E wiri ne'e, 'e gisi 'ba wiri ne'e, hala asösu'e zi taho. Kazi vurè re 'e, ati'bè'e biya mi gehena. ³⁴ Mayada zi ye makutu nèbi ne'e, kora vo kö'du yölo, vo komoyandi èti, akofö'e kyamo'e, akatötö'e agamo'e akakpökyiye agamo'e mi bi 'ba mötu'e, akore'e zè tèmi gawo ta da gawo. ³⁵ Riti biya kö'du vidì mbiya mati ofö'e ne akalèpi de 'e tèmi kozo 'ba Abele zi kozo 'ba Zakariya wisi 'ba Berahiya mati ofö'e mi kutè yèkèlu karasa aba. ³⁶ Mayada zi ye tinyö, riti biya 'ba wakofö ne akalèpi da vidì 'ba kö'do nenyè."

Yèsu o'do lövo Yerusalema
(Lk. 13:34-35)

³⁷ "Yerusalema, Yerusalema ofö'e nèbiye, u'du'e vo lö'bö mati Wirì utu zi ye ne ri'di aba. Da ndö momba zi kala ma ki'di mo kpo ra vidì 'be'e biya, kaa ma yèru mati atoto gisisi èni hu förö ni, ila'e ma dè. ³⁸ Loko 'be'e ne akila na mi mbiya. ³⁹ Tèmi ndenye dagba ani, mayada zi ye henye, ongo'e ma dekpe löhu le akiya'e henye, 'Wirì i'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere.'"

24

Yèsu ame'do ga kö'du loko 'ba Wirì yanja

(Mk. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Yèsu ènyi ila bi nani èdi gbo ati'bè 'de tèmi yèkèlu, vo lö'bö 'bomo ayinni zi yada zi mo kuvö 'ba loko 'ba Wirì ne. Mo ènyi alèzè. ² "Oo. Ongö'e bi biya na laka da wa nenyè'e. Mayada zi ye henye, yitö ma kölö kinye alima dè ga bi 'bèni zè biya aku'du akanjo."

Riti vidì yaza aba

(Mk. 13:3-13; Lk. 21:7-19)

³ Mati Yèsu alima da Döku 'ba Olivo, vo lö'bö ayinni na liwo zi mo, ako'jonnì ho mo iyanni henye, "Ayada zi ze kö'du biya nenyè atèdi ndala aba, a'di ra ako'do rè ni zi yada mo henye, 'Ku tayi 'bèyi ndundu 'ba daliño aba.'"

⁴ Yèsu aya'ba dö mo iya henye, "Èdiye komo ki'di aba, ila'e vidì maako mo'ba 'e dè. ⁵ Vidì kayo atayinni me'do ru ma aba ako'banni vidì kayo akiyanni henye, 'Ma, Korisito ra.' ⁶ Akowo'e kporo wehe kara dakapa, kö'du yöyö 'ba wehe aba na köwo, ere'e dè. Wa ne ako'do rè ni, anza dè zi kiya henye, ndundu mo öko ku. ⁷ Dakanjo ako'do wehe oka maako aba, damöku akalèpi wehe aba da ma kölö maako. Zöyi atèdi, kinzikinzi atèdi ta ga bi ne biya. ⁸ Wa ne atèdinni biya kaa dagba töo 'ba wisi kö'jo."

⁹ “Akiriye, aki'diye zi ko'do mo na kyenyē zi kofo. Vidi biya akoyi 'e ga kö'du ma. ¹⁰ Mi kadra nani, vo kö'du komba'e akalēpinni tēmi kö'du koma 'bēnni, zē akasusunni oka maako, akoyinni oka maako. ¹¹ Nēbi vo ndondo kayo'e akalayanni vidi kayo ko'ba aba. ¹² Ne atēdi rapere 'ba kö'du kyenyē ko'do, zi vidi kayo loṽo 'bēzē ofo. ¹³ Vidi mati oṽo nduwē na kyigo mi ndundu mo, akayomo mo. ¹⁴ Kö'du yöyö laka nenyē ga kö'du 'ba damöku akayēti zi vidi 'ba dakaṽo ne biya kaa vo hu kö'du doro, ndundu mo atoko 'da.”

Wa kyenyē ma ndra

(Mk. 13:14-23; Lk. 21:20-24)

¹⁵ “Mati ongo 'e wa kyenyē ma ndra mi loko 'ba Wirī ma ayaṽa, ma nēbi Daniyele ame'do kö'du mo. Atoro bi ma laka. Kö'du nenyē zi vo ko'jo mo: ayolo laka mi kö'du nenyē a'di. ¹⁶ Vidi mati ēdinni mi Yudiya atahonni da lutu. ¹⁷ Vidi maako mati ēdi da loko ēni, i'ja kadra dekpe zi tasi akaṽo zi wasisi 'bēni koba ta loko. ¹⁸ Vidi maako mati ēdi mi yaka a'ba dekpe hulēhu zi bongo ēni koba. ¹⁹ Atēdi na kyenyē mi ko'do naniye zi mbara mati omōnni 'e mbara mati ēdinni gisiluru aba: ²⁰ Amötu'e zi Wirī kazi aho'e tēmi tona mandere mi ko'do kadra 'ba ralawo. ²¹ Ga kö'du riti mi kadra nani atēdi na kowo ndra ta da riti, mati ēdi tēmi biyeto 'ba damöku tēmi ko'do ma ndenye ne. Ani, wa maako atanza dekpe kaa mo löhu. ²² Wirī aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye, mo mo'do dē here, vidi maako omo dē. Ga kö'du vidi jeli 'bēniye Wirī akaya'ba mi kadra ko'do nani 'e 'da.”

²³ “Èzē vidi maako iya zi yi henye, 'Ongo te, Korisito ēdi kinye, mandere mo ēdi nani,' oma dē mi kö'du ne. ²⁴ Ga kö'du Korisito vo ndondo 'e nni nēbi vo ndondo eti akalayanni, zē ako'donni kö'du

ko'do kyedre rakaga aba zi vidi jeli a Wirī ko'ba èzē zē ato'bōnni. ²⁵ Owo'e te, mayada kö'du nenyē zi ye gba kazi kadra mo toko.”

²⁶ “Èzē vidi maako ayada zi ye iya henye, ongo'e te, mo ēdi yaga mi da lipi, i'bē'e dē ani, mandere èzē zē iyanni henye, ongo'e te, mo ēdi rē ni koho kinye oma'e dē mi kö'du ne. ²⁷ Ga kö'du Wisi a Vidi atayi kaa bikanyi mati alaka komoriyē ta humirē le da mirē. ²⁸ Èzē yöku ēdi, langa akatoto rē nni.”

Tayi 'ba Wisi a Vidi

(Mk. 13:24-27; Lk. 21:25-28)

²⁹ “Kandi ta pēti riti 'ba ko'do naniye, kadra akuyi rē ni na mandölu, yehwe anyi dekpe, kyēlu akalēpinni ta komoriyē, wa ma komoriyē akakoho rē nni. ³⁰ Kyinē wa mati akayada kö'du 'ba Wisi a Vidi akalaya komoriyē, vidi biya 'ba dakaṽo akudunni èzē ongōnni Wisi a Vidi ēdi atayi tēmi foli 'ba komoriyē kyigo bikanyi kyedre 'bēni aba. ³¹ Kyedre torombeta akata'a, mo akutu malayika 'bēniye yaga mi bi golo'bo sowo 'ba dakaṽo. Zē akatotonni vidi jeli omo'e tēmi ndundu 'ba dakaṽo ne biya.”

Kaga kyēlu

(Mk. 13:28-31; Lk. 21:29-33)

³² “Kaga kyēlu ma yandi kö'du yolo zi ye. Èzē ngora mo inzi ku, akofō rē ni na luwē, mbili yēyu makyiyi akayeto gbo tövu, akayolo'e umu ku kara. ³³ Tēmi gēri kölō ne, èzē ongo'e wa ne ku biya, akayolo'e kadra mo ku kara nzo zi rē ni yeto. ³⁴ Mayada tinyō zi ye, wa ne biya ako'do rē ni dagba, kazi vidi ma ēdinni lima yaanya aba ne, oli dē gba biya. ³⁵ Komoriyē dakaṽo aba akalaganni, me'do 'bama alaga dē.”

Vidī maako ayɔɔ ko'do mo kadra aba dē

(Mk. 13:32-37; Lk. 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Vidī maako ayɔɔ ko'do mo kadra aba dē. Kpa le malayika komoriyē mandere Wisi ayɔɔnni dē, nje 'bu ra akayɔɔ. ³⁷ Tayi 'ba Wisi a Vidī ako'do rē nī kaa mī kadra 'ba Nowa. ³⁸ Mī ko'do gba ta komo wini koso, vidī ēdinnī wakonyo, wa kuwē, vidī kora rē nni koze mbara eti, le mī ko'do mati Nowa i'bē ōdu mī tōṅbō, ³⁹ ayɔɔnni kō'du mati ēdī rē nī ko'do ne dē, le wini koso ayi akyitɔ zē biya. Ēzē Wisi a Vidī ayi akatēdī here. ⁴⁰ Mī kadra nani vidī kora riyō atēdinnī lɔɔ ko'do mī yaka. Ma kōlō akoba, agamo akila hulēhu. ⁴¹ Vidī mbara riyō atēdinnī bi 'ba wakuhu, ma kōlō akoba, agamo akila hulēhu.”

⁴² “Ēdiye komo kī'dī aba ga kō'du ayɔɔ'e dē, mī ko'do vala ra Yere 'be'e atayi. ⁴³ Ēzē vo kyeti liṅɔ ayɔɔ kadra mati vo logo atayi, tinyō akayɔɔ'e henye, mo akalima na ngō ila vo logo dē zi tōdu mī loko ēnī. ⁴⁴ Here ēdī 'e kpa 'duwī nzo, ga kō'du Wisi a Vidī atayi mī kadra mati anza'e dē komo kī'dī aba gɔ mo.”

Vo kalima koma vo kazi koma aba

(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ “Ēyī ra vo lō'bō laka, kō'du yɔɔ aba? Mo ra mati kyedre 'bomo i'dī mo na ga vo lō'bō oka nīye kongɔ wakonyo 'bēzē kī'dī mī kadra ma laka. ⁴⁶ Rakyenyi atēdī zi vo lō'bō ne hala, ēzē kyedre 'bomo i'ja mo lɔɔ ne ko'do, ēzē mo a'ba liṅɔ. ⁴⁷ Mayada tinyō zi ye, kyedre ne aki'dī vo lō'bō na vo da wasisi ēnī biya. ⁴⁸ Ēzē mo na vo lō'bō ma kyēnyē, mo akayada na bi dēnī henye, 'Kyedre 'bēnī ne ayi dekke hulēhu kandi,' ⁴⁹ mo akayeto vo lō'bō okaniye ku'bō zi wakonyo wa kuwē aba

na kyēnyē. ⁵⁰ Kyedre 'ba vo lō'bō ne atayi ko'do maako aba, mati vo lō'bō ne anza dē komo kī'dī aba gɔ mo, mī kadra mati mo ayɔɔ dē. ⁵¹ Kyedre akasese mo kozokoza 'ba vo komokandi ne zē eti, ani mo akudu hē nī konyo aba.”

25

Mala kō'du minzō ngulu 'butē

¹ “Mī kadra nani, damōku 'ba Wirī atēdī henye. Minzō ngulu 'butē oba lamba ēnni ēnyī i'bēnni yaga da 'biyēsī kutrē. ² Muiyē tēmī zē na vo lumē, agamo'e muiyē na vo kō'du yɔɔ. ³ Ma vo lumē ne oba lamba 'bēnni obanni kya 'ba yēnī wa'do dē nni aba. ⁴ Ma vo kō'du yɔɔ ne'e, obanni maranjiye ndo yēnī aba mī mo. ⁵ 'Biyēsī alikō dēnī tisi ta bi tayi, minzō ne'e, ayetonni nano o'donni gbo.”

⁶ “Ēdī mī kutē yɔndɔ kudu aa yaga iya henye, “Biyēsī ēdī kinye, ayiye dɔ mo kutrē.’ ⁷ Minzō 'butē ne ēnyī alironni, ako'jo lamba ēnni gbo. ⁸ Minzō ma lumē ne iyanni zi ma vo kō'du yɔɔ ne'e henye, 'I'diye kya 'ba yēnī 'be'e, tisi zi ze, ga kō'du 'beze inde rē nī ku.’ ⁹ Vo kō'du yɔɔ ne aya'banni dɔ mo iyanni henye, “E'e, anza dē kyɔ ga kō'du 'e ehe ze, i'bē'e bi 'ba wakogo kyamo kogo ga kō'du'e.’ ¹⁰ Minzō ma lumē ne ēnyī i'bēnni gbo kya 'ba yēnī kogo. Mati ēdinnī ti'bē, 'biyēsī ɔko gbo ta gē zē. Zē mati nzo muiyē ne ēnyī i'bēnni mo aba mī karama 'ba oze isinnī ha loko gbo. ¹¹ Yaa, minzō agamo ne ɔkonni, ēnyinnī kudu iyanni henye, 'Kyedre, kyedre, ayēhu ha loko zi ze tōdu.’ ¹² 'Biyēsī aya'ba dɔ mo iya henye, “E'e, mayɔɔ 'e dē.’” ¹³ Yēsu i'dī dɔ mo iya henye, “Ēdiye komo kī'dī aba ga kō'du ayɔɔ'e ko'do mo kadra mo aba dē.”

Mala kō'du vo kalima wota
(Lk. 19:11-27)

14 “Mī kadra nani aba, damöku 'ba Wiri atēdi henye. Kora maako ēdi omba ku zi tī'bē bi yingō, mo ako'jo vo kalima 'bēni ne'e ise ga wasisi 'bēni zi zē zi tēdinni na vo gō mo kongō. 15 Mo i'di zi ma kōlō wa mati mo akatō'bo ko'do mo. Zi ma kōlō, mo i'di kōhi dahabo ṅbiriṅbi kpulukumuyi. Zi agamo, mo i'di kpulukuriyō, zi ma wota mo kpulukukōlō, ēnyī i'bē gbō bi yingō. 16 Vo kalima mati oba 'bēni kōhi ṅbiriṅbi kpulukumuyi ne kandi i'bē o'do loo mo aba, i'ja do mo kpa kpulukumuyi. 17 Tēmi gēri kōlō ne vo kalima mati oba kpulukuriyō ne, i'ja do mo kpa kpulukuriyō. 18 Vo kalima mati iri 'bēni kpulukukōlō ne, i'bē ole wogo mī kaṅo oho kōhi 'ba kyedre 'bēni ne gbō mī mo.”

19 “Gō mo ēhi na konda, kyedre 'ba vo kalima ne'e ayi hulēhu alimanni ga kōhi ne kiti mo zē eti. 20 Vo kalima mati iri kōhi 'bēni kpulukumuyi ne, odu i'di kpulukumuyi agamo. Mo iya henye, 'i'di zi ma kōhi ṅbiriṅbi kpulukumuyi, kyedre, ongō te, nenye aga kpulukumuyi vere mati mi'ja.' 21 Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'O'do ku laka, yi vo kalima 'ba kō'du koma laka ra. Ēdi mī koma aba zi kōhi tisi ne ki'ja mo here, ma ki'di yi na vo da kōhi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mī rakyenyi ne yi aba.' ”

22 “Vo kalima mati i'di 'bomo kpulukuriyō ne ayi loko iya henye, 'i'di zi ma kōhi kpulukuriyō, kyedre ongō te, kinye kya 'ba kpulukuriyō agamo mati mi'ja.' 23 Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'O'do ku laka yi vo kalima 'ba kō'du koma laka ra. Ēdi mī koma aba zi kōhi tisi ne ki'ja mo here, makī'di yi na vo da kōhi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mī rakyenyi ne yi aba.' ”

24 “Vo kalima mati iri 'bēni kpulukukōlō ne, ayi odu loko iya

henye, 'Kyedre, mayolo yi kora vo kala kyigō ra, ēdi wakumu kpa iyi dē, ēdi wa 'ba yaka toto kpa kazi kofo kilī. 25 Ma na tere, mī'bē moho kōhi 'bēyi ne mī kaṅo ongō te, kinye wē yi ēdi.' 26 Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'Yi vo kalima vo wēdi kyēnyē. Ayolo dē mēdi wakumu kpa miyi dē, wa toto ta yaka kazi kofo kilī? 27 Laka, i'di kōhi ama ne kyere mī loko 'ba kōhi sesi, ma koba biya hulēhu do mo mati i'ja ne aba ēzē ma'ba ku liṅo.' ”

28 “Yaanya aba oba'e kōhi ne 'de kazi mo i'diye zi ma kpuluku'butē aba ne. 29 Ga kō'du vidī biya mati ēdi wa aba, le kyō aki'di, mo atēdi mo aba kyō. Ta da mati mo ēdi mo aba. Vidī mati anza wa aba dē, gbi le nje ma tisi mati mo ēdi mo aba, akoba 'de kazi mo. 30 Vo kalima lumē ne, u'du'e mo yaga mī bi kōndu ani mo akudu hē nī konyo aba.”

Ndundu 'ba vurē

31 “Mati Wisi a Vidī ayi mī bikanyi kyedre malayika eti, mo akalima da kyiti, 32 vidī 'ba damöku ne akatoto biya komo mo. Mo akinye mī zē mī gboko riyo, kaa vo tūmēlē yako inye tūmēlē tara wanya here. 33 Mo aki'di vidī ma laka 'e da kala nī ma tiri, ma kyēnyē'e da kala nī ma gali.”

34 “Yere akiya zi vidī ma da kala nī ma tiri ne henye, “Ayiye, 'e mati 'bu ma i'di ya'da ku zi ye ne. Ayiye mī damöku mati ako'jo ku kyere zi ye, ko'do 'ba dakaṅo aba. 35 Ma na o'bo, i'diye wakonyo zi ma. Ma na kodro, i'diye wini zi ma kuwē. Ma na vo leze, oba'e ma liṅo 'be'e. 36 Ma na ga mbiṅo usu'e bōngō ra ma. Ma na rakoo, ongō'e ga ma. Ma mī kamba, ēdiye tī'bē ma kongō.' ”

37 “Vidī ma laka ne akaya'banni do mo zi mo, akiyanni henye, 'Ndala aba ya Yere, dongō yi na

o'bo, didi wakonyo zi yi, mandere kodro aba, didi wini zi yi kuwe? ³⁸ Ndala aba di'ja yi na tu'de maako diri ze yi lijo 'beze, mandere na ga mbirö duso bongö rë yi? ³⁹ Ndala aba dongö yi na rakoo mandere mi kamba dede ti'be yi kongö?" ⁴⁰ Yere akaya'ba zi zë akiya henye, 'Mayada zi ye, ezë o'do'e kö'du ne gbi le nje zi vidi ma tisi kaa ma nenyee ne, o'do'e ku zi ma.'

⁴¹ "Mo akiya zi zë ma da galini ne, 'i'be'e 'de tara ma karani 'e mati mi wa senë a Wiri. 'i'be'e 'de mi wa'do ma kazi ndundu, mati ako'jo ku zi Satani malayika 'beni eti. ⁴² Ma na o'bo i'diye wakonyo de zi ma. Ma na kodro i'diye wini de zi ma kuwe. ⁴³ Ma na vo leze, iriye ma de kala aba mi lijo 'be'e. Ma na ga mbirö usu'e bongö de ra ma. Ma na rakoo mi kamba ongö'e ga ma de.'

⁴⁴ "Akaya'banni do mo zi mo, akiyanni henye, 'Ndala aba ya Yere, dongö yi na o'bo, na kodro, na vo leze, na ga mbirö, na rakoo, mi kamba, dakonyi yi de?' ⁴⁵ Yere akaya'ba do mo akiya henye, 'Mayada zi ye, ezë omba'e de zi konyi gbi le nje vidi ma tisi nenyee ne, omba'e de ne ma ra konyi.' ⁴⁶ Vidi kyenyë ne'e ati'benni mi wa'do ma nburu nburu riti aba, vidi ma laka akati'be 'benni mi didi ma nburu nburu."

26

Yere ko'do ra Yësu

(Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Mati Yësu inde kö'du ne'e yandi mo ku biya, mo iya zi vo lö'bö 'beniye henye, ² "Mi ko'do riyo aba kaa ayolo'e atedi karama 'ba laga 'ba koli, Wisi a Vidi aki'di zi töto mo." ³ Kyedre 'ba vo karasa nni vidi kyedre'e eti atoto rë nni mi loko kyedre 'ba Kayafa vo da

vo da karasa'e. ⁴ O'donni yere zi Yësu kiri zi kofu mo na liwo. ⁵ Zë iyanni henye, "Do'do'e de mi kadra karama. Kazi vidi enyinni na wehe."

Ope yëni da Yësu mi Beteniya
(Mk. 14:3-9; Yn. 12:1-8)

⁶ Mati Yësu edi mi Beteniya lijo 'ba Simona, kora mati na riti koo mönyu aba ne. ⁷ Mati Yësu edi wakonyo, vidi mbara ayi zi mo yëni ogo kahi kyedre aba, mo ope gbo do mo. ⁸ Mati vo lö'bö 'bomo ongonni kö'du ne here, enyinni na kamo. Zë ako'jonn kö'du iyanni henye, "Kö'du a'di aya'a wa ne biya here go mo?" ⁹ Yëni këzi ngutru nenyee akogo yaga kahi kyedre aba, ki'di zi vo leriye."

¹⁰ Yësu ayolo kö'du mati zë edinni kiya ne, iya zi zë henye, "Kö'du a'di ediye sawiya ko'do zi mbara ne? Kö'du teme laka ra mo o'do zi ma. ¹¹ Atediye 'duwi vo lere eti mi kut'e'e, anza'e de 'duwi ma aba. ¹² Kö'du mati mo o'do zi yëni këzi ngutru nenyee kope ra ma, zi ko'jo ma nzo zi kusu. ¹³ Yaanya aba mayada zi ye, bi ma yöyo laka nenyee ayeti zi mo mi daka'a ne biya, wa mati mo o'do ne atedi na kö'du sösu ga kö'du mo."

Yudasi omba da kö'du zi Yësu susu.

(Mk. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Ma kölo temi vo lö'bö 'butë domoriyo ne ru mo Yudasi Sikereto i'be zi vo da karasa'e ¹⁵ ako'jo ho mo iya henye, "Aki'diye a'di zi ma, ezë masusu Yësu zi ye?" Zë itinni kahi nbiri'i 'butewota i'dinni gbo zi mo. ¹⁶ Ta go mo Yudasi edi geri ma laka koma zi Yësu ki'di zi zë.

Yësu onyo wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli

(Mk. 14:12-21; Lk. 22:7-13; 21-23; Yn. 13:21-30)

¹⁷ Mi dagba ko'do 'ba karama 'ba laga 'ba koli, vo lö'bö ayinni

zi Yësu ako'jonnî ho mo iyannî henye, “Kila omba ze zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, ko'jo mo nzo zi bi yi?”¹⁸ Mo iya zi zë henye, “İ'bë'e zi kora maako ayada'e zi mo henye, 'Vo komoyandi iya henye, kadra ama o'ko ku, ma vo lö'bö 'bama ëti dako'do karama 'ba laga 'ba koli li'jo 'bëyi.’”¹⁹ Vo lö'bö o'donnî kaa mati Yësu ayada zi zë, ako'jonnî wakonyo 'ba laga 'ba koli gbo.

²⁰ Kosi kadra aba, Yësu vo lö'bö 'butë dömoriyö ne ëti, alimannî gbo aka'jo wakonyo. ²¹ Mati ëdinnî wakonyo, Yësu iya zi zë “Mayada zi ye, vidî ma kölö tēmî 'e akasusu ma.” ²² Vo litu'e na rasösu ayetonnî ho mo ko'jo ma kölö ta ga oka ni, “Tinyö, Yere, iya de ma ra?” ²³ Yësu ënyî aya'ba do mo zi zë iya henye, “Ma kölö mati usu kala ni ma aba mi gbenje ne akasusu ma. ²⁴ Wisi a Vidî akoli kaa mati kö'du yöru iya mo akoli, atëdi na riti zi vidî mati asusu Wisi a Vidî zi kofo ne. Atëdi na laka zi vidî ne lima kazi ko'jo mo.”

²⁵ Yudasi vo susu ënyî ame'do riyyë iya henye, “Tinyö vo komoyandi ayolo anza de ma ra?” Yësu aya'ba do mo iya henye, “Kaa mati iya ne.”

Wakonyo 'ba da hutaga 'ba Yere
(Mk. 14:22-26; Lk. 22:14-20, 1 Kr. 11:23-25)

²⁶ Mati zë ëdinnî wakonyo, Yësu oba nzoyi mangolo'bo o'do mötu 'ba öwö'di, owe mi mo i'di zi vo lö'bö 'bëniye. Mo iya zi zë henye, “Oba onyo'e, nenyë ida ra ma ra.” ²⁷ Mo oba köfö o'do öwö'di zi Wiri, i'di zi zë, iya henye, “Uwë'e, 'e biya ta ge'e. ²⁸ Nenyë yama ma mati na da kö'du ki'di a Wiri, yama mati aliko yaga ko'du vidî kayo kila tēmî kö'du kyënyë. ²⁹ Mayada zi ye makuwë a'ji nenyë dekpe löhu le mi damöku a 'Bu ma.”

³⁰ Aya'binnî ngala ënyî i'bënnî gbo da Döku 'ba Olivo.

Yësu ame'do kö'du ha kiga 'ba Petero
(Mk. 14:27-31, Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

³¹ Yësu iya zi zë henye, “Yöndo nenyë aba ataho'e biya akila'e ma kaa mati kö'du yöru iya henye, 'Wiri akofo vo timelë yako, timelë ne akapere rë nni.’” ³² Ta pëti tēnyî 'bama tēmî koli, makati'bë dagba komo'e mi Galilaya.” ³³ Petero ënyî ame'do riyyë iya zi Yësu henye, “Mila yi de, ezë ma kayo ne'e, ilanni yi le.” ³⁴ Yësu iya zi Petero henye, “Mayada zi yi gba kazi zanga ayapa mi yöndo ne akiga hë yi, akiya da wota henye ere, ayolo ma de.” ³⁵ Petero ënyî aya'ba do mo iya henye, “Ezë le zi ma koli kö'du yi, mila yi de.” Vo lö'bö agamo'e iyannî kpa kö'du kölö ne.

Yësu amötu mi Getesemina
(Mk. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Yësu ënyî i'bënnî vo lö'bö 'bëni ëti mi bi mati ako'jo Getesemina, mo iya zi zë henye, “Alima'e kinye mëdi dero ti'bë dagba amötu.” ³⁷ Mo oba ni aba Petero, gisi 'ba Zebedeyo riyyö. Yësu kö'du sösu riti aba, ³⁸ mo iya zi zë henye, “Kö'du sösu mi di'di ma ne ku na kyedre, omba ku kara zi ma kofo. Alima'e kinye bi kida ma aba.” ³⁹ Mo ënyî i'bë tisi dagba köwo, umë rë ni na komokomo aka'jo amötu iya henye, “Bu ma, ezë ato'bo oba riti ne 'de ta da ma. Anza kö'du komba 'bama, kö'du komba 'beyi ra.”

⁴⁰ Mo ënyî a'ba zi vo lö'bö wota ne'e, i'ja zë ako'do, mo iya zi Petero henye, “Hala 'e wota ne o'bo'e de zi bi kida ma aba gbi le nje kadra kölö?” ⁴¹ Alima'e nzo bi kida mötu aba, kazi alëpiye mi kö'du yöndo. Di'di ra omba, ida ra kazi kyigo.

⁴² Yēsu ɛnyī i'bě kpa löhu mi da riyō a mötu, iya henye, “Bu ma, ɛzɛ köfō 'ba riti nenye oba dɛ, ma ki'ja riti mi da kö'du komba 'bɛyi.”
⁴³ Mo a'ba i'ja vo lö'bō ne'e, kpa löhu ako'do, zɛ ɔ'bonni dɛ zi lima na ngō. ⁴⁴ Yēsu ɛnyī ila zɛ löhu i'bě 'de amötu ma da wota mo iya kpa kö'du kölö ne. ⁴⁵ Mo a'ba zi vo lö'bō'e iya henye, “Èdiye gba a ko'do re 'e alawo? Ongō'e te, kadra 'ba zi Wisi a Vidī ki'di, zi vidī kyɛnyɛ'e ɔko ku. ⁴⁶ ɛnyī di'bɛ'e. Ongō'e te, kora mati asusu ma ne èdi nenye.”

Kiri 'ba Yēsu

(Mk. 14:43-50, Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴⁷ Mati Yēsu èdi gba ame'do, Yudasi mo kölö tɛmi vo lö'bō 'butɛ dɔmoriyō ne'e, ɔko gbo. Mo aba vidī kayo èdinni kulu, mɔvo aba kala nni, kyedre 'ba vo karasa vidī kyedre èti ra utunni zɛ. ⁴⁸ Yudasi o'do dakyinɛ kö'du maako zi vidī kayo ne'e zi yolɔ, iya henye, “Kora mati munzu ho mo ne, mo ra omba'e, iriye mo.” ⁴⁹ Yudasi i'bě mbiyi zi Yēsu, iya henye, “Rakyɛyi mɛdi yi aba vo komoyandi,” unzu ho mo gbo.

⁵⁰ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Aboka ma, o'do kö'du mati ayi go mo kandi.” Zɛ ayinni, irinni Yēsu anda'banni mo gbo gō. ⁵¹ Ma kölö tɛmi vo lö'bō mati Yēsu aba ne, ɔto kulu 'bɛni tɛmi sirikpa iga mbili vo lö'bō 'ba vo karasa, ikye yaga. ⁵² Yēsu iya zi mo henye, “Aya'ba kulu 'bɛyi ne hulɛhu ga bi mo. Zɛ biya mati irinni kulu ne, akofo zɛ kulu aba. ⁵³ Ayolo'e dɛ makako'jo 'Bu ma kö'du wa kɔnyi, kandi mo akutu kyɔ ta da malayika kpuluku'butɛ dɔmoriyō 'ba vo wehe? ⁵⁴ Kö'du ne ako'do rɛ ni zi tɛdi kaa mati kö'du yōru iya mo'do rɛ ni.”

⁵⁵ Yēsu ɛnyī ame'do zi vidī kayo ne'e, iya henye, “Ayiye kulu mɔvo aba kala'e, zi ma kiri mo kaa

ma vo kö'du ki'di pere? Duwi ma lima akaɔo kö'du yandi mi yɛkɛlu, iriye ma dɛ. ⁵⁶ Kö'du nenye biya o'do rɛ ni zi wa mati nɛbiye ayōrunni, mi kö'du yōru zi tayi tinyō.” Vo lö'bō biya ilanni mo ahowɛnni.

Yēsu komo kyedre 'ba vurɛ'e

(Mk. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Yn. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Zɛ mati irinni Yēsu ne, obanni mo ti'bɛ mo aba liɔo 'ba Kayafa kyedre 'ba vo karasa, bi mati vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye nni vidī kyedre èti atoto rɛ nni ga bi kölö. ⁵⁸ Petero usu go mo ta bi kɔwo le bi 'ba vurɛ, liɔo 'ba kyedre 'ba vo karasa. Mo i'bě ödu bi 'ba vurɛ alima gbo akaɔo zi Yēsu.

⁵⁹ Vo da vo karasa 'e vidī 'ba vurɛ'e kikyɛ èti ayonzonni zi mbɛrɛ kiga ra Yēsu zi mo kofo, ⁶⁰ zɛ i'janni kö'du kyɛnyɛ maako dɛ, vidī kayo ayinni le ndondo kiga gumu. Ndundu mo aba vidī kora riyō ayinni, ⁶¹ iyanni henye, kora nenye iya henye, “Ma kiha akaɔo yɛkɛlu 'ba Wiri ne, yaa ko'do da wota aba ko'ba mo löhu.”

⁶² Kyedre 'ba vo karasa ɛnyī riyɛ iya zi Yēsu henye, “Anza da kö'du ya'ba aba dɛ, ga kö'du wasusu rɛ yi ne?” ⁶³ Yēsu alima ti. Löhu kyedre 'ba vo karasa ame'do zi mo, iya henye, “Mi ru 'ba Wiri didi yaanya aba mi'di yi ku mi lömu, ayada zi ze èzɛ yi Korisiti, Wisi 'ba Wiri ra.” ⁶⁴ Yēsu aya'ba dɔ mo zi mo iya henye, “Mo ra kaa iya ne. Miya zi ye henye, tɛmi kadra ma dagba ani, akongō'e Wisi a Vidī ta bi lima da kala tiri 'ba Wiri kyigo tayi tɛmi foli 'ba komoriyɛ.” ⁶⁵ Mati kyedre 'ba vo karasa owo kö'du ne here, ɛnyī na kamo iza bongō 'bomo iya henye, “Ne kö'du sawiya ra. Domba kya kö'du 'ba vo hu kö'du dɔ rɔ dekpe. Owo'e kö'du sawiya ne ku.

66 Asösu'e a'di ra?" Zë aya'bannì dō mo iyannì henye, "Mo o'do kö'du kyënyë ku, mofo mo." 67 Zë o'binnì oro komo mo, u'bönnì mo, zë maako'e isannì mo, 68 iyannì henye, "Ayada zi ze Korisito, èzë yì nèbì ra, ayada èyì ra isa yì."

Ha kiga 'ba Petero ta ra Yësu
(Mk. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18, 25-27)

69 Mati Petero èdì lima yaga mì liṅo 'ba Kalafa, vo lö'bö kölö tëmì mbara 'ba kyedre 'ba vo karasa ayi zi mo iya henye, "Yì kpa Yësu aba tëmì Galilaya." 70 Mo iga hë nì ta da komo vidì kayo ne'e biya. Mo aya'ba dō mo iya henye, "Ma yolo kö'du ma èdì ame'do go mo ne dë, 71 ènyì asi wënë yaga ha loko bi 'ba vurë. Mbara vo lö'bö agamo ongo mo iya zi vidìye henye, mo Yësu 'ba Nazereta aba." 72 Löhu Petero iga hë nì aya'ba dō mo iya henye, "Malömu tinyö mayolo kora ne dë." 73 Tisi yaa ta go mo vidì kora mati èdinnì toro ani ne, ayinnì zi Petero iyannì henye, "Yì ma kölö tëmì zë, dayolo ze tëmì gëri me'do 'bëyì." 74 Petero iya henye, "Ma lömu kö'du tinyö ra mēdi ayada, èzë anza dë here, Wiri mī'dī riti zi ma. Ma yolo kora ne dë." Zanga ènyì ayapa, 75 Petero asösu kö'du ma Yësu ayada zi nì iya henye, "Gba kazi yapa 'ba zanga, akiya da wota henye ere, ayolo ma dë." Mo ènyì asi gbo yaga akudu na kyënyë.

27

Oba Yësu komo Pilato
(Mk. 15:1; Lk. 23:1-2; Yn. 18:28-32)

1 Kyere 'do da mindö aba ṅbo, kyedre 'ba vo karasa'e nnì vidì kyedre ètì i'di kö'du 'bënnì ombannì ku zi Yësu kofo. 2 Zë idannì mo nyori aba ikannì mo, i'dinnì mo zi Pilato, vo daliṅo mī turu 'ba Roma.

Koli 'ba Yudasi loo 'ba vo lö'bö'e

3 Mati Yudasi vo wasusu ayolo ombannì ku zi Yësu kofo, mo ayasi kö'du litë 'bënnì ne, ènyì oba kōhi ṅbiriri 'butëwota ne kika mo hulëhu zi kyedre 'ba vo karasa vidì kyedre ètì. 4 Yudasi iya zi zë henye, "Mo'do kö'du kyënyë ku zi ma kora vo kazi kö'du kyënyë ko'do ne ki'di zi ye zi kofo." Zë aya'bannì dō mo zi mo iyannì henye, "Anza kö'du 'beze ra dë, kö'du 'bëyì ra." 5 Mati Yudasi owo kö'du ne here, odrö kōhi ne komo zë ani mì yékëlu, mo ènyì asi i'bë ove gu nì gbo.

6 Kyedre 'ba vo karasa aködu kōhi ne iya henye, "Nenye kōhi yama ra, mì kö'du ki'di 'beze anza dekpe zi ki'di mì kutë 'ba wa sesi mì loko 'ba Wiri." 7 Mati ombannì dō mo ku, ogonnì yaka gbo kōhi ne aba na bi 'ba zi yöku tu'dë maako'e kusu. 8 Kö'du nere ra, yaka ne ako'jo na yaka 'ba yama le ndenye. 9 Kö'du mati nèbì Yeremaya iya ne, ayi ku tinyö. "Zë obannì kōhi ṅbiriri 'butëwota, mati vidì 'ba Yiserere ombannì dō mo zi kopi ga kö'du mo, 10 Kōhi mo ne zi yaka kogo mo aba kaa mati Yere i'di kö'du mo zi ma."

Pilato ako'jo ha Yësu
(Mk. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Yn. 18:33-38)

11 Yësu oro komo vo daliṅo 'ba Roma, ako'jo ho mo iya henye, "Yì ra Yere vo damöku 'ba Yuda'e?" Yësu aya'ba dō mo iya henye, "Mo ra kaa iya ne." 12 Mo ame'do dë na da kö'du ya'ba 'ba vo wa sösu'e, mati kyedre 'ba vo karasa'e nnì vidì kyedre nani ètì. 13 Pilato iya zi mo henye, "Owo kö'du mati asusunnì yì go mo nenye dë?" 14 Mati Yësu omba dë zi da kö'du ma kölö ya'ba ne, o'do Pilato gbo na rakaga.

Ikye vurë ra Yësu zi kofo

(Mk. 15:6-15; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

¹⁵ Mî kadra 'ba karama 'ba laga 'ba koli aba, vo daliŋɔ 'ba Roma ëdî kö'du aba zi kinga yaga vidî mati vidîye ako'jonni kö'du mo tëmî kamba. ¹⁶ Mî kadra nani, kora maako ëdî mî kamba ru mo Barabasi, mo na yɔɔ ga kö'du ko'do kyënyë. ¹⁷ Mati vidî kayo ne atoto rë nni, Pilato ako'jo hë zë iya henye, "Ma vala ra omba'e zi ma kinga zi ye? Barabasi, ködo Yësu mati ako'jo Korisito?" ¹⁸ Mo ayɔɔ na laka, vo kalakonda 'ba Yuda'e i'dinni Yësu zi nî ga kö'du zë na mî kumbë.

¹⁹ Mati Pilato ëdî gba alima mî loke 'ba vurë, mbara 'bomo utu kö'du kise zi mo iya henye. "O'do kö'du ako dë zi kora vo kazi kö'du yaŋa ne, wiri ayaza ma mî yondo ne aba ga kö'du mo." ²⁰ Kyedre 'ba vo karasa nni vidî kyedre ëti alëlunni da vidî kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga, Yësu zi kofo. ²¹ Pilato ako'jo ha vidî kayo ne'e, iya henye, "Ma vala ra tëmî vidî riyo nenye'e, omba'e ma zi kinga zi ye?" Zë aya'banni do mo iyanni henye "Barabasi." ²² Pilato ako'jo hë zë iya henye, "Mo'do a'di zi Yësu mati ako'jo Korisito ne?" Zë biya aya'banni do mo iyanni henye, "Matötö mo." ²³ Pilato ako'jo hë zë iya henye, "Kö'du kyënyë a'di mo o'do?" Ayetonni hë nni gbögbö gu kyembe aba, "Matötö mo."

²⁴ Mati Pilato ongo kö'du ma zi nî kö'do anza kpe, kazi vidî ne ënyinni na kamo, mo oba wini akaka kala nî ta da komo vidî kayo ne'e, iya henye, "Manza dë mî koli 'ba kora nenye. Ne kö'du ko'do 'be'e ra." ²⁵ Vidî kayo ne'e biya aya'banni do mo, iyanni henye, "Yama koli 'bomo malëpi gbo de ze gisi 'beze ëti." ²⁶ Pilato inga

Barabasi zi zë, ta pëti mo, u'bö hu Yësu, i'di mo gbo zi tötö.

Vo wehe o'donni sawiya ra Yësu
(Mk. 15:16-20; Yn. 19:2-3)

²⁷ Here vo kanya a Pilato obanni Yësu ti'bënni mo mî loko 'ba vo kanya'e. Vo kanya kayo atoto rë nni kpo ta da kapa mo. ²⁸ Zë otönni bongo 'bomo usunni bongo konda 'ba yere ro mo. ²⁹ Here zë o'donni safo tëmî kono ayöfunni do mo. I'dinni mo'vo 'ba yere kala mo ma tiri alödrönni da womo nni aba komo mo sawiya ko'do ro mo, zë iyanni henye, "Lima konda zi yi vo damöku 'ba Yuda'e." ³⁰ Zë o'binni oro komo mo, obanni mo'vo u'bönni do mo. ³¹ Mati zë indenni sawiya ko'do ku ro mo, zë otönni bongo konda ne 'de ta ro mo, usunni bongo omo gbi löhu ro mo. Here zë obanni mo gbo kika mo yaga zi tötö mo.

Atötö Yësu

(Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

³² Mati zë ëdî ti'bënni yaga, zë andosi dë nni kora maako aba tëmî Sirënë ru mo Simona, vo kanya'e o'donni mo na kamo zi taka a Yësu kinjë. ³³ Zë ayinni bi mati ako'jo Gologota ne, mî kö'du ya'ba aba "Bi 'ba Kiriyingo da." ³⁴ Ani zë i'dinni a'ji zi Yësu na susë wa kata aba kuwë, mati anene ta pëti mo, mo omba dekpe kuwë. ³⁵ Mati zë atötönni mo ku, zë ayanyanni bongo 'bomo tëmî kutë nni födö ku'du aba zi yɔɔ akalëpi zi ëyi. ³⁶ Tapëti mo, alimanni ani mo kongo.

³⁷ Do mo riye i'dinni wayöru 'ba wasusu iya henye, "Nenye Yësu, yere 'ba Yuda'e" ³⁸ Zë atötönni vo logo riyo dakapa Yësu, ma kölö da kala mo ma tiri ma agamo da kala mo ma gali. ³⁹ Vidî mati ëdî laganni ta da kapa ne, dë nni njili Yësu lidi aba, iyanni henye, ⁴⁰ "Here omba ti'bë yëkelu ne kiha mo akanjo, kuvö mo löhu mî kö'do

da wota aba. Ayomɔ rē yī ēzē yī Wisi 'ba Wirī. Asi akaŋo ta da taka.”

⁴¹ Tēmī gērī kōlō ne, kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'dī nni vīdī kyedre eti alimanni sawiya ko'do ra Yēsu iyanni henye, ⁴² “Mo ayomɔ oka'e, ayomɔ rē nī dē. Anza mo ra dē yere 'ba Yiserele? Ēzē mo ayi ku akaŋo ta da taka yaanya aba dakoma 'da mī mo. ⁴³ Mo oma mī Wirī, iya henye, ‘Nī Wisi 'ba Wirī ra.’ Laka dongo'e te, ēzē Wirī omba zi mo yomɔ yaanya aba.” ⁴⁴ Vo logo mati atōtō zē da kapa Yēsu ne, alidi mo kpa here.

Koli 'ba Yēsu
(Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

⁴⁵ Mī kutē kadra aba mandōlu ayōfu dakaŋo ne biya, inde rē nī le ta pētī kadra wota aba. ⁴⁶ Gba kaa kadra wota aba, Yēsu ēnyī udu gu kyembe aba iya henye, “Elōyī Elōyī lema sabakatani?” Mī kō'du ya'ba aba iya henye, “Wirī ama, Wirī ama, ila ma ga a'di ya?” ⁴⁷ Kya vīdī ma ēdī tōrōnnī ani ne, iyanni henye, “Mo ēdī Eliya ko'jo.”

⁴⁸ Vīdī ma kōlō tēmī zē aho kandi oba lifa usu mī a'ji i'di da njili mōvɔ, mo yōnzɔ zi kuwē. ⁴⁹ Kyamo'e iyanni henye, “Ōrɔ dongo'e te, ēzē Eliya ēdī tayi zi mo yomɔ.” ⁵⁰ Yēsu api riyē lōhu na kyembe ila lawo gbo.

⁵¹ Bongo mati ove mī yēkēlu 'ba Wirī ne mī mo aliza riyō ko ta riyē le akaŋo. Dakaŋo akōhɔ rē nī, lutu alihanni, ⁵² da wogo ayēhu rē nni biya, vīdī kayo a Wirī mati olinni ne, ēnyinni gbo na didi tēmī koli. ⁵³ Zē ilanni da wogo, ta pētī tēnyī 'ba Yēsu tēmī koli, ēnyī i'bēnnī mī gawo laka ani vīdī kayo ongonnī zē.

⁵⁴ Mati vo kyēlu 'ba vo kanya'e mati nni mo aba, ēdinni ga Yēsu kongɔ ne, ongonnī kinzikinzi biya wasisi mati o'do rē nī ne, zē na

tere iyanni henye, “Mo tūnyō Wisi 'ba Wirī ra.” ⁵⁵ Mbara kayo mati ēdinni Yēsu konyi, usunni go mo ta Galilaya ne, ēdinni atōrɔ ani bi kongɔ ta bi kōwɔ. ⁵⁶ Mī kutē zē Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi nni Yosepa aba, mbara 'ba Zebedeyo.

Kusu 'ba Yēsu
(Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁵⁷ Mati ēdī ku na hutaga, kora vo wa dakayo maako tēmī Ari-mataya, ru mo Yosepa oko gbo, mo kpa vo lō'bō 'ba Yēsu ra. ⁵⁸ Mo ēnyī i'bē ako'jo ha Pilato kō'du yōku Yēsu. Pilato i'di kō'du gbo kala konda aba zi yōku ne kī'dī zi Yosepa. ⁵⁹ Yosepa olo mī bōngɔ ma kyiyi, ⁶⁰ usu mī wogo ēnī mati mo ole mī rī'di, kyigɔ ne. Mo alulu yītō kyedre ha wogo ne, isi i'bē wēni gbo. ⁶¹ Mariya Magadala nni Mariya ma agamo ne aba, ēdī limanni ani bi kongɔ zɔ da wogo.

Vo kanya 'ba ga da wogo kongɔ'e

⁶² Mī ko'do 'ba ralawo aba, kyedre 'ba vo karasanni Farasi eti andɔsi dē nni Pilato aba ⁶³ iyanni henye, “Kyedre dasōsu ze, mati vo ndɔndɔ kyedre ne ēdī gba na wīdī, mo iya henye, ‘Matēnyī tēmī koli ko'do da wota aba.’ ⁶⁴ I'di kō'du zi ga wogo 'bomo ne kongɔ na laka le mī ko'do 'ba da wota ne, kazi vo lō'bō 'bomo i'bē al-ogonni yōku mo, akayadanni zi vīdī henye, ere, mo ēnyī ku tēmī koli. Ndundu ndɔndɔ ma nenye atēdī ndra na kyēnyē ta da ma dagba.”

⁶⁵ Pilato ayada zi zē iya henye, “Oba'e vo kanya'e zi ti'bēnnī ga wogo ne kongɔ tēmī gērī ma laka.”

⁶⁶ Zē i'bēnnī da wogo a'ba'banni ga yītō ha wogo ne zi yada vīdī maako ayēhu dē. Ilanni vo kanya ani zi go mo kongɔ.

28

Tënyî tëmî koli

(Mk. 16:1-10; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Ta pëti ko'do 'ba ralawo aba, mi kano bi kezi da mindö ko'do 'ba ralawo aba, Mariya Magadala nni Mariya vere aba ënyî i'bënni bi kongö da wogo. ² Kandi mi kadra nani kinzikinzi kyigö aköho bi. Malayika 'ba Yere ayi akaño ta komoriyë, alulu yitö ne 'de ta ha wogo alima gbö dö mo. ³ Kyinë mo na laka kaa bikanyi, bongö rö mo na kanyi kaa ři'di 'ba mirë. ⁴ Vo kanya ma ëdinni ga wogo ne kongö ne, zë na tere tese aba, mora a'banni kaa vidi mati olinni ku.

⁵ Malayika ame'do zi mbara ne'e, mo iya henye, "Ere'e dë, mayölo ku ëdiye bi koma kö'du Yësu ma atötö ne. ⁶ Mo anza dë kinye, mo ënyî ku, kaa mati mo iya. Ayiye kinye, ongö'e bi mati o'banni mo zi mo. ⁷ I'bë'e kandi yaanya aba, ayada'e zi vo lö'bö 'bomo'e 'Mo ënyî ku tëmî koli. Yaanya aba mo ëdi ku ti'bë mi Galilaya dagba komo'e, ani aki'ja'e mo. Yaanya aba mayada ku zi ye.'"

⁸ Kandi ilanni da wogo tere aba, kpa na rakyenyi, ahonni yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e. ⁹ Kandi Yësu i'ja zë iya zi zë henye, "Rakyëyi mëdi ëti." Zë ayinni zi mo irinni mo ta ndi mo amötunni mo gbö. ¹⁰ Yësu iya zi zë henye, "Ere'e dë, i'bë ayada'e zi öndu ma'e zi ti'bënni mi Galilaya aki'janni ma ani."

Kö'du yëti 'ba vo kanya'e

¹¹ Mati mbara ne i'bënni zi kö'du ne yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e, kya 'ba vo kanya mati ëdinni ga wogo ne kongö ne, ënyî i'bënni hulëhu mi gawo ayadanni kö'du mati o'do rë ni ne, biya zi kyedre 'ba karasa'e. ¹² Kyedre 'ba vo karasa'e adroko rë nni vidi

kyedre ëti, zë o'donni ye'e 'bënni i'dinni kahi kyedre zi vo kanya ne'e. ¹³ Mora iyanni henye, "Iya'e henye, 'Vo lö'bö 'bomo ayinni yondo aba alogonni yöku mo mati ëdiye ako'do.' ¹⁴ Ezë vo daliño owo kö'du ne, dakalëlu ze dö mo dakiya henye, mo mi'di riti dë zi ye." ¹⁵ Vo kanya ne'e obanni kahi ne, o'donni te kaa kö'du mati ayada zi zë zi ko'do mo ne. Mora here, kö'du ne apere rë ni biya mi kutë Yuda'e ko'do ndenye aba ne.

Yësu ayada rë ni zi vo lö'bö 'bëniye

(Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Löö 1:6-8)

¹⁶ Vo lö'bö 'butë dömkölö ne ënyî i'bënni da lutu mi Galilaya bi mati Yësu ayada zi zë, zi ti'bënni dö mo. ¹⁷ Mati zë ongönni mo, zë ayetonni mo. Mora here, kya 'ba vo lö'bö maako'e omanni dë. ¹⁸ Yësu ehe kara, mora iya zi zë henye, "Kalakonda biya 'ba komoriyë dakaño aba, i'di ku zi ma. ¹⁹ I'bë'e zi vidi biya ta bi ne o'do'e zë na vo lö'bö ama. Abapatisiye zë mi ru 'ba 'Bu, Wisi, Lawo Kölö Laka aba, ²⁰ ayandiye zë zi koronni kö'du ki'di mati mi'di zi ye ne biya. Matëdi 'e ëti 'duwi le mi ndundu 'ba daliño aba."

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Marako ayöru

Kö'du yëti 'ba Yowani Bapatisi
(Mt. 3:1-12; Lk3:1-18; Yn. 1:19-28)

¹ Nenye kö'du yöyö laka ga kö'du Yësu Korisito, Wisi 'ba Wiri. ² Ayeto rë ni kaa mati Nëbi Yisaya ayöru,

“Ma kutu vo litu ama dagba komo yi
zi gëri ëyi ko'jo.

³ Vidi maako ëdi mbere mi da lipi, Ako'jo'e gëri nzo zi bi Yere. O'do'e gëri mbiyi zi mo zi lasi.”

⁴ Here Yowani alaya mi da lipi bapatisi ki'di ehe kö'du yëti. Mo ayada zi zë moto dë nni tëmi kö'du kyënyë zi zë bapatisi, ehe Wiri akila kö'du kyënyë 'bëzë ne.

⁵ Vidi kayo tëmi dakaño 'ba Yuda ehe gawo kyedre 'ba Yerusalema i'bënni kö'du 'ba Yowani ne kowo. Zë odro hë nni tëmi kö'du kyënyë 'bënni ne ehe mo abapatisi zë mi ranga 'ba Yeredene. ⁶ Yowani usu bongo 'bëni o'do tëmi yëvu 'ba jemele, ida ko'di wana gbö gë ni, ehe wakonyo 'bomo wömi ehe yazi möku. ⁷ Mo ayöyö zi vidiye henye, “Kora mati mo atayi ta ga ma ne, atëdi kyedre ta da ma. Manza dë na laka zi ra ma kidë akaño zi kamoka 'bomo kinga. ⁸ Ma bapatisi ye wini aba, mora mo akabapatisi ye Lawo Kölö Laka aba.”

Bapatisi 'ba Yësu
(Mt. 3:13-4:11; Lk. 3:21-22, 4:1-13)

⁹ Tëmi kadra nani, Yësu ayi tëmi Nazereta mi dakaño 'ba Galilaya zi Yowani, zi ni bapatisi mi ranga 'ba Yeredene. ¹⁰ Kandi mati Yësu asi yaga tëmi wini, mo ongo komoriyë ayëhu rë ni, ehe Lawo

Kölö Laka ayi aloso do mo kaa atu'bu. ¹¹ Here gu ayi ta komoriyë iya henye, “Yi gogo wisi ama ra. Ma na rakenyi yi aba.” ¹² Kandi Lawo Kölö Laka o'do mo ti'bë mi da lipi, ¹³ ani ko'do 'butësowo mi wayonzö 'ba Satani. Ngötu 'ba möku ëdinni kpa ani, mora malayika'e ayinni ehe akonyinni mo.

Yësu ako'jo kora vo kyenze kiri sowo
(Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Tapëti i'di Yowani ku mi kamba, Yësu i'bë mi Galilaya ehe ayeto kö'du yöyö laka kazi Wiri ne yëti. ¹⁵ Mo iya henye, “Kadra ma laka oko ku ehe damöku 'ba Wiri ku kara. Oto de 'e tëmi kö'du kyënyë 'be'e ne ehe oma'e mi kö'du yöyö laka ne.”

¹⁶ Mati Yësu i'bë ta da göti 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja kora vo kyenze kiriye riyö, Simona öndu ni Anderiya aba, ëdinni kyenze kiri öndu aba. ¹⁷ Yësu iya zi zë henye, “Ayiye zi ma, makayandi ye zi vidi kika zi ma.” ¹⁸ Kandi ilanni öndu 'bënni ne, ehe i'bënni mo aba. ¹⁹ Mo i'bë tisi dagba ani, ehe i'ja öndu maako'e riyö Yemisi, Yowani aba, zë gisi 'ba Zebedeyo. Zë ëdinni mi tönbö öndu ënni ko'jo nzo. ²⁰ Here mati Yësu ongo zë, mo ako'jo zë ehe zë ila 'bu nni Zebedeyo mi tönbö kora vo loo ëti, ehe i'bënni Yësu aba.

Kora wiri kyënyë aba
(Lk. 4:31-37)

²¹ Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ayinni mi gawo 'ba Kaparanamo, mi ko'do 'ba ralawo aba, Yësu i'bë mi bi 'ba mötu, ehe ayeto kö'du yëti. ²² Vidi mati owonni ne, zë na rakaga tëmi gëri 'ba kö'du yëti 'bomo ne, kö'du mo anza dë kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ga kö'du mo ayëti kö'du kalakonda aba. ²³ Here kora dakyiky iya mi ni ëdi mi bi 'ba mötu, ehe udu

riyë, ²⁴ “Omba a'di kazi ze, Yësu 'ba Nazereta? Yi kinye ne zi yaŋa ze? Ma yolo ku yi ëyi ra, yi vo litu laka a Wiri.” ²⁵ Yësu ame'do na kamo zi dakyikyí ne, “Alima tiyi, ehe asi yaga ta ra kora ne.” ²⁶ Dakyikyí ne akohó kora ne na kyigó, udu na kamo, ehe asi yaga ta ró mo. ²⁷ Vidí biya na rakaga ehe ayetonni me'do na ga rë nni zi oka maako. “A'di ra here? Ne kya 'ba kó'du yandi kyíyi maako? Kora nenyë ëdí kalakonda aba zi kó'du kí'di zi dakyikyíye, ehe zë owonni hó mo.” ²⁸ Here kó'du 'ba Yësu apere rë ní kandi ta ga bi ne biya mí dakanjo 'ba Galilaya.

Yësu ako'jo vidí kayo
(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)

²⁹ Yësu, Yemisi, Yowani aba, ilanni bi 'ba mötu, ehe i'bënni mbiyi liŋo 'ba Simona ehe Anderiya. ³⁰ Wese 'ba Simona ëdí na rakoo mí sora rakyitu aba, ehe kandi mati Yësu oko, iyanni kó'du mo zi mo. ³¹ Mo i'bë zi mo, iri kala mo ehe akonyi mo riyë. Rakyitu ne ila mo, ehe mo ayeto gbo litu zi zë.

³² Tapëti kadra alosó ku ehe hutaga oko kpa ku, vidí ikanni zi Yësu vo rakoo'e biya ehe zë mati dakyikyí aba. ³³ Vidí biya 'ba mí gawo ne atoto rë nni ha loko. ³⁴ Yësu ako'jo zë mati kyó na rakoo dakyinë aba biya, ehe ore dakyikyí lakyi yaga. Mo ila vo dakyikyíye dë zi kó'du maako kiya, ga kó'du zë ayolónni ku mo ëyi ra.

Yësu ayëti kó'du mí Galilaya
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Mí da mindó maako gba kazi bikanyi 'ba kadra Yësu ënyi ila liŋo ehe i'bë yaga tēmí gawo ga bi mbiya amótu. ³⁶ Simona abokani ëti i'bënni mo koma, ³⁷ Mati zë i'janni mo, iyanni zi mo henye, “Vidí biya ëdinni yi koma.” ³⁸ Mora Yësu aya'ba da me'do zi zë henye, “Dí'bë'e zo

dagba zi liŋo maako'e mati gbo kinye ne. Momba kpa zi kó'du yëti mí zë, kó'du nere ra mayi go mo.” ³⁹ Here mo i'bë mí Galilaya kó'du yëti aba biya mí bi 'ba mötu ehe dakyikyí kore aba yaga.

Yësu ako'jo kora vo mönyu
(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ Kora maako ëdí na riti kazi koo mönyu ayi zi Yësu, alomvo akaŋo ehe alenze mo kó'du wakonyi iya henye, “Ézë omba ku, ato'bo ma kó'do ŋbala.” ⁴¹ Yësu kó'du sosu aba, ehe iza kala ní yaga ehe ise ró mo. Mo aya'ba da me'do henye, “Momba ku. Édí na ŋbala.” ⁴² Kandi mönyu ila kora ne ehe ró mo gbo ŋbala. ⁴³ Here Yësu ise go mo, ehe utu mo 'de kandi, ⁴⁴ iya henye, “Owo te, ayada kó'du ne dë zi vidí ma koló maako. Mora i'bë zo mbiyi zi vo karasa mayonzo yi, zi yada zi vidíye mönyu 'bëyi inde rë ní ku. I'di wakumu kaa kó'du kí'di 'ba Mosa.” ⁴⁵ Mora kora ne i'bë ehe kó'du ne yada ta ga bi ne biya. Mo ame'do takanyi mí kó'du ne, here Yësu o'bo dekpe zi ti'bë mí gawo na dangöló. Mora mo alima akpa yaga mí ga bi mbiya ne'e ehe vidí ayinni zi mo tēmí ga bi ne biya.

2

Yësu ako'jo kora keŋe maako
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Tapëti ko'do yaa, Yësu ënyi i'bë hulëhu mí Kaparanamo ehe kó'du yöyó apere rë ní iya mo ëdí liŋo. ² Vidí kayo ayinni ga bi koló, ani bi ako oso dë mí loko, gbi le yaga ha loko bi kpa anza dë. Yësu ëdí kó'du yöyó ne yëti zi zë. ³ Vidí kora sowo okonni, ëdinni kora mati enje kyere akaŋo ne kinjë kika mo zi Yësu. ⁴ Ga kó'du vidí kayo, zë o'bonni dë zi kora ne kika mo zi mo. Here zë itinni bingó ta komo lembe mbiyi bi mati Yësu ëdí. Mati ayëhunní

bi ne ku, zē izannī kora ne akaṅo, ēdī ako'do da laṅba. ⁵ Mati Yēsu onṅo hala ēdinnī kō'du koma aba, iya zi kora keṅe ne henye, “Wisi ama, kō'du kyēnyē 'bēyi ila ku.”

⁶ Vo komoyandi 'ba kō'du ki'di maako'e mati ēdī alimannī ani ne, asōsunnī kō'du, ⁷ “Hala mo ame'do kaa nenye here?” Ne kō'du sawiya ra. Wiri ra nje kōlō ato'bo kila kō'du kyēnyē.

⁸ Kandi Yēsu ayolo kō'du mati zē ēdinnī asōsu ne, here mo iya zi zē, “Ēdiye kō'du mahere ne sōsu ga a'di? ⁹ Ma vala ra anza na kyigo zi kiya zi vo keṅe ne, 'Ila yi ku tēmi kō'du kyēnyē 'bēyi,' kodo zi kiya henye, 'Ēnyi, injē laṅba 'bēyi ne, i'bē?' ¹⁰ Here zi ye yolo laka Wisi a Vidī ēdī kalakonda 'ba dakaṅo nenye aba zi vidī kila tēmi kō'du kyēnyē, miya zi vo keṅe ne, ¹¹ 'Mēdi kiya zi yi, ēnyi, injē laṅba 'bēyi ne, i'bē liṅo.'” ¹² Here mo ēnyi ta da komo zē, ehe injē laṅba ēni, i'bē gbo. Zē biya na rakaga, zē ayetonnī Wiri, iyannī henye, “Wa mahere ne, dongo dē gba kyere.”

Yēsu ako'jo Lēvi

(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Yēsu i'bē hulēhu lōhu da gōti fōfō 'ba Galilaya, vidī kayo atoto rē nnī zi mo ani, mo ayeto zē yandi. ¹⁴ Mati mo ēdī ti'bē lasi aba, mo i'ja vo 'be'bele kō'du ru mo Lēvi wisi 'ba Alipayo, ēdī alima mī bi 'ba 'be'bele kō'du. Yēsu iya zi mo henye, “Alō'bō ga ma.” Lēvi ēnyi, ehe alō'bō gbo go mo.

¹⁵ Mati Yēsu ēdī wakonyo liṅo a Lēvi, vo 'be'bele kō'du kayo ehe vo kō'du kyēnyē kayo ko'do'e mati alō'bōnnī ga Yēsu ne, ma kayo tēmi zē adro'bo rē nnī mo aba, ehe vo lō'bō 'bomo eti wakonyo ga bi kōlō. ¹⁶ Vo komoyandi 'ba vo kō'du ki'diye ru zē Farasi ne, i'jannī Yēsu ēdinnī wakonyo ga bi kōlō vo kō'du kyēnyē eti ehe vo 'be'bele kō'du'e. Here

zē ako'jonnī ha vo lō'bō 'bomo'e, “Kō'du a'di mo onyo wa vidī mahere ne eti?” ¹⁷ Yēsu owo kō'du 'bēzē ne, aya'ba do mo zi zē, iya henye, “Vidī mati rē zē na laka kazi koo, ombannī dakatōrō dē, nje zē ma na rakoo. Mayi dē ga kō'du vidī laka'e, mayi ga kō'du vidī kyēnyē'e.”

Kō'du 'ba hakoro

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Vo lō'bō 'ba Yowani Bapatise ehe Farasiye ēdinnī hē nnī koro. Vidī maako'e ayinnī zi Yēsu, ako'jonnī ho mo, “Kō'du a'di vo lō'bō 'ba Yowani Bapatise ehe Farasiye ēdinnī hē nnī koro, mora vo lō'bō 'bēyiye oronnī hē nnī dē go mo?” ¹⁹ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “Omba 'be'e yingo mati ēdinnī bi 'ba oze ne, zi ti'bēnnī kazi wakonyo? Anza here dē. Ēzē kora vo mbara ēdī gba zē aba, zē o'bōnnī dē zi ko'do here. ²⁰ Kadra mo atoko ēzē oba kora vo mbara ku 'de kazi zē akoro hē nnī 'da.”

²¹ “Vidī maako uru bongo ma kyiyi dē zi ko'jo bongo ma koo. Ēzē o'do here, ma kyiyi ne aya'ba tisiwa aba, ehe akire bongo ma koo ne, ehe ako'do ogo kyedre. ²² Vidī maako odro a'ji ma kyiyi dē gbī mī loso wana ma koo. Ēzē o'do here, a'ji ne akiha loso wana, ehe a'ji 'dō loso wana aba akayaṅa rē nnī. Mora laka zi kope a'ji ma kyiyi gbī mī loso wana ma kyiyi.”

Kō'du ko'do 'ba ralawo

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ Mī ko'do 'ba ralawo aba, Yēsu ēdī ati'bē kpuru tēmi yaka 'ba nyenyo. Mati vo lō'bō 'bomo'e ēdī ati'bēnnī mo aba ne, ayetonnī da nyenyo ne kowe zi konyo. ²⁴ Farasiye iyannī zi Yēsu henye, “Ongō te, kō'du a'di vo lō'bō 'bēyiye ēdinnī kō'du mati i'bē dē ga kō'du ki'di 'ba ko'do 'ba ralawo ne ko'do go mo?”

²⁵ Yësu ënyï, aya'ba dö mo zi zë iya henye, “Ako'jo'e kö'du mati Dawidi o'do mi kadra nani dë, mati mo omba wa zi konyo mi kadra mati mo vidï 'bëni ëti na o'bo ne?” ²⁶ Here mo i'bë mi loko a Wirï ehe onyo mangolo'bo mati i'di zi Wirï ne. Kö'du ne o'do rë ni mi kadra mati Abiyata ra na vo karasa ma kyedre. Ëdi mi kö'du ki'di 'beze nje vo karasa'e ra akonyonni mangolo'bo ne, mora Dawidi onyo, ehe i'di kpa zi vidï 'bëniye.” ²⁷ Yësu aya'ba go mo zi zë iya henye, “O'do ko'do 'ba ralawo ne kö'du vidï, o'do vidï dë kö'du ko'do 'ba ralawo. ²⁸ Here Wisi a Vidï ëdi gbi na Yere 'ba ko'do ralawo.”

3

Kora vo kala keŋe

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Kadra maako aba Yësu i'bë bi 'ba mötu. Kora maako ëdi ani kala mo eŋe ku. ² Vidï maako'e ëdinni ani, zë ombanni zi Yësu susu ga kö'du litë ko'do. Here zë alimanni mo kongö kara ködo mo akako'jo kora ne ndö mi ko'do 'ba ralawo. ³ Yësu ame'do zi kora vo kala keŋe ne, “Ayi toro komo ze kinye.”

⁴ Here mo ako'jo ha vidï ne'e iya henye, “A'di ra kö'du ki'di 'beze ila ze zi ko'do mi ko'do 'ba ralawo? Zi konyi, ködo zi ko'do na kyënyë? Zi didi vidï yomo, ködo zi yaŋa mo?” Mora 'de iyanni kö'du ako dë. ⁵ Yësu na kamo mati mo ongo bi dë zë, ga kö'du kazi kö'du kowo. Here mo iya zi kora ne, “Iza ga kala yi ne yaga.” Mo iza yaga, a'ba na laka löhu. ⁶ Here Farasiye ilanni bi 'ba mötu ne, ehe atoto rë nni kandi vidï 'ba Heroda ëti, o'donni yere zi Yësu kofo.

Vidï kayo da kapa föfö

⁷ Yësu vo lö'bö ëni ëti ëdi ti'bënni ha föfö 'ba Galilaya, vidï kayo alö'bönni go mo. Vidï ne maako'e ayinni tëmi Galilaya,

Yudiya, ⁸ Yerusalema, Edome, ta dakaŋo kafo ranga 'ba Yeredene, Tiwere, Sidoni aba. Vidï ne ayinni biya zi Yësu ga kö'du wa mati zë owonni mo ëdi ako'do. ⁹ Ga kö'du vidï ayo takanyi, Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniye makö'jonni tönjö nzo zi ni tëkyi mi mo, kazi vidï utunni ni. ¹⁰ Mo ako'jo vo rakoo kyö, ehe zë mati gba na rakoo ne nduwë rë nni sikyi dagba ga kö'du zi ro mo kise. ¹¹ Ëzë vidï mati ëdinni dakyikyï aba mi nni ongonni mo, akalëpinni akaŋo, akiyanni henye, “Yi wisi 'ba Wirï.” ¹² Here Yësu iya zi dakyikyï ne'e, mayadanni dë zi vidï ëyi 'bëni ni.

Yësu inzi vo litu 'butë dömoriyö
(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Here Yësu i'bë riyë da lutu, ako'jo vidï mati mo omba ne tayinni zi ni. Zë ayinni zi mo, ¹⁴ mo inzi 'butë dömoriyö tëmi zë, i'di ru zë ku vo litu'e, mo ayada zi zë henye, minzi ye ku zi tëdiye ma aba, zi kutu'e kpa yaga ti'bë kö'du yëti, ¹⁵ zi tëdiye kpa kalakonda aba zi dakyikyï kore mo yaga.

¹⁶ Nenye ma 'butë dömoriyö mati mo inzi, Simona, Yësu i'di ru mo Petero, ¹⁷ Yemisi öndu ni Yowani aba, zë gisi 'ba Zebedeyo, Yësu i'di ru dë zë Bonerega kö'du ya'ba aba piwo, ¹⁸ Anderiya, Pilipo, Baratolomoya, Matayo, Toma, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Tadöyösu, Simona mati o'do lövo 'ba dakaŋo 'bëni, ¹⁹ Yudasi Sikereto mati asusu Yësu zi kofo mo ne.

Yësu Belezobulu aba
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23)

²⁰ Yësu i'bë ödu loko, vidï kayo atoto rë nni, here Yësu vo lö'bö 'bëni ëti i'janni kadra 'ba zi wakonyo dë. ²¹ Mati vo dakota 'bomo owonni kö'du ne here, i'bënni zi go mo kongö, ga kö'du vidï ëdinni akiya, “Mo ariŋo ku.”

22 Vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'dī maako'e, mati ayinnī ta Yerusalemā ne, iyannī henye, "Mo ēdī Belezobulu aba mī nī." Ne yere 'ba dakyikyīye ra i'dī kyigo ne zi mo zi kore zē yaga. 23 Here Yēsu ako'jo zē zi nī, ame'do zi zē tēmī mala. "Hala Satani akore Satani yaga? 24 Ēzē damōku inye rē nī na gbōngo gbōngo, damōku ne akalēpī. 25 Here ēzē dakota inye rē nī na gbōngo gbōngo, dakota ne akalēpī. 26 Here ēzē damōku 'ba Satani inye rē nī na gbōngo gbōngo, o'bo tēhī dē, akalēpī, akinde rē nī. 27 Vīdī kōlō maako o'bo dē zi tōdu mī loko 'ba kora vo tembe zi wasisi omo kolo, nje ēzē mo ida kora vo tembe ne ku dagba, atehe 'da wa omo kolo. 28 Miya zi ye tīnyō henye, akato'bo vīdī kila tēmī kö'du kyēnyē 'bēzē ne biya, ehe me'do lasa 'bēzē biya. 29 Here vīdī mati akame'do kö'du kyēnyē ra Lawo Kōlō Laka ne ila mo dē, ga kö'du mo o'do kö'du kyēnyē ma ŋburu ŋburu ne ku." 30 Yēsu iya kö'du ne here, ga kö'du vīdī maako'e ēdinnī akiya "Dakyikyī ra ēdī mo ko'do."

*Ma 'ba Yēsu ōndu mo ētī
(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)*

31 Here ma 'ba Yēsu ōndu mo ētī okōnnī. Zē orōnnī 'de yaga ta ra loko, utunnī kö'du kise kö'du ko'jo ga kö'du mo. 32 Vīdī mati ēdinnī alima kpo ta ra Yēsu, iyannī zi mo henye, "Ongo te, ma yī, ōndu yiye ētī ēdinnī yaga, zē ombannī yī." 33 Yēsu aya'ba da me'do zi zē, iya henye, "Ēyī 'bēnī ma ma? Ēyiye 'bēnnī ōndu ma'e?" 34 Mo ongo bi da vīdī mati ēdī alimannī kpo ta ra nī, iya henye, "Ongo'e te, kinye ne ma ma ōndu ma'e ētī. 35 Vīdī mati o'do wa mati Wīrī omba zi mo ko'do ne, mo ōndu ma, ēmī ma, ehe ma ma."

4

*Mala 'ba vo kofo kilī
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)*

1 Kadra maako aba löhu, Yēsu ayeto kö'du yandi da kapa föfö 'ba Galilaya. Vīdī mati atoto rē nnī kpo ta ro mo ne, ēdinnī kyo, here mo ēkyī mī tōṅbö, alima mī mo. Tōṅbö ne ēdī mī föfö, vīdī kayo ne'e orō 'bēnnī 'de yaga da götī 'ba föfö. 2 Mo alima kö'du kayo ne yandi mo zi zē tēmī mala. Mī kö'du yandi 'bomo ne mo iya henye, 3 "Owo'e te. Kora maako i'bē yaga kofo kilī mī yaka. 4 Mati mo ilī kofo ne mī yaka, maako'e alēpī da ga gēri, ali ayinnī, ony-onnī 'de. 5 Maako'e alēpī dakaṅo ma rī'dī aba, mati kaṅo nje tisiwa aba ne. Kandi kofo ne ötu, ga kö'du kaṅo ne ayōndu dē. 6 Here kadra ayi riyē, o'bo wevo ma luru ne, ga kö'du ngara'da mo ödu dē na laka mī kaṅo. 7 Kofo maako'e alēpī mī kutē kono, övu ayasi wevo nī, mora 'de ana dē. 8 Kofo maako'e alēpī mī kaṅo ma laka ne, wevo mo asi, övu, ana i'jō. Maako'e ēdinnī i'jō aba 'butēwota, maako'e 'butēmodaka, maako'e lamikōlō." 9 Yēsu aya'ba go mo zi zē iya henye, "Mo mati ēdī mbili aba, mowo kö'du ne."

*Kö'du a'di mo ayandi kö'du tēmī mala
(Mt. 13:10-23; Lk. 8:9-15)*

10 Mati Yēsu ēdī kutī nī aba, vīdī maako'e mati owonnī kö'du mo ne, ayinnī zi mo vo litu 'butē domoriyō ētī, ako'jonnī ho mo zi mī mala ne'e yada. 11 Yēsu aya'ba do mo zi zē, iya henye, "Kö'du koho 'ba damōku 'ba Wīrī i'dī ku zi ye. Mora zi vīdī maako'e kö'du koho akayandi tēmī mala.

12 Here zē akongōnnī akongō, mora 'de kaa ongonnī dē.

Ēzē o'donnī here akoto dē nnī zi Wīrī, akila zē."

Yësu ayada mi mala 'ba vo kofo kilii

(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Yësu ako'jo hë zë iya henye, “Ayolò'e mi mala ne dë? Akayolò'e mala maako'e hala? ¹⁴ Vo kofo kilii ne ili kò'du me'do 'ba Wirì. ¹⁵ Vidì maako'e kaa kofo mati alèpì da ga gèrì. Kandi èzè owonni kò'du me'do ne, Satani ayi oba 'de. ¹⁶ Vidì maako'e kaa kofo mati alèpì da rì'dì. Kandi èzè owonni kò'du me'do ne, irinni na rakyenyi. ¹⁷ Mora ödu dë gbo mi zë, here ne ɔ'bo limanni 'diri dë. Èzè riti maako mandere wakofu ayi ga kò'du me'do ne, zë akilanni 'de. ¹⁸ Vidì maako'e èdinni kaa kofo mati ili mi kutë kono. Ne èdì zë mati owonni me'do ne, ¹⁹ kò'du sòsu, lɔvɔ 'ba kɔhi, lɔvɔ kò'du wakyɔ, akakɔhɔ me'do ne, mora ananni i'jò dë. ²⁰ Vidì maako'e èdinni kaa kofo mati ili mi kaɲo laka. Zë owonni me'do ne, ombanni dɔ mo, ananni i'jò maako'e 'butëwota, maako'e 'butëmodaka, maako'e lamikölö.”

Lamba hu sora

(Lk. 8:16-18)

²¹ Yësu alima nduwë kiya zi zë henye, “Vidì maako here ne, oba lamba ndò kika mo hu sikɔ mandere hu sora? Anza here dë, i'dì lamba da tarabiza. ²² Wa mati èdì 'de kɔwɔ na koho akika yaga bikanyi. Wa mati ayöfu dɔ mo ne, akayëhu dɔ mo yaga. ²³ Owo'e kò'du ne, èzè èdiye mbili aba.”

²⁴ Mo iya kpa zi zë henye, “Kò'du mati mēdì akiya zi ye ne, oze mbiliye na laka zi kowo mo. Wa yeri mati èdì ako'dɔ'e zi oka'e, ako'dɔ kpa zi ye. ²⁵ Vidì mati èdì mo aba, aki'dì zi mo kyo. Vidì mati anza mo aba, akoba 'de kazi mo.”

Mala kò'du tövu 'ba kofo

²⁶ Yësu nduwë kiya mo aba zi zë, iya henye, “Damòku 'ba Wirì èdì henye. Kora maako ili kofo mi yaka ènì. ²⁷ Mati mo o'do yɔndɔ

aba, ènyì kadra aba, kofo ne biya èdinni ku mbili kì'dì, èdinni kpa ku tövu. Mo ayolò dë hala o'do rè nì here. ²⁸ Kaɲo ra o'do wevo ne na bi dèni zi tövu, zi ta na logɔ. Dagba biriti mo ma luru ne akalaya, mbili mo, ehe ndundu mo mbili ma ndɔ i'jò aba. ²⁹ Mati i'jò ne alotri ku, kora ne ayeto kumu mo kulu aba, ga kò'du mo ayolò kadra mo ɔko ku.”

Mala kò'du kofo 'ba masatada

(Mt. 13:31-32,34; Lk. 13:18-19)

³⁰ Yësu ako'jo kò'du henye, “Dakiya ze damòku 'ba Wirì èdì kaa a'di? Mala a'di dako'dɔ ze zi yada mo? ³¹ Èdì kaa kofo 'ba masatada, kofo mati tisi riri mi dakaɲo ne. ³² Ta gɔ mo yaa, övu riyè, ayi kyedre ta da wevo ne'e biya. I'dì ngora nì ma kyedre mo'e yaga, ali ayinni, uvò loko ènni mi galili mo.”

³³ Yësu ayèti kò'du kise 'bèni tēmì mala maako'e. Mo ayada zi zë kyo, kò'du zi zë tɔ'bo yolò mo. ³⁴ Mo ɔ'bo dë me'do zi zë kazi mala. Èzè mo èdì vo lö'bò 'bèni èti, mo akayada kò'du ne'e biya zi zë.

Yësu adɔrɔ buluku da wini

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ Mì da hutaga mi kò'do nani, Yësu iya zi vo lö'bò 'bèniye, “Ènyì dì'bè'e kyèti 'ba föfö.” ³⁶ Here zë ilanni vidì kayo ne'e, ehe vo lö'bò'e èkyinni mi tɔɲbò, mati Yësu èdì alima nzo mi mo, obanni mo nni aba. Tɔɲbò maako'e alò'bönni kpa ga ndi mo.

³⁷ Truku'du buluku kyigɔ aluku riyè kagba 'ba wini, ayeto ku liko riyè mi tɔɲbò, here omba ku kara zi koso wini aba. ³⁸ Yësu èdì 'de hulèhu mi tɔɲbò ako'do dë nì taka gara aba. Vo lö'bò 'bomo'e alironni mo iyanni henye, “Vo komoyandi, asòsu 'bèyi kò'du dë, ze hiya kara zi koli?”

³⁹ Yēsu ēnyī rīyē, amē'do na kamo zi buluku, iya zi wini kagba ne henye, “Ɔrɔ, ti!” Buluku nni wini kagba aba ɔwɔnni, bi gbɔ liwo. ⁴⁰ Yēsu iya zi vo lɔ'bɔ 'bēniye henye, “Kɔ'du a'di ēdiye atere gɔ mo? Anza'e dē koma aba?” ⁴¹ Zē tere kyedre aba, ako'jo ha oka maako, “Kora nenye ēyi? Buluku wini kagba aba, ɔwɔnni mo?”

5

Yēsu ako'jo kora dakyikyī aba
(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

¹ Yēsu vo litu 'bēni ēti ēnyī i'bē ɔkɔnni kyēti kapa fɔfɔ 'ba Galilaya mi dakaɲo 'ba Gerasa. ² Kandi mati Yēsu asi yaga tēmi tɔɲbɔ, andɔsi dē nni kora maako aba, asi tēmi wogo 'ba da wogo ani ne. Kora ne ēdi dakyikyī aba mi ni. ³ Mo ēdi alima mi kutē da wogo. Vidi ako ɔ'bo dekpe zi sesi mo na kida nyɔri aba. ⁴ Da kyɔ ndi mo kala mo aba ēdi na kida, mora ta ga kadra ne biya mo akisi nyɔri ne, ehe akikye mi kɔhi ne ta ndi ni na nzoyi. Mo embe 'beri, vidi maako ɔ'bo dē zi mo kīri. ⁵ Kadra yɔndɔ aba mo ēdi lima alasi tēmi da wogo kpuru ta da lutu, kudu aba rē ni kumu yitɔ aba.

⁶ Mo na kɔwɔ mati onɔ Yēsu, here aho alɔdrɔ domo ni aba akaɲo komo Yēsu. ⁷ Here mo alɔrɔ na kyembe, iya henye, “Yēsu wisi 'ba Wiri omba a'di kazi ma? Lomu mi ru Wiri, ma lenze yi, i'di riti dē zi ma.” ⁸ Mo iya kɔ'du ne ga kɔ'du Yēsu ēdi akiya henye, “Dakyikyī asi 'de yaga ta ra kora ne.”

⁹ Here Yēsu ako'jo ho mo iya henye, “Ru yi ēyi?” Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Ru ma 'Gboko,' ga kɔ'du dēdi ze kyɔ.” ¹⁰ Mo zɔ nduwē Yēsu lenze kazi ore dakyikyī ne'e yaga ta dakaɲo nani.

¹¹ Ani wa'do kayo ēdinni kara dakapa lutu wakonyo. ¹² Here

dakyikyī ne'e zɔ rē nni la'ba zi Yēsu, iyanni henye, “Utu ze zi wa'do ne'e, zi ze ti'bē tɔdu mi zē.” ¹³ Mo ila dakyikyī ne'e ti'bē, ɔdunni gbɔ mi wa'do ne'e. Wa'do ne'e ēdinni biya kaa kpu-lukuriyɔ, ahonni akaɲo mi fɔfɔ, ehe aluyinni.

¹⁴ Kora mati ēdinni ga wa'do ne'e kongɔ, ahonni 'de, ayɔyɔnni kɔ'du ne mi gawo mi haliɲɔ kɔ'du mati o'do rē ni ne, yada zi vidi. Vidi ēnyī i'bēnni biya kɔ'du mati o'do rē ni ne kongɔ. ¹⁵ Mati ayinni zi Yēsu, zē ongɔnni kora mati ēdi kani gboko 'ba dakyikyī eti mi ni ne, mo ēdi alima ani bɔngɔ aba rē ni, dɔ mo ku na laka, zē biya na tere. ¹⁶ Zē mati ongɔnni komonni aba, ayadanni zi vidiye kɔ'du mati o'do rē ni zi kora mati dakyikyī aba ne, ehe kɔ'du 'ba wa'do ne'e. ¹⁷ Here zē ako'jonnī ha Yēsu zi tēnyī ati'bē 'de tēmi dakaɲo ēnni.

¹⁸ Here mati Yēsu omba ku zi ti'bē zi tēkyi mi tɔɲbɔ, kora mati ēdi kani dakyikyī aba mi ni ne, alenze mo iya henye, “Di'bē ze yi aba.” ¹⁹ Yēsu ila mo dē zi ti'bē ta gɔ mo, iya zi mo henye, “I'bē liɲɔ zi vo dakota 'bēyiye, ayada zi zē hala kɔ'du mati Yere o'do zi yi, laka 'bɔmo zi yi ēdi hala.” ²⁰ Here kora ne ēnyī i'bē biya kpuru tēmi Gawo 'Butē ne'e, kɔ'du mati Yēsu o'do zi ni ne yada mo aba. Vidi mati owonni kɔ'du ne biya na rakaga.

Wujē 'ba Yayiro nni mbara
mati ise ra bɔngɔ 'ba Yēsu

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Yēsu ēnyī i'bē hulēhu kyēti kapa 'ba fɔfɔ vere. Ani da kapa fɔfɔ, vidi kayo atɔtɔ rē nni kpo ta da kapa mo. ²² Here vere maako ru mo ēdi Yayiro, mo ra na vo dagba 'ba bi 'ba mɔtu ani, mati mo ɔkɔ, onɔ Yēsu, mo umē rē ni akaɲo ndi mo, ²³ alenze mo kɔ'du

komba aba, iya henye, “Wu'jè tisi 'bama na rakoo. Ako ayi, i'di kala yi do mo, here zi mo tedi na laka, na didi.”²⁴ Yesu enyi i'benni mo aba.

Here vidi kayo mati edinni ati'bè Yesu eti ne, edinni mo diri ta da kapa biya.²⁵ Here mbara maako edi ani, na riti ga ko'du yama edi taho ta ro mo kazi toro ko'o 'butè domoriyo.²⁶ Dakatoro kayo edinni le owo ki'di zi mo. Mo ayaña kòhi 'bèni biya, mora here ne zi ta'ba na laka anza dè, edi wèni zo rè ni kidra dagba ta ga kadra biya.²⁷ Mo owo ko'du Yesu, enyi ayi kafo mo mi kutè vidi kayo ne.²⁸ Mo iya na bi dèni henye, “Èzè mise gbi le nje bongoro ro mo ne, matèdi na laka.”²⁹ Mo ongo here ise bongoro ro mo ne, kandi yama oro, mo ayolo ku mi ida rè ni henye, na ko'jo rè ni ku temi riti kyedre 'bèni ne.

³⁰ Yesu kandi ayolo henye, kyigo asi ku ta rè ni yaga. Mo opi rè ni kpo temi kutè vidi kayo ne, ako'jo ko'du henye, “Eyi ra ise ra bongoro ama?”³¹ Vo lè'bò 'bomo aya'banni da me'do zi mo henye, “Ongoro te vidi kayo mati edinni yi kuru ne, ko'du a'di ako'jo 'bèyi ko'du go mo henye ere, ‘Eyi ra ise ra ma?’”

³² Yesu zo nduwè lima bi kongoro kpo ta rè ni zi yolo eyi ra o'do ko'du ne.³³ Here mbara ne ayolo ko'du mati o'do rè ni zi ni ne, mo ayi tese aba na tere, alodro ndi mo, ayada ko'du tinyo mati o'do rè ni ne biya zi mo.³⁴ Yesu aya'ba da me'do zi mo henye, “Wu'jè ama, koma 'bèyi o'do yi ku nbala. I'bè na rakyèyi, mak'jo yi temi riti ne.”

³⁵ Mati Yesu edi ko'du ne kiya, Vidi maako'e ayinni ta linjo 'ba Yayiro, ayadanni zi mo henye, “Wu'jè 'bèyi oli ku. Ko'du a'di kpe zi riti ki'di ra vo komoyandi ne go mo?”³⁶ Yesu oze mbili ni dè da ko'du mati iyanni ne, mo aya'ba

zi Yayiro henye, “Ere dè, nje kolò koma.”

³⁷ Here mo ila vidi ma kolò maako dè zi ti'bè ni aba dagba, nje Petero, Yemisi, ondu ni Yowani aba.³⁸ Mati zè okonni linjo 'ba Yayiro, Yesu ongo bi apere rè ni ku na yawa, owo kuyè riyè kudu rala'ba aba.³⁹ Mo enyi i'bè ödu loko, iya henye zi zè “Kö'du a'di bi apere rè ni go mo na yawa here? Kö'du a'di ediye kudu go mo? Wu'jè tisi ne oli dè, edi ongbò ako'do.”

⁴⁰ Here zè ogonni mo. Mora here mo ore zè biya yaga, oba 'bu 'ba wu'jè tisi ne, ma mo, vo lè'bò 'bèniye wota. Mo enyi i'bè ödu mi loko mati yöku wu'jè tisi ne o'ba 'do mo.

⁴¹ Mo iri kala mo, iya zi mo henye, “Talita Kumu.” Kö'du ya'ba aba henye, “Wu'jè tisi, miya zi yi, enyi riyè.”⁴² Here mo enyi, alasi kpo. Koo 'bomo edi 'butè domoriyo. Mati ko'du ne o'do rè ni, zè biya na rakaga.⁴³ Yesu i'di ko'du kise anza dè zi zè yada zi vidi kolò maako, ehe mo iya henye, “I'diye wa zi mo zi konyo.”

6

Omba Yesu dè mi Nazereta (Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Yesu enyi ila bi nani, ehe i'bè hulèhu mi gawo 'ba dakanjo 'bèni. Vo lè'bò 'bomo'e i'benni mo aba.² Mi ko'do 'ba ralawo aba, mo ayeto ko'du yandi mi bi 'ba mötu. Vidi kayo edinni ani, mati zè owonni ko'du mo, zè biya na rakaga. Zè ako'joni ko'du iyanni henye, “Here mo i'ja ko'du ne biya ta kila? Kö'du yolo 'ba a'di ra here mati i'di zi mo ne? Hala mo edi ko'du koro ne'e ko'do mo?”³ Mo anza vo kaga kisè, wisi 'ba Mariya, ondu 'ba Yemisi, Yosepa, Yudasi, Simona aba? Anza dè emi mo'e ra edinni alima kinye ne?” Here zè ombanni mo dè.

4 Yēsu ɛnyī iya zi zē henyē, “Nēbī ɔwɔ ta bi ne biya, nje vīdī mī gawo liŋɔ 'bɔmo, karo mo'e, vo dakota 'bɔmo ɛti ra ombannī mo dē.”⁵ Mo omba dē zi kō'du koro ako'e kō'dɔ anī, mo i'dī kala nī nje da vīdī 'ba rakɔɔ gbongo maako'e, ehe ako'jɔ zē gbo. ⁶ Mo rakaga kyedre aba ga kō'du vīdī anzannī dē kō'du koma aba.

Yēsu utu vo lītu 'butē dɔmorīyō yaga

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

Yēsu ɛnyī i'bě kpo ta ra dakaŋo nani komo vīdī yandi aba. ⁷ Mo ako'jo vo lītu 'butē dɔmorīyō ne'e bi kōlō, utu zē yaga na rīyō rīyō. Mo i'dī kalakonda ndra ta da dakyikyī ne'e.

⁸ Mo ise gɔ mo zi zē, “Oba'e waako dē 'e aba ta bi ti'bě 'be'e ne, mangɔɔ'bo manza dē, anjoro 'ba wa lenze manza dē, kohī manza kpa dē mī bɔngɔ re 'e, nje mɔvɔ. ⁹ Usu'e kamoka, ehe injē'e kya 'ba bɔngɔ dē ɛti. ¹⁰ Ēzē ɔdu'e mī liŋɔ, alima'e mī liŋɔ nani le ila'e gawo nani. ¹¹ Ēzē gawo mati ayiye mī mo vīdī ombannī dē 'e kīrī kala kyedre aba, mandere ombannī dē zi kō'du 'be'e kowo, ila'e bi nani, akyitɔ'e turufu ne 'de ta ndiye. Ne atēdī zi zē na wasēnē.”

¹² Here zē ɛnyī i'bēnnī yaga kō'du yēti aba zi vīdī dē nnī koto tēmī kō'du kyēnyē 'bēnnī ne'e. ¹³ Zē orennī dakyikyī yaga, apisinnī yēni ra vo kɔɔ'e, ako'jɔ zē gbo.

Koli 'ba Yowani Bapatisi
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Yaanya aba Yere Heroda owo kō'du ne, ga kō'du wa komba 'ba Yēsu inde bi biya. Vīdī maako'e iyannī henyē, “Yowani Bapatisi ra ɛnyī ku na didī tēmī koli, kō'du nere ra mo ɛdī kyigɔ nenyē aba zi tēdī kō'du koro ne'e kō'dɔ mo.”¹⁵ Vīdī maako'e iyannī henyē, “Mo Eliya ra.” Agamo'e iyannī henyē,

“Mo nēbī ra, kaa tēmī ma kōlō mati ɛdinnī kani kyere nani.”

¹⁶ Mati Heroda owo kō'du ne, iya henyē, “Mo, Yowani Bapatisi, mati mikye dɔ mo 'de nere ra ɛnyī tēmī koli.”¹⁷ Heroda ra na bi dēni i'dī kō'du zi Yowani kīrī, kida mo, ku'du mo mī kamba. Heroda o'dɔ kō'du ne here ga kō'du mo oze Herodiya, mo le na mbara 'ba ɔndu mo Pilipo ne. ¹⁸ Yowani Bapatisi zɔ nduwē kō'du ne yada mo zi Heroda. “Anza dē na laka zi yī mbara 'ba ɔndu yī koze.”¹⁹ Here Herodiya irī kō'du ra Yowani, omba zi mo kofo. Mora mo ɔ'bo dē,²⁰ ga kō'du Heroda ere Yowani, ga kō'du mo ayɔɔ Yowani ne, mo vīdī laka ra, ehe agaga gɔ mo. Heroda ɛdī le kō'du yēti 'ba Yowani sɔsu, mora mo omba zɔ nduwē zi kowo mo.

²¹ Ndundu mo aba Herodiya i'ja gērī laka 'bēni. ɛdī mī kō'do kō'jo kadra 'ba Heroda, mo o'dɔ kyere, ise vīdī kyedre 'ba turu'e biya, vo wehe'e, vīdī kyedre 'ba Galilaya ɛti. ²² Mati wu'jē 'ba Herodiya ne ayi, ɔɔ komo vīdiye, kō'du ne eme ra Heroda nnī yingɔ 'bɔmo ɛti.

Here Yere Heroda iya zi wu'jē ne henyē, “A'di ra omba zi tēdī zi yī? Maki'dī zi yī wa mati omba.”²³ Ha kī'dī lōmu aba mo iya zi wu'jē ne henyē, “Miya henyē, maki'dī wa mati ako'jo kō'du mo ne zi yī, ɛzē ɛdī le kyedre kaa kutē damōku 'bama.”

²⁴ Here wu'jē ne asi i'bě zi ma nī yaga. Ako'jo hɔ mo, “A'di ra makako'jo kō'du mo?” Ma mo aya'ba da me'do iya henyē, “Ako'jo kō'du ga da Yowani Bapatisi.”²⁵ Here wu'jē ne aho kandi hulēhu zi ti'bě kō'du ne kiya zi Yere Heroda, iya henyē, “Momba zi yī kī'dī zi ma kinye yaanya aba ne da Yowani Bapatisi mī kakpa ne.”

²⁶ Mati Yere Heroda owo kō'du ne here, o'dɔ mo na rasɔsu. Mo

ɔ'bo dekpe zi komba dē zi wu'jē ne, ga kō'du mo o'do ku na lömu ta da komo yingo 'bēni ne'e biya. ²⁷ Here mo utu vo kanya 'bēni kō'du ki'di aba zi ti'bē da Yowani kika mo. Vo kanya ēnyi i'bē mi kamba, ikye da Yowani 'de. ²⁸ Mo ika mi kakpa, i'di zi wu'jē ne, ehe mo i'di gbo zi ma ni. ²⁹ Mati vo lö'bō 'ba Yowaniye owonni kō'du ne, zē ayinni, obanni yöku mo, i'bē usunni.

Yēsu i'di wakonyo zi vidī kpu-lukumuyi

(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

³⁰ Mati vo litu i'ja rē nni Yēsu eti, a'banni wa mati zē o'donni, yandinni ne yada mo zi Yēsu. ³¹ Here vidī kayo ēdi tayinni ehe ēdi ti'bēnni, here Yēsu vo litu 'bēni eti, i'janni kadra 'ba zi wakonyo dē. Here mo iya zi zē henye, “Ēnyi di'bē'e 'de bi maako na bi de ze kutu ze aba, zi ye re 'e lawo tisi.”

³² Here zē ēnyinni, ayetonni tēkyi mi tōṅbō ti'bē yaga na bi dē nni bi mbiya maako. ³³ Mati vidī kayo ne'e ongōnni zē ēdinni ati'bē, kandi ayolōnni zē, here ēnyi i'bēnni biya tēmi gawo ne'e, ahonni dagba ta dakaṅo, ɔkōnni dagba bi nani ta komo Yēsu vo litu 'bēni eti. ³⁴ Mati Yēsu asi yaga tēmi tōṅbō, mo ongō vidī kayo ne'e, di'di mo oso ndo na kō'du sōsu ga kō'du zē, ga kō'du zē kaa timēlē ma kazi vo yako. Here mo ayeto zē yandi kō'du kyɔ aba.

³⁵ Mati kadra omba ku zi loso, vo lö'bō 'bomo'e ayinni zi mo iyanni henye, “Ongō te, kadra anza kpe bi nenyē na möku. ³⁶ Utu vidī nenyē'e zi zē ti'bēnni mi liṅo mati ēdinni kpoko kinye zi zē wakonyo kogo zi konyo.”

³⁷ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zē zi konyo.” Zē ako'jōnni ha Yēsu, “Kohi ne vidī

ako'do loo yehwe modomowota zi ki'ja. Omba zi ze ti'bē yaja kōhi lamiriyō ne da mangolo'bo zi tɔ'bo zē?” ³⁸ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, “Ēdiye mangolo'bo aba ndō? I'bē'e te kongō.” Mati i'janni, iyanni kō'du mo zi mo henye, “Mangolo'bo ēdi muyi, kyenze riyō.” ³⁹ Yēsu iya zi vo litu 'bēniye zi kiya zi vidī ne'e biya zi rē nni kinye na gbongo gbongo, ma limanni akaṅo da loma kyekpe ne. ⁴⁰ Here vidī ne'e biya alimanni na ratoto gbongo gbongo lamikölō maako'e 'butēmuyi.

⁴¹ Yēsu oba mangolo'bo muyi ehe kyenze riyō ne, ongō bi komoriyē, o'do öwō'di zi Wirī. Mo owe mi mangolo'bo ne, i'di zi vo lö'bō 'bēniye zi yanya mo zi vidīye. Mo inye mi kyenze riyō ne kpa ta gē zē biya. ⁴² Vidī biya onyōnni, ehe ɔvōnni gbo. ⁴³ Vo lö'bō'e atōtōnni kōso mangolo'bo kyenze aba mati ɔso ne mi бага 'butē domoriyō. ⁴⁴ Watiti 'ba vidī mati onyōnni wa ne kpulukumuyi.

Yēsu alasi ta da wini

(Mt. 14:22-33; Yn. 6:15-21)

⁴⁵ Kandi Yēsu i'di vo lö'bō'e tēkyinni mi tōṅbō ti'bēnni dagba komo ni mi Beteseyida ta kafo föfō, mora here mo iya kō'du zi vidī kayo ne'e mi'bēnni liṅo. ⁴⁶ Ta ga kō'du kiya 'bomo zi vidī kayo ne'e, i'bē'e gbo, mo ēnyi i'bē da lutu amōtu. ⁴⁷ Mati hutaga ɔko, tōṅbō ēdi ku 'de mi kutē 'ba föfō, mora Yēsu nje kutu ni aba da göti. ⁴⁸ Mo ongō vo lö'bō 'bēniye ēdinni ku rē nni ki'di zi ko'do mo ngari aba, ga kō'du ēdinni akopi ta ga bi tayi 'ba buluku. Kutē yondo aba mo i'bē zi zē, lasi aba ta da wini. Mo omba zi laga ta da kapa zē, ⁴⁹ mora mati ongōnni mo ēdi alasi ta da wini ne, asōsu 'bēnni iyanni wakoro ra, ehe a'banni hē nni gbōgbō lörō aba. ⁵⁰ Mati

ongɔnni mo ne, zɛ biya na tere. Mora Yɛsu ame'do zi zɛ kandi, iya henye, “Uku mi ye, ne ma ra. Ere'e dɛ.” ⁵¹ Here mo ɛnyi ɛkyi rɛ zɛ mi tɔɲbɔ ehe, buluku ɔɔ. Vo lɔ'bɔ'e biya na rakaga, ⁵² ga kɔ'du koro 'ba mangɔlɔ'bɔ mati mo o'dɔ zi vidɪ kpulukumuyi konyo mo ne, ɔdu dɛ gba dɛ zɛ.

Yɛsu ako'jo vo kɔɔ'e mi Genesereta

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Zɛ ɛnyi umunni kyɛti fɔfɔ da gɔti 'ba Genesereta, ehe idanni tɔɲbɔ ani. ⁵⁴ Mati ilanni tɔɲbɔ ne, vidɪ ayɔlɔnni Yɛsu. ⁵⁵ Here zɛ ɛnyi ahonni ta bi ne biya. Ɖzɛ owonni bi mati mo ɛdi 'domo, injɛnni vidɪ 'ba rakɔɔ'e da lanɓa kika mo zi mo. ⁵⁶ Bi mati biya Yɛsu i'be ta 'domo ne, mi gawo, mi daliɲɔ maako'e, vidɪ ako'banni zɛ mati na rakɔɔ ne, ga bi 'ba wakogo. Akalenzenni mo gbɪ nje zi zɛ ha bɔngɔ 'bɔmo kise, zɛ mati biya isenni ne, ako'jo zɛ na laka.

7

Yandi kɔ'du 'ba ti'da ɲbala aba
(Mt. 15:1-9)

¹ Here Farasi maako'e nni vo komoyandi 'ba kɔ'du ki'di mati ayinni ta Yerusalema ne, atoto rɛ nni kpo da kapa Yɛsu. ² Zɛ ongɔnni kya 'ba vo lɔ'bɔ 'bɔmo maako'e ɛdinni wakonyo kala aba na ti'da kazi kaka. ³ Farasiye Yiserele'e ɛti onyɔnni wa dɛ here, nje ɛzɛ akaka kala nni ku tɛmi gɛri 'ba 'bu nniye. ⁴ Zɛ onyɔnni wa maako mati ayi ta bi 'ba wakogo, nje ɛzɛ akakanni ɔ mo ku dagba. Ehe irinni ga ndi gɛri kyo 'ba 'bu nniye, kaa siko kaka, kyere kaka, tele kaka aba.

⁵ Here Farasiye vo kɔ'du ki'di 'ba komoyandiye ɛti ako'jɔnni ha Yɛsu, “Kɔ'du a'di vo lɔ'bɔ 'bɛyiye irinni ga ndi kɔ'du yandi mati i'di zi ze akanjo kazi 'bu ze dɛ,

mora ɛdinni wakonyo kala aba na ti'da.” ⁶ Yɛsu aya'ba da me'do zi zɛ, iya henye, “E vidɪ 'ba komokandi nenye, Yisaya ra ayɔlɔ kɔ'du kiya ga kɔ'du 'be'e, ayɔru, iya henye, ‘Vidɪ nenye'e oronni ma, Yere Wirɪ, nje hɛ nni aba, mora di'di zɛ na kɔwɔ ta ra ma. ⁷ Mɔtu 'bɛzɛ na yawa zi ma, kɔ'du yandi 'bɛzɛ ayi nje kazi vidɪye.’

⁸ I'diye kɔ'du ki'di 'ba Wirɪ da kapa, ehe ɔwɔ'e kɔ'du yandi 'ba vidɪ.”

⁹ Yɛsu zo nduwɛ, “Ɖdiye gɛri 'ba kɔ'du ki'di 'ba Wirɪ komba dɛ aba, ga kɔ'du zi ye kiri kɔ'du yandi 'be'e ra. ¹⁰ Mosa iya henye, ‘Oro 'bu yi ma yi aba, ɛzɛ vidɪ maako awili 'bu ni mandere ma ni, aki'di mo zi kofo.’ ¹¹ Mora ayandiye henye, Vidɪ mati ɛdi wa aba, zi ki'di zi 'bu ni konyi mandere ma ni, mora mo ato'bo kiya, ‘Nenye Korobani,’ kɔ'du ya'ba aba henye, ‘ba Wirɪ ra.’ ¹² Ila'e mo dekpe zi konyi 'bu ni mandere ma ni. ¹³ Mi ga gɛri ne, kɔ'du yandi 'be'e zi vidɪ maako'e ne, ayaɲa me'do 'ba Wirɪ yaga. Wa maako'e ɛdinni kpa kyo kaa ma nenye, mati ɛdi ako'dɔ'e ne.”

Wa mati ɛdinni vidɪ ko'do na ti'da
(Mt. 15:10-20)

¹⁴ Here Yɛsu ako'jo vidɪ kayo ne'e kpa lɔhu tayinni zi ni, ehe iya zi zɛ henye, “E biya, owo'e kɔ'du 'bama ne, ayɔlɔ'e. ¹⁵⁻¹⁶ Waako anza dɛ zi ti'be mi vidɪ ta yaga ako'do mo na ti'da. Wa mati asi yaga tɛmi vidɪ ra, ako'do mo na ti'da.”

¹⁷ Mati mo ila vidɪ kayo ne'e, i'be ɔdu loko ne, vo lɔ'bɔ 'bɔmo'e ako'jɔnni ho mo zi mi me'do ne yada. ¹⁸ Yɛsu iya zi zɛ, henye, “Anza'e dɛ na ngara ta da oka'e. Ayɔlɔ'e dɛ? Waako anza dɛ mati ati'be mi vidɪ ta yaga ako'do mo na ti'da, ¹⁹ ga kɔ'du anza dɛ ti'be mi

di'di mo, mora mi mo, ehe ati'be zo dagba yaga temi ida ra." Mi me'do ne, Yesu adoro go mo zi ze wakonyo biya nbala zi konyo.

²⁰ Mo zo nduwe kiya mo henye, "Edi wa mati asi yaga temi vidi ra, ako'do mo na ti'da. ²¹ Temi di'di 'ba vidi atayi ko'du sosu kyenyē, ronyi, wa logo, wa kofo, ndoro, ²² mi kumbē, wa kyenyē, wa ko'ba, rakisi, gu ki'di, ru vidi yaŋa, da kumbē, rakonza. ²³ Wa biya na kyenyē nenyē'e ayinni ta didi vidi, ehe o'do mo na ti'da."

Mbara 'ba dakaŋo 'ba Siriya-Ponisiya

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Here Yesu enyi i'be bi, mati kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere. Mo enyi i'be ödu loko ehe omba de zi vidi kolö maako zi yolo zi kiya nedī ani. Mora mo o'bo de zi lima na rakoho. ²⁵ Mbara mati wuj'e bomo edi dakyiky aba ne, owo ko'du Yesu, ayi zi mo kandi, alēpi akaŋo ndi mo. ²⁶ Mbara ne ame'do ha Girigi, o'jo mo mi Siriya-Ponisiya. Mo alenze Yesu zi dakyiky kore mo yaga ta ra wuj'e eni.

²⁷ Mora Yesu aya'ba da me'do iya henye, "Di'diye wakonyo dero dagba zi gisisiye. Anza na laka zi wakonyo 'ba gisisiye koba ku'du mo zi wihiye." ²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo iya henye, "Kyedre, wihi mati alimanni hu tarabiza ne, edinni kpa koso wakonyo 'ba gisisiye mati oso ne konyo." ²⁹ Here Yesu iya zi mo henye, "Ga ko'du ya'ba nani, i'be hulēhu liŋo, akongo dakyiky ne i'be ku yaga ta ra wuj'e beyi ne." ³⁰ Mati mo i'be liŋo, i'ja wuj'e eni edi ako'do da sora, dakyiky i'be ku yaga ta ro mo.

Yesu ako'jo vo mbili kisi

³¹ Yesu enyi temi dakaŋo 'ba Tiyere ani, i'be nduwe kpuru temi Sidoni, kpa zi föfö 'ba Galilaya.

Mo i'be ödu mi dakaŋo mati edi ako'jo Gawo 'Butē ne. ³² Kya vidi maako'e ikanni kora vo mbili kisi, mati o'bo de zi me'do, ze alenzenni Yesu zi kala ni ki'di do mo.

³³ Yesu oba mo kolö na kowo ta ra vidi kayo ne'e, i'di da wisi kala ni mi mbili kora ne, o'bi oro, ise ndende kora ne gbo. ³⁴ Yesu ongo bi komoriye alawo na kyembe, iya zi kora ne henye, "Epata!" Ko'du ya'ba aba henye, "Ayēhu riyē." ³⁵ Kandi kora ne o'bo zi ko'du kowo. Mo ame'do kpa kazi riti.

³⁶ Yesu i'di ko'du zi vidi ne'e anza de zi ko'du ne kiya zi vidi ma kolö maako, mora ze nduwe kiya mo. ³⁷ Vidi biya mati owonni ko'du ne, edinni na rakaga. Ze iyanni henye, "Hala mo o'do wa biya na laka. Mo i'di vo mbili kisi zi ko'du kowo, vidi mati o'bo de zi me'do kpa ame'do."

8

Yesu i'di wakonyo zi vidi kpu-lukusowo

(Mt. 15:32-39)

¹ Kadra ma agamo aba, vidi kayo maako'e enyi atoto re nni, ayinni ga bi kolö. Mati vidi anzanni wa mati oso aba zi konyo, Yesu ako'jo vo lö'bö 'beniye zi ni, iya zi ze henye, ² "Manza de rakyenyi aba ga ko'du vidi ne'e, ga ko'du ze edinni ma aba ko'do wota aba, mora yaanya aba wa anza de zi konyo. ³ Ezē mutu ze liŋo kazi wakonyo ki'di zi ze, akatēdinni kazi kyigo ta bi ti'be, ga ko'du kya maako'e ayinni ta bi kowo."

⁴ Vo lö'bö bomo'e ako'jonnī ho mo iyanni henye, "Ta kila mi da lipi nenyē, zi vidi maako zi to'bo wakonyo ki'ja kyo zi ki'di zi vidi nenyē'e?" ⁵ Yesu ako'jo he ze iya henye, "Ediye mangolo'bo aba ndo?" Ze aya'banni da me'do iyanni henye, "Mangolo'bo edi madomoriyo."

6 Mo i'di kō'du zi vidi ne'e zi limanni dakanjo. Mo oba mangolo'bo madomoriyō ne'e, o'do owō'di zi Wirī, owe mi zē, i'di zi vo lō'bō 'bēniye zi yanya zi vidi kayo ne'e. Vo lō'bō 'bomo'e o'donni gbo here. 7 Zē ēdinni kpa kyenze sisiye aba. Yēsu o'do owō'di ga kō'du ma nenyē'e, ayada zi vo lō'bō'e zi kyenze ne'e yanya mo kpa. 8 Vidi biya mati onyonni, ɔvɔnni. Here vo lō'bō obanni koso mo mati ɔso ne, бага madomoriyō ndondo. 9 Vidi ne ēdinni ani kaa kpulukusowɔ here. Here Yēsu utu vidi ne'e liɔ, 10 ehe kandi ēkyinni mi tɔɔnbō vo lō'bō 'bēni eti, i'bēnni gbo mi dakanjo 'ba Dalamonota.

Farasi akojonnī ha Yēsu ga kō'du koro
(Mt. 16:1-4)

11 Here kya 'ba Farasiye ayinni zi Yēsu, ayetonni hē nni wasa mo aba. Zē ombanni zi Yēsu yonzo, here akojonnī ho mo zi kō'du koro ko'do zi yada mo ayi kazi Wirī. 12 Yēsu otɔ lawo na konda, iya henye, "Kō'du a'di vidi mi ko'do ma ndenye ne, akojonnī kō'du ga kō'du koro? E'e, mayada zi ye tɔnyō, anza zi kō'du mahere ne, zi ki'di zi vidi nenyē'e." 13 Mo ila zē, ehe ēkyi mi tɔɔnbō, umu gbo kyēti 'ba fōfō.

Langa 'ba Farasiye ehe 'ba Heroda
(Mt. 16:5-12)

14 Here vo lō'bō'e kō'du ōlu tēmi zē zi koba mangolo'bo kyɔ, ēdi nje mangolo'bo kōlō zē eti mi tɔɔnbō. 15 Yēsu iya zi zē henye, "Ongɔ'e re 'e laka kazi langa 'ba Farasi ne'e ehe langa 'ba Heroda." 16 Zē ayetonni ame'do na ga rē nni, "Mo iya kō'du ne ga kō'du danza dē mangolo'bo ako aba."

17 Yēsu ayolo kō'du a'di ēdinni ame'do go mo, ako'jo hē zē, "Kō'du a'di ēdiye ame'do ga kō'du mangolo'bo anza dē? Ayolo'e

dē gba? Di'diye na kyēndi? 18 Ēdiye komo'e aba ɔ'bo'e dē zi bi kongɔ? Ēdiye mbili aba ɔ'bo'e dē zi kō'du kowo? ɔ'bo'e kō'du sōsu dē? 19 Mati mowe mangolo'bo muyi kō'du zi vidi kpulukumuyi ne'e, бага ēdi ndō na koso mati akō'du'e?" Zē aya'banni da me'do, iyanni henye, "Butē dōmoriyō." 20 Mora Yēsu iya henye, "Mati mowe mangolo'bo madomoriyō zi vidi kpulukusowɔ ne'e, бага ēdi ndō na koso mati akō'du'e?" Zē aya'banni da me'do, iyanni henye, "Modōmoriyō." 21 Mo ako'jo hē zē iya henye, "Mora gba kō'du ne ayi dē de 'e?"

Yēsu ako'jo kora vo komokōndu mi Beteseyida

22 Mati zē ɔkōnni mi Beteseyida, vidi maako'e ikanni kora vo komokōndu maako zi Yēsu, alenzenni mo zi ro mo kise. 23 Yēsu iri kala kora vo komokōndu ne, akoko mo, yaga tēmi liɔ. Tapēti mati o'bi oro komo mo ne, Yēsu i'di kala ni do mo, ako'jo ho mo, "Atɔ'bo waako kongɔ?" 24 Here kora ne ongɔ bi riyē, iya henye, "ɔ, mɔ'bo vidi kongɔ, mora zē alayanni kaa kaga ra ēdinni alasi." 25 Yēsu i'di kala ni kpa löhu da komo kora ne. Here kora ne obe komo ni kyedre. Komo mo ako'jo rē ni, mo ɔ'bo gbo zi wasisi kongɔ biya na laka. 26 Yēsu iya zi mo, "I'bē liɔ, i'bē dē mi gawo."

Petero iya Yēsu Korisito ra
(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

27 Yēsu ēnyi vo lō'bō 'bēni eti, i'bēnni mi gawo 'ba Kasariya Filipino. Mati ēdi ati'bēnni ta da gēri ne, Yēsu ako'jo hē zē iya henye, "Ayada'e zi ma, vidi ēdinni akiya ma ēyi?" 28 Here zē aya'banni da me'do iyanni henye, "Maako'e iyanni yi Yowani Bapatisi ra, maako'e iyanni yi Eliya ra, agamo'e iyanni yi kōlō tēmi kutē 'ba Nēbi ne'e." 29 Mo ako'jo hē

zè, “Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma èyi?” Petero ènyì aya'ba dɔ mo iya henye, “Yi Korisito ra.”³⁰ Here Yèsu i'di kò'du zi zè, iya henye, “Ayada'e kò'du ma dè zì vidi kòlò maako.”

Yèsu ame'do ga kò'du koli 'bèni
(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Here Yèsu ayeto vo lò'bò 'bèniye yandi, Wisi a vidi atèdi riti kyedre aba, ehe vidi kyedre, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba kò'du ki'diye akombanni mo dè. Akì'dinni mo zi kofò, mora kò'do da wota aba, mo atènyì na didi. ³² Yèsu ayada kò'du mati ako'do rè nì ne biya zi zè. Here Petero oba mo tisi da kapa, ehe mo iya zi mo kò'du 'bomo ne eme dè.

³³ Mora here Yèsu opi rè nì kpo, ongo bi da vo lò'bò 'bèniye ehe mo iya zi Petero henye, “Ènyì 'de ta ra ma karani Satani. Kò'du sòsu 'bèyi ne ayi dè kazi Wiri, 'ba vidi ra.” ³⁴ Mora Yèsu ako'jo vidi kayo ne'e vo lò'bò 'bèniye èti zi nì, ayada zi zè henye, “Èzè vidi maako omba zi tayi ma aba, kò'du mo mölu ta dɔ mo, mɔnjè taka 'bèni, ma lò'bò ga ma. ³⁵ Vidi mati omba zi didi nì yomɔ, akayölu. Mora vidi mati ayölu didi nì ku ga kò'du ma, ehe ga kò'du laka 'ba Wiri, akayomɔ. ³⁶ Èzè vidi maako i'ja wasisi biya mi damöku ne, mora mo ayölu lawo nì, anza dè na laka zi mo. ³⁷ Waako atanza dè zi mo zi to'bo zi kutrè lawo nì aba. ³⁸ Èzè vidi maako èdi na komokaya ta ra ma, ehe kò'du yandi 'bama mi damöku kyènyè ne, Wisi a Vidi atèdi na komokaya ta rɔ mo, èzè mo ayi mi bikanyi 'ba 'Bu nì malayika laka èti.”

9

Yèsu opi rè nì
(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

¹ Yèsu iya zi zè henye, “Mayada zi ye tinyò damöku 'ba Wiri atayi, aki'ja'e maako'e gba oli ye dè.”

² Tapèti kò'do modaka aba, Yèsu oba Petero, Yemisi, ehe Yowani, i'bènni da doku konda riye. Ani zè na bi dè nni. Mati èdinni nduwè bi kongɔ, rakopi ayi zi Yèsu, ³ ehe bongɔ 'bomo èdi atanyi na kanyi, na kanyi ndra ta da vidi ako mi dakaño nenye ato'bo kaka mo here. ⁴ Here vo lò'bò wota ne'e ongönni Eliya ehe Mosa èdinni ame'do Yèsu èti.

⁵ Petero ame'do zi Yèsu, “Vo komoyandi, hala èdi na laka zi ze tedi kinye. Da kuvò ze loko wota, kòlò zi yi, kòlò zi Mosa ehe kòlò zi Eliya.” ⁶ Mo oka nni èti na tere, mo ayolo dè na kiya a'di. ⁷ Here foli alaya ayöfu zè galili nì aba, gu ayi temi foli, “Nenye wisi ama ra.” ⁸ Zè ongönni bi kandi gbò, mora 'de ongönni vidi ma kòlò ako dè, nje Yèsu zè èti.

⁹ Mati zè asinni ku akaño ta da doku, Yèsu ise go mo zi zè, “Wa mati ongo'e ne, ayada'e dè zi vidi ma kòlò maako, le èzè Wisi a Vidi ènyì ku temi koli.” ¹⁰ Zè owönni kò'du kise 'bomo ne, mora temi kutè zè ayetonni ame'do na ga rè nì ga kò'du ne, “A'di ra 'bèni tènyì temi koli?” ¹¹ Zè ako'jonnì ha Yèsu iyanni henye, “Kò'du a'di vo komoyandi 'ba vo kò'du ki'diye iyanni Eliya ra atayi dagba?” ¹² Kò'du ya'ba 'bomo èdi henye, “Eliya ra tinyò èdi atayi dagba zi wasisi kò'jo nzo. Mora kò'du a'di Buku 'ba Wiri iya nenye, Wisi 'ba Vidi aki'ja riti ndra, ehe akomba mo dè?” ¹³ Mayada zi ye hala Eliya ayi ku nzo, ehe vidi o'dönni mo kaa zè ombanni, kaa mati Buku iya kò'du ga kò'du mo.”

Yèsu ako'jo wisi kora dakyikyi
aba

(Mt. 17:4-21; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zè adroko rè nni kosɔ vo lò'bò èti, ongönni vidi kayo kpo

ta rē nī ehe vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'diye, ēdīnnī me'do zē ētī. ¹⁵ Mati vīdī ne'e ongōnnī Yēsu, zē rakaga kyedre aba, ahonnī zi mo ehe amētēnnī mo.

¹⁶ Yēsu ako'jo ha vo litu 'bēniye iya henye, "A'di ra ēdī me'do'e zē ētī ga kō'du mo?" ¹⁷ Kora maako mī kutē vīdī kayo ne'e aya'ba da me'do henye, "Vo komoyandi, mika wisi ama zi yī, ga kō'du mo ēdī dakyikyī aba mī nī, o'bo dē zi me'do. ¹⁸ Ēzē dakyikyī ne ēnyi ku mo ko'do, umē mo akaṅo, amo aba hē nī, hē nī konyo aba, atēdī seserese. Mako'jo ha vo lō'bō 'bēyiye zi dakyikyī ne kore mo yaga, mora zē o'bo'nnī dē."

¹⁹ Yēsu iya zi zē henye, "E vīdī oma'e dē. Hala ma kalima 'diri ētī? Hala matēdī 'diri nduwē na mīkuku? Ika wisi ne zi ma." ²⁰ Ika'nnī mo zi Yēsu. Kandi mati dakyikyī ne ongō Yēsu, umē wisi ne tese aba, here mo alō'bō akaṅo, alulu gbō amo aba hē nī. ²¹ Yēsu ako'jo ha 'bu mo iya henye, "Mo ēdī here ne, ndala aba?" Mo aya'ba iya henye, "Kyere mo gba na wisi tisi. ²² Da kyō dakyikyī ne ēdī yonzo zi mo kofo, mo kumē aba mī wa'do ehe mī wini. Asōsu kō'du ga kō'du ze, akōnyi ze, ēzē akato'bo." ²³ Yēsu alēzē iya henye, "Iya 'Ēzē mo'bo'e, Wa biya akyigō dē zi vīdī mati ēdī kōma aba." ²⁴ Here kandi 'bu mo ēnyi udu riyē, "Mēdī koma aba, mora anza dē kyō. Akōnyi ma zi tēdī mo aba kyō."

²⁵ Here Yēsu ayolō vīdī kayo ne'e ēdīnnī ku tayi kara rē nī, here mo i'dī kō'du zi dakyikyī ne. Mo iya henye, "Dakyikyī mati mbili kīsi ehe ha ngulu aba, mī'di kō'du zi yī tasi yaga ta ra wisi ne, ehe ōdu dekpe mī mo lōhu." ²⁶ Here dakyikyī ne udu, umē wisi ne tese aba na kyigō, asi gbō yaga. Wisi ne ongō bi kaa yōku vīdī, vīdī biya na kōlō kōlō iyanni henye, "Mo oli

ku." ²⁷ Yēsu oba wisi ne kala nī aba, akōnyi mo zi tēnyi, mo o'bo gbō riyē.

²⁸ Tapētī Yēsu mati ōdu loko, vo lō'bō 'bomo'e ako'jonnī hō mo mati zē na ga rē nni, "Kō'du a'di dō'bo dē dakyikyī kore gō mo yaga?" ²⁹ Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Nje mōtu ra ato'bo kyinē nenyē kore mo yaga, waako o'bo dē."

Yēsu ame'do kō'du koli 'bēni lōhu

(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-45)

³⁰ Here Yēsu vo lō'bō 'bēni ētī ilannī bi nani i'bēnnī nduwē kpuru tēmī Galilaya. Yēsu omba dē zi vīdī kōlō maako zi yolo nēdī kila, ³¹ ga kō'du mo ēdī vo lō'bō 'bēni ye yandi mo. Mo iya henye, "Wisi a Vīdī aki'di zi vīdī maako'e, zē akofonnī mo. Ko'do da wota aba yaa, mo akaliro na dīdī." ³² Mora zē ayolōnnī mī kō'du yandi ne dē, zē na tere ta bi hō mo ko'jo.

Ēyi ra 'bēni na kyedre?

(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Here zē ayinnī Kaparanamo. Tapētī tī'bē 'bēzē loko, Yēsu ako'jo ha vo litu 'bēniye, "Ēdiye ame'do da ga gērī ne ga kō'du a'di?" ³⁴ Mora zē aya'bannī da me'do dē zi mo, ga kō'du da ga gērī ne zē ēdīnnī ame'do na ga rē nni, ēyi ra 'bēni kyedre.

³⁵ Yēsu alima akaṅo, ako'jo vo litu 'butē dōmoriyō ne'e, iya zi zē henye, "Mo mati omba zi tēdī dagba, maya'ba rē nī hulēhu ta da vīdī biya, mo mēdī na vo litu zi vīdī biya." ³⁶ Here mo irī wisi kora i'dī mo atoro da komo zē. Mo i'dī kala nī kpo ta ro mo, iya zi zē henye, ³⁷ "Vīdī mati irī wisi ma kōlō tēmī gisisi nenyē'e kalakyedre aba mī ru ma, mo irī ma kalakyedre aba. Vīdī mati irī ma kalakyedre aba, irī dē nje ma kalakyedre aba, mora mo mati utu ma ne kpa."

Vidi' mati kö'du ko'do 'bomo anza dë

Na kyënyë zi ze, mo 'beze
(Lk. 9:49-50)

³⁸ Here Yowani iya zi mo henye, "Vo komoyandi, dongo kora maako ëdi dakyiky kore mo ru yi aba, dayada ze zi mo zi kila, ga kö'du mo anza dë mi gboko 'beze." ³⁹ Yësu ayada zi zë henye, "Ayonzö'e mo dorö dë, ga kö'du vidi kö'lö maako mati ëdi kö'du koro ko'do mi ru ma, akato'bo dë kandi tapëti mo kö'du kyënyë kiya ru ma aba. ⁴⁰ Ga kö'du vidi mati kö'du ko'do 'bomo anza dë na kyënyë zi ze, mo 'beze. ⁴¹ Miya zi ye tinyö henye, vidi maako mati i'di wini zi ye kuwë ga kö'du'e 'bama, aki'ja biriti rë ni."

Kö'du kyënyë yonzö
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-12)

⁴² "Ëzë vidi ma o'do kö'du zi wisi tisi ma kö'lö nenye'e zi kö'du kyënyë ko'do mati oma mi ma, atëdi na laka zi vidi nani zi tedi yitö kyedre kida aba kpo ta gu ni ehe ku'du mo mi ranga. ⁴³⁻⁴⁴ Here ëzë kala yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do, ikye yaga. Ëdi na laka zi yi lima kazi kala, ta da kala sesi mo 'dö riyö ti'bë mo aba mi gehena mati inde rë ni dë. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ëzë ndi yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do, ikye yaga. Ëdi na laka zi yi lima kazi ndi, ta da ndi sesi mo 'dö riyö ti'bë mo aba mi gehena mati inde rë ni dë. ⁴⁷ Ëzë komo yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do, oba yaga. Ëdi na laka zi yi tödu Damöku 'ba Wiri komo kö'lö aba, ta da komo sesi mo 'dö riyö ti'bë mo aba mi gehena, ⁴⁸ mati 'kuru oli dë, ehe wa'do inde rë ni dë."

⁴⁹ "Vidi na kö'lö kö'lö akako'jo wa'do aba kaa wakumu ëdi akö'jo yö'do aba. ⁵⁰ Yö'do ëdi laka, mora ëzë ayaña yoko ni ku, hala ato'bo ko'do zi yoko löhu? Ëdiye yö'do 'ba aboka aba mi kut'e, ehe

alima'e mi rakyëyi oka ma kö'lö maako aba."

10

Yësu ayandi kö'du 'ba mbara yëyi

(Mt. 19:1-12; Lk. 16.18)

¹ Here Yësu ila bi nani, ënyi i'bë mi dakanjo 'ba Yudiya, ehe umu da ranga 'ba Yeredene. Vidi ayinni na kayo zi mo löhu, mo ayandi zë kaa mati mo ëdi 'duwi ako'do. ² Here kya 'ba Farasiye ayinni zi mo, ayonzönni zi mo kuyi. Zë ako'jonnii ho mo iyanni henye, "Ayada te zi ze, kö'du ki'di 'beze akila vidi zi mbara 'bëni yëyi?" ³ Yësu aya'ba do mo tëmi kö'du ko'jo iya henye, "Kö'du ki'di a'di ra Mosa i'di zi ye?" ⁴ Da kö'du ya'ba 'bëzë ëdi henye, "Mosa i'di dangölö zi vidi waraga 'ba rayëyi yöru, ehe kore mbara 'bëni de."

⁵ Yësu iya zi zë henye, "Mosa ayöru kö'du ki'di ne here zi ye, ga kö'du de 'e na kyigö zi yandi. ⁶ Mora biyeto aba, mi kadra nani mati bi o'do rë ni, Wiri i'di kora mbara aba. ⁷ Mora ga kö'du nenye, kora akila 'bu ni ma ni, aba akadroko rë nni mbara 'bëni aba, ⁸ ehe zë riyö ne, ata'banni na wa kö'lö. ⁹ Inye'e dë wa mati Wiri adroko ku bi kö'lö ne."

¹⁰ Mati zë a'banni löhu hulëhu loko, vo lö'bö'e ako'jonnii ha Yësu ga kö'du ne. ¹¹ Here mo iya zi zë henye, "Kora mati ayëyi mbara 'bëni ehe oze mbara vere, mo o'do ndoro ta da mbara 'bëni. ¹² Mi ga geri kö'lö ne, mbara mati ayëyi kora 'bëni, ehe oze kora vere, ne o'do ndoro."

Yësu i'di ya'da zi gisisiye

(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

¹³ Here kya vidi maako'e ikanni gisisiye zi Yësu, ga kö'du zi mo kala ni ki'di dë zë, mora vo lö'bö'e amonnii vidi ne ëti. ¹⁴ Mati Yësu ayölo kö'du nenye, mo na kamo ehe iya zi vo lö'bö 'bëniye henye,

“Ila'e gisisiye 'bayinnī zi ma, ayata'e zē dē, ga kō'du damōku 'ba Wīrī ne ēdī kō'du zē kaa ma nenyē'e. ¹⁵ Miya zi ye henyē, mo mati irī damōku 'ba Wīrī dē kaa wisi tisi, ōdu dē mī mo.” ¹⁶ Here mo irī gisisiye hu fōrō nī, i'dī kala nī dē zē, ehe i'dī ya'da zi zē.

Kora vo wakayo

(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

¹⁷ Mora kaa Yēsu ayeto ku da gēri 'bēnī lōhu, kora maako aho alōdro da komo mo, ako'jo hō mo iya henyē, “Vo komoyandi laka, mako'do a'di zi ma didī ma ŋburu ki'ja?” ¹⁸ Yēsu ako'jo hō mo iya henyē, “Kō'du a'di ako'jo ma na laka? Vidī maako anza na laka, nje kōlō Wīrī. ¹⁹ Ayōlō kō'du ki'dī ne'e ku. Ofo vidī dē, o'do ndoro dē, alogo dē, asusu vidī maako dē na ndōndō, o'ba vidī dē, o'wō 'bu yi ma yi aba.”

²⁰ Kora ne iya henyē, “Vo komoyandi, kyere ma gba na o'bi, mōwō kō'du ki'dī ne biya.” ²¹ Here Yēsu ongo bi mbiyī dō mo lōwō aba, iya henyē, “O'do wa kōlō dē gba. I'bē, ogo wa mati ēdī mo aba ne biya, i'dī kōhi mo zi vo leriye, atēdī wa aba kyō komoriyē, ayi alō'bō ga ndī ma.”

²² Mati kora ne owo kō'du ne, bikōndu apere rē nī ta komo mo, ehe i'bē 'de na rasōsu, ga kō'du mo na vo wakayo. ²³ Yēsu ongo bi kpo da vo lō'bō 'bēniye, iya zi zē henyē, “Atēdī na kyigo zi vidī 'ba wakayo aba zi tōdu mī damōku 'ba Wīrī.”

²⁴ Mora here, vo lō'bō'e na rakaga mī me'do ne. Mora Yēsu i'bē nduwē kiya mo aba henyē, “Gisi ama'e, ēdī na kyigo zi tōdu damōku 'ba Wīrī. ²⁵ Atēdī na kyigo ndra zi vidī 'ba wakayo aba zi tōdu mī damōku 'ba Wīrī, ta da jemele zi tī'bē kpuru ta kōmo wogo 'ba ibira.” ²⁶ Mora here ne, vo lō'bō'e rakaga aba ndra, ako'jonnī oka maako, “Mora here

ne, ēyī ra ato'bo yōmō?” ²⁷ Yēsu ongo bi mbiyī dē zē, aya'ba dō mo henyē, “Nenyē wa mati vidī o'bo dē kō'do mo, mora anza dē na kyigo zi Wīrī. Wīrī ato'bo wasisi kō'do mo biya.”

²⁸ Here Petero ame'do riyē, “Ongo te, dila wasisi ku biya, da'ba dalō'bō ku gē yī.” ²⁹ Yēsu alēzē o'o, iya zi zē henyē, “Mayada zi ye henyē, vidī maako mo ila liŋo, mandere ōndu'e, mandere ēmiye, mandere ma'e, mandere 'bu'e, mandere gisisiye mandere yaka'e, ga kō'du ma, ehe ga kō'du yōyō laka, ³⁰ mo aki'ja ndra mī kō'do ma ndenyē ne. Mo aki'ja loko lami da kyō, ōndu'e, ēmiye, ma'e, gisisiye, yaka'e, ehe riti kpa. Mī kō'do mati atayi ne, mo aki'ja didī ŋburu. ³¹ Mora vidī kyō mati dagba ne, atēdinnī hulēhu, ehe vidī kyō mati hulēhu ne, atēdinnī dagba.”

Yēsu ame'do kō'du koli 'bēnī
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³² Yēsu vo lō'bō 'bēnī ētī, yaanya aba ēdinnī ku da ga gēri mati i'bē le mī Yerusalema. Yēsu ēdī atī'bē dagba komo vo lō'bō'e. Zē ndo na rakaga. Vidī mati alō'bō 'bēnī hulēhu ne, na tere. Da kōlō lōhu Yēsu oba vo litu 'butē dōmoriyō ne'e dakapa, ame'do kō'du wa mati ako'do rē nī zi nī. Mo iya zi zē henyē, ³³ “Owo'e te, dēdī tī'bē'e le mī Yerusalema, ani Wisi a Vidī aki'dī zi kyedre 'ba vo karasa'e ehe vo komoyandi 'ba kō'du ki'diye. Zē akombannī da kō'du zi mo kofō, aki'dī mo zi vo leze'e, ³⁴ mati ako'donnī wari rō mo, ko'binnī oro rō mo, aku'bōnnī hu mo, ehe akofonnī mo. Mora kō'do da wota aba, mo atēnyī na dīdī.”

Kō'du 'ba Yemisi nnī Yowani
aba
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Here Yemisi nnī Yowani aba zē gisi 'ba Zebedeyo, ayinnī

zi Yēsu, iyannī henye, “Vo komoyandi, waako ēdī ani domba zi yī ko'do mo zi ze.”³⁶ Yēsu ako'jo hē zē iyannī henye, “A'di ra here?”³⁷ Zē aya'bannī da me'do iya henye, “Ēzē alima ku da kyiti 'ba bikanyi kyedre 'ba damōku 'bēyī, domba yī zi kila ze lima yī aba, ma kōlō da kala yī ma tiri, ehe ma kōlō da kala yī ma gali.”

³⁸ Yēsu iya zi zē henye, “Ayolo'e dē, a'di ra ēdiye kō'du ko'jo go mo. Akato'bo'e kōfō 'ba riti mati makuwē ne? Akato'bo'e bapatisi tēmi gēri mati abapatisi ma?”³⁹ Aya'bannī da me'do henye, “Dakato'bo.” Yēsu iya zi zē henye, “Akuwē'e kōfō mati makuwē, ehe akabapatisiye tēmi gēri mati abapatisi ma. ⁴⁰ Mora mo'bo dē zi vidī maako kinzi, ēyī ra akalima da kala ma ma tiri, ehe da kala ma ma gali. Wiri ra aki'di bi nenyē'e zi zē mati mo ako'jo ga kō'du zē.”

⁴¹ Mati kya 'ba vo litu'e 'butē owonnī kō'du ne, zē na kamo kazi Yemisi Yowani aba. ⁴² Here Yēsu ako'jo zē biya zi nī ga bi kōlō, iya zi zē henye, “Ayolo'e ku here, yere 'ba vo leze'e ēdinnī yere kyigo'e kalakonda aba. ⁴³ Nenyē anza dē gēri mati ēdī mī kutē'e. Ēzē vidī ma kōlō tēmiye omba zi nī tēdī na kyedre, mo mēdī na vo kalima zi oka'e, ⁴⁴ ehe vidī ma kōlō tēmiye omba zi nī tēdī dagba, mo mēdī na vo kalima zi oka'e biya. ⁴⁵ Here Wisi 'ba Vidī ayi dē zi vidīye loo ko'do zi mo, mo ra ayi zi ko'do, ehe zi didi nī ki'di zi vidī kayo yomo.”

Yēsu ako'jo vo komokōndu Baratamoya

(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

⁴⁶ Here zē ayinnī mī Yerikō. Mati Yēsu ila gawo vo lō'bō 'bēniye eti ehe vidī kayo eti, vo komokōndu ru mo Baratamoya, Wisi 'ba Tomasi, ēdī alima da kapa gēri. ⁴⁷ Mati mo owo henye Yēsu 'ba Nazereta ra, mo ayeto hē nī

gbōgbō, “Yēsu Wisi 'ba Dawidi akōnyi ma.”⁴⁸ Vidī kayo ne'e ēnyinnī mo aba na kamo, iyannī zi mo zi lima ti. Mora mo agbōgbō hē nī gbō ndra riyē, “Wisi 'ba Dawidi akōnyi ma.”

⁴⁹ Here Yēsu owo, iya henye, “Ako'jo mo.” Here zē ako'jonnī kora vo komokōndu ne gbō. Zē iyannī henye, “Ēdī rakyenyi aba, ēnyi riyē, mo ēdī yī ko'jo.”⁵⁰ Mo umē bōngō 'bēni 'de, ofu riyē, ayi zi Yēsu. ⁵¹ Yēsu ako'jo ho mo, “A'di ra omba zi ma zi ko'do zi yī?” Kora vo komokōndu ne, aya'ba da me'do henye, “Vo komoyandi, momba zi bi kongō lōhu.”⁵² Yēsu iya zi mo, “Ī'bē, kō'du koma 'bēyī ako'jo yī ku.” Kandi mo o'bo zi bi kongō, alō'bō gbō ga Yēsu da gēri.

11

Yēsu odu mī Yerusalema

(Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Yo. 12:12-19)

¹ Mati zē ēdinnī ku tōko Yerusalema, kara ra gawo 'ba Betehege ehe Beteniya, zē ayinnī da Dōku 'ba Olivo. Yēsu utu vo lō'bō 'bēniye riyō dagba kō'du zi wa maako ko'do. ² Yēsu iya zi vo lō'bō'e henye, “Ī'bē'e zi daliṅo mati ēdī dagba komo'e. Ēzē kandi oko'e ku ani, aki'ja'e wisi makakya na kida aho dē gba do mo, inga'e, ika'e kinye. ³ Ēzē vidī maako ako'jo he'e kō'du a'di ēdiye mokakya ne koba go mo, ayada'e zi mo Yere ra omba, mo akaya'ba hulēhu kandi.”

⁴ Here zē i'bēnnī, i'jannī wisi makakya yaga da ga gēri, na kida kara ha loko. Mati zē ēdinnī akinga, ⁵ kya 'ba vidī mati ēdinnī atoro dakapa ne, ako'jonnī hē zē henye, “Ēdiye a'di ko'do here? Kō'du a'di ēdiye makakya ne kinga go mo?”⁶ Here zē aya'bannī da me'do kaa mati Yēsu ayada zi zē, here vidī ne'e ilannī

zè gbɔ atì'bè. ⁷ Zè ikannì makakya ne zi Yèsu, umènnì bɔngɔ 'bènnì da ngòtu ne, Yèsu èkyì gbɔ dɔ mo. ⁸ Vidi kayo o'bannì bɔngɔ 'bènnì da ga gèrì, mora agamo'e ikye 'bènnì mbila kaga mati mī yaka ne, o'bannì da ga gèrì. ⁹ Here vidi mati èdinnì dagba ne, ehe vidi mati alò'bò 'bènnì hulèhu ne, ayeto hè nni gbògbò,

“Wayeto zi Wiri,
Wiri mī'di ya'da zi mo mati ayi mī ru 'ba Yere.

¹⁰ Wiri mī'di ya'da zi damòku 'ba Yere Dawidi 'bu ze, mati èdì atayi ne.

Wayeto zi Wiri.”

¹¹ Mati Yèsu òdu mī Yerusalema, i'bè mī yèkèlu, ongo bi kpo ta da wasisi ne, mo i'bè vo litu ma 'butè dómoriyò ne ètì mī Beteniya kò'du kadra anza dekpe.

Yèsu asènè kaga kyèlu
(Mt. 21:18-19)

¹² Mī kò'do ma ta go mo zè èdinnì ata'ba hulèhu tēmì Beteniya, Yèsu na o'bo. ¹³ Mo ongo kaga kyèlu ta bi kowɔ ayòfu dɔ mo mbili yèyù aba. Here mo i'bè akongo kòdɔ na katò'bo ki'ja kòlɔ dɔ mo. Mora mati mo ayi zi mo ani, mo i'ja nje mbili yèyù, ga kò'du anza kadra ma laka 'ba kyèlu zi tòvu. ¹⁴ Yèsu iya zi kaga kyèlu ne henye, “Vidi kòlò maako onyo kòlɔ dekpe kazi yi lòhu.”

Yèsu i'bè mī yèkèlu

(Mt. 21:12-17; Lk. 9:45-48; Yo. 2:13-22)

¹⁵ Mati okonni mī Yerusalema, Yèsu i'bè òdu mī yèkèlu, ayeto vidi mati èdinnì wakogo ne kore mo biya yaga. Mo adu'du tarabiza 'ba vidi mati èdinnì kòhi kutrè, ehe gba'da 'ba vidi mati èdinnì atu'bu kogo ne kaɲo. ¹⁶ Mo omba dè zi vidi kòlò maako kumbè wa maako kpuru tasi mo aba yaga tēmì yèkèlu. ¹⁷ Here mo ayandi vidiye iya henye, “Èdì na yòru Wiri iya henye, ‘Yèkèlu 'bama ne

akako'jo loko 'ba mōtu zi tu'dè'e biya,’ mora ofo'e ku na bi 'ba rakoho 'ba vo logo'e.”

¹⁸ Kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba kò'du ki'diye owonni kò'du ne here, ayetonni gèrì maako koma zi Yèsu kofo. Zè na tere kazi mo, ga kò'du vidi kayo ne'e biya na rakaga tēmì kò'du yandi 'bomo. ¹⁹ Mati hutaga oko, Yèsu vo litu 'bèni ètì, i'bènnì 'de tēmì gawo nani.

Kò'du yɔlɔ ta ra kaga kyèlu
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Mī da mindò vere 'do nɔbɔ, zè èdinnì atì'bè ta da gèrì, ongonni kaga kyèlu ne, oli ku ta riye le ngara'da nī aba akaɲo. ²¹ Petero asòsu kò'du mati o'do rè nī ne, ehe iya zi Yèsu henye, “Ongo te, vo komoyandi, kaga kyèlu mati asènè ne, oli ku.” ²² Yèsu aya'ba dɔ mo zi zè iya henye, “Èdiye kò'du koma aba mī Wiri. ²³ Miya tinyò zi ye henye, mo mati ayada kò'du zi lutu nenye tēnyì riye ehe rè nī kumè mī ranga, dɔ mo anza dè jiri jiri, mora oma mī kò'du mati mo iya ne, ako'do rè nī zi mo. ²⁴ Ga kò'du ne mayada zi ye, èzè amòtu'e, ehe ako'jo'e kò'du wa, oma aki'ja, aki'di wa mati ako'jo kò'du go mo. ²⁵⁻²⁶ Èzè orɔ riye amòtu, ila kò'du sisi mati iri ra vidi maako, here 'Bu yi komoriyè akila kò'du kyènyè mati o'do.”

Kò'du kò'jo kò'du kalakonda 'ba Yèsu

(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷ Zè okonni kpa lòhu mī Yerusalema. Mati Yèsu èdì alasi mī yèkèlu, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba vo kò'du ki'diye, ehe vidi kyedre'e ayinni zi mo ²⁸ ako'jonnì ho mo iyanni henye, “Ayada zi ze, kalakonda 'ba a'di ra èdì kò'du nenye'e kò'do mo aba? Èyi ra i'di kalakonda ne zi yi?” ²⁹ Yèsu aya'ba dɔ mo zi zè iya henye, “Ma kako'jo he'e nje

kö'du ko'jo kölö aba. Èzè aya'ba'e da kö'du ko'jo ne ku, makayada zi ye kalakonda 'bèyi ra mèdi kö'du nenye'e ko'do mo aba. ³⁰ Ayada'e zi ma, kalakonda 'ba Yowani mati èdi vidi bapatisi mo aba ne ayi ta kila, kazi Wirì kodo kazi vidi?"

³¹ Zè ayetonnì hë nnì wasa na ga rè nnì iyannì henye, "Dakiya ze a'di? Èzè daya'ba'e do mo, diya'e 'Ayi kazi Wirì,' mo akiya henye, 'Kö'du a'di oma'e dë mî Yowani?' ³² Mora èzè diya 'Ayi kazi vidi...' " Zè erennì vidiye ga kö'du vidi biya na kölö kölö omannì mî Yowani, iyannì mo Nèbì ra. ³³ Here da me'do ya'ba 'bèzè zi Yèsu èdi henye, "Dayolo dë." Yèsu iya zi zè henye, "Makayada dë zi ye, kalakonda 'ba a'di ra mèdi kö'du nenye'e ko'do mo aba."

12

Mala 'ba vo loo

(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Here Yèsu ame'do zi zè tëmì mala. "Kora maako èdi anì, isi yaka o'do resi kpo ta ro mo, ako'jo bi zi nyenyo ku'bò do mo, o'ba loko toro 'ba zi bi kongo. Mo ila yaka ne zi vo loo ko'do'e, i'bè gbo bi yingo. ² Mati kadra 'ba nyenyo kumu oko ku, mo utu vo kalima 'bèni zi vo loo ko'do ne'e, zi kiri kazi zè mî 'bèni tëmì yaka. ³ Here vo loo ne'e irinnì vo litu ne u'bönnì mo, utunnì mo hulèhu kazi wa maako. ⁴ Here vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, vo loo ko'do'e u'bönnì mo do mo, i'dinnì komokaya do mo. ⁵ Vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, ofonnì mo. Mo utu zè kyo, ehe zè u'bönnì maako'e, ofonnì maako'e."

⁶ "Koso mo kölö mati oso zi kutu, nje gogo wisi 'ba kora ne. Ndundu mo aba biya, mo utu wisi 'bèni zi vo loo'e. Mo iya henye, 'Mayolo ku zè atowönnì wisi ama.' ⁷ Mora vo loo nenye'e iyannì zi oka maako,

'Nenye wisi 'ba vo yaka ra. Ayiye, dofo'e mo, wasisi 'bomo ne'e, atèdi 'beze.' ⁸ Here zè irinnì wisi ne, ofonnì mo, u'dunnì yöku mo yaga tëmì yaka."

⁹ Yèsu ako'jo kö'du iya henye, "A'di ra vo kyeti yaka ne ako'do? Mo atayi akofo vo loo ne'e, aki'di yaka ne zi vo loo maako'e. ¹⁰ Ako'jo'e kö'du yöru nenye ku.

'Yitò mati vo wa ko'ba'e ombannì dë.

opi rè nì ku na ri'di ma laka.

¹¹ Nenye Yere ra o'do, èdi na rakaga zi ze.' "

¹² Here vo dagba 'ba Yuda'e ayonzonni zi Yèsu kiri, ga kö'du ze ayolonni mo èdi mala ne yada kö'du 'bènnì. Mora zè na tere kazi vidi kayo ne'e, here zè ilannì mo i'bè gbo.

Kö'du 'ba 'be'bele kopi

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Yaa, zè utunnì kya 'ba Farasi maako'e, kya 'ba Heroda'e zi Yèsu kiri kö'du me'do ho mo. ¹⁴ Zè ayinnì zi mo iyannì henye, "Vo komoyandi, dayolo ku yi kora mati èdi kö'du tinyo ra yada. Vidi maako o'ba yi dë, ga kö'du omba da me'do 'beze dë. Mora èdi kö'du gèri 'ba Wirì ra yandi tinyo. Èdi laka zi 'be'bele kopi zi Yere Siza kodo anza here dè?"

¹⁵ Mora here Yèsu ongo bi kpuru tëmì kö'du yonzo 'bèzè ne, aya'ba do mo iya henye, "Kö'du a'di èdiye re 'e ki'di zi ma kuyi? Ika'e kòhi nbiriri ne mongo te." ¹⁶ Zè ikannì zi mo kölö, mo ako'jo hë zè iya henye, "Komo èyi ra ru mo aba nenye?" Zè aya'bannì, iyannì henye, 'ba Yere Siza ra. ¹⁷ Here Yèsu iya henye, "Laka i'diye zi Yere Siza wa mati 'ba Yere Siza, ehe i'diye zi Wirì wa mati 'ba Wirì." Zè na rakaga kazi Yèsu.

Kö'du 'ba tënyi tëmì koli

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Here kya Sadeke maako'e mati èdinnì akiya vidi ènyi dë

tëmi koli ne, ayinnì zi Yësu iyannì henye, ¹⁹ “Vo komoyandi, Mosa ayöru kö'du kî'di ne zi ze, iya henye, ‘Ëzë kora mati mbara aba oli ila mbara ne kazi wisi, öndu 'ba kora ne moze mbara lu'bë ne ga kö'du zi zë gisisi ko'jo mî ru 'ba öndu mati oli ne.’”

²⁰ “Here gisi öndu'e ëdinnì madomoriyö. Ma kyedre oze mbara ehe oli 'de kazi wisi ko'jo. ²¹ Mora öndu ma riyö mo oze mbara ne, ehe mo oli kpa 'de kazi wisi ko'jo. Kö'du ne o'do rë nî kpa zi öndu ma wota mo. ²² Mora zo zi koso mo ne'e. Gisi öndu madomoriyö ne'e biya ozennì mbara ne, ehe olinnì kazi gisi ko'jo. Ndundu mo aba mbara ne oli gbo. ²³ Yaanya aba, ëzë vidì mati olinnì, ënyinnì ku na didì mî ko'do 'ba tënyì tëmì koli aba, mo atëdì 'bëni na mbara 'bëyi? Zë madomoriyö ne biya ozennì mo.”

²⁴ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, “Kö'du a'di o'do'e kö'du litë ne go mo? Ëdì ga kö'du ayolo'e dë, a'di ra kö'du yöru iya? Kodo ayolo we'e kyigo 'ba Wiri dë? ²⁵ Ga kö'du ëzë vidì mati olinnì ne ënyinnì ku na didì, atëdinnì kaa malayika'e komoriyë rakoze anza kpe. ²⁶ Yaanya aba ne ga kö'du 'ba yöku zi tënyì ne, ako'jo'e dë tëmì Buku mati Mosa ayöru kö'du möku lo'bo? Ëdì na yöru ani, Wiri iya zi Mosa henye, ‘Ma Wiri 'ba Abarayama, Wiri 'ba Yisika ehe Wiri 'ba Yakoba.’ ²⁷ Mo Wiri 'ba didì anza dë 'ba koli. Alitë'e kö'du ku!”

Kö'du kî'di ma kyedre ndra
(Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28)

²⁸ Here vo komoyandi 'ba kö'du kî'di ëdì ani, mo owo me'do ne gbo. Mo ongo Yësu i'di da me'do ya'ba laka zi Sadeke'e, here mo ayi zi mo, kö'du ko'jo aba. “Kö'du kî'di ma vala ra ëdì na laka ndra, ta dë zë biya?” ²⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma kölö ma

laka ndra ëdì henye, ‘Owo'e kö'du Yiserele, Yere Wiri 'beze nje Yere kölö. ³⁰ I'di lovo Yere Wiri 'bëyi di'di yi aba biya, lawo yi aba biya, dë yi aba biya, ehe biya kyigo 'bëyi aba.’ ³¹ Kö'du kî'di ma riyö ma laka ndra ëdì henye, ‘O'do lovo vo halinjo oka kaa mati o'do lovo yi.’ Kö'du kî'di ako ndra ta da ma riyö nenye'e anza dë.”

³² Vo komoyandi 'ba kö'du kî'di aya'ba do mo zi Yësu iya henye, “Eme ndö, vo komoyandi. Ëdì tinyö, kaa mati iya henye Wiri nje kölö, Wiri maako anza du mo. ³³ Vidì mo'do lovo Wiri biya di'di nî aba, dë nî aba biya, ehe biya kyigo 'bëni aba, mo mo'do lovo vo halinjo oka kaa, mati mo o'do lovo nî. Ëdì na laka zi kö'du kî'di riyö nenye'e towö mo ta da ngötu kî'di wakumu maako ëti zi Wiri.”

³⁴ Mati Yësu ayolo hala da kö'du ya'ba 'bëni ëdì na laka, mo iya zi mo, “Anza dë na kowo ta ra damöku 'ba Wiri.” Ta ga ma ne, vidì maako i'di rë nî dekpe zi ha Yësu ko'jo.

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba Korisito

(Mt. 24:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Mati Yësu ëdì kö'du yandi mî yëkëlu, mo ako'jo kö'du iya henye, “Hala vo komoyandi 'ba vo kö'du kî'diye o'bönni akiya henye Korisito atëdì tëmì kozo 'ba Dawidi? ³⁶ Lawo Kölö Laka i'di me'do zi Dawidi kiya henye,

‘Yere iya zi Yere ama henye, Alima kinye da tiri ma, le zi ma vo wehe 'bëyiye kî'di burutu yi.’

³⁷ Dawidi na bi dëni ako'jo mo ‘Yere.’ Hala Korisito akato'bo tëdì na kozo a Dawidi?”

Yësu ayada kö'du kyënyë 'ba vo komoyandi 'ba vo kö'du kî'diye
(Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47)

³⁸ Yësu nduwë kö'du yandi, ehe vidì kayo ëdì mbilinnì koze na

rakenyi. Mati mo ayandi zë, mo iya henye, “Andiye re 'e kazi vo komoyandi 'ba vo kö'du kidi ne'e, o'donni löwö zi lasi kpo mi böngö konda 'bënni ne, zë mëtë watowo aba mi bi wakogo. ³⁹ Akinzi 'bënni kyiti ma kyedre mati ako'jo mi bi 'ba mötu ne, ehe bi ma laka mi bi 'ba ratöwö. ⁴⁰ I'dinni kö'du kö'dö 'bënni ga kö'du mbara lu'bë ne'e, ehe wënni wa 'bëzë logo mo ta liŋö. Here, zë o'dö rë nni zi kongö na laka mötu konda kö'dö aba.”

*Waki'di 'ba mbara lu'bë
(Lk. 21:1-4)*

⁴¹ Mati Yësu alima kara ra söndu köhi 'ba yëkëlu, mo ëdi vidi mati ëdinni köhi 'bënni ki'di ne kongö mo. Vidi vo wa aba kyo, i'dinni köhi kyo. ⁴² Mora mbara lu'bë vo leri ayi i'di tarifa riyö. ⁴³ Mo ako'jo vo lö'bö 'bëniye bi kölö, ehe iya zi zë henye, “Mayada zi ye mbara lu'bë vo leri nenye, i'di waki'di mi söndu ne ndra ta da oka'e biya. ⁴⁴ Vidi mati zë wa aba kyo, i'dinni nje wa mati zë ombanni dë. Mora mo le na vo leri kaa mati mo ëdi ne, i'di 'bëni biya wa mati mo ëdi zi lima rö mo.”

13

*Yësu ame'do kö'du 'ba yëkëlu
yaya*

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:1-6)

¹ Mati Yësu ëdi alasi temi yëkëlu, vo lö'bö 'bömo iyanni zi mo henye, “Ongö te vo komoyandi, yitö koro a'di ra here, loko ne aba? ² Yësu aya'ba da me'do iya henye, Ongö loko kyedre ne'e ku? Yitö ma kölö maako kinye akatosö dë ga bi ni, gë zë biya na kölö kölö aku'du akaŋo.”

³ Yaa mati Yësu ëdi alima da Döku 'ba Olivo, kyeti 'ba yëkëlu, mora Petero, Yemisi, Yowani ehe Anderiya ayinni zi mo na bi dë nni. ⁴ Zë iyanni zi mo henye, “Ayada zi ze ndala aba nenye ako'dö rë ni, ehe ayada zi ze a'di ra ako'dö

rë ni zi yada henye kadra mo öko ku ga kö'du zi wasisi ne'e biya zi rë nni kö'dö.” ⁵ Yësu iya zi zë henye, “Ëdiye komo ki'di aba, ehe ila'e vidi kölö maako dë zi ye ko'ba. ⁶ Vidi kayo aki'di rë nni me'do ga kö'du ma, akatayi akiyanni henye, ma mo, ehe zë ako'banni vidi kayo. ⁷ Mora here, anza'e dë na riti ëzë owo'e kpöwö wehe kara da kapa ehe kö'du yöyö 'ba wehe na köwö. Kö'du nere'e ako'dö rë nni, mora anza dë zi kiya henye, ndundu 'ba dakaŋo ra öko ku. ⁸ Dakaŋo ako'dö wehe oka ma kölö aba, damöku akalëpi da oka maako. Kinzikinzi atëdi ta bi ne biya ehe madöyi atëdi. Wa ne'e atëdinni kaa dagba tö 'ba wisi ko'jo. ⁹ 'E na bi de 'e, ëdiye komo ki'di aba. Akiriye, ehe aku'bö'e bi 'ba vurë. Aku'bö'e mi bi 'ba mötu, atöwö'e komo vo daliŋö'e, ehe yere'e ga kö'du ma, zi yada kö'du yöyö laka ne zi zë. ¹⁰ Mora dagba kazi ndundu mo töko, kö'du yöyö laka ma yeti zi vidi biya. ¹¹ Ëzë iriye, ika bi 'ba vurë, asösu'e dë ga kö'du mati akiya'e. Ëzë kadra mo öko ku, iya'e mati i'di zi ye. Ga kö'du me'do mati akame'do'e ne, atanza 'be, atayinni kazi Lawo Kölö Laka. ¹² Öndu'e atënyinni akpa da öndu nniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. 'Bu'e atënyinni akpa da gisisi 'bëniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. Gisisi ako'donni wehe akpa 'bu nni aba, ehe akomanni gëri zi 'bu nni, ma nni ëti kofo. ¹³ Vidi biya na kölö kölö akoyinniye ga kö'du ma. Mora vidi mati ëdi mi kuku aba, le mi ndundu mo akayöwö.”

Tuku kyënyë

(Mt. 24:15-28; Lk. 21:20-24)

¹⁴ “Akongö'e tuku kyedre atöro bi mati mo anza dë zi tedi zi mo (kö'du zi vo ko'jo mo, ayöwö na laka mi kö'du nenye a'di). Mora zë mati mi Yudiya, atahonni 'de

da lutu'e. ¹⁵ Vidi mati edi da loko 'beni asi dekpe akanjo zi wa maako koba mo ni aba. ¹⁶ Vidi mati edi yaka i'be dekpe huluhu, lijo ko'du bong'o 'beni. ¹⁷ Atedi na kyenyē mi kadra naniye, zi mbara mati omōnni, ehe zi ma'e mati edinni gisi luru aba. ¹⁸ Amotu zi Wiri kazi ko'du nani o'do re ni mi tona. ¹⁹ Ga ko'du kyenyē 'ba mi ko'do naniye, atedi kowo na kyenyē ta da mo biya gba damoku ayolo de biyeto aba, mati Wiri i'di damoku le mi kadra ma yaanya aba. Mora ani ko'du ako atanza dekpe kaa ma ne huluhu. ²⁰ Mora Yere aya'ba ra watiti mi ko'do naniye, ezē mo o'do de here, ro vidi ako omo de. Ga ko'du vidi kinzi 'bomo'e, here mo aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye. ²¹ Mora here ezē vidi kolō maako iya zi yi, Ongō te kinye Korisito edi ne, mandere ongō te nani mo edi, oma de mi mo. ²² Ga ko'du Korisito vo ndondo, ehe nebi vo ndondo'e akalaganni, zē ako'donni ko'du koro, ehe ko'du rakaga zi vidi ko'ba. Zē ako'donni ko'du ne zi vidi 'ba Wiri mati mo inzi. ²³ Eדיye na komokandi. Mayada ga ko'du ne ku biya zi ye gba kazi kadra mo toko."

Tayi 'ba Wisi a Vidi

(Mt. 24:28-31; Lk. 21:25-28)

²⁴ "Mi ko'do tapeti kadra 'ba riti nani, kadra akuyi re ni na kondu, yehwe ayanyi bi dekpe, ²⁵ kyelu akalapinni ta komoriye, ehe kyigo mi ga bi ne'e akore zē ta bi 'bezē. ²⁶ Mora here, wisi a vidi akalaya ta bi tayi temi foli kyigo bikanyi kyedre aba. ²⁷ Mo akutu malayika'e yaga zi bi sowo 'ba bi golo'bo 'ba dakanjo ne zi vidi kinzi 'ba Wiri toto mo ta ndundu 'ba damoku le kapa ma kyamo. ²⁸ Kaga 'ba kyelu ma yandi ko'du yolo zi ze. Ezē ngora 'ba kaga kyelu ne ayi ku na luwē, ehe na 'bolo, ehe yeyu na kyiyi ne ayeto tovu, akayolo henye

omo ku kara. ²⁹ Temi geri kolō ne, ezē ongō'e ko'du ne'e edi re nni ko'do, akayolo'e henye, kadra mo ku kara nzo zi re ni yeto. ³⁰ Asosu'e henye, ko'du nenyē'e biya ako'do re nni dagba kazi vidi mati edinni na didi yaanya aba ne koli biya. ³¹ Komoriye dakanjo aba akalaganni 'de, mora me'do 'bama alaga de."

Vidi kolō maako ayolo ko'do mo mandere kadra mo de

(Mt. 24:36-44)

³² "Here vidi kolō maako ayolo de ndala aba ko'do mo mandere kadra mo akatoko, le malayika 'ba komoriye'e mandere wisi, nje 'bu ra akayolo. ³³ Eדיye komo ki'di tandi aba ga ko'du ayolo'e de, ndala aba kadra ne atoko. ³⁴ Akatēdi kaa vidi maako enyi ati'be bi yingo, kowo ta ra lijo 'beni, ehe ila vo loo 'beniye ra na vo ga lijo kongō. Tapeti mo i'di zi zē loo 'ba vidi ma kolō zi ko'do mo, mora tapeti mo ayada ko'du zi vo ha loko kongō, zi tēdi nduwē kongō mo. ³⁵ Eדיye komokandi aba ga ko'du ayolo'e de ndala aba vo kyeti lijo ne atoko. Mandere atēdi hutaga aba, mandere mi kutē yondo gba kono bi aba mandere bi loso 'ba kadra aba. ³⁶ Ezē mo ayi truku'du, mi'ja'e de ako'do. ³⁷ Ko'du mati miya zi yi ne, miya zi ye biya, eדיye komo ki'di aba."

14

Kyedre 'ba Yuda'e o'donni yere zi Yesu kofu

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Here kadra 'ba kyere karama 'ba laga 'ba koli ndenye ila ko'do mo ku nje da riyō. Kyere 'ba mangolo'bo konyo kazi langa go mo. Here kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'diye, edinni geri koma zi Yesu kiri na liwo zi kofu mo. ² Zē iyanni

henye, “Do'do'e dē mī ko'do 'ba kyērē kazi vīdī ēnyīnnī na koma wehe aba.”

Apisi yēni ra Yēsu mī Beteniya
(Mt. 26:6-13; Yn. 12:1-8)

³ Mati Yēsu ēdī mī Beteniya liṅɔ 'ba Simona, vo mōnyu ne, wakonyo, mbara maako ayi ōdu loko maṛanji 'ba yēni kēzi ngutru aba kyɔ mī mo, kogo mo kōhi kyedre aba. Mo ihiya maṛanji 'ba yēni kēzi ngutru ne, ehe ope da Yēsu. ⁴ Kya 'ba vīdī mati ēdīnnī ani ne, na kamo, ehe iyannī zi oka ma kōlō maako henye, “Kō'du a'di 'bēni zi tēdi yēni kēzi ngutru ne yaṅa gɔ mo? ⁵ Atɔ'bo kogo mo ndra ta da lamiwota tarifa, ehe kōhi mo zi kī'di zi vo leriye.” Here alimannī gbo di'di mbara ne kile mo. ⁶ Mora Yēsu iya zi zē henye, “Ila'e mo kutu nī aba. Kō'du a'di ēdiye mī mo kile? Mo o'do kō'du laka teme ne, ga kō'du ma. ⁷ Atēdiye 'duwī vīdī vo leri ēti, ehe ta ga kadra biya omba zi ye zē konyi. Mora 'duwī atanza'e dē ma aba. ⁸ Mo o'do wa mati mo akato'bo. Mo ope yēni kēzi ngutru ne ra ma zi kɔ'jo ma dagba ta komo kadra kō'du zi kusu mo.” ⁹ Yaanya aba ne miya zi ye tīnyō, bi mati biya ayēti Bayibolo zi mo mī damōku ne, wa mati mo o'do ne, akayada mī kō'du sōsu kō'du mo.

Yudasi Isikirito omba da kō'du zi Yēsu kogo

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Here Yudasi Sikereto mo kōlō tēmī vo litu 'butē dōmoriyō ne, i'bē zi kyedre 'ba vo karasa'e, ga kō'du zi Yēsu susu mo zi zē. ¹¹ Zē na rakyenyi ga kō'du mati mo omba zi kiya kowo, ehe i'dīnnī da kō'du zi kōhi kī'di mo zi mo. Here Yudasi Isikirito ayeto gērī ma laka koma mo zi Yēsu kī'di mo zi zē. ¹² Mī ko'do dagba 'ba kyērē 'ba mangɔ'bo konyo kazi langa, ko'do mati tīmēlē 'ba zi konyo ofo ku, Yēsu vo lō'bō'e

ako'jonnī ho mo, omba zi ze tī'bē ze zi wakonyo 'ba kyērē ne kɔ'jo nzo zi bi yī. ¹³ Here Yēsu utu riyō tēmī zē kō'du kise henye aba, “I'bē'e mī gawo akandosi de 'e kora maako ēdī tele wini aba dē nī. Alō'bō'e gɔ mo ¹⁴ mī liṅɔ mati mo ōdu ne, mora iya'e zi vo kyeti liṅɔ ne, henye, vo komoyandi iya henye, ‘Loko ma vala ra vo lō'bō 'bama'e, mora ma zi ze wakonyo 'ba kyērē 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, konyo mo 'dōmo?’ ¹⁵ Mora mo akayada zi ye loko tɔɔ kyedre, loko ne ēdī ku nzo zi bi ye akɔ'jo'e wakonyo zi 'beze ani.” ¹⁶ Vo lō'bō ēnyī i'bēnnī mī gawo, ehe i'jannī kō'du ne te kaa mati Yēsu iya zi zē ne, ehe ako'jonnī wakonyo 'ba kyērē 'ba karama 'ba laga 'ba koli gbo. ¹⁷ Hutaga aba, Yēsu ayinnī vo litu 'bēni ēti. ¹⁸ Mati ēdīnnī wakonyo da tarabiza, Yēsu iya zi zē henye, “Mayada zi ye, vīdī ma kōlō tēmīye akasusu ma, mati ēdī wakonyo ma aba ne.” ¹⁹ Vo litu'e na rasōsu ehe ayetonnī ho mo ko'jo na kōlō kōlō, “Ma tīnyō manza kō'du aba rē yī.” ²⁰ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “Atēdi vīdī kōlō tēmī ye 'butē dōmoriyō mati usu mangɔ'bo 'bēni ma aba mī gbenje ne. ²¹ Wisi a vīdī akoli kaa mati Biyibolo iya, akɔ'do rēni here. Mora atēdi na kyēnyē zi vīdī mati asusu mo ne. Atēdi na laka zi vīdī ne ēzē gba o'jo mo dē.”

Wakonyo 'ba Yere

(Mt. 26:26-30; Lk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Mati zē ēdīnnī wakonyo, Yēsu oba nzoyi mangɔ'bo ehe o'do mōtu 'ba ōwō'di, owe mī mo, i'di zi vo lō'bō 'bēniye. Mo iya zi zē henye, “Oba nenye ida ra ma ra.” ²³ Here mo oba kōfō, o'do mōtu 'ba ōwō'di zi Wirī, i'di zi zē, zē uwēnnī biya tēmī mo. ²⁴ Yēsu iya zi zē henye, “Nenye yama ma mati aliko yaga ga kō'du vīdī kayo,

yama ma mati lömu 'ba Wirī ɔɔ ku ɔɔ mo ne. ²⁵ Mayada zi ye muwē a'ji nenyē dekpe löhu le mi ko'do mati makuwē a'ji ma kyiyi mi damöku 'ba Wirī." ²⁶ Mora zē aya'binnī ngala ehe i'bēnnī yaga da Döku 'ba Olivo.

Yēsu iya kö'du ha kiga 'ba Petero

(Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

²⁷ Yēsu iya zi zē henye, "E biya ataho'e, akila'e ma kaa mati Biyibolo iya, Wirī akofo vo tīmēlē yako, mora tīmēlē akapere rē nni biya. ²⁸ Mora tapēti mo ēzē mēnyī ku na dīdī, ma kati'bē mi Galilaya dagba komo'e." ²⁹ Petero ēnyī aya'ba da me'do henye, "Mila yi dē, ēzē kɔɔ mo ne'e biya ilannī yi le." ³⁰ Yēsu iya zi Petero henye, "Mayada zi yi henye, gba kazi zanga ayapa da riyō yɔndɔ aba, akiya da wota henye, ayɔɔ ma dē." ³¹ Petero aya'ba da me'do na kyigo, "Makiya dē here, ēzē ēdī le zi ma zi koli yi aba." Kɔɔ vo litu ne'e iyannī biya here.

Yēsu amötu mi Getesemina

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Zē ayi ɔkɔnnī bi mati ako'jo Getesemina, ehe Yēsu iya zi vo lö'bō 'bēnyē, "Alima'e kinye ēzē mēdī amötu." ³³ Mo oba Petero, Yemisi ehe Yowani ti'bē nī aba. Kö'du sösu ayi zi mo ³⁴ ehe mo iya zi zē henye, "Kö'du sösu mi dī'di ma ne, na kyedre omba kara zi lihiya. Alima'e kinye ongo'e bi kida aba." ³⁵ Mo ēnyī i'bē tisi dagba, umē rē nī akaŋo amötu henye, ēzē ēdī zi rē nī ko'do, mo'bo dē zi ti'bē kpuru tēmī kadra 'ba riti nani. ³⁶ Amötu iya henye, "Bu, 'bu ma wasisi biya ako'do rē nī mi kö'du komba 'bēyi. Oba köfö 'ba riti nenyē 'de ta ra ma. Mora ne anza dē gba wa mati momba, mora wa mati yi ra omba."

³⁷ Mati mo a'ba i'ja vo lö'bō wota ne'e ēdinnī ako'do. Mo iya

zi Petero, "Simona, ēdiye ako'do? ɔ'bo'e dē zi lima na ngō gbī le nje kadra kölö?" ³⁸ Mo iya zi zē henye, "Ēdiye bi kida aba, amötu'e henye, kazi alēpiye mi kö'du yɔnzɔ. Lawo Kölö Laka ra akato'bo ida ra akyigo dē." ³⁹ Mo i'bē kpa löhu da kölö amötu, amötu iya gbī me'do kölö kölö ne. ⁴⁰ Mo a'ba hulēhu zi vo litu'e i'ja zē ako'do, zē ɔ'bonni dē zi komonni kila na hwērē. Zē ayolonni dē a'di ra na kiyannī zi mo. ⁴¹ Mati mo ayi hulēhu mi kadra ma da wota mo aba, mo iya zi zē henye, Ēdiye gba ako'do alawo? ɔ'bo ku! Kadra mo ɔko ku! Ongō'e te, wisi a vidī yaanya aba i'di ku zi vidī 'ba kö'du kyēnyē'e. ⁴² "Ēnyīye riyē dī'bē'e, ongo'e kinye, nenyē kora mati asusu ma."

Yēsu kirī

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴³ Mati Yēsu ēdī gba ame'do, Yudasi mo kölö tēmī vo litu 'butē dɔmoriyō ne ɔko gbo. Mo aba vidī kayo kulu, mo'ɔɔ aba. Kyedre 'ba vo karasa, vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye 'e kyedre 'ba Yuda'e ra utunni zē. ⁴⁴ Vo wasusu ayada zi vidī kayo ne'e, dakyinē wa na ko'do, iya henye, vidī mati munzu ho mo ne, mo ra omba'e. "Īriye mo, oba'e mo 'de tasi mo aba yaga." ⁴⁵ Kandi mati Yudasi ɔko, mo i'bē zɔ zi Yēsu, ehe iya henye, "Vo komoyandi" ehe unzu ho mo. ⁴⁶ Here zē ĩrinni Yēsu anda'banni mo gō. ⁴⁷ Mora vidī kölö tēmī zē mati ēdinnī atɔɔ ani ne, oɔ kulu 'bēni, iga mbili vo lö'bō 'ba karasa ma kyedre ne yaga. ⁴⁸ Yēsu ame'do riyē iya zi zē henye, "Ayiye kulu aba, mo'ɔɔ aba zi ma kirī mo, kaa ma vo kö'du ki'di pere? ⁴⁹ Ko'do ta ga ko'do mēdī eti wayandi mi yēkelu, ehe ĩriye ma dē, mora here, kö'du ne ako'do rē nni biya kaa mati Biyibolo iya."

⁵⁰ Here, vo lītu 'bomo'e biya ilannī mo, aho wēnnī. ⁵¹ Vere maako gba na ɔbi bɔngɔ kolo aba rē nī, nje kōlō usu ga Yēsu ani. ⁵² Zē ayɔnzɔnnī zi mo kirī, mo aho wēnī na ga mbiya ila bɔngɔ ne 'de zi zē ani.

Yēsu komo kyedre 'ba Yuda'e

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55,63-71; Yn. 18:13-14,19:24)

⁵³ Here, obannī Yēsu ti'bē mo aba liɲɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa, ani Yere 'ba vo karasa'e, kyedre'e 'ba vo komoyandi 'ba kō'du kī'diye atoto rē nni biya ani. ⁵⁴ Mora here, Petero usu gɔ mo ta bi kowɔ i'bē ödu mī liɲɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa. Ani mo alima akaɲo vo bi kida eti wa'do koye. ⁵⁵ Kyedre 'ba vo karasa'e, Yuda'e biya i'dī rē nni zi kō'du kyēnyē mati Yēsu o'do ne ki'ja, atehe mo kofo, mora 'de i'jannī dē. ⁵⁶ Vīdī kayo alimannī ndɔndɔ kiga ra Yēsu, mora kō'du yada 'bēzē ne andele dē. ⁵⁷ Kya 'ba vīdī maako'e ēnyīnnī riyē, igannī ndɔndɔ gu mo, iyannī henye, ⁵⁸ "Dowo ze mo ēdī akiya henye, 'Ma kīhiya yēkēlu mati vīdī o'ba ne 'de, ehe tapētī ko'do da wota aba, mako'ba mati vīdī ra dē ako'do.'" ⁵⁹ Ezē zē o'donnī le kō'du kiya 'bēzē ne ire dē. ⁶⁰ Kyedre 'ba vo karasa'e ēnyī da komo zē riyē ako'jo ha Yēsu iya henye, "Da kō'du ya'ba 'bēyī anza dē ga kō'du ndɔndɔ mati igannī gu yī ne?" ⁶¹ Mora Yēsu alima wēnī ti, omba dē zi me'do. Kyedre 'ba vo karasa ako'jo hɔ mo löhu iya henye, "Yī Korisito, Wisi 'ba Wīrī mati i'dī ya'da zi mo ne?" ⁶² Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Ma ra. 'E biya akongɔ'e wisi a vīdī alima da kala tīrī a Wīrī, ehe atayi fōli 'ba komoriyē aba." ⁶³ Here, kyedre 'ba vo karasa iza bɔngɔ 'bomo ehe iya henye, "Domba kya 'ba vo kō'du kiya dekpe. ⁶⁴ Owo'e kō'du sawiya 'bomo ne ku. Kō'du sōsu 'be'e

a'di?" Zē biya u'dunnī fōdō rɔ mo, mo o'do kō'du kyēnyē ku mofɔ mo 'de. ⁶⁵ Kya maako'e ayetonnī oro ko'bi ra Yēsu, idannī komo mo u'bōnnī mo, iyannī henye, "Asōsu ēyī ra u'bō yī?" Ehe vo wehe irīnnī mo a'bannī kyila mo kisa mo.

Tandi 'ba Petero

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mati Petero ēdī gba lima akaɲo liɲɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa'e, wuj'ē ma kōlō maako ayi ta da kapa. ⁶⁷ Mati onɔ Petero ēdī wa'do koye, mo onɔ bi mbiyī do mo iya henye, "Yī kpa Yēsu 'ba Nazereta aba." ⁶⁸ Mora mo andi wēnī iya henye, Mayɔlɔ dē kō'du a'di ēdī ame'do gɔ mo? Ehe ēnyī asi wēnī zɔ yaga. Mora ta gɔ mo zanga ayapa gbo. ⁶⁹ Mati wuj'ē ne onɔ mo atɔrɔ ani, ayeto kpa kō'du ne yada mo löhu zi vīdī mati ēdīnnī atɔrɔ ne'e. "Ma kōlō tēmī zē." ⁷⁰ Mora Petero andi kpa löhu. Yaa ta gɔ mo, zē mati ēdīnnī atɔrɔ da kapa ani ne, asōsunnī Petero kpa löhu, iyannī henye, ɔ'bo dē zi tandi, yī ma kōlō tēmī zē ra ga kō'du yī kpa tēmī Galilaya. ⁷¹ Here Petero ēnyī asēnē rē nī iya henye, "Wīrī kire, kora mati ēdiye ame'do ga kō'du mo ne, mayɔlɔ dē." ⁷² Mora here, tapētī kō'du kiya 'ba Petero ne, zanga ēnyī ayapa ma da riyō mo, ehe Petero asōsu kō'du mati Yēsu ayada zi nī, iya henye, "Gba kazi zanga yapa da riyō, akiya da wota henye, ayɔlɔ ma dē." Ehe Petero na kō'du sōsu ayeto gbo kudu.

15

Ika Yēsu komo Pilato

(Mt. 27:1-2,11-14; Lk. 23:1-5; Yn. 18:28-38)

¹ 'Do ɲbo da mindō aba, kyedre 'ba vo karasa'e, kyedre 'ba Yuda'e, vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'diye, ehe Yuda'e biya atoto rē nni bi kōlō ame'do a'di ra ako'do zi Yēsu. Here zē idannī

Yësu nyɔri aba i'dinnī mo zi Pilato, ² Pilato ɛnyī ako'jo hɔ mo iya henye, “Yi ra Yere 'ba Yuda'e?” Yësu ɛnyī aya'ba da me'do iya henye, “Mora kaa mati iya ne.” ³ Kyedre 'ba vo karasa'e asösunnī Yësu ga kö'du sisi kyɔ. ⁴ Here Pilato ako'jo hɔ mo löhu iya henye, “Anza dë zi yi da kö'du ne ya'ba mo? Owo wasusu 'bëzë ne ku biya.” ⁵ Yësu omba dë zi me'do ma kölö kiya, mora o'do Pilato na rakaga.

Ikye vurë ra Yësu zi kofu

(Mt. 27:15-26; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

⁶ Tëmi kadra 'ba Kyërë 'ba Laga 'ba Koli, Pilato ëdī kö'du aba zi vidī kinga kölö tëmi kamba, mati vidī ombannī. ⁷ Mī kadra nani kora maako ru mo Barabasi i'di mo mī kamba ani, ga kö'du ofo vidī. ⁸ Mati vidī kayo ne'e atoto rë nnī, ayetonni ha Pilato ko'jo kaa ma kyere. ⁹ Mo ako'jo hë zë iya henye, “Omba'e Yere 'ba Yuda'e ra zi ma kinga zi ye?” ¹⁰ Pilato ayolo na laka kyedre 'ba vo karasa'e mati i'dinnī Yësu zi nī ne, ga kö'du zë na mī kumbë. ¹¹ Mora here, kyedre 'ba vo karasa'e alëlu da vidī kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga mo zi nnī. ¹² Pilato ame'do löhu zi vidī kayo ne'e, “A'di ra omba'e zi ma ko'do zi mo mati ako'jo Yere 'ba Yuda'e ne?” ¹³ Zë ɛnyinnī biya hë nnī gbögbö aba, “Atötö mo.” ¹⁴ Pilato ako'jo hë zë iya henye, “Kö'du kyënyë a'di ra mo o'do?” ¹⁵ Here Pilato omba vidī kayo ne'e zi tédinnī na rakyenyi, mo inga Barabasi zi zë, mo u'bö hu Yësu i'di mo gbɔ zi tötö.

Vo wehe asawiyannī Yësu

(Mt. 27:27-31; Yn. 19:2-3)

¹⁶ Vo wehe obannī Yësu ti'bë mo aba mī liɲɔ 'ba turu 'ba daliɲɔ, ani ako'jonnī kɔsɔ vo wehe ne'e biya bi kölö. ¹⁷ Here ayöfunni bongo 'buluyë da Yësu, o'donni

safo tëmi ngora kono ayöfunni do mo. ¹⁸ Mora here, zë ayetonni mo sawiya mo, iyanni henye, “Lima konda zi yi Yere 'ba Yuda'e.” ¹⁹ Zë u'bönni do mo mɔvo aba o'binnī oro rɔ mo, alomvönni domo nnī aba akaɲo amötunnī. ²⁰ Mati zë indenni mo sawiya ku, obannī bongo 'buluyë ne 'de aya'bannī bongo omo gbī rɔ mo löhu. Mora here, ikanni mo gbɔ yaga zi tötö.

Atötö Yësu

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

²¹ Ta bi ti'bë 'bëzë ta da gëri, andɔsi dë nnī kora maako aba ru mo Simona tëmi Sirënë, ëdī atayi mī gawo, mora vo wehe o'donni mo na kamo zi taka 'ba Yësu kumbë. Mo 'bu 'ba Alekazende nnī Rafusa aba. ²² Zë obannī Yësu ti'bë mo aba bi mati ako'jo Gologota, kö'du ya'ba aba, “Bi 'ba yingɔ da.” ²³ Mora ani, zë ayonzönni zi a'ji asusë owo aba ru mo mahiri, zi ki'di zi mo mora Yësu omba dë zi kuwë mo. ²⁴ Mora here, atötönni mo ayanyanni bongo 'bomo na ga rë nnī födö ku'du aba eyi akoba 'bëni bongo ma vala. ²⁵ Mati atötönni mo ne, ndi kadra 'ba damindö o'ko ku modomosowo. ²⁶ Wayöru 'ba mo susu ne, iya henye, “Yere 'ba Yuda'e.” ²⁷⁻²⁸ Zë atötönni vo logo kpa riyö Yësu aba, ma kölö datiri mo, ehe ma vere da gali mo. ²⁹ Vidī mati ëdinnī alaga ta dakapa, ëdinni dë nnī njili na kamo Yësu lidi aba. “Aha! Omba zi ti'bë yëkëlu ne khiya mo akaɲo zi ko'ba mo löhu ko'do da wota aba. ³⁰ Yaanya aba ne asi akaɲo ta da taka ehe ayomɔ rëyi.” ³¹ Here tëmi gëri kölö ne kyedre 'ba vo karasa ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye ogonni Yësu iyanni henye, “Mo ayomɔ oka'e, mora o'bo dë zi rë nī yomɔ. ³² Dongo'e Korisito ne te, Yere 'ba Yiserere, asi akaɲo ta da taka ne yaanya aba ehe dakoma mī mo.” Vo logo riyö

mati atötö Yësu aba ne, alidi mo kpa.

Koli 'ba Yësu

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

³³ Mi kutë kadra aba, mandölu ayöfu bi kpo ta dakaño ehe inde rë ni tapëti kadra wota. ³⁴ Mati ndi kadra oko ku komo kadra wota, Yësu ënyi udu riyë gu kyembe aba, “Elöyi, Elöyi, lema sabakatani?” Kö'du ya'ba aba henye, “Wirī ama, Wirī ama, kö'du a'di ila ma go mo?” ³⁵ Kya vidi mati ëdinni ani owonni mo ne, iyanni henye, “Owo'e te, mo ëdi Eliya ko'jo.” ³⁶ Mora here, ma kolö temi zë aho lifa aba usu mi a'ji i'di da njili mowo, ehe mo injë dami'di ha Yësu iya henye, “Disiye bi mo, dongo'e ëzë Eliya ëdi atayi mo yasi akaño ta da taka.” ³⁷ Mora Yësu udu riyë gu kyembe aba, ehe oli gbo. ³⁸ Here, mi bongö mati ove mi yëkëlu ne, aliza riyö, ko ta riyë le akaño. ³⁹ Vo kyëlu 'ba vo wehe mati ëdi atoro komo taka ani ne, ongo hala Yësu oli. Mo iya henye, “Kora nenyë tinyö wisi 'ba Wirī ra.” ⁴⁰ Kya 'ba mbara maako'e ëdinni ani bi kongö ta bi kowo. Mi kutë zë ëdi Mariya Magadala, Salome, Mariya ma 'ba Yemisi nni Yosepa aba. ⁴¹ Ne mbara mati usunni ga Yësu mi Galilaya ehe ëdinni mo konyi. Aga mbara maako'e kpa kyo ani. Mbara ne'e ayinni Yësu ëti mi Yerusalema.

Kusu 'ba Yësu

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ko'do nenyë ako'jo ko'do 'ba rakö'jo zi bi ko'do 'ba ralawo. Bi ëdi ku tayi ra hutaga, kora maako ru mo Yosepa, ta Arimataya oko gbo. Mo mi gboko 'ba turu, ehe owonni mo, ehe mo kolö temi vidi mati ëdinni bi tayi 'ba damöku 'ba Wirī kida, ënyi i'bë zi Pilato kazi tere, kö'du ko'jo ga kö'du yöku

Yësu, zi kusu mo. ⁴⁴ Pilato rakaga aba mati owo henye, Yësu oli ku. Mo ako'jo vo kyëlu 'ba vo wehe ako'jo ho mo kowo Yësu oli ku kyere ya. ⁴⁵ Tapëti mo owo kö'du yada 'ba vo kyëlu ne, Pilato iya zi Yosepa moba yöku ne. ⁴⁶ Yosepa ënyi i'bë wogo mbili bongö, ayasi yöku ne akaño olo mi mbili bongö ne, injë i'bë usu mi wogo mati ole mi döku ma kyigo ne. Here, mo alulu yitö kyedre nbiri ha bi tödu 'ba wogo ne. ⁴⁷ Mariya Magadala nni Mariya ma 'ba Yosepa aba, ëdinni akongö ta bi kowo, bi mati usu yöku Yësu domo ne.

16

Tënyi temi koli

(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Tapëti ko'do 'ba ralawo mati inde rë ni, Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi wogonni yëni këzi ngutru ti'bë mo aba zi pisi ra yöku Yësu. ² 'Do ngo mi ko'do 'ba ralawo kadra nzere aba, zë ënyi i'bënni da wogo. ³ Ta bi ti'bë bëzë ta da gëri, alimanni me'do na ga rë nni, iyanni henye, “Ëyi ra akalulu yitö ne ta bi tödu 'ba ha wogo ne zi ze?” ⁴ Mora mati ongönni bi riyë, i'janni yitö ne alulu ku nzo hulëhu. ⁵ Here ënyi ödunni mi wogo ani, ongönni wisi obi maako ëdi alima datiri usu bongö kanyi konda rë ni o'do zë na rakaga. ⁶ Mo iya henye, “Ere'e dë. Mayolo ku ëdiye bi koma kö'du Yësu 'ba Nazereta mati atötö. Mo anza kpe kinye, mo ënyi ku temi koli, ongo'e te, ne bi mati i'dinni mo 'domo. ⁷ Mora here, yaanya aba i'bë iya'e kö'du kise nenyë zi vo lö'bö 'bomo'e Petero mëdi zë ëti. Here mo ëdi ti'bë dagba komo'e mi Galilaya, ani akongö'e mo te kaa mati mo ayada zi ye.” ⁸ Here mbara ne asinni yaga ahonni ta da wogo kazi tere, onyonni kö'du mo kpa

dë zi vidi kolo maako ga ko'du ze na tere.

Yësu ayada rë ni zi Mariya Magadala

(Mt. 28:9-10; Yn. 20:11-18)

⁹ Mora here, tapëti tēnyī 'ba Yësu tēmi koli 'do ŋbo ko'do 'ba ralawo aba, mo ayada rë ni dagba zi Mariya Magadala, mati mo ore dakyikyī madomoriyō yaga ta ro mo ne. ¹⁰ Mo i'bë ayada zi aboka niye. Zë na lu'bë ëdinni akudu. ¹¹ Mati zë owonni henye, mo iya Yësu ëdi na didi nongɔ mo komo ni aba, zë omani dë mi me'do 'bomo ne.

Yësu ayada rë ni zi vo lö'bö riyö
(Lk. 24:13-35)

¹² Yaa ta go mo, Yësu ayada dakyinë ni 'beri zi vidi riyö maako'e ëdinni ati'bë wënni ta da geri mi dakanjo maako. ¹³ Zë ayadanni ko'du ne, zi oka niye mora zë 'de omani dë mi ko'du ne.

Yësu ayada rë ni zi vo litu 'butë dɔmo kolo

(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Lɔ. 1:6-8)

¹⁴ Mora mi ndundu mo ta go mo biya, Yësu ayada rë ni zi vo litu 'butë dɔmo kolo ëdinni wakonyo. Mo asawiya zë ga ko'du zë anzanni dë koma aba, ehe zë kpa na vo kazi ko'du kowo zi koma mi vidi mati iyanni mo na didi. ¹⁵ Mo iya zi zë henye, "i'bë'e ta damöku ne biya, ayëtiye ko'du yöyö laka ne zi dakyinë vidi biya. ¹⁶ Mo mati oma iri bapatisi, akayɔmo. Mo mati omba dë aki'di riti zi mo. ¹⁷ Vo koma'e, aki'di kyigo 'ba ko'du koro ko'do zi zë. Zë akorenni dakyikyī yaga mi ru ma. Zë akame'donni ha mēnzë maako ëti. ¹⁸ Mo mati iri wiri umbë le riyë, mandere uwë waroso le, o'do zë dë na kyënyë. Zë aki'dinni kala nni da vo koo'e, akako'jo zë."

Oba Yësu komoriyë
(Lk. 24:50-53; Lɔ. 1:9-11)

¹⁹ Ta ëti me'do 'ba Yere Yësu zi zë ne, oba mo komoriyë ehe alima ku da kala tiri 'ba Wiri. ²⁰ Here, vo lö'bö ënyī i'bënni ko'du yëti aba ta bi ne biya. Yere o'do loo ne zë ëti, ayada ko'du yëti 'bëzë ne tinyö ga ko'du koro mati ëdinni ako'do ne.

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Yowani ayöru

Me'do 'ba Didi

¹ Mi biyeto aba Me'do ëdi. Me'do ne ëdi Wirī aba ehe tīnyō Wirī ra. ² Tēmī biyeto, Me'do ne ëdi Wirī aba. ³ Ehe Me'do nenyē aba, Wirī o'do wa biya. Wa maako o'do dē kazi Me'do ne. ⁴ Didi ayi kazi mo, ehe didi 'bomo i'di bikanyi zi vidī biya. ⁵ Bikanyi ne asesi tanyi mī biköndu, ehe biköndu ayölu dē.

⁶ Wirī utu korā maako ru mo Yowani. ⁷ Mo ayi zi yada kö'du 'ba bikanyi ehe zi gaga vidī biya zi tēdi koma aba. ⁸ Yowani ra dē bikanyi nenyē. Mo ayi nje zi yada kö'du 'ba bikanyi ne. ⁹ Bikanyi tīnyō mati ayanyi bi da vidī biya, ëdi tayi mī damöku ne.

¹⁰ Me'do ne ëdi mī damöku ne, mora vidī maako ayölu mo dē, Wirī o'do damöku ne le me'do 'bomo aba. ¹¹ Mo ayi gogo mī damöku 'bēni, mora vidī 'bomowe irīnni mo dē kalakyedre aba. ¹² Vidī maakowe ombanni mo ehe i'di koma 'bēnni mī mo. Here mo i'di dangölö zi zē, zi tēdinni na gisi 'ba Wirī. ¹³ Zē anzanni dē gisi 'ba Wirī, ta da rē zē, mandere ga kö'du komba 'ba vidī köndu, mandere kö'du komba 'ba o'di, Wirī ra na bi dē ni o'do zē na gisi 'bēni.

¹⁴ Me'do ne ayi na vidī köndu, ehe alima kinye ze aba. Dongo ze bikanyi kyedre tīnyō 'bomo, bikanyi kyedre 'ba Wisi nje kölo 'ba 'Bu. Mo ndo rakyēyi ehe tīnyō.

¹⁵ Yowani ame'do kö'du mo ehe agbögbö, “Nenyē mo mati ma yada zi ye atayi! Mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo ëdi na widī gba kazi ma ko'jo.”

¹⁶ Kazi rakyēyi 'bomo dirī ze ya'da kayo ¹⁷ Mosa ra i'di kö'du ki'di, mora Yësu Korisito ika zi ze kö'du laka tīnyō aba. ¹⁸ Vidi maako gba ongo Wirī dē. Nje Wisi kölo ne mo ra tīnyō Wirī ehe ëdi kara ra 'Bu, ayada zi ze Wirī ëdi kaa a'di.

Kö'du kise 'ba Yowani Bapatisi
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-18; Lk 3:1-18)

¹⁹ Vo kalakonda vo yēni 'ba Yude mī Yerusalema utunni vo karasa maakowe ehe Lēviyē zi ha Yowani ko'jo mo 'bēni ēyi. ²⁰ Mo omba do mo ayada zi zē huwē tīnyō henye, “Manza dē Korisito ne.” ²¹ Neene zē ako'jonnī ho mo, iyanni henye, “Yi Eliya ra?” Yowani aya'ba henye, “Manza dē.” Zē ako'jonnī ho mo iyanni henye, “Yi ra Nēbi ne?” Mo aya'ba henye, “E e!” ²² Ndundu mo aba, zē iyanni henye, “Ayada zi ze, yi 'bēyi ēyi?” Zē iyanni henye, “Zi ze koba hulēhu da kö'du ya'ba 'bēyi ne zi vidī mati utunni ze.”

²³ Yowani aya'ba da me'do tēmī me'do kiya 'ba nēbi Yisaya. “Ma nje vidī ma ëdi mbere mī da lipi, ‘O'de gēri nzo zi Yere!’” ²⁴ Kya 'ba Farasi maakowe utunni zē kpa zi Yowani. ²⁵ Zē ako'jonnī ho mo, iyanni henye, “Kö'du a'di ëdi vidī bapatisi, ezē anza dē Korisito mandere Eliya mandere Nēbie?”

²⁶ Yowani ayada zi zē iya henye, “Mo'do bapatisi wini aba, mora ëdi yē aba kinye, vidī maako ayöle dē. ²⁷ Mayi le dagba, manza dē na laka zi kamoka 'bomowe kinga.” ²⁸ Yowani iya nenyē mati mo ëdi bapatisi ki'di humürē 'ba Ranga Yeredene mī Beteniya.

Timëlē 'ba Wirī

²⁹ Mi ko'do ma ta go mo, Yowani ongo Yësu ëdi tayi zi ni, ehe iya henye, “Kinye ëdi Timëlē 'ba Wirī mati oba kö'du yanja 'ba damöku ne 'de. ³⁰ Mo ra mati ma yada

kö'du mo zi ye henye, 'Vidi maako atayi kpa, mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo edi na widi gba kazi ma ko'jo.' ³¹ Ma yolo de, mo 'beni eyi. Mora mayi zi ye bapatisi wini aba, here widi biya mi Yiserele akongo mo. ³² Ma medi ani ehe mongo Lawo Laka ayi akanjo do mo kaa atu'bu ta komoriye, ehe Lawo Laka ne alima do mo. ³³ Gba kazi nenyé ma yolo de eyi 'beni mo. Mora mo mati utu ma zi bapatisi ki'di wini aba ne ayada zi ma henye, 'Akongo Lawo Laka tayi akanjo ehe lima da widi maako. Neene akayolo henye, mo ra widi mati aki'di bapatisi Lawo Laka aba.' ³⁴ Mongo nenyé o'do re ni, ehe ma yada zi ye henye, mo Wisi 'ba Wiri ra."

Dagba vo lö'böwë 'ba Yësu

³⁵ Ko'do vere aba, Yowani edi ani löhu ehe vo lö'bö 'bomowe riyö edinni mo aba. ³⁶ Mati mo ongo Yësu lasi ta dakapa, mo iya henye, "Kinye edi Timelë 'ba Wiri!" ³⁷ Vo lö'bö 'ba Yowani riyö owonni me'do 'bomo ne, ehe zë i'benni Yësu aba. ³⁸ Mati Yësu opi re ni ehe ongo zë, mo ako'jo kö'du henye, "A'di ra ombe?" Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Raboni, alima kila?" Mi ha 'ba Hibiru, "Raboni ne," "Vo komoyandi" ra. ³⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ayi onge te." Edi ku nzo kaa kadra sowo mi kadra kutë mati zë i'benni mo aba ehe onganni bi ma mo alima 'domo. Here zë alimanni nduwë mi ndundu 'ba kadra ne. ⁴⁰ Kölo temi kora riyö ma owo ha Yowani ehe i'bë Yësu aba ra Anderiya, öndu 'ba Simona Petero. ⁴¹ Dagba kö'du mati Anderiya o'do, edi zi koma öndu ni ehe yada zi mo henye, "Di'ja Masiya ne ku!" Mi ha 'ba Hibiru, "Masiya ne" kpa te kaa mi ha 'ba Girigi "Korisito ne." ⁴² Anderiya ika öndu ni zi Yësu. Mati Yësu ongo mo, mo iya

henye, Simona wisi 'ba Yowani, akako'jo yi Kapahasi. Ru nenyé ato'bo kidra na "Petero."

Yësu ako'jo Pilipo ehe Natanëlë

⁴³⁻⁴⁴ Mi ko'do vere aba Yësu omba zi ti'bë Galilaya. Ani mo i'ja Pilipo, mo ta Beteseyida, gawo lijo 'ba Anderiya, Petero aba. Yësu iya zi Pilipo, "Usu ga ma." ⁴⁵ Pilipo i'ja Natanëlë ehe iya henye, "Di'ja ze vere mati Mosa ehe Nëbiyë ayörunni kö'du mo ne ku. Mo Yësu, wisi 'ba Yosepa ta Nazereta."

⁴⁶ Natanëlë ako'jo kö'du iya henye, "Wa laka maako ato'bo tayi ta Nazereta?" Pilipo aya'ba do mo iya henye, "Ayi ongo te." ⁴⁷ Mati Yësu ongo Natanëlë edi atayi zi ni, mo iya henye, "Kinye edi tünyo kozo zutu 'bezee 'ba Yiserele, ehe mo anza de na vo wakoba."

⁴⁸ Natanëlë ako'jo ho mo iya henye, "Hala ayolo ma?" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Gba kazi Pilipo yi ko'jo, mongo yi hu kaga kyëlu."

⁴⁹ Natanëlë iya henye, "Raboni, yi Wisi 'ba Wiri ehe Yere 'ba Yiserele!"

⁵⁰ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Oma mi ma nje ga kö'du mati miya henye, mongo yi hu kaga kyëlu? Akongo wa maako kyedre ndra ta da ma nenyé. ⁵¹ Ma yada zi yi, akonge komoriyë akayëhu re ni ehe malayike 'ba Wiri ti'bë riyë ehe tayi akanjo da Wisi 'ba Widi."

2

Oze mi Kana

¹ Ko'do wota aba yaa Mariya, ma 'ba Yësu edi mi karama 'ba rakoze mi gawo 'ba Kana mi Galilaya. ² Yësu vo lö'bö 'beniyë eti, ise zë kpa bi 'ba rakoze ne. ³ Mati a'ji inde re ni ku biya, ma 'ba Yësu iya zi mo henye, "Zë anzanni kpe a'ji aba." ⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma ma, ayada de zi ma a'di ra zi ko'do."

Kadra 'bama gba oko dē.”⁵ Ma 'ba Yēsu ayada zi vo lituwē 'ba liṅo henye, “O'de wa mati mo ayada zi ye ko'do.”

⁶ Yude ēdinnī kō'du kira 'ba wa kaka ṅbala aba ehe ga kō'du nenye, tele yitō 'ba wini ēdī ani modaka ma kōlō ēdī kyedre zi kīrī kaa lita lamikōlō. ⁷ Yēsu iya zi vo lituwē 'ba liṅo henye, “Osove tele nenyee wini aba.” Zē osonnī zē kpika ⁸ ehe mo ayada zi zē henye, “Yaanya aba oba kya 'ba wini ne yaga ehe i'dī zi kora vo kyeti karama ne.” Zē obannī wini ne zi mo ⁹ mati yaanya aba ofo rē nī ku na a'ji ehe mo anene. Mo ayolo dē a'ji nenye ayi ta kila, mora vo lituwē mati obannī a'ji nenye ayolonnī, here mo ako'jo 'biyēsī ¹⁰ ne ehe iya zi mo henye, “Vidī biya uwēnnī a'ji ma laka ra dagba, ehe tapēti mo, mati yingō ēdinnī ku kyō mo aba zi kuwē, mo i'dī a'ji ma koo ne. Mora asesi wēyī a'ji ma laka ne le yaanya abal!”

¹¹ Yēsu o'do dagba kyinē 'ba kō'du koro nenye mī gawo 'ba Kana mī Galilaya. Ani mo ayada bikanyi kyedre 'bēnī, ehe vo lō'bō 'bomowe omannī mī mo.

¹² Tapēti ma nenye, Yēsu ehe ma mo, ondu mowe, ehe vo lō'bō 'bomowe i'bēnnī zi Kaparanamo, ehe alimannī ani ko'do tisi aba.

Yēsu i'bē mī yēkēlu

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Ēdī ku kadra kara zi karama 'ba Yude 'ba laga 'ba koli, Yēsu i'bē zi Yerusalemā. ¹⁴ Ani mī yēkēlu mo i'ja vidī ēdinnī isa, timēlē, ehe atu'buwē kogo, ehe vo kōhi kutrēē kpa limannī da tarabiza 'bēnnī. ¹⁵ Here mo o'do so'da tēmī ko'di ehe ore ngōtu biya yaga tēmī yēkēlu, 'dō timēlē, ehe isa, mo opi da tarabiza 'ba vidī 'ba kōhi kutrēē, apere kōhi ṅbiriri 'bēzē ne, ¹⁶ ehe mo i'dī kō'du

zi vidī ma ēdinnī atu'bu kogo ne henye, “Obe atu'buwē yaga ta kinye! O'de loko 'ba 'Bu ma dē na bi 'ba wakogo!” ¹⁷ Vo lō'bō 'bomowe asōsunnī henye, wayōru iya henye, “Watowō 'bama kō'du loko 'bēyī, o'bo mī ma kaa wa'do.”

¹⁸ Vo kalakonda 'ba Yude aya'bannī do mo kō'du ko'jo aba henye, “Kyinē 'ba kō'du koro a'di ra ato'bo ko'do zi yada zi ze ēdī dangōlō aba tinyō zi nenye ko'do?”

¹⁹ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Tha akaṅo yēkēlu nenye ehe mī ko'do wota aba ma ko'ba lōhu!”

²⁰ Vo dagbe aya'bannī henye, “Īrī koo 'butēsowō domomodaka zi ko'ba yēkēlu nenye. A'di ra o'do yī zi sōsu ato'bo ko'ba ko'do wota aba lōhu?”

²¹ Mora Yēsu ēdī ame'do kō'du ida rē nī ra na yēkēlu. ²² Mati injē mo ku tēmī koli, vo lō'bō 'bomowe asōsunnī kō'du mati ayada zi zē. Neene zē omannī mī wayōruwē ehe mī me'do 'ba Yēsu. ²³ Mī Yerusalemā mī kadra karama 'ba laga 'ba koli, vidī kayo omannī mī Yēsu, ga kō'du zē ongōnnī mo ta bi kyinē 'ba kō'du korowe ko'do. ²⁴ Mora Yēsu ayolo kō'du mati mī di'di zē, ehe mo ila zē dē zi tēdi kyigō aba ndra ta dē nī. ²⁵ Vidī maako anza zi yada zi mo a'di ra vidiyē kaa mo. Mo ayolo ku nzo.

3

Yēsu ehe Nikodimō

¹ Ani vo dagba 'ba Yude ēdī ru mo Nikodimō mo Farasi ra. ² Yondo kōlō maako aba mo i'bē zi Yēsu iya zi mo henye, “Raboni, da yolo ku Wirī utu yī zi komo ze yandi. O'bo dē kyin 'ba kō'du koro nenyee ko'do, nje ezē Wirī ēdī yī aba.” ³ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Mēdī kō'du tinyō ra yada zi yī vidī maako o'bo dē damōku 'ba Wirī kongo kazi mo ko'jo lōhu!” ⁴ Nikodimō ako'jo iya henye, “Hala kora ma övu ku

kyedre ne ako'jo löhu? Mo ɔ'bo dekke tödu mi ma ni löhu zi ko'jo mi kadra ma riyo mo!"

⁵ Yësu aya'ba do mo henye, "Médi ayada tinyö zi yi" Vidi maako ɔ'bo de tödu mi damöku 'ba Wirí, kazi ko'jo mo wini aba ehe Lawo Laka. ⁶ Vidi köndu o'jonni gisi 'bënni. Nje Lawo Laka 'ba Wirí o'jo gisi 'ba Wirí. ⁷ Anza de na rakaga ga kö'du mati miya henye, ako'jo yi löhu. ⁸ Lawo 'ba Wirí édi kaa buluku mati aluku bi mati omba ti'bë zi mo. Atɔ'bo kowo kpɔɔ buluku, mora ayolo de ayi ta kila mandere édi ti'bë kila. Édi here biya zi vidi ma o'jo Lawo aba.

⁹ Nikodimö ako'jo kö'du iya henye, "Hala nenye atédi?" ¹⁰ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Hala atɔ'bo zi tédi na vo komoyandi 'ba Yiserere ehe ayolo wa nenyee de? ¹¹ Ma yada zi yi tinyö, dédi ame'do kö'du wa ma da yolo, ga kö'du dongo ku na bi de ze. Mora vidi maako temi ye akiri kö'du kiya 'beze ne de. ¹² Ézë oma de mati ma me'do zi yi kö'du wa 'ba dakaŋo, hala akoma ezë ma me'do zi yi kö'du wa 'ba komoriyé? ¹³ Vidi maako gba i'bë de komoriyé, nje Wisi 'ba Vidi, mati ayi akaŋo ta ani."

¹⁴ "Ehe here Wisi 'ba Vidi akinjë riyé, kaa moɔo wiri kahi mati Mosa injë riyé mi da lipi. ¹⁵ Neene vidi biya mati édi koma aba mi Wisi 'ba Vidi atédi didi nburu aba. ¹⁶ Wirí ɔwo damöku nenye ndra, here mo i'di Wisi kölö 'bëni ne, here vidi mati oma mi édi didi nburu aba, ehe tinyö oli de. ¹⁷ Wirí utu Wisi 'bëni ne de ga kö'du mo omba zi ko'do vurë 'ba damöku, mora ga kö'du mo omba zi yomo damöku ne kpuru wisi 'bëni aba."

¹⁸ "Zë mati omani mi Wisi ne, o'do vurë kyënyë de re zë, mora zë mati omani de o'do vurë 'bëzë ku nzo, ga kö'du omani de mi Wisi

nje kölö 'ba Wirí ne. ¹⁹ Bikanyi ayi mi damöku, mora vidi ombanni zi lese mi biköndu ga kö'du zë édinni kö'du kyënyë ko'do. Nenye ra édi hala o'do vurë re zë. ²⁰ Vidi ma édinni kö'du kyënyë ko'do, iyinni bikanyi ehe ayinni de zi bikanyi, ga kö'du ayada wa mati zë édinni ako'do édi na kyënyë. ²¹ Mora vidi biya ma alima tinyö aba, atayi zi bikanyi ga kö'du zë ombanni agamowe zi yolo henye, Wirí édi ko'do kpuru zë aba."

Yësu ehe Yowani Bapatisi

²² Tapëti ma nenye, Yësu ehe vo lö'bo 'bëniyé éti i'bënni zi dakaŋo 'ba Yudiya, bi mati mo alima tisi zë éti ehe bapatisi ki'di aba. ²³ Yowani édi kpa bapatisi ki'di mi Anono anza de na kowo ta ra Salima, ga kö'du wini édi bi nani. Vidi édi ti'bënni zi mo ehe mo édi zë bapatisi. ²⁴ Nenye gba kazi Yowani ki'di mi kamba. ²⁵ Kya vo lö'bo 'ba Yowani maakowe ayeto he nni wasa kora Yuda maako aba, kö'du 'ba wa kaka n̄bala ga kö'du kö'du ki'di 'ba yëni. ²⁶ Here zë i'bënni zi Yowani ehe iyanni henye, "Raboni, asösu kö'du kora mati édi yi aba dakapa humirë 'ba Ranga Yeredene, mo mati édi kö'du mo kiya? Here mo édi bapatisi ki'di yaanya aba, ehe vidi biya édi ti'bënni zi mo."

²⁷ Yowani aya'ba do mo iya henye, "Vidi maako ɔ'bo de zi tédi wa maako aba nje ezë Wirí ra i'di zi mo. ²⁸ E ra na vo kiya 'bama mati miya henye, 'Manza de Korisito ra, mora utu ma dagba komo mo.' ²⁹ 'Biyësi ra mati mbara ne na 'bomo, mora aboka 'ba vo 'biyësi mati ɔo dakapa mbili ni koze, édi na rakyenyi mati mo owo gu 'biyësi. Nenye édi hala rakyenyi 'bama o'do ku ti'de. ³⁰ Mo atayi ndra kyedre, mora ma tayi tisiwa aba."

Mo ma ayi ta komoriyé

31 “Mo ma ayi ta komoriyë ëdi kyedre ta da wa biya. Mo mati 'ba dakaŋo, mo zi dakaŋo ehe ame'do kô'du wa 'ba dakaŋo. Mora mo ma ayi ta komoriyë ëdi kyedre ta da wa biya. 32 Mo ayada wa ma mo ongo ehe owo, du vidi maako oma dë mi kô'du kise 'bomo ne. 33 Mora vidi mati oma mi kô'du kise 'bomo nenyë ayada henye Wirî ëdi tinyô. 34 Mo ma Wirî utu ame'do me'do 'ba Wirî ga kô'du Wirî i'di zi mo Lawo ndo 'bëni ku. 35 'Bu owo Wisi 'bëni ehe i'di kyigo 'ba wa biya zi mo. 36 Vidi ma oma mi Wisi ne, ëdi didi nburu aba, vidi ma oro Wisi ne dë atanza dë didi nburu aba, mora akalima hu wayaza 'ba Wirî.”

4

Yësu mbara Samariya aba

1 Farasiye owonni henye, Yësu ëdi ku laga dagba ehe bapatisi ki'di zi vo lö'böwë ndra ta da Yowani. 2 Tinyô Yësu abapatisi vidi kölö maako dë, nje vo lö'bö 'bomowe ra o'donni. 3 Mati Yësu owo kô'du mati ëdi akiya ne, mo ila Yudiya ehe i'bë hulëhu zi Galilaya. 4 Ta da gëri 'bomo ani, mo omba zi ti'bë kpuru ta Samariya.

5 Mi Samariya mo ayi zi gawo maako ru mo Seka, anza dë na kowo ta ra yaka mati Yakoba i'di zi wisi 'bëni Yosepa. 6 Ku'ju 'ba Yakoba ëdi ani, ehe Yësu na riti ta bi lasi, alima akaŋo dakapa ku'ju ne. Eëdi kaa kadra kutë here.

7 Mbara vidi 'ba Samariya maako ayi zi wini kuwu, ehe Yësu iya zi mo henye, “I'di wini kuwë zi ma.” 8 Vo lö'bö 'bomowe i'bënni ku mi gawo zi wakonyo kogo.

9 Mbara ne aya'ba do mo henye, “Yi Yuda ra ehe ma vidi 'ba Samariya ra, hala ato'bo ko'jo ha ma kô'du wini kuwë?” Yude uwënni wini dë tēmi siko kölö vidi 'ba Samariya eti.

10 Yësu aya'ba do mo henye, “Ezë ayolo nje wa ma Wirî i'di, ehe eyi ra ëdi hë yi ko'jo kô'du wini kuwë, ako'jo ho mo, ehe mo aki'di zi yi wini mati i'di didi.”

11 Mbara ne iya henye, “Kyedre, anza kpa dë kyere wini aba, ehe ku'ju ne ëdi na yöndu. Ta kila aki'ja wini mati i'di didi? 12 Zutu 'beze Yakoba ra ole ku'ju nenyë zi ze, mo gisi 'bëniyë eti ehe ngötu 'bomowe uwënni biya tēmi mo. Yi kyedre ta da Yakoba?”

13 Yësu aya'ba do mo iya henye, “Vidi biya ma uwë wini nenyë atëdi na kôdro löhu, 14 mora vidi ma uwë wini mati ma ki'di zi mo atanza dë na kôdro löhu. Wini mati ma ki'di zi mo atayi mi mo na ku'ju mati aki'di zi mo didi ma nburu.”

15 Mbara ne aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, i'di zi ma wini nani! Here ma tanza dë na kôdro löhu, mandere kazi ma tayi kinye zi wini kuwu.”

16 Yësu ayada zi mo iya henye, “I'bë ako'jo kora 'bëyi ehe ayi löhu.” 17 Mo aya'ba do mo iya henye, “Manza dë kora aba.” Yësu aya'ba henye, “Kô'du 'bëyi ne tinyô mati iya henye anza dë kora aba ne. 18 Oze yi ku zi kora muyi, ehe kora ma ëdi lima mo aba yaanya aba ne anza tinyô kora 'bëyi ra dë. Ayada zi ma kô'du tinyô ra.”

19 Mbara ne iya henye, “Kyedre, mongo yi nēbi ra. 20 Zutu 'ba Samariya amötunni Wirî da doku nenyë, mora e Yude iye henye, Yerusalema ra bi ma da kamötu zi Wirî.”

21 Yësu iya zi mo henye, “Oma mi ma, mbara, kadra mo ëdi atayi mati vidi amötunni 'Bu dekpe da doku nenyë mandere mi Yerusalema. 22 E Samariye ayole dë tinyô eyi ra ëdi yë amötu, mora ze Yude, da yolo ku eyi ra dëdi mötu, ga kô'du ëdi kazi Yude ra

vo wayomɔ ayi. ²³ Mora kadra mo ēdī tayi, ehe ēdī ku nzo kinye, mati kyigɔ Lawo 'ba Wiri aba vidi akamotunni 'Bu kaa mo tinyo ēdī, ki'di zi mo motu ma tinyo mati mo omba. ²⁴ Wiri ēdī Lawo ra, ehe nje kyigɔ 'ba Lawo 'bomo aba vidi ato'bo motu mo kaa mo tinyo ēdī."

²⁵ Mbara ne iya zi mo henye, "Ma yolo ku Masiya ne atayi, ehe ezē mo ayi, mo akayada zi ze wa biya." ²⁶ Yēsu aya'ba henye, "Ma ra mo, ma ra mo mati ēdī ame'do yi aba yaanya."

²⁷ Mi kadra nani vo lō'bō 'ba Yēsu a'banni, ehe zē na rakaga zi ki'ja mo ēdinni ame'do mbara aba. Mora vidi maako tēmi zē ako'jo ha mbara ne dē, "A'di ra omba?" Zē ako'jonnī ha Yēsu dē, "Kō'du a'di ēdiyē ame'do mbara ne aba?"

²⁸ Mbara ne ila tele wini 'bēni ne i'bē hulēhu mi gawo, ehe iya zi vidiyē ani henye, ²⁹ "Ayi onge kora ne, mo ayada zi ma biya wa mati mo'do! Mo atēdi Korisito ra?" ³⁰ Zē ilanni gawo ehe i'bēnni zi kongɔ Yēsu.

³¹ Mi kadra ne vo lō'bōwē alenzenni Yēsu iyanni zi mo henye, "Raboni, oba wa maako zi konyo!"

³² Mora mo aya'ba henye, "Mēdi wakonyo maako aba ayole kō'du mo dē."

³³ Here vo lō'bōwē ayetonnī, kō'du ko'jo tēmi kutē nni na bi dē nni, "Vidi maako ika wakonyo ku zi mo?" ³⁴ Yēsu iya zi zē henye, "Wakonyo 'bama ēdī zi koro kō'du 'ba Wiri mati utu ma ehe zi kinde loo mati mo i'di zi ma zi ko'do."

³⁵ Akiye henye, 'ēdī gba yehe sowo zi wakumu ta yaka.' Mora ma yada zi ye henye, ongo bi te na laka da yake, wa mi yaka yaanya aba ahi ku, ehe ku nzo zi kumu.

³⁶ Vidi mati umu ehe atoto do mo ika ku zi didi ma nburu nburu, ehe agamo mati ili ehe mo mati umu aba, atēdinni na rakyenyi bi kolō. ³⁷ Kō'du kiya ne ēdī tinyo, 'Maako iyī, agamo umu.' ³⁸ Mutu

wē zi nyenyo kumu mi yaka mati o'do loo mo dē. Vidi maakowe o'donni loo ani, ehe i'je wa kyo tēmi loo 'bēzē ne."

³⁹ Vidi kayo 'ba Samariya mi gawo nani omanni mi Yēsu ga kō'du mbara ne iya henye, "Mo ayada zi ma biya wa ma mo'do." ⁴⁰ Here mati vidi 'ba Samariye ayinni zi mo, zē alenzenni mo zi lima nni aba, ehe Yēsu alima ani ko'do riyō aba.

⁴¹ Vidi kayo 'ba Samariya maakowe omanni ga kō'du 'ba kō'du kise. ⁴² Zē iyanni zi mbara ne henye, "Doma ku yaanya aba, anza dē ga kō'du mati iya, mora ga kō'du ze na bi de ze dowo mo ku, ehe da yolo henye, mo ra tinyo ēdī vo yomɔ 'ba damōku."

Yēsu ako'jo Wisi 'ba vo mi turu maako

⁴³ Tapēti ko'do riyō aba ani, Yēsu ila bi nani ehe i'bē zi Galilaya. ⁴⁴ Kō'du mo na bi dē ni iya henye, nēbi owɔ dē mi dakaŋo 'bomo. ⁴⁵ Mati mo ɔko mi Galilaya, vidi karani irinni mo kalakyedre aba, ga kō'du zē i'bēnni mi karama 'ba laga 'ba koli mi Yerusalema ehe ongōnni biya wa mati mo o'do.

⁴⁶ Mati Yēsu a'ba zi Kana mi Galilaya, bi mati mo opi wini na a'ji. Vo mi turu maako ēdī ani wisi 'bomo na koo mi Kaparanamo.

⁴⁷ Mati mo owo henye, Yēsu ayi ku ta Yudiya zi Galilaya mo i'bē zi mo ako'jo ho mo zi ti'bē Kaparanamo ehe zi ko'jo wisi 'bēni, mati mo ku kara zi koli. ⁴⁸ Yēsu iya zi mo henye, "Vidi maako tēmi yē oma dē nje ezē onge kyinē 'ba kō'du korowe ehe rakage." ⁴⁹ Kora vo mi turu ne aya'ba do mo henye, "Yere, ayi gba kazi wisi ama koli."

⁵⁰ Yēsu iya zi mo henye, "I'bē wisi 'bēyi akadidi."

Kora ne oma mi me'do 'ba Yēsu, ehe i'bē gbo. ⁵¹ Da gēri 'bomo liŋɔ vo litu 'bomowe andosi dē nni mo

aba kò'du kise aba zi mo. “Wisi 'bèyì èdì ku zi tì'bè zi didì!”

⁵² Mo ako'jo hë zë iya henye, “Kadra vala ra mati wisi 'bèni ne na laka?” Zë aya'bannì henye, “Èdì ndì kadra kòlò mataganya tapèti kadra kutè mati rakyitu ne ila mo.” ⁵³ Here 'bu mo asösu èdì mî kadra kòlò nani mati Yësu ayada zi nî, “Wisi 'bèyì akadidì.” Here mo ehe biya vo dakota 'bèni èti omannì gbo. ⁵⁴ Nenyè kyinë 'ba kò'du koro ma riyö mati Yësu o'do tapèti tayi 'bomo ta Yudiya zi Galilaya.

5

Wako'jo mi kara

¹ Tapèti ma nenyè, Yësu i'bè mî Yerusalema, kò'du karama yèni 'ba Yude. ² Kara Haresi kyedre 'ba tímèlè mî Yerusalema, kara maako èdì ani sènjè aba muyì, mî ha 'ba Hibiru ako'jo Betesata. ³⁻⁴ Vidi kayo 'ba rakoo èdinnì ko'do ha kara ne, vo komoköndu, vo ka'bo, ehe vidi vo keje. ⁵ Dakapa kara ne kora maako èdì na rakoo, koo 'butèwota dömomodömowota aba. ⁶ Mati Yësu ongö kora ne ehe ayölo henye mo èdì ku na keje kyere kadra konda aba, mo ako'jo ho mo henye, “Omba zi yi kò'jo?”

⁷ Kora ne aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, manza dè vidi maako aba zi ki'di ma mî kara ne, èzè wini ne èdì rè nî koho riyè. Ma yonzö zi tödu mî mo, mora vidi maako kpa 'duwi atödu ani dagba.”

⁸ Yësu ayada zi mo henye, “Ènyi riyè, oba agburuku 'bèyì ehe alasi!” ⁹ Kandi ako'jo kora ne gbo. Mo oba agburuku 'bèni riyè ehe ayeto lasi toko. Ko'do mati kò'du ne o'do rè nî mî mo ne kadra 'ba ko'do madömoriyö. ¹⁰ Mati vo dagbe 'ba Yude ongönnì kora ne èdì agburuku 'bèni kinjè, zè iyannì zi mo henye, “Nenyè ko'do

'ba ralawo ra! Omba dè zi vidi maako zi kinjè agburuku mî ko'do 'ba ralawo.”

¹¹ Mora mo aya'ba do mo iya henye, “Kora mati ako'jo ma ne ayada zi ma kinjè riyè agburuku 'bama ehe lasi.”

¹² Zë ako'jonnì ho mo iyannì henye, “Èyi ra kora nenyè mati ayada zi yi, zi kinjè riyè agburuku 'bèyì ehe lasi?”

¹³ Mora mo ayölo dè, ga kò'du Yësu i'bè wèni 'de liwo ga kò'du vidi kayo.

¹⁴ Yaa Yësu i'ja kora ne mî yèkèlu ehe ayada zi mo, “Ongö te, yaanya aba rè yi èdì ku na laka, mora o'do kò'du kyènyè dekpe mandere kò'du kyènyè maako ndra ako'do rè nî zi yi.”

¹⁵ Kora ne i'bè ayada zi vo dagbe 'ba Yude henye, Yësu ra ako'jo nî. ¹⁶ Zë ayetonnì kò'du kyènyè maako ko'do zi Yësu ga kò'du mo o'do wa kaa ma here ne mî ko'do 'ba ralawo. ¹⁷ Mora Yësu iya henye, “Bu ma öro dè ta bi löo ko'do, ehe nenyè ra hala mèdì nduwè ko'do.”

¹⁸ Yaanya aba vo dagbe 'ba Yude ombannì zi Yësu kofö ga kò'du riyö. Ma dagba, mo owe kò'du ki'di 'ba mî ko'do 'ba ralawo. Mora ma kyènyè ndra, mo iya henye Wirì 'Bu nî ra, mati o'do nî kpiliri Wirì aba.

Kalakonda 'ba Wisi

¹⁹ Yësu ayada zi vidiyè iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, Wisi o'do wa maako dè na bi dè nî. Mo ato'bo nje ko'do wa ma mo ongö 'Bu èdì ko'do ga kò'du mo o'do kpa te wa ma mo ongö 'Bu o'do. ²⁰ 'Bu öwo Wisi ehe ayada zi mo biya wa ma mo o'do. 'Bu akayada zi mo wa kyedre maako ndra ta da ma nenyè, ehe atèdiyè na rakaga. ²¹ Kaa 'Bu injè yöku ehe i'di didi, here Wisi i'di didi zi vidi mati mo omba. ²² 'Bu o'do vurè 'ba vidi maako dè, mora mo o'do Wisi 'bèni ra na vo vurè 'ba

vīdī ko'do biya. ²³ 'Bu o'do nenyē ga kō'du vīdī biya zi Wisi koro kpa kaa zē oronni nī. Ēzē vīdī maako omba dē zi Wisi koro, nenyē kpa te kaa mo omba dē zi koro 'Bu mati utu mo."

²⁴ "Ma yada tīnyō zi ye henye, vīdī ma owo kō'du kise 'bama ehe ēdī koma aba mī mo mati utu ma ēdī lawo dīdī ma ḡburu ḡburu aba, ehe o'do vūrē kyēnyē dē ro mo. Zē i'bēnnī ku nzo tēmī koli zi dīdī. ²⁵ Ma yada tīnyō zi ye henye, kadra ne atayi ehe ēdī ku nzo kinye mati yōku biya akowo gu 'ba Wisi 'ba Wīrī, ehe zē mati owonni ho mo, akalimanni. ²⁶ 'Bu ēdī kyigo aba zi dīdī kī'dī, ehe mo i'dī kyigo kōlō nani zi Wisi. ²⁷ Ehe mo i'dī zi Wisi 'bēnī dangōlō zi vūrē 'ba vīdī ko'do biya, ga kō'du mo Wisi 'ba Vīdī. ²⁸ Re maga dē! Kadra mo atoko mati biya yōku akowo gu 'ba Wisi 'ba vīdī, ²⁹ ehe zē atayinnī yaga tēmī dawogo 'bēnnī. Vīdī biya ma o'donni kō'du laka atēnyinnī na dīdī, mora vīdī biya ma o'donni kō'du kyēnyē atēnyinnī na dīdī ehe ako'do vūrē kyēnyē 'bēzē."

³⁰ "Mo'bo dē wa maako ko'do na bi da ma. 'Bu ra utu ma, ehe mo ra ayada zi ma hala zi vūrē ko'do. Mo'do vūrē 'bama na laka, ga kō'du moro mo, ehe mo'do dē wa mati momba zi ma ko'do."

Vo kiya 'ba Yēsu

³¹ "Ēzē ma me'do ga kō'du ma, gērī maako anza dē ani zi yada mēdī kō'du tīnyō ra yada. ³² Mora vīdī maako ēdī kpa ame'do kō'du ma, ehe ma yolo wa mati mo iya ēdī tīnyō. ³³ Utuwē vo lituwē zi Yowani, ehe mo ayada zi zē kō'du tīnyō. ³⁴ Ma lima dē ra kō'du mati vīdī iyanni kō'du ma, mora ma yada wa nenyee zi ye here, zi ye yomo. ³⁵ Yowani, lamba mati i'dī bikanyi kyō, ehe, e na rakyenyi zi lima mī bikanyi 'bomo ne tisiwa. ³⁶ Mora vīdī maako ndra ta da Yowani ame'do kō'du ma. Mo'do

ne wa mati 'Bu ma i'dī zi ma ko'do. Wa biya mati mo'do ayada henye 'Bu ra utu ma. ³⁷ 'Bu mati utu ma, ame'do kpa kō'du ma, mora owowe gu mo dē mandere kongō mo da komo da komo. ³⁸ Ome kō'du kise omo dē, ga kō'du ombe dē zi tēdī koma aba mī mati mo utu. ³⁹ Ome wayōruwē, ga kō'du asōsuwē henye, aki'je dīdī ḡburu ḡburu mī zē. Wayōruwē ayada kō'du ma, ⁴⁰ mora ombe dē zi tayi zi ma kō'du dīdī ma ḡburu ḡburu."

⁴¹ "Momba kō'du wayeto 'ba vīdī kōndu dē, ⁴² mora ma yolo e, vīdī ma kōlō tēmī yē, zi Wīrī towo anza dē kalakyedre aba. ⁴³ Mayi ku kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ehe iriyē ma dē. Mora akiriyē vīdī ma ayinni na bi dē nni. ⁴⁴ Hala akome? Ombe zi wayeto kīrī kazi oka ma kōlō maako, mora ayonze dē zi tēdī wayeto aba kazi Wīrī mati ēdī kōlō ne, hala ato'be koma mī ma? ⁴⁵ Asōsuwē dē henye, ma ra vīdī ma akasusu wē zi 'Bu. I'diyē kō'du sōsu 'be ra Mosa, le mo ra vīdī ma akasusu wē. ⁴⁶ Mosa ayōru wa kō'du ma, ehe ēzē ome mī Mosa, akome mī ma. ⁴⁷ Mora ēzē ome dē mī wa mati Mosa ayōru, hala ato'be koma mī wa mati miya?"

6

Yēsu i'dī wakonyo zi vīdī kpu-lukumuyi

(Mt. 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Tapētī ma nenyē Yēsu umu kyētī Fōfō 'ba Galilaya, mati ayolo kpa na Fōfō 'ba Tiberiyasi. ² Vīdī kayo usunni go mo ga kō'du ongōnnī mo ēdī kyinē 'ba kō'du korowe ko'do zi ko'jo vo kōe. ³⁻⁴ Kara zi kadra karama 'ba laga 'ba koli 'ba Yude, Yēsu i'bē riyē da dōku vo lō'bō 'bēnīyē eti ehe alima akaḡo. ⁵ Mati Yēsu ongo vīdī kayo tayinnī zi nī, mo ako'jo ha Pilipo iya henye, "Ta kila da

ki'ja ze wakonyo kyɔ zi tɔ'bo vidi nenyee biya?" ⁶ Mo iya nenyee zi Pilipo yɔnzɔ. Mo ayɔlɔ ku nzo a'di ra mo ēdi ti'bē zi ko'do.

⁷ Pilipo aya'ba do mo iya henye, "Ayɔlɔ dē henye, akiri kara kōhi 'ba yehe modomowota nje zi kogo mangɔlɔ'bo tisi zi vidi ma kōlō nenyee?"

⁸ Anderiya, ōndu 'ba Simona Petero, kōlō tēmī vo lō'bōwē, mo ame'do riyē iya henye, ⁹ "Wisi maako ēdi kinye, mo ēdi mangɔlɔ'bo sisi aba muyi ehe kyenze riyō. Mora a'di ra na laka ēdi zi vidi biya nenyee?"

¹⁰ Dakaŋo ayōfu loma aba, ehe Yēsu ayada zi vo lō'bō 'bēniyē zi yada zi vidi biya lima akaŋo. Vidi kora ēdi kaa kpulukumuyi mi vidi kayo nenyee. ¹¹ Yēsu oba mangɔlɔ'bo ne mi kala ni i'di ōwō'di zi Wiri. Here, mo idra mangɔlɔ'bo ne zi vidiyē, mo o'do kpa here kyenze ne aba, le vidi ēdinni mo aba kyɔ zi konyo. ¹² Vidi onyonni biya ma ombanni, ehe Yēsu ayada zi vo lō'bō 'bēniyē zi tɔtɔ kɔsɔ mo ma ɔsɔ, here ma yaŋa dē. ¹³ Vo lō'bōwē atɔtɔnni dē zē bi kōlō ehe oso korī 'butē domoriyō wa mati ɔsɔ tēmī mangɔlɔ'bo muyi ne.

¹⁴ Tapēti vidi ongonni kyinē 'ba kō'du korowe ko'do 'ba Yēsu nenyee, ayeto kiyanni henye, "Nenye atēdi tinyō Nēbi mati ēdi zi tayi kinye mi damōku ne." ¹⁵ Yēsu ayɔlɔ henye zē ombanni yɔnzɔ zi mo ko'do na wehe zi tēdi na yere 'bēzē. Here mo i'bē riyē da dōku, ani zi mo tēdi kutu ni aba.

Yēsu alasi ta da wini
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶ Hutaga nani aba vo lō'bō 'ba Yēsu i'bēnni akaŋo zi fōfō. ¹⁷ Zē ēkyinni mi tōŋbō, ayetonni kumu kyēti zi Kapanamo. Mati bi ōndu Yēsu gba ayi dē zi zē, ¹⁸ buluku kyigo ēdi ku koho wini

na kyēnyē. ¹⁹ Mati vo lō'bōwē opinni ku kaa wiŋi wota mandere sowɔ, zē ongonni Yēsu lasi ta da wini. Mo asesi nduwē tayi kara ra tōŋbō, zē gbo na tere. ²⁰ Mora mo iya henye, "Ma Yēsu ra! Ere dē!" ²¹ Vo lō'bōwē ombanni zi mo koba mi tōŋbō, kandi ɔko gbo da gōti bi mati ēdinni ati'bē zi mo.

Mangɔlɔ'bo ma i'di didi

²² Ko'do vere aba vidi mati ēdinni gba ani humirē kapa 'ba fōfō, ayɔlɔnni tōŋbō ēdi nje kōlō ani. Zē ayɔlɔnni kpa henye, Yēsu i'bē dē mi mo vo lō'bō 'bēniyē ēti. Zē i'bēnni kutu nni aba. ²³ Tōŋbō maakowe ta Tiberiyasi i'bēnni kara ta bi mati vidi kayo onyonni mangɔlɔ'bo mati Yere i'di ōwō'di. ²⁴ Zē ongonni henye Yēsu ehe vo lō'bō 'bēni ēti i'bēnni ku. Here zē ēkyinni mi tōŋbōwē ehe i'bēnni gbo Kapanamo Yēsu koma. ²⁵ Zē i'janni mo kapa damirē 'ba fōfō ehe ako'jonnī hɔ mo iyanni henye, "Raboni, ɔko ndala aba kinye?" ²⁶ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada tinyō zi ye, anze dē ma koma ga kō'du onge kyinē 'ba kō'du korowe, mora ga kō'du onyowe biya wakonyo ma ombe. ²⁷ O'de lɔɔ dē kō'du wakonyo mati ēdi rē ni yaŋa ne. O'de lɔɔ kō'du wakonyo mati i'di didi ma ŋburu ŋburu ne. Wisi 'ba Vidi aki'di wakonyo nenyee zi ye, ga kō'du Wiri 'Bu i'di kalakonda zi mo ko'do here."

²⁸ Vidi ako'jonnī hɔ mo iyanni henye, "A'di ra tinyō Wiri omba ze zi ko'do?" ²⁹ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Wiri omba zi ye tēdi koma aba mi vidi mati mo utu." ³⁰ Zē aya'banni do mo iyanni henye, "Kyinē 'ba kō'du koro a'diye ra ako'do, here zi ze tɔ'bo koma mi yi? A'di ra ako'do?" ³¹ Gɔ mo yada aba, mati zutu 'bezee ēdinni mi da lipi, Wiri i'di mana zi zē konyo. O'de rē ni kaa mati wayōruwē iyanni henye, "Wiri i'di

mangolɔ'bo zi zē ta komoriyē zi konyo.'”

³² Yēsu ayada zi zē henye, “Ma yada tīnyō zi ye henye, Mosa ra dē vīdī mati i'dī mangolɔ'bo zi ye ta komoriyē. 'Bu ma ra i'dī mangolɔ'bo tīnyō ne zi ye ta komoriyē. ³³ Ehe mangolɔ'bo mati Wīrī i'dī ne ēdī vīdī mati ayi akaŋo ta komoriyē zi dīdī kī'dī zi damōku.”

³⁴ Vīdī iyannī henye, “Kyedre, i'dī zi ze mangolɔ'bo mati ɔɔ dē nenye.” ³⁵ Yēsu aya'ba dɔ mo zi zē iya henye, “Ma ra mangolɔ'bo ma i'dī dīdī. Vīdī ma ayi zi ma, atanza dē na o'bo. Vīdī ma ēdī koma aba mī ma atanza dē na kɔdro. ³⁶ Ma yada ku nzo zi ye henye, onge ma mora gba anze dē koma aba mī ma. ³⁷ Vīdī biya mati 'Bu i'dī zi ma atayi zi ma. More ma kōlō maako tēmī zē dē. ³⁸ Mayi dē ta komoriyē zi ko'do wa mati momba. Mayi zi ko'do wa mati 'Bu omba ma zi ko'do. Mo utu ma, ³⁹ ehe mo omba zi ko'do tīnyō ma kōlō tēmī zē mati mo i'dī zi ma ne ōlu dē. Mo omba ma zi kīnjē zē zi dīdī mī ndundu 'ba ko'do aba. ⁴⁰ 'Bu ma omba vīdī biya mati ongɔnnī Wisi, zi tēdī koma aba mī mo, ehe zi tēdī dīdī ma ŋburu aba. Here ma kīnjē zē zi dīdī mī ndundu ko'do aba.”

⁴¹ Vīdī ayetonnī hē nnī wasa ga kō'du Yēsu iya henye, nī ra mangolɔ'bo mati ayi akaŋo ta komoriyē. ⁴² Zē ako'jonnī ha oka ma kōlō maako iyannī henye, “Mo anza Yēsu ra dē, wisi 'ba Yosepa? Da yolo ze 'bu mo dē ma mo aba? Hala mo ato'bo kiya henye, nayi akaŋo ta komoriyē?”

⁴³ Yēsu ayada zi zē iya henye, “Ōre ta bi me'do 'be ne! ⁴⁴ Vīdī maako ɔ'bo dē tayi zi ma, nje 'Bu mati utu ma ne o'do zē komba zi tayi. Mora ēzē zē ayinnī, ma kīnjē zē na dīdī mī ndundu 'ba ko'do aba. ⁴⁵ Kōlō tēmī Nēbiyē ayōru henye, 'Wīrī akayandī zē biya.' Here vīdī biya ma owonnī

da 'Bu ehe ayandi kazi mo atayi zi ma. ⁴⁶ Nje vīdī kōlō mati ongɔ 'Bu ne mo ra ayi kazi Wīrī. Vīdī maako gba ongɔ 'Bu dē. ⁴⁷ Ma yada zi ye tīnyō vīdī biya mati ēdinnī koma aba mī mo, ēdinnī dīdī ŋburu aba. ⁴⁸ Ma mangolɔ'bo ma i'dī dīdī! ⁴⁹ Zutu 'be onyonnī mana mī da līpī ehe yaa, zē olinnī. ⁵⁰ Mora kinye mangolɔ'bo 'ba komoriyē ne ayi ku akaŋo, here vīdī mati mo onyo ku oli dē. ⁵¹ Ma ra mangolɔ'bo dīdī mati ayi akaŋo ta komoriyē. Ēzē vīdī mati onyo mangolɔ'bo nenye, mo akalima ŋburu. Mangolɔ'bo mati ma kī'dī zi mo ida ra ma ra, mēdī kī'dī zi vīdī 'ba damōku nenye zi tēdinnī na dīdī.”

⁵² Zē ayetonnī hē nnī wasa oka ma kōlō maako aba, ehe ako'jonnī kō'du iyannī henye, “Hala mo ato'bo kī'dī ida rē nī zi ze konyo?”

⁵³ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma yada zi ye tīnyō, alime dē, nje ēzē onyowe ida ehe uwēē yama 'ba Wisi 'ba Vīdī. ⁵⁴ Mora ēzē onyowe ida ma ehe uwēē yama ma, atēdīyē dīdī ma ŋburu aba, ehe ma kīnjēē na dīdī mī ndundu 'ba ko'do aba. ⁵⁵ Ida ma wakonyo ma tīnyō ra, ehe yama ma wakuwē ma tīnyō ra. ⁵⁶ Ēzē onyowe ida ma ehe uwēē yama ma, e kōlō ma aba ehe ma kōlō eti. ⁵⁷ Kaa 'Bu wīdī ra utu ma, ehe mēdī dīdī aba ga kō'du 'bomo, vīdī biya mati onyonnī ida ma akalimannī ga kō'du 'bama. ⁵⁸ Mangolɔ'bo mati ayi akaŋo ta komoriyē anza dē kaa wa mati zutu 'be onyonnī. Zē olinnī, mora vīdī mati onyo mangolɔ'bo nenye akalima ŋburu.”

⁵⁹ Yēsu ēdī kō'du yēti mī bi 'ba mōtu mī Kaparanamo mati mo iya kō'du nenye.

Me'do 'ba dīdī ŋburu

⁶⁰ Vo lō'bō kayo 'ba Yēsu owonnī mo ehe iyannī henye, “Kō'du

yandi nenyè èdì ndra na kyigɔ zi vidi maako yɔlɔ. Èyì ra atɔ'bo yɔlɔ mo?"

⁶¹ Yèsu ayɔlɔ henye, vo lɔ'bò 'bèniyè èdinnì ame'do na way-awaya. Here mo ako'jo iya henye, "Nenyè o'de na riti?" ⁶² A'di ra èzè onge Wisi 'ba Vidi èdì tì'bè riyè komoriyè bi mati mo ayi ta 'domo? ⁶³ Lawo mo ra i'di didi. Kyigɔ 'ba vidi kɔndu o'do waako dè. Me'do mati ma me'do zi ye ne, èdì tèmì Lawo 'ba Wirì ma i'di didi. ⁶⁴ Mora kya e maakowe ombannì dè zi tedi koma aba mi ma." Yèsu iya nenyè, ga kò'du tèmì biyeto aba mo ayɔlɔ èyì ra atèdì koma aba mi ni. Mo ayɔlɔ kpa èyì ra akasusu ni. ⁶⁵ Yèsu iya henye, "Kò'du nenyè ra ma yada zi ye ɔ'be dè tayi zi ma, nje èzè 'Bu ra o'de komba zi tayi."

⁶⁶ Ga kò'du wa mati Yèsu iya, vo lɔ'bò kayo 'bomowe opi gè nni zi mo ehe ɔ'ronni ta bi lɔ'bò ga ndi mo. ⁶⁷ Yèsu ako'jo ha vo lɔ'bò 'bèni 'butè domoriyò, "E kpa ombe zi kila ma?"

⁶⁸ Simona Petero aya'ba do mo iya henye, "Yere, vidi maako anza dè ani zi ze tɔ'bo tì'bè zi mo. Me'do 'bèyi i'di didi nburu. ⁶⁹ Yaanya aba dèdì koma aba mi yi, ehe da yɔlɔ ku yi ra Wisi Kòlò Njala 'ba Wirì."

⁷⁰ Yèsu ayada zi vo lɔ'bò 'bèniyè henye, "Ma jeli ye 'butè domoriyò, mora ma kòlò tèmì yè dakyikyì."

⁷¹ Yèsu èdì me'do kò'du 'ba Yudasì wisi 'ba Simona Sikereto. Mo yaa akasusu Yèsu mo le kòlò tèmì vo lɔ'bò 'butè domoriyò.

7

Yèsu ondu ni ètì

¹ Tapèti ma nenyè, Yèsu ènyì tì'bè lasi aba mi Galilaya, mo omba dè tì'bè mi Yudiya, ga kò'du Yude ani ombannì zi kofo mo. ² Ku kara zi kadra 'ba karama 'ba mbörögò, ³ ehe onduwè 'ba Yèsu iyannì zi mo henye, "Kò'du

a'di i'bè dè zi Yudiya? Here vo lɔ'bò 'bèniyè atɔ'bønni kongɔ wa mati èdì ako'do. ⁴ Vidi maako o'do waako dè na liwo, èzè zè ombannì zi maakowe zi yɔlɔ kò'du zè. Here i'di damòku ma yɔlɔ wa ma èdì ako'do." ⁵ Gbì le onduwè 'ba Yèsu gba ayinnì dè na vo lɔ'bò 'bomo.

⁶ Yèsu aya'ba iya henye, "Kadra 'bama gba ayi dè, mora kadra 'be èdì 'duwì kinye. ⁷ Vidi 'ba damòku nenyè ɔ'bønni dè e kiyi. Zè iyinnì ma, ga kò'du ma yada nduwè zi zè henye, zè o'donnì kò'du kyènyè. ⁸ I'bèè dagba mi karama. Kadra 'bama gba ɔ'ko dè, ehe mi'bè dè." ⁹ Yèsu iya nenyè ehe alima zo mi Galilaya.

Yèsu mi karama 'ba mbörögò

¹⁰ Tapèti ondu 'ba Yèsu i'bènni ku mi karama, mo i'bè liwo kazi yada zi vidi maako. ¹¹ Mi kadra 'ba karama aba, vo dagbe 'ba Yude omannì Yèsu ehe ako'jonnì kò'du henye, "Mo èdì kila?"

¹² Vidi kayo alèpinnì mi ha wasa kò'du mo. Maakowe iyannì henye, "Yèsu kora laka ra," agamowe iyannì henye, "Mo èdì ndɔndɔ kiga zi vidi biya." ¹³ Mora vidiyè na tere kazi vo dagba 'bèzè, ehe vidi maako ame'do dè ta da komo vidi kayo kò'du mo.

¹⁴ Mati karama ku kutè zi rè ni kinde, Yèsu i'bè mi yèkèlu ayeto wayandi. ¹⁵ Vo dagbe na rakaga ehe iyannì henye, "Hala kora nenyè ayɔlɔ kò'du takanyi here? Ayandi mo kpa dè."

¹⁶ Yèsu aya'ba do mo iya henye, "Manza dè yandi wa mati ma sòsu kò'du mo. Wa mati mèdì ayandi ayi kazi vidi ma utu ma. ¹⁷ Èzè tinyò ombe zi koro Wirì, akayole wa mati ma yandi ayi kazi Wirì mandere kazi ma. ¹⁸ Èzè momba zi kika wakoro zi ma, ma kame'do kò'du ma. Mora momba zi koro vidi ma utu ma. Nenyè ra ma yada kò'du tinyò anza dè ndɔndɔ. ¹⁹ Mosa ra dè i'di kò'du ki'di zi ye?"

Vidī maako tēmī yē oro dē. Here kō'du a'di ombe zi ma kofo?"

²⁰ Vidī kayo aya'bannī dō mo iyannī henye, "Yī vo dakyikyī! A'di ra o'dō yī zi kō'du sōsu henye, vidī maako omba zi kofo yī?"

²¹ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Mo'dō kō'du koro kōlō ehe o'de na rakaga. ²² Mosa i'dī kō'du zi ye zi gisi kora 'be n̄bete. Mora t̄nyō anza Mosa ra dē i'dī kō'du ki'dī nenye zi ye. Zutu 'be ra. Mī ko'do 'ba ralawo aba ān̄bete gisi kora 'be ²³ zi kō'du ki'dī 'ba Mosa koro. Ēzē wisi maako ato'bo n̄bete mī ko'do 'ba ralawo, kō'du a'di ra e na kamo ma aba ga kō'du vidī maako ko'do na laka mī ko'do 'ba ralawo? ²⁴ O'de vurē dē dakyinē 'ba ra laya aba. O'de wa mati t̄nyō ra aba."

Mo Korisitō ra?

²⁵ Kya vidī maakowe ta Yerusalemā ēdī kiyannī henye, "Anza dē kora nenye ra zē ombannī zi kofo? ²⁶ Here mo ēdī gba zō kinye, me'do zi vidī biya kowonnī. Ehe vidī maako awāsa hē n̄nī dē mo aba. Here ne kō'du sōsu 'be aba vo dagbe ayōlōnnī ku t̄nyō mo ra Korisitō? ²⁷ Mora nani akato'bo tēdī hala? Vidī maako ayōlō dē bi mati Korisitō ne atayi ta 'dōmo, mora da yōlō ze bi mati kora nenye ayi ta 'dōmo."

²⁸ Mati Yēsu ēdī kō'du yandi mī yēkēlu, mo agbōgbō hē nī iya henye, "T̄nyō asōsuwē ayole ma ku, ehe ta kila mayi ta 'dōmo? Mayi dē na bi da ma! Vidī mati utu ma ēdī t̄nyō, ehe ayole mo dē. ²⁹ Mora ma yōlō vidī mati utu ma, ga kō'du mayi kazi mo."

³⁰ Kya vidī maakowe ombannī zi Yēsu kirī, mora du vidī maako i'dī kala nī dē dō mo, ga kō'du kadra 'bōmo gba o'ko dē. ³¹ Mora vidī kayo mī kutē vidī nee i'dinnī koma 'bēnnī mī mo ehe iyannī henye, "Ēzē Korisitō ne ayi, mo ako'do kyinē 'ba kō'du korowe ndra ta da kora nenye?"

Utū vo kanye 'ba yēkēlu zi Yēsu kirī

³² Mati Farasiye owonnī vidī kayo ēdinnī hē n̄nī wasa ga kō'du 'ba Yēsu, zē ehe kyedree 'ba vo karase utunnī vo kanye 'ba yēkēlu zi mo kirī. ³³ Mora Yēsu ayada zi zē iya henye, "Ma tēdī ētī tisi na konda, ehe ma ta'ba zi vidī mati utu ma ne. ³⁴ Akome ma, mora du aki'je ma dē. O'be dē t̄'be bi mati mēdī t̄'be 'dōmo." ³⁵ Vidī ako'jonnī ha oka ma kōlō maako henye, "Kila mo ato'bo t̄'be zi sesi ze ta bi nī ki'ja? Mo ēdī t̄'be mī daka'jo mēnzē maakowe mati vidī 'bezee ēdinnī alima? Mo ēdī t̄'be ani zi vidīyē 'ba Girigī yandi? ³⁶ A'di ra mī me'do 'bōmo mati mo iya henye, da koma ze nī mora di'ja nī dē? Kō'du a'di da to'bo dē t̄'be bi mati mo ēdī t̄'be?"

Lili 'ba wini ma i'dī didī

³⁷ Mī ndundu mo ehe mī ko'do kyedre 'ba karama, Yēsu o'ro riyē ehe agbōgbō hē nī iya henye, "Ēzē ēdiyē kodro aba, ayiye zi ma ehe uwēē! ³⁸ Ēdiyē koma aba mī ma, atēdiyē wini ma i'dī didī, taho tēmī yōndu 'ba mī yē, kaa wayōruwē iyannī henye." ³⁹ Yēsu ēdī ame'do kō'du 'ba Lawo Laka, mati aki'dī zi vidī biya mati ēdinnī koma aba mī mo. Lawo ne gba i'dī dē zi vidī kōlō maako, kyere Yēsu gba i'dī bikanyi kyedre 'bēnnī dē ndo.

Rakinye mī kutē vidī

⁴⁰ Mati vidī kayo owonnī Yēsu iyannī nenye, kya maakowe iyannī henye, "Mo atēdī Nēbī ra." ⁴¹ Agamowe iyannī henye, "Mo Korisitō ra." Agamowe iyannī kpa henye, "Korisitō ne ato'bo tayi ta Galilaya? ⁴² Wayōruwē iyannī henye, Korisitō atayi tēmī dakota 'ba Yere Dawidi. Here kō'du nenye go mo ya'ba aba, ako'jo mo mī Beteleme, mī gawo mati Dawidi alima 'dōmo?" ⁴³ Vidī ayetonnī me'do ra oka ma kōlō

maako ga kö'du 'ba Yësu. ⁴⁴ Kya zë maakowe ombannî zi mo kirjî, mora du vidi maako i'di kala ni dë dō mo.

Vo dagbe ombannî dë zi tēdi koma aba mi Yësu

⁴⁵ Mati vo kanye 'ba yëkëlu a'bannî zi kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye, ako'jo hë zë henye, "Kö'du a'di ike Yësu dë kinye?" ⁴⁶ Zë aya'bannî henye, "Vidi maako gba ame'do dë kaa kora henye." ⁴⁷ Farasiye iyannî zi zë henye, "Mo o'do lumë kpa ku re?" ⁴⁸ Ma kölö tēmi kyedree 'ba vo karase mandere Farasiye ēdi koma aba mi mo? ⁴⁹ Ehe vidi nenyee mati ayolōnnî kö'du kī'di dë, zë hu wasënë 'ba Wirî." ⁵⁰ Nikodimō mati i'bë zi Yësu dagba, ehe mo kölö tēmi vo dagbe 'ba Yude, iya henye, ehe mo ra kpa kyere ayi zi Yësu kongō. Mo iya henye, ⁵¹ "Kö'du kī'di 'beze ila ze dë zi riti kī'di zi vidi gba kazi ze kowo wa ma zë ombannî kiya. Dō'bo dë vurë 'bëzë ko'do gba kazi ze yolo a'di ra zë o'dōnnî."

⁵² Zë iyannî henye, "Nikodimō, yī tēmi Galilaya? Ako'jo wayōru nee, ehe aki'ja henye, nēbi ako anza dë zi tayi ta Galilaya." ⁵³ Vidi biya i'bēnnî gbo liṅo 'bēnnî na kutu kutu.

8

*Mbara iri ta bi ndoro ko'do**

¹ Mora Yësu i'bë yaga zi Doku 'ba Olivo. ² Damindō vere aba ṅbo mo i'bë zi yëkëlu. Vidi ayinnî zi mo, mo alima akaṅo ehe ayeto zë yandi. ³ Vo komoyandiye 'ba kö'du kī'di ehe Farasiye ikannî loko mbara maako iri ta bi ndoro ko'do, ehe zë o'dōnnî mo atōṅo komo nnî biya. ⁴ Here zë iyannî henye, "Raboni, mbara nenyē iri ēdi ko'do kora maako aba anza o'di 'bomo ra dë. ⁵ Kö'du kī'di 'ba Mosa ayandi henye, mbara kaa

ma nenyē zi ku'du brua yitō aba. A'di ra iya?" ⁶ Zë ako'jonnî ha Yësu, kö'du ko'jo nenyē aba, ga kö'du zë ombannî mo susu ehe zi kö'du kyënyë maako kika rō mo. Mora Yësu idë rë ni ayeto wayōru dakaṅo dawisi kala ni aba.

⁷ Zë asesinnî zō nduwë ho mo ko'jo kö'du 'ba mbara ne. Ndundu mo aba mo ṅṅo riyyë iya henye, "Èzë vidi maako tēmi yë o'do kö'du kyënyë dë mu'du dagba yitō dō mo." ⁸ Mo idë rë ni kpa löhu ayeto wayōru dakaṅo. ⁹ Vidi nee i'bēnnî biya na kölö kölö, ayeto ma tendro mo aba. Ndundu mo aba Yësu mbara ne aba ṅōnnî kutu nnî aba. ¹⁰ Yësu ṅṅo riyyë ako'jo ho mo iya henye, "Vidi nee biya kila? Vidi maako anza kpe zi yī susu?"

¹¹ Mbara ne aya'ba dō mo iya henye, "Ee Kyedre, vidi maako anza dë." Yësu ayada zi mo iya henye, "Manza dë kpa ti'bë zi yī susu. I'bë yaanya aba, o'do kö'du kyënyë dekpe."

Yësu bikanyi kö'du damōku

¹² Kpa löhu Yësu ame'do zi vidiyë. Kadra nenyē aba mo iya henye, "Ma ra bikanyi kö'du damōku. Usu ga ma, ehe alasi dë mi bikōndu. Akatēdi bikanyi ma aki'di didi aba."

¹³ Farasiye iyannî zi mo henye, "Yi ra nje vidi ma ēdi ame'do kö'du yī, ehe anza dë tinyō na laka zi yī ra tēdi akpa na vo kiya 'bëyi."

¹⁴ Yësu aya'ba dō mo iya henye, "Here èzë ma me'do le kö'du ma, wa ma miya ēdi tinyō. Ma yolo ku mayi ta kila ehe mēdi ti'bë kila. Mora ayole dë ma ta kila mandere mēdi ti'bë kila. ¹⁵ O'de vurë tēmi gērî kölö mati vidi biya o'dōnnî, mora mo'do vurë 'ba vidi maako dë. ¹⁶ Èzë mo'do vurë, ma ko'do na laka, ga kö'du ma ko'do dë kutu ma aba. 'Bu mati utu ma ne ēdi kinye ma aba. ¹⁷ Kö'du kī'di 'be

* 8: Komo nenyē anza dë mi dagba wayōru 'ba Bayibolo.

omba vo kiya riyo zi yada ko'du ne edi tinyo. ¹⁸ Ma kolö temi vo kiya 'bame, ehe 'Bu mati utu ma edi agamo maako."

¹⁹ Ze ako'jonnä ho mo iyannä henye, "Bu yi edi kila?" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ayole ma de mandere 'Bu ma. Eze ayole ma, akayole 'Bu ma."

²⁰ Yësu iya nenyë mati mo edi gba ko'du yandi mi bi ma söndu 'ba waki'di 'ba yekëlu asesi 'domo. Mora vidi maako iri mo de ga ko'du kadra 'bomo gba ayi de.

ɔ'be de ti'bë bi mati mēdi ti'bë

²¹ Yësu ayada kpa zi vo dagbe 'ba yenä henye, "Mēdi ti'bë 'de akome ma, mora ɔ'be de ti'bë bi mati mēdi ati'bë, akoliye ko'du kyenyë 'be kazi wakila."

²² Vidi ako'jonnä ko'du iyannä henye, "Mo omba zi re ni kofu? Edi nani wa ma mo iya henye, do'bo de ti'bë bi mati mo edi ti'bë?"

²³ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ediyë ta lebi, mora ma ta riye. E 'ba damöku nenyë, mora manza de 'ba damöku nenyë. ²⁴ Ko'du nenyë ra miya akoliye ko'du kyenyë 'be aba. Eze anze de koma aba mi ma, ko'du eyi mēdi, akoliye mi ko'du kyenyë 'be ila de."

²⁵ Ze ako'jonnä ha Yësu iyannä henye, "Yi 'beyi eyi?" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma ra te mati ma yada zi ye biyeto aba. ²⁶ Ani ko'du edi kyö ma to'bo kiya zi yada henye o'de ko'du kyenyë, mora vidi mati utu ma edi tinyo, ehe ma yada zi vidi 'ba damöku nenyë nje wa mati mowo kazi mo."

²⁷ Vidi maako ayole de Yësu edi ame'do zi ze ko'du 'Bu ni. ²⁸ Yësu i'bë nduwë kiya mo aba henye, "Eze umbë Wisi 'ba Vidi ku riye, akayole eyi ra ma. Akayole kpa henye manza de wa maako ko'do

na bi da ma. Miya nje wa mati 'Bu ma ayandi zi ma. ²⁹ Mo mati utu ma edi ma aba. 'Duwi mo'do wa mati o'do mo na rakyenyi ehe mo ila ma de."

³⁰ Tapëti Yësu iya nenyë, vidi kayo omanni mi mo.

Kö'du tinyö akinga yi na dangölö

³¹ Yësu ayada zi vidi mati edinni koma aba mi ni henye, "Eze asesiye nduwë koro wa mati miya, e tinyo vo lo'bo 'bama ra. ³² Akayole ko'du tinyo, ehe ko'du tinyo akinge na dangölö."

³³ Ze aya'banni do mo iyannä henye, "Ze gisi 'ba Abarayama! Danza de gba na vo kalima 'ba vidi maako. Hala ato'bo kiya akinga ze na dangölö?"

³⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada tinyo zi ye, vidi ma o'do ko'du kyenyë edi vo kalima 'ba ko'du kyenyë. ³⁵ Vo kalime, alimanni de nburu mi dakota, eze wisi alese le 'duwi mi dakota. ³⁶ Eze Wisi i'di zi ye dangölö, tinyo aba e na dangölö. ³⁷ Ma yole ku, e temi dakota 'ba Abarayama, mora ombe zi ma kofu, ga ko'du, ko'du kise 'bama anza de tinyo mi di'di ye. ³⁸ Mēdi ame'do ko'du wa mati 'Bu ma ayada zi ma, te kaa mati ediyë ako'do wa mati 'bu wë ayandi zi ye."

³⁹ Vidi iyannä zi Yësu henye, "Abarayama ra 'bu ze!" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Eze e gisi 'ba Abarayama, o'de wa mati Abarayama o'do. ⁴⁰ Tapëti mo ombe zi ma kofu ta bi ko'du tinyo yada zi ye mati Wirä i'di zi ma. Abarayama o'do waako de kaa ma nani. ⁴¹ Mora edi ko'de te wa mati 'bu wë o'do." Ze iyannä henye, "Asusu ze de zi kiya dedä kpa 'bu maako aba. Dedi nje 'bu aba kolö, mo ra Wirä."

⁴² Yësu iya zi ze henye, "Eze Wirä ra 'Bu wë, owe ma, ga ko'du

mayi kazi Wirī yaanya aba mēdi kinye. Mo ra utu ma. Mayi dē na bi da ma. ⁴³ Kō'du a'di ra ayole kō'du mati mēdi ame'do kō'du mo dē? Ɔ'be dē tɔɔ zi kowo kō'du mati mēdi akiya? ⁴⁴ 'Bu wē ra Satani, ehe o'de te wa mati mo omba. Mo 'duwī wo wakofe ehe vo ndɔndɔ. Kō'du tɔnyō ako anza dē kō'du mo. Mo ame'do kō'du nī, ehe kō'du biya mati mo iya ndɔndɔ ra. Anza dē nje mo ra na vo ndɔnde biya. ⁴⁵ Ga kō'du ma yada zi ye kō'du tɔnyō, e ombe dē zi tēdi koma aba mī ma. ⁴⁶ Vīdī maako tēmī yē atɔ'bo ma susu ga kō'du kyēnyē kō'do? Ēzē ma yada kō'du tɔnyō, kō'du a'di ra ome dē mī ma? ⁴⁷ Vīdī mati 'ba Wirī akoze mbili nī da kō'du kise 'bomo, mora ombe dē zi kowo, ga kō'du anze dē 'ba Wirī."

Yēsu ehe Abarayama

⁴⁸ Yude aya'bannī zi Yēsu henye, "Dēdī ze tɔnyō aba zi kiya henye, yī vīdī 'ba Samariya ra, ehe ēdī dakyikyī aba mī yī?"

⁴⁹ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, "Manza dē dakyikyī aba mī ma. Moro 'Bu ma, ehe ombe dē zi koro ma. ⁵⁰ Momba wakoro dē ga kō'du ma, mora vīdī maako ēdī ani omba zi ma tēdī na wakoro, ehe mo ra kpa 'ba vurē kō'do. ⁵¹ Ma yada tɔnyō zi ye henye, ēzē orowe me'do 'bama du akoliye dē."

⁵² Vīdī iyannī henye, "Yaanya aba tɔnyō da yɔlɔ ku ēdī dakyikyī aba. Abarayama oli ehe nēbiyē kpa. Hala ɔ'bo kiya henye, vīdī mati oro me'do 'bēyī oli dē? ⁵³ Yī kyedre ta da 'bu ze Abarayama? Mo oli ehe nēbiyē kpa. Ēyī ra asōsu 'bēyī yī?"

⁵⁴ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, "Ēzē moro ra ma, o'do waako dē. 'Bu ma ra vīdī ma oro ma. Iye henye mo Wirī 'be ra. ⁵⁵ Gbī le tɔnyō ayole mo dē, mora ma yɔlɔ

mo. Ēzē miya ma yɔlɔ mo dē, ma tēdī na vo ndɔndɔ kpa kaa e biya. Mora ma yɔlɔ mo, ehe mo'do wa mati mo iya. ⁵⁶ 'Bu wē Abarayama ēdī rakyenyi aba zi kongɔ kadra tayi 'bama, mo ongɔ ma ehe ēdī na rakyenyi."

⁵⁷ Zē iyannī henye, "Anza kpa dē kɔɔ 'butēmuyī aba. Hala ɔ'bo kongɔ Abarayama?"

⁵⁸ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, "Ma yada tɔnyō zi ye, gba Abarayama anza dē, mēdi." ⁵⁹ Vīdī obannī yītō riyē zi Yēsu kofe, mora mo oho rē nī ehe ila yēkēlu.

9

Yēsu ako'jo kora maako o'jo na komoköndu

¹ Mati Yēsu alasi na konda, mo ongɔ kora maako na komoköndu kyere mati o'jo. ² Vo lö'böwē 'ba Yēsu ako'jonnī henye, "Raboni, kō'du a'di ra kora nenye o'jo na komoköndu? Ēdī ga kō'du mo, mandere vo k'jo mowe o'donnī kō'du kyēnyē?"

³ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, "E e, anza here dē. Mora ga kō'du komoköndu 'bomo, akonge Wirī ako'do kō'du koro zi mo. ⁴ Ēzē ēdī kadra, do'de wa mati vīdī ma utu ma omba ma zi kō'do. Ēzē yondɔ okɔ ku, vīdī maako ɔ'bo dē zi lɔɔ kō'do. ⁵ Mati mēdi mī damöku, ma bikanyi ra zi damöku."

⁶ Tapētī Yēsu iya nenye, mo o'bi oro dakanɔ. Mo o'do kɔɔ ehe ora komo kora ne. ⁷ Here mo iya henye, "Ī'bē akaka kɔɔ ne mī Kara Siliyoma." Kora ne Ī'bē ehe akaka mī Siliyoma. Kō'du ya'ba aba, "Vīdī ma utu, akutu." Mati mo akaka kɔɔ ne ku yaga mo ɔ'bo bi kongɔ.

⁸ Vo halinjɔ oka 'bomowe, ehe vīdī mati ongönnī mo ta bi lenze kyere ne, ako'jonnī kō'du henye, "Nenye anza dē kora mati ēdī alima akanɔ ehe 'duwī alenze?"

⁹ Kya zē maakowe iyannī henye, mo ra gbī te kora vo lenze ne, agamowe iyannī henye, mo an-dele nje kaa mo. Mora mo ayada zi zē, “Ma kora nani ra.” ¹⁰ Zē ako’jonnī hō mo henye, “Hala ɔ’bɔ bi kongɔ?” ¹¹ Mo aya’ba dɔ mo iya henye, “Vīdī maako ru mo Yēsu o’ɔɔ kɔɔ ehe ora komo ma. Mo ayada zi ma tī’bē kaka mī Kara Siliyɔma. Mati mo’dɔ, mɔ’bɔ bi kongɔ.” ¹² Zē ako’jonnī kɔ’du henye, “Mo ēdī kila yaanya aba?” Mo aya’ba dɔ mo iya henye, “Ma yɔlɔ dē.”

Farasiye ayɔnzɔnnī zi ki’ja a’di ra o’ɔɔ rē nī

¹³⁻¹⁴ Ko’do mati Yēsu o’ɔɔ kɔɔ ne ehe ako’jɔ kora ne, mī ko’do ’ba ralawo. Here vīdī obannī kora ne zi Farasiye. ¹⁵ Zē ako’jonnī hō mo hala mo ɔ’bɔ zi bi kongɔ, ehe mo aya’ba henye, “Yēsu o’ɔɔ kɔɔ ehe ora komo ma. Tapētī ma kaka, mɔ’bɔ bi kongɔ.”

¹⁶ Kya ’ba Farasi maakowe iyannī henye, “Kora nenyē Yēsu ayi dē kazi Wīrī. Ēzē mo o’ɔɔ here, mo ɔ’bɔ dē kowe kɔ’du ki’dī ’ba ko’do madɔmorīyɔ.” Agamowe ako’jonnī henye, “Hala vīdī ’ba kɔ’du kyēnyē atɔ’bɔ ko’do kyīnē ’ba kɔ’du korowe?” Here Farasiye ɔ’bɔnnī dē kɔ’du kida tēmī kutē nnī, ¹⁷ zē ako’jonnī ha kora ne iyannī henye, “A’di ra iya, kɔ’du vīdī mati ako’jɔ komo yī ne?” Kora ne ayada zi zē iya henye, “Mo nēbī ra.”

¹⁸ Mora vo dagbe ’ba Farasiye omannī dē henye, kyere kora ne ēdī na vo komokɔndu. Zē utunnī lītu zi vo ko’jɔ mowe, ¹⁹ ehe ako’jonnī hē zē henye, “Nenyē wisi mati iye henye, o’jɔ na komokɔndu? Hala mo ɔ’bɔ bi kongɔ yaanya aba?”

²⁰ Vo ko’jɔ ’ba kora ne aya’bannī dɔ mo henye, “Da yɔlɔ ku tīnyɔ mo wisi ’beze ra, ehe da yɔlɔ ku o’jɔ mo na komokɔndu. ²¹ Mora

da yɔlɔ dē hala mo i’ja komo nī mandere ēyī ra i’dī komo zi mo. Ako’jowe hō mo! Mo övu ku kyedre zi me’do ga kɔ’du nī.” ²²⁻²³ Vo ko’jɔ ’ba kora nenyē iyannī here, ga kɔ’du zē erennī Yude. Vo dagbe ’ba Yude idannī kɔ’du ku nzɔ henye, vīdī maako manza dē wa maako aba zi ko’do zi vīdī maako mati mo iya Yēsu ra Korisito ne.

²⁴ Vo dagbe ako’jonnī kora ne hulēhu iyannī henye, “Ī’dī wayeto zi Wīrī! Da yɔlɔ ku Yēsu vo kɔ’du kyēnyē ko’do.”

²⁵ Kora ne aya’ba henye, “Ma yɔlɔ dē, ēzē mo vo kɔ’du kyēnyē mandere anza dē. Biya ma yɔlɔ henye, ma kyere vo komokɔndu, mora yaanya aba mɔ’bɔ bi kongɔ.”

²⁶ Zē ako’jonnī hō mo henye, “A’di ra mo o’ɔɔ zi yī? Hala mo ako’jɔ komo yī?”

²⁷ Kora ne aya’ba dɔ mo iya henye, “Ma yada ku zi ye da kōlō, ehe ombe dē zi kowo. Kɔ’du a’di ra ombe zi ma yada zi ye lōhu? Ombe kpa zi tayi na vo lō’bō ’bɔmowe?”

²⁸ Vo dagbe alidinnī kora ne, ehe iyannī henye, “Yī vo lō’bō ’bɔmo! Ze vo lō’bō ’ba Mosa. ²⁹ Tīnyɔ da yɔlɔ Wīrī ame’do zi Mosa, mora du da yɔlɔ dē Yēsu ayi ta kila.”

³⁰ Kora ne aya’ba da me’do iya henye, “Kɔ’du koro a’di ra here! Mo ako’jɔ komo ma, ehe gba ayole dē mo ayi ta kila. ³¹ Da yɔlɔ ku henye, Wīrī owo nje me’do ’ba vīdī mati ɔ’wɔnnī ehe oronnī mo. Wīrī owo me’do ’ba vo kɔ’du kyēnyē ko’de dē. ³² Ehe nenyē ēdī dagba kadra mī vurē, vīdī maako i’dī komo zi vīdī maako o’jɔ na komokɔndu. ³³ Yēsu ɔ’bɔ dē zi wa maako ko’do, nje ēzē mo ayi kazi Wīrī.”

³⁴ Vo dagbe ayadannī zi kora ne henye, “Yī na vo kɔ’du kyēnyē ko’do kyere mī kadra mati o’jɔ yī. Asōsu ’bēyī atɔ’bɔ yandi ze wa maako aba?” Here zē iyannī

henye, “Ɔ'bo dekpe tayi hulèhu mi bi 'ba mötu 'beze kölö maako!”

Komoköndu zi Lawo Laka

³⁵ Mati Yèsu owo kö'du mati o'do rè nì ne, mo i'bè i'ja kora ne. Yèsu ako'jo ho mo iya henye, “Èdì koma aba mi Wisi 'ba Vidi?”

³⁶ Mo aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, èzè ayada zi ma mo èyi ra, ma ki'di koma 'bama mi mo.”

³⁷ Yèsu aya'ba henye, “Ongö mo ku nzo, ehe yaanya aba mo èdì me'do yi aba.” ³⁸ Kora ne iya henye, “Yere, mi'di koma 'bama mi yi.” Here mo amötu Yèsu gbö. ³⁹ Yèsu ayada zi mo, “Mayi mi damöku nenyè, zi vurè 'ba vidiyè ko'do. Ma kinye zi ki'di komo zi vo komokönduwè ehe zi ko'do vidi vo komoköndu biya mati ato'bo bi kongö.”

⁴⁰ Mati Farasiye owonni Yèsu iya nenyè, zè ako'jonni henye, “Ze vo komoköndu?”

⁴¹ Yèsu aya'ba do mo iya henye, “Èzè èdiyè na vo komoköndu, atanze dè mi kö'du kyènyè. Mora yaanya èzè aba iye zi bi kongö, akasesiye kö'du kyènyè nduwè.”

10

Komo 'ba vo timèlè yako

¹ Yèsu iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, nje vo logo ehe vo wakolo èkyi ta da resi. Zè ödunni dè kpuru ta haresi zi jolo 'ba timèlè.

² Vidi mati ödu kpuru ta haresi, mo ra vo yako 'ba timèlè. ³ Mora vo ga haresi kongö ayèhu haresi zi vo yako timèlè, ehe timèlè ayolonni gu vo yako 'benni. Mo ako'jo timèlè 'benni ru zè aba, ehe alaga dagba zi zè yaga. ⁴ Mati mo ayasi timèlè 'benni nee ku biya yaga, mo i'bè dagba da komo zè, ehe zè usunni go mo, ga kö'du zè ayolonni gu mo. ⁵ Timèlè usu ga vo leze maakowe dè. Zè ayolonni gu vo leze dè, ehe zè ahonni 'de.”

⁶ Yèsu ayada komo nenyè zi

vidiyè, mora zè ayolonni dè a'di ra mo èdì ame'do kö'du mo.

Yèsu vo timèlè yako laka ra

⁷ Here Yèsu iya löhu, “Ma yada tinyö zi ye henye, ma haresi zi timèlè. ⁸ Vidi mati ayi dagba ta komo ma, vo logo ra mandere vo wakolo, ehe timèlè owo da ma kölö tëmi zè ne dè. ⁹ Ma haresi ra. Zè biya mati ayinni kpuru ta da ma, akayomö. Zè atayinni, ati'benni, ehe aki'janni loma. ¹⁰ Vo logo ayi nje zi kolo, kofo, ehe yaña. Mayi zi vidi biya tëdinni didi aba, ehe zi tëdinni mo aba ndö.

¹¹ “Ma vo timèlè yako laka ra. Vo timèlè yako laka i'di didi ni kö'du timèlè 'benni. ¹² Vo loo ko'do anzanni dè kaa vo timèlè yako mati timèlè na 'bomo. Èzè ongönni wöliwöli atayi, zè aho wenni ilanni timèlè. Here wöliwöli iri ehe apere timèlè nee. ¹³ Vo loo ko'do aho wenni 'de ga kö'du zè asösunni kö'du 'ba timèlè nee dè.

¹⁴ “Ma vo timèlè yako laka ra. Ma yolo timèlè ame, ehe zè ayolonni ma, ¹⁵ kpa kaa 'Bu ayolo ma, ma yolo 'Bu, ehe mi'di didi ma kö'du timèlè ama. ¹⁶ Mèdi timèlè maako èti anzanni dè tëmi jolo 'ba timèlè nenyè. Ma kika zè kpa ga bi kölö, ehe zè akowonni gu ma. Here atèdinni goli kölö 'ba timèlè ehe vo yako kölö.

¹⁷ “Bu owö ma ga kö'du mi'di didi ma, here ma kiri hulèhu löhu. ¹⁸ Vidi maako oha didi ma dè kazi ma. Ma ra mi'di mi kö'du komba 'bama. Mèdi kyigö aba zi ki'di, ehe kyigö aba zi kiri hulèhu löhu, kaa mati 'Bu ma i'di kö'du mo zi ma zi ko'do.”

¹⁹ Mati zè owonni me'do 'ba Yèsu ne, Yude inye mi nni. ²⁰ Maakowe kyö tëmi zè iyanni henye, “Mo èdì dakyikyì aba mi ni. Mo vo lökyi ra. Kö'du a'di zi mbili koze zi mo?” ²¹ Mora agamowe iyanni henye, “Hala vidi mati dakyikyì aba mi ni ato'bo

kiya kö'du nenyee? Vidi maako anza dë kaa nenyee zi t'bo vo komokönduwë ki'di zi bi kongo?"

Vidi ombanni Yësu dë

²² Mi tona nani, Yësu ëdi mi Yerusalemä kö'du karama 'ba yëkëlu. ²³ Kadra maako aba, mo ëdi alasi mi kapa 'ba yëkëlu sënjë 'ba Solomono ²⁴ ehe Yude atoto rë nni toko ro mo. Zë iyanni henye, "Hala na konda omba ti'bë ze sesi kö'du sösu aba? Èzë yi Korisito ra, ayada zi ze huwë."

²⁵ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada zi ye, ehe ombe dë zi koma kö'du 'bama. Wa mati mo'do kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ayada ëyi ra ma. ²⁶ Mora kyere anze dë timëlë ama, ome kö'du 'bama dë. ²⁷ Timëlë ama owonni gu ma, ehe ma yolo zë. Zë usunni ga ma. ²⁸ Mi'di didi ma nburu zi zë, here kazi zë ölunni. Vidi maako akoba zë dë yaga ta kala ma. ²⁹ 'Bu ma i'di zë zi ma, ehe mo kyedre ta da agamowe biya. Vidi maako o'bo dë zë koba ta kala mo ³⁰ Ma kölo 'Bu aba."

³¹ Kpa löhu vo dagbe 'ba Yude obanni yitö kö'du zi Yësu kofo. ³² Mora mo iya henye, "Ma yada wa laka kyo zi ye mati 'Bu ma utu ma zi ko'do. Ma vala ra ombe ma ku'du go mo yitö aba?"

³³ Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Danza dë yi ku'du yitö aba ga kö'du wa laka mati o'do. Dëdi yi ku'du yitö aba ga kö'du alidi Wirì. Yi önbö vidi ra, ehe kinye ëdi akiya zi tedi na Wirì."

³⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Mi wayöru 'be, Wirì iya dë henye, 'E wirì mbiya ra?" ³⁵ O'be dë he wasa wayöru aba, mati mi mo Wirì ame'do zi vidi naniye ehe ako'jo zë wirì. ³⁶ Here kö'du a'di asuwë ma lidi Wirì ga kö'du miya henye ma Wisi 'ba Wirì? Tapëti mo biya, ëdi 'Bu ra ako'jo ma kö'du loo nenyee. Mo ra kpa vidi mati utu ma mi damöku. ³⁷ Èzë manza dë ako'do wa mati

'Bu ma omba ma zi ko'do, neene ome dë mi ma. ³⁸ Mora èzë mo'do wa mati 'Bu ma o'do, akome ga kö'du nani, gbi le èzë anze dë koma aba mi ma. Neene akayole tinyö henye, 'Bu ëdi kölo ma aba, ehe ma kölo 'Bu aba."

³⁹ Löhu zë ombanni zi Yësu kirì. Yësu anza dë hu kyigo 'bëzë. I'bë yaga ta kala zë. ⁴⁰ Mo umu kyëti Ranga Yeredene bi mati Yowani ëdi kyere bapatisi ki'di. Mati Yësu ëdi ani, ⁴¹ vidi kayo ayinni zi mo. Zë ëdinni akiya henye, "Yowani o'do kyinë 'ba kö'du koro maakowe dë, mora kö'du biya mati mo iya kö'du 'ba Yësu ëdi tinyö." ⁴² Vidi kayo naniye i'di koma 'bënni kpa mi Yësu.

11

Koli 'ba Lazara

¹ Kora maako ru mo Lazara alëpi na koo mi gawo 'ba Beteniya. Mo ëdi ëmi aba riyö, Mariya ehe Marita. ² Nenyee kpa te Mariya mati yaa ope yëningutru da Yere ehe akyito burutu mo yëvu 'bëni aba. ³ Èmiyë utunni kö'du kise zi Yësu ehe ayadanni zi mo aboka laka 'bomo Lazara ëdi na rakoo.

⁴ Mati Yësu owo kö'du nenyee iya henye, "Koo 'bomo ne ndundu mo anza dë koli, mora ëdi zi kika wayeto zi Wirì ehe Wisi omo."

⁵ Yësu owo Marita, ëmi mo ehe Lazara. ⁶ Here mati mo owo mo ëdi na koo alima bi mati mo ëdi 'domo ko'do riyö aba löhu. ⁷ Neene mo iya zi vo lö'bö 'bëniyë henye, "Yaanya aba di'bëe hulëhu Yudiya."

⁸ Zë iyanni henye, "Raboni, vidi naniye ombanni zi ku'du yi yitö aba brua! Kö'du a'di omba zi ti'bë hulëhu?"

⁹ Yësu aya'ba henye, "Kadra anza dë 'butë domoriyö mi ko'do kölo? Èzë alasi mi kadra, bikanyi 'bëyi atëdi kazi kadra ehe otra ndi yi dë. ¹⁰ Mora èzë alasi yondo aba, akotra ndi yë ga kö'du anza

dē bikanyi maako aba.”¹¹ Neene mo ayada zi zē henye, “Aboka ze Lazara ēdī ako'do, ehe mēdī tī'bē ani zi mo liro.”

¹² Zē aya'banni henye, “Yere ēzē mo ēdī ako'do, mo atēnyī na laka.”

¹³ Yēsu ēdī ame'do tīnyō kō'du koli 'ba Lazara, mora vo lō'bōwē asōsu 'bēnnī mo ēdī nje ame'do kō'du 'ba kō'do. ¹⁴ Here Yēsu ayada zi zē huwē, “Lazara oli ku. ¹⁵ Ma rakyenyi aba manza dē ani, ga kō'du yaanya aba atēdiyē dōnō aba zi ki'di koma 'be mī ma. Dī'bēē zi mo.”

¹⁶ Toma mati ru rēzē 'bōmo ēdī “Loja” iya zi vo lō'bō agamowe henye, “Ayiye dī'bēē, here da tō'bo koli mo aba.”

Yēsu injē Lazara na didi

¹⁷ Mati Yēsu oko Beteniya, mo i'ja Lazara ēdī ku nzo mī dawogo kō'do sowo aba. ¹⁸ Beteniya ēdī tisiwa aba ta da wiri wota ta Yerusalema, ¹⁹ ehe Yuda kayo ayinnī ta gawo kyedre zi da Marita ehe Mariya lēlu ga kō'du ōndu zē oli ku.

²⁰ Mati Marita owo henye Yēsu oko ku, mo i'bē yaga zi do mo kutrē, mora Mariya alima 'bēnī loko. ²¹ Marita iya zi Yēsu henye, “Yere, ēzē yī ēdī kinye, ōndu ma oli dē. ²² Gbi le yaanya aba ne ma yolō ku henye Wiri ako'do wa mati ako'jo.”

²³ Yēsu ayada zi mo iya henye, “Ōndu yī akadidī lōhu.” ²⁴ Marita aya'ba do mo iya henye, “Ma yolō ku mo atēnyī na didi mī ndundu kō'do aba, ēzē biya yōku ēnyī ku.”

²⁵ Yēsu iya zi Marita henye, “Ma ra vidī mati ēdī yōku kinjē zi didi. Vidī biya mati omani mī ma akadidinnī, ēzē olinnī le. ²⁶ Ehe vidī biya mati alimanni ga kō'du 'ba koma mī ma tīnyō akolinnī dē. Oma nenyē ku?”

²⁷ Mo alēzē iya henye, “Ōo Yere, moma yī Korisito ra, Wisi 'ba Wiri.

Yi ra vidī mati da sōsu kō'du mo atayi mī damōku ne.”

Yēsu udu

²⁸ Tapētī Marita iya nenyē, mo i'bē liwo iya zi ēmī nī Mariya, “Raboni ēdī kinye, ehe mo omba zi yī kongō.” ²⁹ Kandi mati Mariya owo nenyē, mo ēnyī riyē i'bē yaga zi Yēsu. ³⁰ Mo gba yaga ta ra gawo bi mati Marita i'bē do mo kutrē. ³¹ Vidī kayo ayinnī zi da Mariya lēlu, ehe mati kandi zē ongonnī mo ila loko, asōsunnī mo ēdī tī'bē dawogo zi kudu. Here zē alō'bōnnī gbo ga ndi mo.

³² Mariya i'bē bi mati Yēsu 'domo. Kandi mati mo ongo mo, alomvo burutu mo iya henye, “Yere, ēdī kyere kinye, ōndu ma oli dē.”

³³ Mati Yēsu ongo Mariya ehe vidī mati mo aba ēdinnī akudu, mo kō'du sōsu aba ³⁴ Ako'jo henye, “Kila i'di yē ida ro mo?” Zē aya'banni henye, “Yere, ayi ongo te.”

³⁵ Yēsu ayeto kudu. ³⁶ Vidī iyannī henye, “Ongo te hala mo owō Lazara.” ³⁷ Kya zē maakowe iyannī henye, “Mo ayēhu komo 'ba vo komokōndu. Kō'du a'di mo ato'bo dē sesi Lazara kazi koli?”

Yēsu injē Lazara tēmī koli

³⁸ Yēsu zo kō'du sōsu kyedre aba. Here mo i'bē dawogo mati na wōru yitō alulu nbiri ho mo. ³⁹ Neene mo ayada zi vidiyē yitō ne lulu 'de yaga ta ho mo. Mora Marita iya henye, “Yere, ayolo henye, Lazara oli go mo o'do ku sowo, ehe kēzi mo atēdī ku na kyēnyē.”

⁴⁰ Yēsu aya'ba do mo henye, “Gba ma yada dē zi yī henye, ēzē ēdī koma aba, akongo bikanyi kyedre 'ba Wiri?” ⁴¹ Tapētī alulu yitō ne ku dakapa, Yēsu ongo bi riyē zi komoriyē ehe amōtu henye, “Bu, mo'do ōwō'di zi yī ga kō'du aya'ba da mōtu 'bama. ⁴² Ma yolō ku 'duwi ēdī da mōtu 'bama y'a'ba.

Mora miya nenyè, here zi vidì kinye nee koma yì ra utu ma.”
 43 Mati Yèsu inde mòtu ku, mo ako'jo wa gu kyembe aba henye, “Lazara, ayi yaga!”
 44 Kora mati oli ne ayi gbò yaga. Kala mowe ehe ndì mowe olò mì bngò 'ba wakusu, ehe bngò ayöfu komo mo. Yèsu ayada zi vidiyè henye, “Inge mo, ile mo mì'bè.”

Yere 'ba zi kofò Yèsu

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

45 Vidì kayo mati ayinnì zi Mariya, ongönnì wa mati Yèsu o'dò, zè i'dinnì koma 'bènnì mì mo.
 46 Maakowe i'bènnì zi Farasiye ehe ayadannì wa mati Yèsu o'dò.
 47 Here kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye atòto rè nnì bi kòlò iyannì henye, “A'di ra da ko'de? Kora nenyè èdì kyinë 'ba kö'du koro ko'dò kyò.
 48 Èzè da dore mo dè yaanya aba, vidì biya akì'dinnì koma 'bènnì mì mo. Neene vidì 'ba Roma atayinnì ehe akayanannì yèkèlu dakaño 'beze aba.”

49 Ma kòlò maako tèmi zè ru mo Kayafa, mo ra kyedre 'ba vo karase mì koo nani. Mo ame'do riyyè iya henye, “E vidì nee, anze dè kö'du yolo aba.
 50 Ayole dè henye, èdì na laka zi vidì kòlò koli kö'du vidiyè, kazi dakaño ra yaña biya?”
 51 Kayafa iya nenyè dè na bi dè nì. Kaa kyedre 'ba vo karase mì koo nani, mo èdì kumè henye, Yèsu ra akoli kö'du 'ba dakaño.
 52 Yèsu oli dè nje kö'du dakaño 'ba Yude. Mo akoli zi kika vidì biya 'ba Wiri mati apere rè nnì ne zi droko bi kòlò.

53 Here mì ko'do nani dagba ani, vidì ayetonnì mala ko'dò zi Yèsu kì'dì zi koli.
 54 Ga kö'du mala rò mo nenyè, Yèsu adoro lasi toko mì vidì kayo na dangölò. Mo i'bè mì gawo 'ba Efaremo, mati kara dakapa lipi, ehe mo alima ani vo lö'bò 'bèniyè èti.

55 Èdì ku kara zi karama kadra 'ba laga 'ba koli. Vidì kayo 'ba Yude mati alimannì yaga tèmi dakaño, ayinnì mì Yerusalema zi rè nnì kò'jo nbala ga kö'du 'ba karama.
 56 Zè omannì bi toko kö'du Yèsu. Neene mati zè èdinnì mì yèkèlu, zè ako'jonnì oka ma kòlò maako henye, “Asòsu 'bèyi mo atayi dè kinye mì karama 'ba laga 'ba koli?”
 57 Kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ayadannì zi vidiyè zi zè yolo, èzè vidì maako tèmi zè ongo Yèsu ku. Nenyè èdì hala zè asòsunni zi mo kiri.

12

Alömu Yèsu mì Beteniya

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

1 Ko'do modaka ta komo karama 'ba laga 'ba koli Yèsu i'bè hulèhu zi Beteniya, bi mati Lazara alima 'domo, mati mo injè mo tèmi koli.
 2 Zè o'donnì wakonyo zi mo ani. Marita ra ako'jo. Lazara kòlò tèmi vidì mati èdinnì alima ani da tarabiza Yèsu aba.
 3 Mariya oba maranji yèningutru ogo kòhi kyedre aba ehe ope burutu Yèsu. Mo akyito zè zi teli yèvu 'bèni aba, ehe tato ndili 'ba yèningutru ne, oso mì loko ne.
 4 Vo lö'bò maako ru mo Yudasì Sikereto èdì ani, mati mo ra omba ti'bè zi Yèsu susu. Mo ako'jo henye,
 5 “Kö'du a'di yèningutru nenyè ogo dè yaga kòhi nbiriri lamiwota aba ehe kòhi mo kì'dì zi vo leriye?”
 6 Yudasì tinyò asòsu kö'du vo leriye dè. Mo ako'jo kö'du ne ga kö'du mo injè anboro 'ba kòhi ehe mì kadra maako aba akalogo zi nì.

7 Yèsu aya'ba dò mo iya henye, “Ile mo kutu nì aba. Mo ma sesi wa mati mo èdì mo aba kö'du kadra 'ba ma kusu.
 8 Atèdiyè 'duwì vo leriye èti, mora atanze dè 'duwì ma aba.”

Yere zi Lazara kofò

9 Vidì kayo ayinnì mati zè owonnì henye Yèsu èdì ani. Zè

ombanni kpa zi Lazara kongɔ ga kɔ'du Yɛsu injɛ mo tɛmɛ koli. ¹⁰ Here kyedree 'ba vo karase o'dɔnni yɛrɛ kpa zi Lazara kɔfo. ¹¹ Mo ra i'di vidi kayo zi dɛ nni kɔɔ kazi zɛ ehe ki'di koma 'bɛnni mi Yɛsu.

Yɛsu ɔdu mi Yerusalema
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Ko'do ma vere aba vidi kayo ɛdinni mi Yerusalema kɔ'du 'ba karama. Mati zɛ owonni henye Yɛsu ɛdi tayi kɔ'du 'ba karama, ¹³ zɛ obanni mbili 'ba mbirɔ ehe i'bɛnni yaga zi mo mɛtɛ. Zɛ agbɔgbɔ hɛ nni henye, “Wayeto zi Wirɛ! Wirɛ mi'di ya'da zi vidi mati ayi mi ru 'ba Yere! Wirɛ mi'di ya'da zi Yere 'ba Yiserele!”

¹⁴ Yɛsu i'ja makakya aho dɔ mo kaa wayɔru iya, ¹⁵ “Vidi 'ba Ziyɔɔ, ere dɛ! Yere 'be ɛdi tayi yaanya aba mo ɛdi ataho da makakya.”

¹⁶ Mi dagba mo vo lɔ'bɔ 'ba Yɛsu ayɔɔnni dɛ. Mora tapɛti mo iri wayeto kazi Wirɛ ku, zɛ asɔsɔnni henye, wayɔru iya nenyɛ kɔ'du mo ehe zɛ o'dɔnni nenyɛ kɔ'do mo.

¹⁷⁻¹⁸ Vidi kayo ayinni zi Yɛsu ga kɔ'du zɛ ongɔnni mo Lazara kɔ'jo yaga tɛmɛ dawogo. Zɛ asesinni nduwɛ me'do kɔ'du mo ehe kɔ'du koro nenyɛ. Zɛ ayinni zi Yɛsu ga kɔ'du zɛ ongɔnni kɔ'du kyinɛ wakoro mati mo o'dɔ. ¹⁹ Mora Farasiye iyanni zi oka ma kɔlɔ henye, “Waako anza dɛ da tɔ'bɔ kɔ'do! Vidi biya mi damɔku ne ɛdinni kusu ga Yɛsu.”

Girigi maakowe ombanni zi Yɛsu kongɔ

²⁰ Vidi 'ba Girigi maakowe i'bɛnni Yerusalema zi mɔtu mi kadra 'ba karama aba. ²¹ Pilipo ta Beteseyida mi Galilaya ɛdi kpa ani. Here zɛ i'bɛnni zi mo iyanni henye, “Kyedre, domba ze zi Yɛsu kongɔ.”

²² Pilipo ayada zi Anderiya. Zɛ riyo ne i'bɛnni zi Yɛsu ayadanni zi mo. ²³ Yɛsu iya henye, “Kadra yaanya aba ɔko ku kɔ'du Wisi 'ba Vidi zi kiri kyedre wayeto. ²⁴ Ma yada tinyɔ zi ye, i'jo 'ba nyenyo mati alɛpi dakaɔo atanza dɛ kyɔ ta da i'jo ma kɔlɔ nje ɛzɛ oli. Mora ɛzɛ oli, ako'jo nyenyo kyɔ. ²⁵ ɛzɛ ɔwo didi yi, akayɔlu. ɛzɛ ila kɔ'du 'ba damɔku nenyɛ, aki'di didi ma nburu zi yi. ²⁶ ɛzɛ alitu zi ma, ati'bɛ ma aba. Vo litu 'bame atɛdinni ma aba bi mati ma 'domo. ɛzɛ alitu zi ma, 'Bu ma akoro yi.”

Yɛsu ame'do kɔ'du koli 'bɛni

²⁷ “Yaanya aba ma mi riti kyedre, ma yɔlɔ dɛ a'di ra ma kiya. Mora ma kɔ'jo 'Bu dɛ zi sesi ma tɛmɛ kadra 'ba riti nenyɛ. Tinyɔ mayi mi damɔku kɔ'du kadra 'ba riti nenyɛ. ²⁸ Here 'Bu, ika wayeto zi ru yi.” Gu ayi ta komoriyɛ iya henye, “Mika wayeto ku nzo zi ma, ehe ma kɔ'do lɔhu.”

²⁹ Mati vidi kayo nee owonni gu ne, kya zɛ maakowe asɔsu 'bɛnni piwo ra. Agamowe asɔsu 'bɛnni malayika ra ame'do zi Yɛsu.

³⁰ Here Yɛsu ayada zi vidi kayo nee, “Gu nani ame'do zi kɔnyie, anza dɛ ma. ³¹ Vidi 'ba damɔku nenyɛ yaanya aba o'dɔ vurɛ 'bɛzɛ ku, ehe yere 'ba damɔku nenyɛ u'du ku nzo yaga. ³² ɛzɛ umbɛ ma ku riye ta dakaɔo, ma kɔ'do vidi biya komba zi tayi zi ma.” ³³ Yɛsu ɛdi ame'do kɔ'du gɛri ma aki'di ni zi kɔfo.

³⁴ Vidi kayo nee iyanni zi Yɛsu henye, “Wayɔruwɛ 'ba kɔ'du ki'di ayandi henye, Korisito ne akalima nburu. Hala ɔ'bɔ kiya henye Wisi 'ba Vidi akinjɛ riye zi koli? ɛyi ra nenyɛ Wisi 'ba Vidi?”

³⁵ Yɛsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Bikanyi atɛdiyɛ aba nje tisiwa. Alasiye mi bikanyi ɛzɛ atɔ'be here kazi bikɔndu akakowe. Kora mati

mo alasi mi biköndu, mo ayölo de nedí ti'bè kila. ³⁶ Ome mi bikanyi mati ediyè aba, here atayiye na gisi 'ba bikanyi."

Vidi ombanni de zi tedi koma aba mi Yesu

Tapeti Yesu iya kö'du nenyee, mo ila bi nani i'bè mi bi 'ba rakoho. ³⁷ Mo o'do kyiné 'ba kö'du koro kyö mi kutè vidi kayo, mora zè gba zo ombanni de zi tedi koma aba mi mo. ³⁸ Nenyee o'do rë ni zi wa mati nabi Yisaya iya atayi tinyö, "Yere, eyi ra oma mi kö'du kise 'beze? Ehe eyi ra ongo kyigo kyedre 'beyi?" ³⁹ Vidi o'bonni de zi tedi koma aba mi Yesu, ga kö'du Yisaya iya kpa henye,

⁴⁰ "Wiri isi komo zè here kazi o'bonni bi kongö, ehe o'do di'di zè na kyigo here zè o'bonni de yolo. Mo o'do nenyee here kazi zè a'banni zi mo ehe ko'jo zè."

⁴¹ Yisaya iya nenyee, ga kö'du mo ongo bikanyi kyedre 'ba Yesu ame'do kö'du mo.

⁴² Here vo dagba kayo 'ba Yude kayo i'dinni koma 'benni mi Yesu, mora zè ayadanni de zi vidi maako, ga kö'du Farasiye i'dinni kö'du ku nzo zi vidiyè anza de zi wa maako ko'do zi vidi maako mati edi koma aba mi Yesu. ⁴³ Vo dagbe ombanni wayeto kazi agamowe ndra ta da mati zè ombanni wayeto kazi Wiri.

Yesu ayi zi damöku yomo

⁴⁴ Mi gu kyembe aba Yesu iya henye, "Vidi mati edi koma aba mi ma, edi kpa koma aba mi vidi mati utu ma. ⁴⁵ Ehe vidi mati ongo ma, ongo vidi mati utu ma ne ku. ⁴⁶ Ma bikanyi mati ayi mi damöku. Vidi mati edi koma aba mi ma, alima de mi biköndu. ⁴⁷ Ma ra de vidi mati ako'do vurè kyenyè 'ba vidi naniye mati ombanni de zi koro kö'du yandi 'bama. Mayi zi yomo vidi 'ba

damöku nenyee, anza de vo ko'do vurè kyenyè 'bèzè. ⁴⁸ Mora vidi mati omba ma de ehe wayandi 'bama, ako'do vurè kyenyè ro mo mi ndundu 'ba ko'do aba, mi wa mati miya. ⁴⁹ Manza de me'do ga kö'du 'bama. Miya nje wa mati 'Bu mati utu ma ayada zi ma kiya. ⁵⁰ Ma yolo ku kö'du ki'di omo akika didi ma nburu. Nenyee edi hala ma yada zi ye te wa mati 'Bu ayada zi ma."

13

Yesu akaka burutu 'ba vo lö'bö 'beniyè

¹ Gba ta komo karama 'ba laga 'ba koli, Yesu ayolo henye kadra ne oko ku kö'du ni zi kila damöku nenyee ehe zi ta'ba zi 'Bu. 'Duwi mo owo vo lö'bö 'beniyè mi damöku nenyee, ehe mo owo zè le mi ndundu.

² Gba kazi biyeto 'ba wakonyo 'ba hutaga, Satani o'do Yudasí, wisi 'ba Simona Sikereto, omba zi Yesu susu. ³ Yesu ayolo nayi kazi Wiri ehe na ti'bè hulèhu zi Wiri. Mo ayolo kpa henye, 'Bu i'di kyigo ku biya zi ni. ⁴ Here kadra 'ba wakonyo aba Yesu enyi riyè, mo oto bongo 'ba rë ni ma ta yaga, ehe olo bongorатели toko bi ko'di kida 'ba gè ni. ⁵ Mo i'di wini mi siko kyedre. Here mo ayeto burutu vo lö'bö 'beniyè kaka ehe kyitru zè bongorатели mati mo usu ne aba. ⁶ Mora mati mo ayi zi Simona Petero, ako'jo henye, "Yere, edi ti'bè zi burutu ma kaka?"

⁷ Yesu aya'ba iya henye, "Tinyö ayolo wa mati medi ko'do ne de, mora yaa akayolo." ⁸ Petero aya'ba henye, "Akaka burutu ma de!" Yesu ayada zi mo henye, "Ezè ma kaka yi de, tinyö anza de 'bama."

⁹ Simona Petero aya'ba do mo iya henye, "Yere, akaka de nje burutu ma, akaka kala ma da ma aba!" ¹⁰ Yesu aya'ba henye, "Vidi

mati akaka rē nnī ku ehe ēdinnī ku biya n̄bala omba nje zi burutu zē ra kaka. Ehe e vo lō'bō 'bame, ēdiyē n̄bala nje vidī kōlō tēmī yē.”
 11 Yēsu ayōlō ēyī ra akasusu nī. Kō'du nere ra mo iya henye, nje zi ma kōlō tēmī yē.

12 Tapētī Yēsu akaka burutu vo lō'bō 'bēniyē ehe usu bongo 'bēnī ma ta yaga ne hulēhu, mo alima akaṇo lōhu. Here mo iya henye, “Ayole wa mati mo'do zi ye ne ku? 13 Ako'jowe ma Raboni 'be ehe Yere, ehe akiye here, ga kō'du nani ēyī ra ma. 14 Ēzē Yere 'be ehe vo komoyandi akaka burutu wē, o'de kpa te here zi oka ma kōlō maako. 15 Ma yada go mo ku, ehe o'de zi oka ma kōlō maako te wa mati mo'do zi ye. 16 Ma yada tūnyō zi ye henye, vo lituwē anzannī dē kyedre ta da vo dē nnī, ehe vo litu kike anzannī dē kyedre ta da vidī mati utu zē ne. 17 Ayole wa nenyee ku. Wirī akī'dī ya'da zi ye, ēzē o'de zē.”

18 “Manza dē ame'do kō'du wē biya. Ma yōlō zē mati ma jeli ne ku. Mora wa mati wayōru iya, atayi tūnyō. Mo iya henye, 'Kora mati onyo wa ma aba ne, opi rē nī ku na vo wehe ra ma.’
 19 Mēdī yada nenyē zi ye biya gba kazi rē nī ko'do, here ēzē o'do rē nī ku, akome ēyī ra ma. 20 Ma yada tūnyō zi ye, vidī mati irī vo litu 'bame kalakyedre aba, irī ma kpa kalakyedre aba, ehe vidī mati irī ma kalakyedre aba, irī ne vidī mati utu ma.”

Yēsu ayada wa ma ako'do rē nī zi nī
 (Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

21 Tapētī Yēsu iya kō'du nenyee, mo riti kyedre aba ehe ayada zi vo lō'bō 'bēniyē henye, “Ma yada tūnyō zi ye henye, vidī ma kōlō tēmī yē akasusu ma.”

22 Dē zē wirīwirī kō'du wa mati mo iya ne. Zē nje bi kongō aba

da oka ma kōlō. 23 Yēsu owo vo lō'bō mati ēdī alima kara zi nī bi 'ba wakonyo, 24 ehe Simona Petero o'do kala nī zi vo lō'bō nenyē zi ki'ja ma vala ra Yēsu ame'do kō'du mo.

25 Here vo lō'bō ne idē rē nī zi Yēsu ehe ako'jo henye, “Yere, ma vala ra tēmī ze ēdī ame'do kō'du mo?” 26 Yēsu aya'ba iya henye, “Ma kusu nzoyi mangolō'bo nenyē mī gbenje ehe ki'dī zi vidī mati mēdī ame'do kō'du mo.” Here Yēsu usu mangolō'bo gbo ehe i'dī zi Yudasi, wisi 'ba Simona Sikereeto. 27 Kandi Satani ayaṇa da Yudasi. Yēsu iya henye, “Yudasi, i'bē kandi o'do wa mati zi yi ko'do.” 28 Vidī maako bi 'ba wakonyo ne ayōlō kō'du mati Yēsu iya ne dē. 29 Mora ga kō'du Yudasi ra na vo kōhi sesi, kya zē maakowe asōsunnī henye Yēsu ayada zi mo zi kogo wa mati zē ombannī kō'du karama. Agamowe asōsunnī henye Yēsu ayada zi mo zi kōhi ki'dī zi vo leri.

30 Yudasi oba nzoyi mangolō'bo, i'bē yaga. Ēdī ku nzo yōndo.

Kō'du ki'dī kyiyī

31 Tapētī Yudasi i'bē ku Yēsu iya henye, “Yaanya aba Wisi 'ba Vidī akī'dī wayeto, ehe mo akika wayeto zi Wirī. 32 Here tapētī Wirī akirī wayeto ku ga kō'du mo, Wirī akī'dī wayeto zi mo, ehe Wirī ako'do kandi. 33 Gisi ame, ma tēdiyē aba nje tisiwa aba na konda. Here akome ma, mora akī'je ma dē. Ma yada zi ye kpa kaa ma yada zi Yude. ‘O'be dē ti'bē bi mati mēdī ati'bē.’ 34 Mora mēdī kō'du ki'dī kyiyī ki'dī zi ye: owe oka ma kōlō maako, kpa te kaa mati mōwo e. 35 Ēzē owe oka maakowe mī gērī nenyē, vidī biya akayōlōnnī e vo lō'bō 'bama ra.”

Lōmu 'ba Petero
 (Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

36 Simona Petero ako'jo henye, “Yere, ēdī ti'bē kila?” Yēsu aya'ba

henye, “Ɔ'bo dē tī'bē ma aba yaanya aba, mora yaa dagba ani ati'bē.”

³⁷ Petero ako'jo henye, “Yere, kō'du a'di mo'bo dē tī'bē yī aba yaanya aba? Ma koli kō'du yī!”

³⁸ Yēsu ako'jo henye, “Tīnyō akoli kō'du ma? Ma yada zi yī tīnyō, gba kazi zanga yēru yapa, akiya da wota henye ayolo ma dē.”

14

Yēsu gērī ra zi 'Bu

¹ Yēsu iya zi vo lō'bo 'bēniyē henye, “Asōsuwē kō'du dē. Ēdiyē koma aba mī Wiri. Ome kpa mī ma. ² Loko kayo ēdī mī liŋo 'ba 'Bu ma. Ma yada nenyē dē zi ye, ēzē anza dē tīnyō. Mēdī tī'bē ani zi bi kō'jo biya zi ye na kōlō kōlō. ³ Tapēti mo'do nenyē ku, ma ta'ba hulēhu kobe ma aba. Hērē da tēdī ze ga bi kōlō. ⁴ Ayole gērī mati mēdī ati'bē zi mo ne ku.”

⁵ Toma iya henye, “Yere, da yolo dē ēdī ati'bē kila! Hala da tō'bo yolo gērī ne?” ⁶ Yēsu aya'ba henye, “Ma gērī, tīnyō, ehe dīdī! Kazi ma, vīdī maako ɔ'bo dē tī'bē zi 'Bu. ⁷ Ēzē tīnyō ayole ma, akayole 'Bu. Mora tēmī ndenyē dagba ani, ayole mo ku, ehe onge mo ku.”

⁸ Pilipo iya henye, “Yere, ayada zi ze 'Bu ne, nani biya wa mati domba.” ⁹ Yēsu aya'ba henye, “Pilipo, mēdī yī aba kadra konda aba ayolo dē ma ēyi? Ēzē ongo ma, ongo 'Bu ku. Hala atō'bo ha ma kō'jo zi yada 'Bu zi ye? ¹⁰ Oma dē henye, ma kōlō 'Bu aba ehe 'Bu kōlō ma aba? Wa mati miya, miya dē kō'du ma. 'Bu mati alima mī ma, ra o'do wa nenyee. ¹¹ Ome mī ma ēzē miya henye, 'Bu kōlō ma aba ehe ma kōlō 'Bu aba. Mandere ome mī ma kpa nje ga wa mati mēdī ako'do. ¹² Ma yada tīnyō zi ye henye ēzē ēdiyē koma aba mī ma, ako'de kpa te wa mati mēdī ako'do. Ako'de wa kyedre maakowe ndra, ga kō'du mēdī ku

tī'bē hulēhu zi 'Bu. ¹³ Ako'jowe ha ma, ehe ma kō'do wa mati ako'jowe kō'du mo. Gērī nenyē aba, Wisi akika wayeto zi 'Bu. ¹⁴ Ma kō'do wa mati ako'jowe ha ma zi kō'do mī ru ma.”

Alōmu zi kutu Lawo Laka

¹⁵ Yēsu iya zi vo lō'bo 'bēniyē henye, “Ēzē owe ma, ako'de kaa mī'di kō'du mo. ¹⁶ Here ma kako'jo ha 'Bu zi kutu zi ye Lawo Laka mo akakōnyīye ehe 'duwī atēdiyē aba. ¹⁷ Lawo Laka akayada zi ye wa mati tīnyō. Vīdī 'ba damōku nenyē ɔ'bonni dē kīrī Lawo, ga kō'du zē ongonni dē mandere yolo mo. Mora ayole Lawo ku, ga kō'du mo ēdiyē aba ehe akasesi lima nduwē mī yē. ¹⁸ Ma kile dē kaa wala. Ma tayi hulēhu zi ye. ¹⁹ Tisiwa aba vīdī mī damōku nenyē ɔ'bonni dekpe zi ma kongō, mora akonge ma. Ehe ga kō'du ma lima, akalime. ²⁰ Here akayole ma kōlō 'Bu aba. Akayole, e kōlō ma aba, ehe ma kōlō eti. ²¹ Ēzē owe ma, ako'de wa mati miya, ehe 'Bu atōwo e. Ma katōwo e kpa ehe yada zi ye ma kaa a'di.”

²² Yudasi ma agamo anza dē Yudasī Sikereto, ame'do riyē ako'jo kō'du henye, “Yere, mī me'do 'bēyi ne a'di akayada zi ze yī kaa a'di, mora ayada dē zi vīdī 'ba damōku nenyē?” ²³ Yēsu aya'ba henye, “Ēzē vīdī maako ɔwo ma, zē akorōnni ma. Here 'Bu ma akatōwo zē, da katayi zi zē ehe lima mī zē. ²⁴ Mora vīdī mati ɔwo ma dē, oro ma dē. Wa mati owowe miya tīnyō ayi dē kazi ma, mora kazi 'Bu mati utu ma.”

²⁵ “Ma yada kō'du nenyee zi ye, mati ma gba eti. ²⁶ Mora Lawo Laka atayi akakōnyīye. Lawo Laka mati 'Bu ma akutu mī ru ma, akayandi wa biya zi ye ehe ako'de zi sōsu wa biya mati ma yada zi ye.”

27 “Mì'di rakyëyi zi ye, kyinë 'ba rakyëyi mati nje ma t'ò'ò kí'di. Anza dè kaa rakyëyi mati damöku nenye aki'di. Here asösuwè dè mandere tere. 28 Owowe ma ku nzo kiya henye, mëdi at'i'bè ehe ma tayi kpa hulèhu zi ye. Èzè tinyö owe ma, ëdiyè rakyenyi aba mëdi ku t'i'bè hulèhu zi 'Bu, ga kö'du mo ëdi kyedre ta da ma. 29 Mëdi yada zi ye nenye gba kazi ma t'i'bè, here èzè o'dò rë nì, atëdiyè koma aba mi ma. 30 M'ò'ò dekke me'do ëti na konda, ga kö'du yere 'ba damöku nenye ëdi tayi. Mora mo anza dè kyigo aba da ma. 31 Moro wa mati 'Bu ma ayada zi ma ko'do, here zi vidì biya mi damöku ne akayolnni m'ò'ò mo. Èdi ku kadra 'ba zi ze t'i'bè yaanya aba.”

15

Yësu tinyö kaga tana

1 Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniyè henye, “Ma tinyö kaga tana, 'Bu ma ra vo kyeti yaka. 2 Mo iga ngora 'bama biya mati ananni kolo dè yaga. Mora mo ikye ñbala biya da ngora mati ëdi tana kolo, here zi tana kolo kyö. 3 E ku nzo ñbala ga kö'du wa mati miya zi ye. 4 Alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye. Te kaa ngora o'bo dè tana kolo nje èzè alima na rakida zi kaga, here o'be dè tana kolo nje èzè alime na rakida zi ma.”

5 “Ma kaga ra, e ngora ra. Èzè alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye tane kolo kyö. Mora o'be dè wa maako ko'do kazi ma. 6 Èzè alime dè na rakida zi ma, aku'duwè yaga. Atëdiyè kaa ngora kyitru mati atoto bi kölö ehe o'bo mi wa'do. 7 Èzè alime na rakida zi ma ehe kö'du yandi 'bama mayi na kapa 'be, here at'ò'ò mötuwè ga wa mati ombe, ehe mötu 'be akaya'ba do mo. 8 Èzè ayiye ku na kolo laka

'ba vo lö'bö 'bame, akoro 'Bu ma. Ne akayada henye, e vo lö'bö 'bame. 9 M'ò'ò e kaa 'Bu ma o'wo ma. Here alime mi watowo 'bama. 10 Èzè orowe ma, ma kasesi towo e kaa 'Bu ma asesi towo ma, ga kö'du moro mo.”

11 “Ma yada nenye zi ye, zi ye tëdiyè mi rakyenyi 'bama na ñburu. 12 Yaanya aba ma yada zi ye zi towo oka ma kölö maako kaa m'ò'ò e. 13 Gëri ma laka ndra zi yada watowo kö'du aboke, ëdi zi koli kö'du zè. 14 E aboka ma ra, èzè orowe ma. 15 Ma ko'jowe dè vo litu 'bame, ga kö'du vo litu ayolnni dè a'di ra kyedre 'bèzè ëdi ako'do. Ma me'do zi ye kaa aboka me, ga kö'du ma yada ku biya zi ye wa mati 'Bu ma ayada zi ma. 16 E ra dè ajeliye ma, ma ra ma jeliye kutu yaga zi tana kolo, kyinë 'ba kolo ma akalima ñburu. Here 'Bu ma aki'di zi ye wa mati ako'jowe kazi mo mi ru ma. 17 Here mi'di kö'du zi ye zi towo oka ma kölö.”

Damöku 'ba rakiyi

18 “Èzè vidì 'ba damöku nenye ayiye, asösuwè henye zè iyinni ma dagba. 19 Èzè e zi damöku, vidì 'bomo atowe. Mora anze dè zi damöku. Ma jeliye zi damöku nenye kila hulèhu. Kö'du nenye ra vidì 'bomowe ëdinni ye kiyi. 20 Asösuwè hala ma yada zi ye henye vo litu anzanni dè kyedre ta da kyedre 'bënni. Here èzè vidì o'donni ma na kyënyè, zè ako'donni yè na kyënyè. Èzè zè oronni kö'du yandi 'bama, zè akoronni 'be. 21 Vidì ako'donni kpa te zi ye wa mati zè o'donni zi ma. Zè ako'donni ga kö'du e zi ma, ehe zè ayolnni vidì mati utu ma ne dè. 22 Èzè mayi dè ame'do zi zè, o'donni vurè kyënyè dè rë zè. Yaanya aba zè o'bonni dè kiya anzanni ra dè. 23 Vidì mati iyi ma iyi 'Bu ma kpa. 24 Mo'do wa maakowe vidì maako gba o'do dè.

Èzè zè ongonni ma dè wa nenyee ko'do, o'donni vurè kyënyè dè rë zè. Mora zè ongonni ma wa nenyee ko'do, ehe zè zo ma kiyi ehe 'Bu ma kpa. ²⁵ Nenyee ra hala wayöru ëdinni tinyö mati zè iyanni henye, vidi iyinni ma önbö kazi kö'du mo."

²⁶ "Ma kutu zi ye Lawo mati ayi kazi 'Bu ehe ayada wa mati tinyö. Lawo Laka akakonyiye ehe akayada kö'du ma zi ye. ²⁷ Here akayade kö'du ma kpa zi oka maakowe, ga kö'du ëdiyè ma aba tëmi biyeto."

16

¹ "Mëdi yada zi ye wa nenyee, here kazi oto de 'de. ² Akore yaga tëmi bi 'ba mötu, ehe kadra atayi mati vidi akofonniyè, ehe zè asösunni, nëdinni kö'du laka ra ko'do zi Wiri. ³ Zè ako'donni wa nenyee ga kö'du zè ayolonni 'Bu mandere ma dè. ⁴ Mëdi akiya nenyee zi ye yaanya aba, here èzè kadra ne ayi ku akasösuwè wa mati miya."

Loo 'ba Lawo Laka

"Ma mëdi ëti tëmi dagba, ehe here ma yada wa nenyee dè zi ye. ⁵ Mora yaanya aba mëdi ku ti'bè hulèhu zi 'Bu mati utu ma, ehe vidi maako tëmi yè ako'jo ha ma dè mëdi ti'bè kila. ⁶ E kazi rakyenyi biya ta bi kö'du nenyee kowo. ⁷ Mora ma yada zi ye, mëdi ti'bè zi ko'do wa mati ëdi na laka kö'du wè. Kö'du nenyee ra mëdi ti'bè 'de. Lawo Laka o'bo dè tayi zi ye konyi le èzè mile ku. Mora tapëti mi'bè ku, ma kutu mo zi ye. ⁸ Lawo atayi akayada zi vidi 'ba damöku nenyee kö'du tinyö kö'du yaña ehe kö'du laka 'ba Wiri ehe vurè. ⁹ Lawo akayada zi zè henye, zè 'ba kö'du kyënyè ko'do, ga kö'du zè anzanni dè koma aba mi ma. ¹⁰ Zè na litè kö'du wa 'ba Wiri mati ëdi tinyö na laka, ga kö'du mëdi ti'bè zi 'Bu, onge ma dekpe löhu. ¹¹ Ehe zè na

litè kö'du 'ba vurè, ga kö'du Wiri ikye vurè 'ba yere 'ba damöku nenyee ku nzo.

¹² "Mëdi kö'du aba kyo zi kiya zi ye, mora yaanya aba atëdi ndra ta da mati ato'be yolo. ¹³ Lawo ayada wa mati tinyö ehe atayi gage mi tinyö ma ndo. Lawo ame'do dè ga kö'du ni. Mo akayada zi ye nje wa mati mo owo kazi ma, ehe mo ako'do zi ye yolo a'di ra ëdi ti'bè zi rë ni ko'do. ¹⁴ Lawo aki'di wayeto zi ma kö'du kise 'bama koba ehe yada mo zi ye. ¹⁵ Wa biya mati 'Bu ëdi mo aba 'bama ra. Kö'du nenyee ra miya henye Lawo oba kö'du kise 'bama ehe yada mo zi ye."

Kö'du sösu akopi rë ni mi rakyenyi

¹⁶ Yësu ayada zi vo lö'bo 'bëniyè, "Tisiwa aba, onge ma dekpe, mora tapëti mo tisiwa akonge ma."

¹⁷ Zè iyanni zi oka ma kölo maako henye, "A'di ra Yësu iya henye, tisiwa aba onge mo dè, mora tapëti mo tisiwa aba, da kongö zè mo? Kö'du a'di ra mo iya henye, nëdi ti'bè zi 'Bu? ¹⁸ A'di ra 'bëni nenyee tisiwa aba, mati mo ëdi ame'do kö'du mo? Da yolo dè a'di ra mo ame'do kö'du mo."

¹⁹ Yësu ayolo zè ëdinni kö'du ko'jo maakowe aba, here mo iya henye, "E na rasösu a'di ra ma me'do kö'du mo mati miya henye tisiwa aba onge ma dè, mora tapëti mo tisiwa aba akonge ma. ²⁰ Ma yada zi ye tinyö henye, akuduwè ehe atëdiyè kazi rakyenyi, mora damöku atëdi rakyenyi aba. Atëdiyè kazi rakyenyi, mora yaa atëdiyè na rakyenyi. ²¹ Èzè mbara omba ku zi ko'jo, mo ëdi mi watoo kyedre. Mora tapëti ko'jo, watoo ne ölu ta do mo ehe na rakyenyi, ga kö'du mo ika wisi ku mi damöku ne. ²² E yaanya aba kazi rakyenyi, mora yaa ma konge, ehe atëdiyè

na rakyenyi. Vidī maako ɔ'bo dē zi kobe ta gērī mati asōsuwē.

²³ “Ēzē kadra nani ayi ku, ako'jowe ha ma dē kō'du wa maako. Ma yada tīnyō zi ye henye, 'Bu aki'dī zi ye wa mati ako'jowe kō'du mo mī ru ma. ²⁴ Ako'jowe kō'du wa maako dē gba mī gērī nenye. Mora yaanya aba ako'jowe mī ru ma ehe akīriyē.”

Ta'da Damōku

²⁵ “Ma me'do ha kahi aba zi yada wa nenye zi ye. Mora kadra mo atayi mati ma kame'do dekpe ha kahi aba, mora ma kame'do zi ye huwē kō'du 'ba 'Bu. ²⁶ Akako'jowe ha 'Bu mī ru ma. Ma kako'jo hɔ mo dē zi ye. ²⁷ Wīrī 'Bu ɔwe ga kō'du ɔwe ma, ehe ome mayi kazi mo. ²⁸ Mayi ta ra 'Bu mī damōku ne, mora mēdi ku damōku ne kila ta'ba zi 'Bu.”

²⁹ Vo lō'bōwē iyanni henye, “Yaanya aba ēdi ku ame'do huwē zi ze! Anza dē ame'do ha kahi aba. ³⁰ Ndundu mo aba da yolo ku henye, ayolo wa biya, ehe omba dē zi vidī hē yi ko'jo. Yaanya aba doma tīnyō ayi ta ra Wīrī.”

³¹ Yēsu ayaba henye, “Tīnyō yaanya ome ma ku? ³² Kadra atayi ehe ēdi ku nzo kinye, mati akapere biya. Vidī biya na kōlō kōlō tēmī yē atī'bē hulēhu liɔ ehe akila ma na bi da ma. Mora 'Bu atēdi ma aba, ma tanza dē kutu ma aba. ³³ Ma yada nenye zi ye, zi ye tēdiyē rakyēyi aba mī dī'di ye ga kō'du ma. Ēzē ēdiyē mī damōku ne, atēdiyē riti aba. Mora ēdiyē kazi tere, ma'da damōku ne ku.”

17

Yēsu amōtu kō'du vo lō'bō 'bēniyē

¹ Tapēti Yēsu inde me'do ku zi vo lō'bō 'bēniyē, mo ongo bi riyyē komoriyē ehe amōtu, “'Bu, kadra ɔko ku zi yi kī'dī wayeto zi Wisi 'bēyi, here zi mo kī'dī wayeto zi

yi, ² ga kō'du i'dī kyigo ku zi mo ta da vidī biya, here mo aki'dī didī ma nburu zi vidī biya mati i'dī zi mo. ³ Didī ma nburu ēdi zi yolo yi, Wīrī ma nje tīnyō, ehe zi yolo Yēsu Korisito, mo mati utu. ⁴ Mī'dī wayeto zi yi kinye dakanjo zi ko'do wa biya i'dī zi ma ko'do. ⁵ Yaanya aba 'Bu, i'dī hulēhu zi ma wayeto mati mēdi mo aba yi aba gba damōku ne o'do dē.

⁶ “I'dī vo lō'bō maakowe ku zi ma tēmī damōku nenye ehe ma yada zi zē, yi kaa a'di. Zē 'bēyi ra, mora i'dī zē zi ma, ehe zē oronnī yi. ⁷ Zē ayolonnī henye, i'dī zi ma biya wa mati mēdi mo aba. ⁸ Ma yada zi vo lō'bō 'bame wa mati ayada zi ma, ehe zē ombanni do mo. Zē ayolonnī mayi kazi yi, ehe zē omanni yi ra utu ma.

⁹ “Mēdi amōtu kō'du zē, mora anza dē kō'du zē 'ba damōku nenye. Vo lō'bō 'bame 'bēyi ra, ehe mēdi amōtu kō'du zē. ¹⁰ Biya mati mēdi mo aba 'bēyi ra, ehe biya mati ēdi mo aba 'bama ra, ehe zē i'dīnni wayeto zi ma. ¹¹ 'Bu laka, manza dekpe na konda mī damōku ne, mēdi tayi zi yi, mora vo lō'bō 'bame gba mī damōku ne. Agaga gē zē kyigo 'ba ru yi aba, mati i'dī zi ma ne aba, here zē atēdīnni kōlō oka ma kōlō maako aba, kpa kaa yi ehe ma kōlō. ¹² Mati mēdi zē eti, ma sesi zē na laka kyigo mati i'dī zi ma ne aba. Mongo gē zē ehe ma kōlō tēmī zē ōlu dē, nje ma kōlō mati mo ra omba zi tōlu. Nenye o'do rē ni here zi wa mati wayōru iya zi tayi tīnyō. ¹³ Ma ku da gērī ama zi yi, mora miya kō'du nenye mati ma gba mī damōku, here vo lō'bō 'bame atēdīnni kpa te rakyenyi biya mati mo'do aba. ¹⁴ Ma yada kō'du kise 'bēyi ku zi zē, mora vidī 'ba damōku nenye iyi zē, ga kō'du zē anzanni dē zi damōku nenye, kpa te kaa manza dē. ¹⁵ 'Bu, ma ko'jo hē yi dē zi koba

vo lö'bö 'bame yaga tëmì damöku ne, mora agaga gë zë kazi Satani. ¹⁶ Zë anzannì dë zi damöku nenyè, ehe ma kpa. ¹⁷ Me'do 'bëyi ra ëdì tinyö. Here i'di tinyö nenyè, mo'do zë biya na 'bëyi. ¹⁸ Mëdì zë kutu mî damöku, kaa utu ma. ¹⁹ Mi'di ra ma ku biya zi yi ga kö'du 'bëzë, here zë mëdinnì biya zi yi mî tinyö.

²⁰ “Manza dë nje amötu kö'du vo lö'bö nenyee. Mëdì kpa amötu kö'du vidì biya mati zi tëdinnì koma aba ga kö'du wa mati vo lö'bö 'bame akoyannì kö'du ma. ²¹ “Bu, momba zë biya zi tëdì kölö oka ma kölö maako aba, kpa kaa ma kölö yi aba, ehe yi kpa kölö ma aba. Ma kpa momba zë zi tëdì kölö ze aba, here vidì 'ba damöku nenyè akoyannì nenyè, yi ra utu ma. ²² Moro vo lö'bö 'bame mî gëri kölö oro ma, zë mëdinnì kölö oka ma kölö maako aba kaa ze kölö. ²³ Ma kölö zë aba, ehe yi kölö ma aba, here zi zë tayinnì biya kölö. Here vidì 'ba damöku nenyè akoyolonnì nenyè, yi ra utu ma. Zë akoyolonnì nenyè, owo vo lö'bö 'bame kpa kaa owo ma.

²⁴ “Bu, momba vidì biya mati i'di zi ma zi tëdì ma aba, bi mati mëdì 'domo. Neene zë akoyonnì bikanyi kyedre mati i'di zi ma, ga kö'du owo ma gba o'do damöku dë. ²⁵ “Bu laka, vidì 'ba damöku nenyè ayolonnì yi dë, mora ma yolo yi, ehe vo lö'bö 'bame ayolonnì nenyè yi ra utu ma. ²⁶ Ma yada zi zë, yi kaa a'di, ehe ma kayada zi zë nduwë, here watoowo mati ëdì mo aba kö'du ma akatayi kapa 'bëzë, ehe ma tëdì kölö zë ëti.”

18

Kiri 'ba Yësu

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Mati Yësu inde mötu ku, mo vo lö'bö 'bëni ëti umunnì kyëti gulu 'ba Kidrono ehe i'bë mî yaka

maako. ² Yësu ëdì 'duwi rë nnì ki'ja vo lö'bö 'bëni ëti ani, ehe Yudasi ayolo bi ne. ³ Here Yudasi i'bë zi yaka ne kya 'ba vo kanye 'ba Roma ëti ehe vo kanye 'ba yëkëlu, kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ra utunnì zë. Zë injënnì wa'do zi bi yanyi ehe wa 'ba wehe. ⁴ Yësu ayolo kö'du mati omba zi ti'bë rë nî ko'do ne ku nzo, mora mo ako'jo henye, “Ëyi ra ëdiyë koma?” ⁵ Zë aya'bannì henye, “Dëdì koma Yësu 'ba Nazereta!” Yësu ayada zi zë henye, “Ma Yësu ra!” Yudasi vo susu ëdì toro ani dakapa zë. ⁶ Kandi zë biya a'bannì kowo hulëhu ehe alëpinnì dakaŋo. ⁷ Yësu ako'jo kö'du löhu henye, “Ëdiyë ëyi ra koma?” Zë aya'bannì do mo iyannì henye, “Dëdì ze koma Yësu 'ba Nazereta.”

⁸ Kadra nenyè aba Yësu aya'ba henye, “Ma yada ku nzo zi ye ma Yësu ra. Èzë ma ra ëdiyë akoma, ile vidì maakowe mî'bënnì.” ⁹ Here wa biya ako'do rë nî, kaa mo iya, “Ma yölu vidì ma kölö mati i'di zi ma ne dë.”

¹⁰ Simona Petero ika kulu nî aba. Mo oto yaga tëmì silikpa ehe otra Malahisi, vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase, ehe iga mbili mo ma da tiri nbiriku yaga. ¹¹ Yësu iya zi Petero henye, “I'di kulu 'bëyi ne karani. Ma kuwë tëmì siko mati 'Bu i'di zi ma.”

Ika Yësu zi Anasi

¹² Vo kanye 'ba Roma ehe vo kyëlu 'bënnì ëti, ehe vo kanye 'ba yëkëlu ëti, irinnì Yësu ehe idannì mo gö. ¹³ Zë obannì mo dagba zi Anasi, mo yawo 'ba Kayafa, kyedre 'ba vo karase mî koo nani. ¹⁴ Kayafa kölö nenyè ra ayada zi kyedree 'ba Yude henye, “Ëdì na laka ëzë vidì kölö maako oli kö'du vidì biya.”

Petero iya henye na yolo Yësu dë
(Mt 26:69-70, Mk 14:66-68, Lk 22:55-57)

¹⁵ Simona Petero ehe vo lö'bö maako aba usu ga Yësu. Vo lö'bö nani ayolo kyedre 'ba vo karase, ehe usu ga Yësu le mi linjo 'ba kyedre 'ba vo da karasa. ¹⁶ Petero alima yaga kara haresi. Mora vo lö'bö maako ayi hulëhu yaga ehe ame'do zi wujë 'ba haresi ne henye, "Mo mila Petero ti'bë loko." ¹⁷ Mora ako'jo ho mo henye, "Anza dë kölo tëmi vo lö'bö 'ba kora nani?"

Petero aya'ba do mo iya henye "E e manza dë." ¹⁸ Gabi na kyëyi ehe vo lituwë ehe vo kanye 'ba yëkëlu adrokonnï wa'do kalili. Zë ëdinni rë nnï koye toko ta ro mo, mati Petero i'bë ehe oro kara dakapa wa'do zi rë ni koye.

Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu

(Mt 26:59-66, Mk 14:55-64, Lk 22:66-71)

¹⁹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu kö'du vo lö'bö 'bomowe ehe kö'du yandi 'bomo. ²⁰ Mora Yësu ayada zi mo henye, "Ma me'do na dangölö ta da komo vidi biya, ehe 'duwi mëdi kö'du yandi mi bi 'ba mötu 'beze ehe mi yëkëlu, bi ma Yude ayinni biya bi kölo. Miya kö'du maako dë na koho. ²¹ Kö'du a'di ra ëdi ha ma ko'jo? Kö'du a'di ako'jo ha vidi mati owonnï ma ne dë? Zë ayolonnï wa mati miya."

²² Kandi mati Yësu iya nenye, ma kölo tëmi vo kanye 'ba yëkëlu otra mo ehe iya henye, "Nani anza dë gëri mati zi me'do zi kyedre 'ba vo karase."

²³ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ëzë miya wa maako ku na kyënyë, iya. Mora ëzë anza dë, kö'du a'di otra ma?"

²⁴ Yësu gba na kida, ehe Anasi utu mo zi Kayafa kyedre 'ba vo karase.

Petero andi löhu na yolo Yësu dë

(Mt 26:71-75, Mk 14:69-72, Lk 22:58-62)

²⁵ Mati Simona Petero ëdi toro ani rë ni kubi, vidi maako ako'jo ho mo henye, "Anza kölo tëmi vo lö'böwë 'ba Yësu?"

Löhu Petero andi ehe iya henye, "E e, manza dë." ²⁶ Kölo tëmi vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase ëdi ani. Mo na karo zi vo litu mati Petero ikye mbili mo yaga ne, ehe mo ako'jo henye, "Mongjo yi dë mi yaka kora nani aba?" ²⁷ Löhu Petero andi, ehe zanga ayapa gbo.

Ika Yësu komo Pilato

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ 'Do nbo damindö aba oba mati Yësu kazi Kayafa zi loko mati vo daliño mi turu 'ba Roma alima. Mora Yude biya ëdinni bi kida aba yaga, ga kö'du ëzë vidi tëmi zë i'bë mi loko ne, atayi na ti'da ehe ila mo dë zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli konyo. ²⁹ Pilato ayi yaga ehe ako'jo henye, "A'di ra na kyënyë ike kora nenye?"

³⁰ Zë ya'banni henye, "Mo vo kö'du kyënyë ko'do! Kö'du nenye ra dika ze mo zi yi." ³¹ Pilato ayada zi zë henye, "Obe mo ehe o'de vurë 'bomo mi kö'du ki'di 'be." Yude aya'banni henye, "Danza dangölö aba zi ki'di vidi maako zi kofo." ³² Ehe here, wa mati Yësu iya kö'du kyinë koli 'bëni, atayi tinyö.

³³ Pilato i'bë hulëhu loko. Mo ako'jo Yësu zi ni ehe ako'jo henye, "Yi ra Yere 'ba Yude?" ³⁴ Yësu aya'ba henye, "Ëdi kö'du nenye ko'jo na bi dë yi, mandere vidi maako ra ayada kö'du ma zi yi?" ³⁵ Pilato iya henye, "Ayolo ku manza dë Yuda! Vidi 'bëyiyë ehe kyedree 'ba vo karase ra ikanni yi zi ma. A'di ra o'do?"

³⁶ Yësu aya'ba henye, "Kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye. Ëzë ëdi here, vo lö'bö 'bame ako'donnï wehe zi sesi ma ta bi ki'di zi vo dagba 'bezee. E e, kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye."

37 Pilato aya'ba henye, “Here, yì yere ra.” Yèsu ayada zi mo henye, “Yì èdì akiya henye, ma yere. O'jo ma mì damöku nenyè, zi yada kö'du tñyö ra, ehe vidì mati zi kö'du ma tñyö ayolo gu ma.”
38 Pilato ako'jo ha Yèsu henye, “A'di ra tñyö?”

Ikye vurè zi Yèsu kofo

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Pilato i'bè hulèhu yaga ehe iya henye, “Mi'ja kora nenyè dè kö'du kyènyè maako aba. 39 Kyere ma 'duwì maboso kinga zi ye kadra karama 'ba laga 'ba koli aba, ombe zi ma kinga zi ye na dangölö Yere 'ba Yude?”

40 Zè agbögbö hë nnì, “E e, anza mo! Domba ze Barabasi.” Barabasi èdì na vo wehe 'ba turu.

19

Ikye vurè ra Yèsu zi tötö

1 Pilato i'dì kö'du gbo zi Yèsu ku'bö so'da aba. 2 Vo kanye o'donni safo 'ba yere yaga tēmì ngora kono i'dinnì da Yèsu. Here zè usunnì bngö 'buluyè ro mo. 3 Zè ayinnì zi mo da kyö ehe iyannì henye, “He, yì Yere 'ba Yude!” Zè isannì mo kpa kala nnì aba.

4 Kpa löhu Pilato i'bè yaga. Kadra nenyè aba mo iya henye, “Ma kika Yèsu zi ye yaga löhu, here ato'be kongö na bi de henye, mi'ja mo dè kö'du kyènyè maako aba.” 5 Yèsu asi yaga usu safo 'ba yere kono bngö 'buluyè aba. Pilato iya henye, “Kinye kora ne èdì.”

6 Mati kyedree 'ba vo karase ehe kanye 'ba yèkèlu ongonni mo, zè agbögbö hë nnì iyannì henye, “Ma tötö mo da taka! Ma tötö mo da taka!” Pilato ayada zi zè, henye, “Obe mo, ehe atötowè mo da taka. Mi'ja kö'du kyènyè ko'do 'bomo maako dè.”

7 Yude nee aya'bannì henye, “Mo iya zi nì tēdì na Wisi 'ba Wiri!

Kö'du kī'dī 'beze iya henye, mī'dī mo zi koli.”

8 Mati Pilato owo nenyè, mo ndra na tere. 9 Mo i'bè hulèhu loko ehe ako'jo ha Yèsu henye, “Yì ta kila?” Mora Yèsu aya'ba dè. 10 Pilato ako'jo henye, “Kö'du a'di aya'ba da kö'du ko'jo 'bama ne dè? Ayolo dè mēdì kyigö aba zi yì kinga na dangölö mandere yì tötö da taka?”

11 Yèsu aya'ba henye, “Èzè Wiri i'dì kyigö ne dè zi yì, o'bo dè wa maako ko'do zi ma. Mora mo mati i'dì ma zi yì, o'do ndra na kyènyè.”

12 Here Pilato omba zi Yèsu kinga na dangölö. Mora Yude agbögbö hë nnì löhu, “Èzè inga kora nenyè ku na dangölö, anza dè aboka 'ba Yere 'ba Roma. Vidì maako mati iya zi nì tēdì na yere, vo wehe 'ba Yere 'ba Roma.”

13 Mati Pilato owo nenyè, mo ika Yèsu yaga. Here mo alima akaño da kyiti 'ba vurè bi mati ako'jo, “Yitö Dakaño.” Mi ha 'ba Hibiru èdì “Gabata.” 14 Èdì kaa kadra kutè mì ko'do, gba kazi karama 'ba laga 'ba koli, ehe Pilato iya zi vidì kayo nee henye, “Ongö bi da yere 'be!” 15 Zè agbögbö hë nnì henye, “Ofo mo! Ofo mo! Atötö mo da taka!” Pilato ako'jo henye, “Here ombe ma zi tötö yere 'be da taka?” Kyedree 'ba vo karase aya'bannì henye, “Yere 'ba Roma ra yere 'beze.” 16 Here Pilato i'dì Yèsu gbo zi tötö da taka.

Atötö Yèsu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Oba Yèsu 'de, 17 ehe mo injè taka 'bēnī bi ma èdī na yolo henye, “Yingö da.” Ha 'ba Hibiru bi nenyè, ako'jo “Gologota.” 18 Ani atötö Yèsu gbo da taka, ehe dakapa mo da taka, atötö kora kpa riyo, ma kölö kapa mo ma kölö, Yèsu mī kutè zè. 19 Pilato i'dì kö'du zi kö'du kyènyè ko'do 'ba Yèsu zi yöru da wa ehe kī'dī riyè

da taka. Ako'jo henye, “Yësu 'ba Nazereta, Yere 'ba Yude.”²⁰ Me'do ne ayöru mi ha 'ba Hibiru, ha 'ba Lateni ehe ha 'ba Girigi. Bi mati oba Yësu zi mo ne, anza na kowö ta ra gawo kyedre, ehe Yuda kayowe ako'jonnä kö'du yöru rö mo ne.²¹ Here kyedree 'ba vo karase i'bënni zi Pilato iya henye, “Kö'du a'di ayöru henye, mo Yere 'ba Yude? Akayöru kyere henye, 'Mo iya zi ni tedi na Yere 'ba Yude.’”²² Mora Pilato ayada zi zë henye, “Wa mati ma yöru ku, ma lima here!”

²³ Tapëti vo kanye atötönni Yësu ku da taka, zë inyenni mi böngö 'bomo sowö, ma kölö zi ma kölö tēmi zë. Mora böngö 'bomo ma ta yaga o'do tēmi nzoyi böngö kölö, anza dë kapa maako aba.²⁴ Vo kanye iyanni zi oka ma kölö maako henye, “Dize dë, du'duwë födö aba zi kongö eyi ra akiri.” Nenyë o'do rë ni here zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, “Zë inyenni mi böngö ame ehe u'dunni födö kö'du böngö ame.” Vo kanye o'donni wa mati zë ombanni.

²⁵ Ma 'ba Yësu rö dakapa taka 'bomo emi ni aba ehe Mariya mbara 'ba Kalapasi. Mariya Magadala edi kpa atöro ani.²⁶ Mati Yësu ongo ma ni, ehe vo lö'bö mati mo owö mo eti, mo iya zi ma ni henye, “Kora nenyë yaanya aba wisi 'beyi.”²⁷ Here mo iya zi vo lö'bö ne henye, “Mo yaanya aba ma yi ra.” Tēmi ndenyë dagba ani, vo lö'bö nani oba mo gbo lijo 'bēni.

Koli 'ba Yësu

(Mt. 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Yësu ayölo henye, yaanya aba ninde lö 'bēni ku. Ehe zi kö'do wayöru tayi tinyö, mo iya henye, “Ma na kodro.”

²⁹ Siko edi ani ndo a'ji aba. Vidi maako usu lifa mi a'ji ne ehe injë riyë i'di ha Yësu kaga 'ba isipo

aba.³⁰ Tapëti Yësu uwë a'ji ne, mo iya henye, “Wa biya o'do rë ni ku!” Mo umbi dë ni ehe oli.

Isi röto Yësu

³¹ Yaanya aba edi kö'do 'ba rakö'jo, 'dö kö'do 'ba ralawo ehe karama 'ba laga 'ba koli. Edi kö'do lele zi Yude, ehe zë ombanni dë zi ida ra nee zi lima riyë da taka mi kö'do nenyë. Here zë ako'jonnä ha Pilato zi ndi kora nee kowe ehe koba ida rë zë akaño.³² Vo kanye dagba owenni ndi 'ba kora agamowe riyö mati atötö zë ani ne.³³ Mora mati zë ayinni zi Yësu, zë ongönni mo oli ku nzo, ehe zë owenni ndi mo dë.³⁴ Ma kölö tēmi vo kanye isi mbese Yësu wehe aba, yama ehe wini asi yaga.³⁵ Da yölo nenyë edi tinyö, ga kö'du vidi maako ra ayada wa mati mo ongo o'do rë ni. Yaanya aba atö'bo tedi kpa koma aba.³⁶ Biya nenyë o'do rë ni here, zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, “Yingö 'ba ida rö mo ma kölö akowe dë,”³⁷ ehe “Zë ongönni ma kölö mi dakapa mbese mo isi wehe aba.”

Kusu 'ba Yësu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Yosepa tēmi Arimataya edi kölö tēmi vo lö'bö 'ba Yësu. Mo asesi na koho, le ga kö'du mo na tere kazi vo dagbe 'ba Yude. Mora yaanya aba mo ako'jo ha Pilato zi mo ida ra Yësu koba. Pilato i'di dangölo zi mo, ehe Yosepa oba mo akaño ta da taka.³⁹ Nikodimö ayi ni mo aba, ehe ika kpa kaa 'butewota kilogaramo 'ba wakēzi ngutru aba o'do tēmi murë ehe aloyisi 'ba yöku kusu. Nenyë kpa te Nikodimö kölö mati i'bë zi Yësu yöndo kölö maako aba.⁴⁰ Vidi kora riyö nee, olonni ida ra ne mi böngö 'ba yöku, bi kölö wakēzi ngutru aba, mati edi hala Yude ombenni yöku 'bēnni.⁴¹ Mi bi mati atötö Yësu da taka, ani yaka

ēdī wogo aba mati gba ombe vīdī maako dē mī mo. ⁴² Dawogo ne ēdī kara, ehe kyere ne kadra 'ba zi ra kɔ'jɔ kɔ'du ko'do 'ba ralawo, zē na korokoro zi ida ra Yēsu kī'dī ani.

20

Yēsu na dīdī
(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Ko'do 'ba Gima aba nɔbo mati bi gba na kōndu, Mariya Magadala i'bě dawogo ehe ongo henye, yitō alulu ku 'de, ta ha bi tōdu 'ba dawogo. ² Mo aho zi Simona Petero ehe zi vo lō'bō mati Yēsu ɔwɔ ehe iya henye, “Zē obanni Yere ku tēmī dawogo! Da yɔlɔ dē i'dīnni mo ku kila.”

³ Petero ehe vo lō'bō maako aba ayetonnī tī'bě dawogo. ⁴ Zē ahonnī ta bi kōlō, le vo lō'bō maako ne aho ndra ta da Petero ehe ɔko ani dagba. ⁵ Mo idē rē nī ehe ongo bongo konda na lala loko mī dawogo, mora mo i'bě dē loko.

⁶ Mati Simona Petero ɔko ani, mo i'bě mī dawogo ehe ongo bongo konda ne. ⁷ Mo ongo nzoyi bongo mati o'do zi komo Yēsu yōfu mo aba ne. Akōku ku ehe mī bi mati na bi dē nī. ⁸ Vo lō'bō mati ɔko dagba ani ne i'bě mī dawogo, ehe mati mo ongo, mo oma. ⁹ Mī kadra nani Petero ehe vo lō'bō maako ne, ayolonnī dē henye, wayōru iya henye Yēsu atēnyī na dīdī. ¹⁰ Here zē riyō ne i'bēnnī hulēhu zi vo lō'bō maakowe.

Yēsu alaya zi Mariya Magadala
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Mariya Magadala ɔɔ kudu yaga dakapa dawogo. Mo ēdī gba kudu, mati mo idē rē nī akanɔ ¹² ehe ongo malayike riyō loko. Zē usunnī bongo kanyi ehe ēdī alimannī bi mati i'dī ida ra Yēsu 'domo. Ma kōlō bi do mo ehe ma agamo bi ndī mo. ¹³ Malayika nee ako'jonnī ha Mariya henye, “Kō'du a'dī ēdī akudu?” Mo aya'ba do mo henye, “Zē obanni ida ra

Yere ama ku 'de, ma yɔlɔ dē i'dīnni mo kila.”

¹⁴ Kandi mati Mariya iya henye, mo ofo rē nī kpo ehe ongo Yēsu ēdī atoro ani. Mora mo ayolɔ dē, mo 'bēnī ēyī. ¹⁵ Yēsu ako'jo ho mo iya henye, “Ēdī akudu ga a'dī? Ēdī ēyī ra koma?” Mo asōsu 'bēnī mo vo kyeti yaka ra ehe iya henye, “Kyedre, ēzē obe ida ro mo ku 'de, ako ayada zi ma, here ma to'bo tī'bě mo koba.”

¹⁶ Here Yēsu iya zi mo henye, “Mariya!” Mo ofo rē nī ehe iya zi mo henye, “Raboni.” Ha 'ba Hibīru aba “Raboni” vo “Kō-moyandi.” ¹⁷ Yēsu ayada zi mo henye, “Ise ra ma dē! Mī'bě dē gba zi 'Bu. Mora ayada zi vo lō'bō 'bame mēdī ati'bě zi mo mati na 'Bu ma ehe Wirī 'bama, kpa 'Bu wē ehe Wirī 'be.”

¹⁸ Mariya Magadala i'bě ayada zi vo lō'bōwē nongo Yere ku. Mo ayada kpa zi zē wa mati mo iya zi nī.

Yēsu alaya zi vo lō'bō 'bēniyē

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Vo lō'bōwē na tere kazi vo dagbe 'ba Yude, ehe mī hutaga 'ba Gima kōlō nani, zē isi gē nni loko. Truku'du, Yēsu alaya mī kutē 'ba gboko. Mo amētē zē iya henye, “Rakyēyī mēdī yē aba.” ²⁰ Ehe ayada kala niyē zi zē ehe mbese nī. Mati vo lō'bōwē ongonnī Yere, zē biya na rakyenyī. ²¹ Tapētī Yēsu amētē zē lōhu, “Rakyēyī mēdī yē aba,” mo iya henye, “Mēdī yē kutu kaa 'Bu utu ma.” ²² Here mo alawo dē zē ehe iya henye, “Īriyē Lawo Laka. ²³ Ēzē ile vīdī maako ku ga kō'du kyēnyē, akila zē. Mora ēzē ile kō'du kyēnyē 'bēzē dē, ila zē dē.”

Yēsu ehe Toma

²⁴ Toma ma ako'jo “vo lonja” ēdī le kōlō tēmī vo lō'bō 'butē dōmoriyō, mo anza dē agamo ētī mati Yēsu alaya zi zē. ²⁵ Here zē

ayadanni zi mo henye, “Dongo ze Yere ku.”

Mora Toma iya henye, “Dagba, momba kongɔ tɛpɛ ɔɔɔ 'ba no-somari mi kala mo ehe kise zɛ dawisi kala ma aba. Ma ki'di kala ma bi mati wehe i'bɛ da mbese mo. Moma dɛ, nje ɛzɛ mo'do nenyɛ ku!”

²⁶ Tapɛti ko'do 'ba Gima kɔlɔ yaa, vo lɔ'bɔ atɔtɔ rɛ nni lɔhu bi kɔlɔ. Kadra nenyɛ aba, Toma ɛdi zɛ aba. Yɛsu ayi loko mati ha loko gba na kisi ehe ɔɔɔ mi kutɛ 'ba gboko ne. Mo amɛtɛ vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ, “Rakyɛyi mɛdi yɛ aba.”

²⁷ Mo iya zi Toma henye, “I'di dawisi kala yi kinye, ehe onɔɔ bi da kala me. I'di kala yi da mbese ma. ɔɔɔ tɛmi da jiji 'bɛyi ne, ehe oma!”

²⁸ Toma aya'ba do mo iya henye, “Yi Yere ama, ehe Wiri ama!”

²⁹ Yɛsu iya henye, “Toma, oma ga kɔ'du onɔɔ ma ku? Vidi mati ɛdinni koma aba mi ma kazi ma kongɔ, ɛdi zɛ mati tɛnyɔ ya'da aba!”

Kɔ'du a'di Yowani Ayɔru Buku ɛni

³⁰ Yɛsu o'do kyinɛ 'ba kɔ'du koro ko'do maakowe kyɔ mati vo lɔ'bɔ 'bɔmowe onɔɔnni, ehe anza zɛ biya ayɔru ku mi buku nenyɛ.

³¹ Mora ma nenyee ayɔru here zi ye ki'di koma 'be mi Yɛsu na Korisito ne, Wisi 'ba Wiri. ɛzɛ ɛdiyɛ koma aba mi mo, atɛdiyɛ didi aba mi ru 'bɔmo.

21

Yɛsu alaya zi vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ

¹ Yɛsu yaa alaya zi vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ da gɔti Fɔfɔ 'ba Tiberiyasi. O'do rɛ ni mi gɛri nenyɛ. ² Simona Petero, Toma ma ako'jo “vo loɔa,” Natanɛlɛ ta Kana mi Galilaya, gisi 'ba Zebedeyo ɛdinni ani, bi kɔlɔ aga vo lɔ'bɔ maako ɛti riyo. ³ Simona Petero iya henye, “Mɛdi ti'bɛ kiyenze kiri!”

Maakowe iyanni henye, “Da ti'bɛ ze yi aba.” Zɛ i'bɛnni yaga mi tɔɔbɔ 'bɛnni. Mora du irinni wa maako dɛ yɔndo nani aba. ⁴ Nɔɔ mi damindɔ vere, Yɛsu ɔɔɔ da gɔti, mora vo lɔ'bɔwɛ ayɔlɔnni dɛ mo ɛyi ra. ⁵ Yɛsu agbɔgbɔ hɛ ni, “Aboke, iriyɛ wa maako ndo?” Zɛ aya'banni henye, “E e.”

⁶ Here mo ayada zi zɛ henye, “Umɛɛ ɔndu 'be ne akaɔɔ da kala tiri 'ba tɔɔbɔ 'be, ehe akiriye kya 'ba kyenze maakowe.” Zɛ o'donni here, ehe ɔndu gbɔ kyɔ na kyenze, here zɛ ɔ'bɔnni dɛ zi kɔtɔ riye mi tɔɔbɔ.

⁷ Vo lɔ'bɔ mati Yɛsu ɔɔɔ ne, iya zi Petero henye, “Nenyɛ Yere ra.” Mati Petero owo ne Yere ra, mo usu bɔngɔ mati mo ɔtɔ, mati mo ɛdi lɔɔ ko'do ne. Here, mo ɔfu mi wini. ⁸ Tɔɔbɔ ɛdi nje kaa lamikɔlɔ mitiri ta da gɔti. Here vo lɔ'bɔ maakowe alimanni mi tɔɔbɔ, ehe ɔtɔnni ɔndu mi mo kyɔ kyenze aba. ⁹ Mati vo lɔ'bɔwɛ asinni yaga tɛmi tɔɔbɔ, zɛ onɔɔnni mangɔlɔ'bɔ ehe wa'do 'ba kalili kyenze aba do mo. ¹⁰ Yɛsu ayada zi vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ henye, “Ike kya 'ba kyenze maakowe mati iriyɛ ne.”

¹¹ Simona Petero i'bɛ hulɛhu mi tɔɔbɔ ehe ɔtɔ ɔndu da gɔti. Mi mo kyenze ma kyedre ɛdinni lamikɔlɔ 'butɛmuyi dɔmowota, mora ɔndu gba kazi liza. ¹² Yɛsu iya henye, “Ayiye ehe onyowe.” Mora vo lɔ'bɔ ma kɔlɔ maako ako'jo dɛ, mo ɛyi ra. Zɛ ayɔlɔnni mo Yere ra. ¹³ Yɛsu oba mangɔlɔ'bɔ mi kala ni ehe i'di kya maakowe zi vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ. Mo o'do kyenze ne kpa te here.

¹⁴ Nenyɛ mi kadra mawota mo ra Yɛsu alaya zi vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ tapɛti mo ɛnyɛ tɛmi koli.

Yɛsu ehe Petero

¹⁵ Mati Yɛsu vo lɔ'bɔ 'bɛni ɛti indenni wakonyo ku, mo ako'jo henye, “Simona wisi 'ba

Yowani, ɔwɔ ma ndra ta da oka maakowe?” Simona Petero aya'ba henye, “Ɔɔ, Yere, ayɔlɔ ku mɔwɔ yi!” Yēsu iya henye, “Here, ulu tīmēlē ame.” ¹⁶ Yēsu ako'jo madariyō mo, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔwɔ ma?” Petero aya'ba henye, “Ɔɔ, Yere, ayɔlɔ mɔwɔ yi!” Yēsu ayada zi mo henye, “Here, onɔ ga tīmēlē ame.”

¹⁷ Yēsu ako'jo mī da mawota mo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔwɔ ma?” Petero na rasōsu ga kō'du Yēsu ako'jo hɔ mo mawota ēzē mo ɔwɔ nī. Here mo ayada zi Yēsu henye, “Yere, ayɔlɔ kō'du biya. Ayɔlɔ mɔwɔ yi.”

Yēsu aya'ba henye, “Ulu tīmēlē ame. ¹⁸ Ma yada tīnyō zi yī henye, mati yī gba na wisi kora ɔbi, usu rē yī ehe i' bē bi mati omba zi tī' bē. Mora mati endro ku, akiza yaga kala yī. Here, maakowe akidannī kɔ'di gē yī toko rē yī ehe akalēpī zi yī dagba bi mati omba dē zi tī' bē.” ¹⁹ Yēsu iya nenye zi yada hala Petero akoli ehe akika wayeto zi Wiri. Here mo iya zi Petero, “Usu ga ma.”

Yēsu ehe vo lō'bō maako eti

²⁰ Petero opi rē nī ehe onɔ vo lō'bō mati Yēsu ɔwɔ ne, usu ku gē nī. Mo ra kpa te mati alima kara zi Yēsu bi 'ba wakonyo, ehe ako'jo henye, “Yere, ēyī ra ēdī tī' bē zi yī susu?” ²¹ Mati Petero onɔ vo lō'bō nenye, mo ako'jo ha Yēsu iya henye, “Yere, a'di kō'du mo?”

²² Yēsu aya'ba henye, “Kō'du sōsu 'bēyī ēdī a'di, ēzē momba mo zi lima le ma'ba? Usu ga ma.”

²³ Here, ndɔndɔ apere rē nī mī kutē vo lō'bō maakowe henye, vo lō'bō nenye oli dē. Mora Yēsu iya dē mo oli dē. Mo iya nje henye, “Kō'du sōsu 'bēyī ēdī a'di?”

²⁴ Vo lō'bō nenye ra mo ayada kō'du nenye biya. Mo ayōru, ehe da yɔlɔ mo ēdī kō'du tīnyō ra yada.

Ndundu mo

²⁵ Yēsu o'dɔ wa maakowe kyo. Ēzē ayōru zē biya mī bukuwē, ma sōsu henye, bi atanza dē mī damōku ne kō'du buku nee biya.

Loo 'ba vo Lituwë Komo 'ba vo Lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo Lituwë Rayada kö'du 'ba buku nenyè

Luka, vo buku 'ba Luka yöru nenyè, ayöru buku ma riyö Laka nenyè, ru mo Komo 'ba vo lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo lituwë. Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Luka ayada zi ze wa mati Yësu o'do mi lima 'bomo mi dakaño. Buku ma riyö Laka nenyè, ayeto ta bi mati ndundu 'ba buku ne inde rë ni. Ayada zi ze wa mati vo lö'böwë 'ba Yësu ehe biya vo litu 'bomowe o'donni here i'di kö'du yeti 'ba Yësu apere rë ni kpuru biya mi damöku nenyè.

Gba Yësu i'di loo dë zi vo lö'bö 'bëyiyë zi me'do 'bëni yeti mi damöku nenyè biya, mo ovo Lawo Laka 'ba Wirì mi zë here zi zë tédinni kyigo aba zi loo 'bomo ne ko'do. Mati zë irinni Lawo Laka ku, zë ayetonni zi kö'du yeti mi Yerusalema. Vidì kayo omani mi kö'du yeti 'bëzë ehe ayinni na vo lö'böwë 'ba Yësu. Kö'du koro kayo o'do rë ni, here zi vidì koma mi kö'du yeti 'ba vo lö'böwë 'ba Yësu.

Mati kö'du yeti nenyè ëdi ku kyigo mi Yerusalema, vo wehee 'ba Yësu ayetonni yaza vo lö'böwë zi tedi na riti. Tinyö vo lö'böwë 'ba Yësu ore yaga tēmi Yerusalema ehe na rapere. Zë ilanni, kö'du yeti mi dakaño 'ba Yudiya ehe Samariya. Komo 'ba loo nenyè ayada tēmi kapita 1 zi kapita 'butë dōmoriyö. Petero alaya laya kyedre mi komo nenyè.

Tapēti ma nenyè, Wirì ako'jo kya vo lö'bö maako, ru mo Pawolo. Gba mati Wirì ako'jo mo dë, mo ëdi ko'do zë mati alö'bönni ga Yësu na riti mi ru yēni 'ba Yude.

Mora Yësu ayada rë ni zi Pawolo ehe utu mo mi loo zi dakaño maakowe. Mi gēri nenyè, kö'du yeti 'ba Yësu i'bë le kafo maga 'ba dakaño 'ba Yiserele zi dakaño maakowe, bi mati vidì maakowe alimanni 'domo.

Pawolo o'do loo nenyè mi bi kayowe, tēmi Yerusalema zi Roma. Yude o'donni mo riti kyedre ki'ja, mora zë a'danni mo dë. Mo ayēti kö'du mi bi 'ba mötu, bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe mi bi naniye 'ba vidì maakowe kpa. Kö'du laka 'ba loo 'bomo ëdi zi yada zi vidì 'ba damöku nenyè wa mati Yësu o'do ko'do zë.

Tēmi nenyè biya, vo kome 'ba ndenyè ato'bo yolonni gēri mati vo lö'böwë 'ba Yësu alimanni mi dakaño. Here loo 'bëzë mēdi kaa ga kö'du yada ma laka kö'du ze zi lö'bö gō mo. Here Wirì ma konyi ze zi ki'ja kö'du yolo kpuru Buku Laka nenyè. Aminì.

Luka ayöru zi Tiyöpiyölö

¹ Mi dagba buku 'bama, ma yöru zi yi Tiyöpiyölö biya wa mati Yësu o'do yandi mo aba, tēmi kadra mati mo ayeto loo 'bëni, ² le mi ko'do mati oba mo komoriyë, tapēti mo i'di kö'du ku kpuru Lawo Laka aba zi vo lituwë mati mo inzi. ³ Tapēti koli 'bomo, mo ayada rë ni zi zë mo ëdi na didi. Zë ongonni mo ko'do 'butësowo aba, mo ame'donni zë eti kö'du Damöku 'ba Wirì. ⁴ Mati mo gba zë eti mo iya zi zë henyè, "Ile Yerusalema dë, isiye kinye bi Lawo Laka zi 'Bu ki'di kaa mati ma yada zi ye mo alömu zi ko'do. ⁵ Yowani i'di bapatisi wini aba, ko'do tisi aba aki'diyë bapatisi Lawo Laka aba."

Oba Yësu komoriyë

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Mati vo lituwë gba Yësu aba, ako'jonnì hō mo iyanni henyè, "Yere, yaanya aba omba ki'di damöku zi Yiserele hulëhu löhu?"

7 Yësu iya zi zë henye, “Omba dë zi ye yolo kadra 'ba kö'du mati o'do rë ni nani, nje 'Bu ra ayolo. 8 Mora Lawo Laka atayi de ehe aki'di kyigo zi ye. Here, akayade kö'du ma zi vidi mi Yerusalema, mi Yudiya biya, mi Samariya, ehe mi damöku ne biya.”

9 Tapëti kö'du kiya 'ba Yësu nenye, ehe mati zë ëdinni bi kongo, oba mo riyë mi föli. Zë o'bönni dekpe mo kongo. 10 Mora mati mo ëdi ti'bë ku riyë, zë nduwë bi kongo komoriyë. Kandi kora riyö usunni böngö kanyi ëdi tərönni dakapa zë. 11 Zë iyanni henye, “Kö'du a'di kora 'ba Galilaya ëdi tōre kinye bi kongo komoriyë? Oba Yësu ku komoriyë. Mora mo ata'ba hulëhu tēmi gëri kölö mati onge mo ti'bë.”

*Vidi maako zi kiri peti Yudasi
(Mt 27:3-10)*

12 Vo litu a'banni ta Döku 'ba Olivo zi Yerusalema. Döku 'ba Olivo ëdi lasi 'ba wiri kölö ta ra Yerusalema. Vo litu mati i'bënni ani ne, 13 zë ra Petero, Yowani, Yemisi, Anderiya, Pilipo, Toma, Baratolomoya, Matayo, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Simona mati o'do lovo dakaño 'bëni, ehe Yudasi wisi 'ba Yemisi. Mati vo lituwë a'banni ku gawo, zë i'bënni riyë mi loko tōro ma ëdinni dömo. 14 Vo lituwë 'duwi rë nni toto amötu na radroko, vidi mbare, ehe Mariya ma 'ba Yësu, öndu mo ëti. 15 Kadra naniye aba, vo lö'bö 'ba Yere ëdinni biya lamikölo 'butëriyö mi ratoto bi kölo, ehe Petero ënyi riyë ame'do zi zë. 16 Mo iya henye, “Aboka me, kyigo 'ba Lawo Laka aba, Dawidi iya kö'du 'ba Yudasi, mora kö'du mati mo iya ne o'do rë ni ku. 17 Yudasi mo kölö tēmi ze o'do loo ze aba, mora mo ika vidiyë zi Yësu kiri. 18 Here, Yudasi ogo kaño kōhi ma i'di zi mo ga kö'du kyënyë ko'do 'bömo ne. Mati mo alëpi ta riyë akaño mi

yaka, ida ro mo api. 19 Mati vidi 'ba Yerusalema ayolönni kö'du nenye, zë ako'jonnii yaka nani Akeledama, kö'du ya'ba aba mi ha 'bëzë, 'Yaka 'ba Yama.' 20 Mi buku Wayeto 'ba Dawidi iya henye, 'Mila loko 'bömo na mbiya, ehe mila vidi maako dë lima ani.' Iya kpa henye,

'Vidi maako miri loo 'bömo ne.'

21-22 “Here, domba vidi maako kpa zi konyi ze yada zi vidi maakowe henye, Yësu ënyi ku tēmi koli. Mo mëdi tēmi vidi kora kölö ma ëdi ze aba tēmi biyeto. Mo mëdi ze aba tēmi kadra mati Yowani abapatisi Yere Yësu, le ko'do ma oba mo komoriyë.”

23 Zë inzinni vidi kora riyö. Ma kölö tēmi zë Yosepa, ako'jo Barasaba, ako'jo kpa Jusitusu, ehe agamo Matiyasi. 24 Here, zë biya amötunni, iyanni henye, “Yere, ayolo kö'du sösu mi di'di 'ba vidi biya. Ayada zi ze ma kölö ma inzi ku 25 zi tēdi na vo litu ehe zi loo peti Yudasi ko'do.” 26 Zë u'dunni födö, ehe inzi Matiyasi zi droko mi gboko 'ba vo lituwë 'butë dömokölo ne.

2

Tayi 'ba Lawo Laka

1 Mi ko'do tayi 'ba Lawo Laka aba, vo lö'böwë ga Yere biya ga bi kölö. 2 Kandi kporo aa ta komoriyë kaa taa 'ba buluku mora oso ndo mi loko mati zë atoto rë nni dömo ne. 3 Here zë ongönni wa alaya kaa ndende wa'do ta bi lasi apere rë ni yaga alima da vidi biya na kölö kölö. 4 Zë biya osonni ndo Lawo Laka aba, ayetonni me'do tēmi ha maakowe, kaa mati Lawo Laka i'di zë zi me'do.

5 Yude vidi 'ba Wiri kayo mati ëdi alimanni tēmi dakaño biya mi damöku ne, ëdinni lima mi Yerusalema. 6 Mati zë owonni kporo wa ne, vidi kayo atoto rë

nni ga bi kôlô. Zë biya na rak-
aga ga kô'du vidi kôlô tēmi zë
owo vo kô'du kombe ēdī ame'do
ha 'bēni aba. ⁷ Tēmi rakaga
'bēzē ne zë iyanni henye, "Vidi
nenyee biya mati ēdī ame'donni
here ne, anzanni dē vidi 'ba
Galilaye? ⁸ Kô'du a'di dowo
zë ēdinni ame'do ha 'beze aba?
⁹ Kya ze maakowe tēmi Patiya,
Mediya, Elamo, Mesopotamiya,
Yudiya, Kapadosiya, Poniyyitusu,
Asiya, ¹⁰ Paragiya, Pambaliya,
Ezipeto, kapa 'ba Libiya kara
ra Sirēnē, Roma, ¹¹ Keriti, ehe
Arabiya. Kya ze maakowe o'jo
Yude, ehe maakowe inzi rē nni zi
tēdinni na Yude. Ze biya dowo zë
ēdinni ame'do ta ha 'ba vidi biya,
zi yada kô'du kyige mati Wiri
o'do ne." ¹² Da vidi biya na wiri
wiri. Maakowe alimanni ha oka
ma kôlô ko'jo henye, "Kô'du nenyee
biya a'di?" ¹³ Maakowe o'donni
lasa ra vo lō'bōwē 'ba Yere, iyanni
henye, "Zë uwēnni a'ji."

Petero ame'do zi vidi kayo

¹⁴ Petero ēnyī riyē vo litu 'butē
dōmokôlô ne eti, ehe ame'do gu
kyembe laka aba zi vidi kayo,
iya henye. "E Yude mora e biya
mati alime mi Yerusalema, owowe
me'do mati momba zi kiya. ¹⁵ Vidi
nenyee anzanni dē na a'ji kaa
mati asōsuwē. Kadra 'ba damindō
ēdī madomosowō. ¹⁶ Nenyee ēdī
kô'du mati Wiri ayada zi nēbi
Yowele kiya,

¹⁷ Ezē ndundu 'ba ko'do oko ku,
ma ki'di Lawo Laka ama zi vidi
biya.

Gisi 'be ma kora minzō eti
akayētinni kô'du kise
'bama.

Gisi kora obiye akongonni wa kazi
Wiri.

Korokyedre 'be wiri akisi zë.

¹⁸ Mi ko'do naniye ma ki'di Lawo
ama zi vo kalima ame,

'dō vidi kora mbara eti,
akayētinni kô'du kise 'bama.

¹⁹ Ma ko'do kô'du koro komoriyē

ehe kyinē 'ba kô'du maakowe lebi
dakaŋo.

Ani yama atēdi, wa'do ehe kyētu.

²⁰ Kadra akopi rē ni na kōndu,

ehe yehe atēdi na yama

gba kazi ko'do bikanyi kyedre 'ba
Yere alaya.

²¹ Here Yere akayomo vidi biya
mati ako'jo kô'du ga wakonyi."

²² "Vidi 'ba Yiserele, owowe
me'do nenyee. Momba kiya kô'du
ga kô'du 'ba Yēsu 'ba Nazereta.
Wiri utu Yēsu zi ye zi kô'du koro
rakaga aba ko'do ehe da kyinē.
E biya ayole nenyee ku. ²³ Wiri
omba do mo ku nzo aki'di Yēsu zi
ye. Here obe mo ehe i'diyē mo zi
kora vo kô'du kyenyē ko'de tēmi
tu'dē maakowe zi tōtō mo da taka.
²⁴ Mora Wiri ila mo na dangôlô
tēmi koli ehe aliro na didi, ga
kôdu koli o'bo dē ta'da mo."

²⁵ "Dawidi iya kô'du 'ba Yēsu
henye,

'Mongō Yere 'duwi kara ra ma,
ehe mere dē, mo ēdī ma aba, da
kala ma, ma tiri.

²⁶ Ga kô'du nenyee, di'di ma atēdi
na rakyenyi,

me'do 'bama atēdi 'ba rakyenyi,
lima 'bama atēdi kô'du sōsu laka
aba.

²⁷ Yere omba dē zi ma kila bi lima
'ba lawo 'ba vidi koli,

ehe mo omba dē zi kila ida ra vidi
laka 'bomo teje mi ogo.

²⁸ Mo ayada zi ma gēri 'ba didi,
ehe mo o'do ma na rakyenyi tēdi
'bomo kara ra ma.'"

²⁹ "Aboka me, ēdī tinyō zi ma zi
me'do ga kô'du zutu 'beze Dawidi.
Mo oli ehe usu, ehe dawgo mo
ēdī ze aba kinye ndenyee. ³⁰ Mora
Dawidi ne nēbi ra, ehe mo ayolo
henye, Wiri o'do lömu vidi maako
ta dakota 'bomo kadra maako aba
atēdi na yere. ³¹ Dawidi ayolo
nenyee ako'do rē ni, ehe mo ayada
zi ze akaliro Korisito na didi. Mo
iya henye, 'Wiri ila mo dē mi ogo,
mandere ida ro mo zi teje.'"

³² Ze biya da kato'bo yada zi ye henye Wirî aliro Yësu ku na didi.
³³ Oba Yësu ku komoriyë zi lima da kala tirî 'ba Wirî, ehe Wirî i'di Lawo Laka ku zi mo, kaa mati 'Bu alömu. Yësu ra kpa i'di Lawo Laka zi ze, ehe nenyë edi wa mati yaanya aba ediyë kongö kowo mo aba.

³⁴ “Dawidi i'bë dë komoriyë, mora mo iya henye, 'Yere iya zi Yere 'bama zi lima da kala ni ma tirî,
³⁵ le ezë mo o'do vo wehe 'bomo ku kaa gba'da 'ba burutu zi mo.’”

³⁶ “Vidi 'ba Yiserele biya ayolo henye, Wirî o'do Yësu 'dö na Yere ehe na Korisito, i'diyë mo le koli riyë da taka.”

³⁷ Mati vidi owonni kö'du nenyë, zë kazi rakyenyi. Zë ako'jonnî ha Petero, vo litu maakowe eti iyanni henye, “Aboka me, a'di ra da ko'do?”
³⁸ Petero iya zi zë henye, “Oto de zi Wirî tēmi kö'du kyēnyë ko'do biya, iriyë bapatisi mi ru Yësu Korisito, zi ye kila ga kö'du kyēnyë 'be, ehe akiriyë waki'di 'ba Lawo Laka. ³⁹ Lömu nenyë zi ye gisisi 'bee eti, kpa zi vidi biya mati Yere 'beze Wirî akinzi, kpa vidi mati zë na kowo.”
⁴⁰ Petero ayada kö'du kayo maakowe kpa zi zë zi rë nni kyigö, mo iya henye, “Ma lenzee zi re yomo kazi wa mati ako'do rë ni biya zi vidi 'ba kö'du kyēnyë ko'do nenyë.”
⁴¹ Mi kadra nani vidi kpulukuwota omani mi kö'du kise, irinni bapatisi, adroko da watiti 'ba vo kö'du kombe.

Rakida 'ba vo kome

⁴² Zë ayaña kadra 'benni mi kö'du yandi kazi vo lituwë, rakida, wakonyo 'ba Yere, mötu aba. ⁴³ Vidi biya na rakaga ehe na tere ga kö'du wakoro kayo ehe kyinë wa mati vo lituwë o'donni.
⁴⁴ Vo kome nduwë rë nni toto ga bi kölö ehe zë ayanyanni mi wa mati

zë edinni mo aba. ⁴⁵ Zë ogonni wasisi 'benni yaga, ehe i'dinni kahi mo zi vidi ma omba. ⁴⁶ Ko'do ta ga ko'do, zë atoto rë nni mi yekëlu. Zë onyonni wa bi kölö mi liṅṅ kutu kutu ehe ayanyanni mi wakonyo 'benni na rakyenyi kazi dakumbë, ⁴⁷ ezë edinni Wirî yeto. Vidi biya omba zë. Ta ga ko'do 'duwi Yere ayövu zë mati ayomo ku.

3

Petero Yowani aba ako'jonnî kora vo keṅe

¹ Kadra 'ba mötu edi kaa kadra wota 'ba hutaga, Petero ehe Yowani aba edi ti'benni mi yekëlu. ² Kora mati o'jo na keṅe ne injë ha loko 'ba yekëlu. Ta ga ko'do biya i'di mo dakapa ha loko nenyë, ako'jo Ha Resi Teme. Mo alima ani ehe wa lenze kazi vidi mati edi ti'benni loko.
³ Kora ne ongo Petero ehe Yowani edi tödunni mi yekëlu, ehe mo ako'jo hë zë kö'du kahi. ⁴ Mora zë ongonni bi mbiyi do mo ehe iyanni henye, “Ongö bi riyë de ze.”
⁵ Kora ne ongo bi dë zë asösu 'benni na ki'ja wa maako kazi zë.

⁶ Mora Petero iya zi mo henye, “Manza dë kahi aba, mandere dahabo, mora ma ki'di zi yi wa mati medî mo aba. Mi ru 'ba Yësu Korisito 'ba Nazereta, miya zi yi enyi riyë ayeto lasi.”
⁷ Petero iri mo kala ma tirî aba akonyi mo riyë. Kandi ndi kora ne gbönzo mo aba, ayi na kyigö, ⁸ ehe mo öfu riyë, ayeto lasi. Mo i'bë ga ndi Petero Yowani aba mi yekëlu, lasi, töfu ehe Wirî yeto aba. ⁹ Vidi biya ongonni mo lasi toko ehe Wirî yeto aba. ¹⁰ Zë ayolonni mo kora vo lenze mati edi alima ha Resi Teme 'ba yekëlu ne, zë na rakaga. Zë obonni dë yolo kö'du a'di ra o'do rë ni zi kora ne.

Me'do 'ba Petero mi yekëlu

¹¹ Mati kora ne zo ga ndi Petero Yowani aba, vidi biya ahonni zi ze bi mati ako'jo loko senje 'ba Solomonono. ¹² Petero ongo vidi kayo ma atoto re nni ne ehe mo iya henye, "Vidi 'ba Yiserelee, ko'du a'di e na rakaga ga ko'du mati o'do re ni ne? Asosuwë dedi ze kyigo maako aba? Asosuwë da to'bo ze kora nenyë ko'do zi lasi ga ko'du ze na laka?"

¹³ Wiri 'ba Abarayama, Yisika, Yakoba, ehe zutu 'bezee, i'di ru kyedre zi vo Litu 'beni Yesu. Mora ombe mo de, i'diyë mo zi Pilato zi kofo, mati Pilato omba zi mo kinga na dangölo. ¹⁴ Ombe Yesu de mo le na laka ehe tinyo ne. Ako'jowe ko'du kora ma ofo vidi zi kinga na dangölo, ¹⁵ ehe ofowe mo ma i'di didi zi vidi. Mora Wiri injë mo temi koli, ehe ze biya da to'bo yada zi ye wa mati mo o'do.

¹⁶ Onge kora nenyë, ehe ayole mo. Koma mi ru 'ba Yesu ra o'do mo kyigo. Koma mi Yesu ra o'do kora nenyë ti'de na laka. ¹⁷ Aboka me, ma yole ehe vo dagba 'be ayolanni de wa mati ze o'donni. ¹⁸ Wiri iya kpuru kazi nëbi eniyë henye, Korisito eni aki'ja riti, ehe yaanya aba ne mo asesi lömu eni ku. ¹⁹ Here, ote de zi Wiri, here akila ko'du kyenyë 'be, ²⁰ here kadra akatayi mati Yere aki'di kyigo zi ye, here mo akutu Yesu Korisito, mati mo inzi zi ye. ²¹ Mora Yesu akalima komoriyë le ezë Wiri o'do wasisi ku biya na kyiyi, kaa mati mo iya kyere kpuru nëbi laka 'bomowe aba. ²² Mosa iya henye, 'Yere Wiri 'be akinzi vidi temi ye kolö zi tedi nëbi kpa kaa mo inzi ma. Owowe ko'du mati mo ayada zi ye. ²³ Vidi maako mati oro nëbi nenyë de, atanza de na vidi 'ba Wiri löhu.'

²⁴ Nëbi Samowe ehe biya nëbi maakowe mati ayinni ta go mo, ze ame'donni ga ko'du wa ma edi re ni ko'do yaanya aba ne. ²⁵ E gisi

'ba nëbiyë ehe iriyë lömu 'ba Wiri ku, mati Wiri o'do zutu 'be eti. Kaa mo iya zi Abarayama henye, "Temi kozo 'bëiyë, ma ki'di ya'da zi vidi biya 'ba dakanjo ne." ²⁶ Wiri inzi vo litu eni, ehe utu mo dagba zi ye, zi ki'di ya'da zi ye, here oto de temi ko'du kyenyë 'be ne."

4

Petero Yowani aba ika komo magalesi

¹ Mati Petero Yowani aba edinni gba ame'do zi vidiyë, vo kyëlu 'ba vo ga yëkëlu kongö, ehe Sade-kee okonni. ² Kora nenyë na kamo ga ko'du vo lituwë edinni vidiyë yandi henye, yöku atenyi temi koli, kaa Yesu enyi temi koli. ³ Tapëti kadra kutë, ze irinni Petero, Yowani aba idinni ze mi kamba yondo aba. ⁴ Mora vidi kayo mati owonni ko'du kise ne, omani. Yaanya aba watiti 'ba vo lö'bo ga Yere edi kpulukumuyi.

⁵ Mi damindö vere vo dagbe, kyedree, ehe vo komoyandi 'ba ko'du ki'di 'ba Mosa atoto re nni mi Yerusalema. ⁶ Kyedre 'ba vo karase Anasi edi ani, Kayafa, Yowani, Alekazende, ehe maakowe ta dakota 'ba vo da karasa. ⁷ Ze ikanni Petero Yowani aba loko, o'donni ze atoro kutë, ako'jonni he ze, iyanni henye, "Kyigo 'ba a'di aba, ehe mi ru 'bëyi o'de ko'du nenyë?"

⁸ Petero oso ndo Lawo Laka aba, iya henye, "Vo dagba 'ba vo dakanjowe ehe kyedree, ⁹ ezë ako'jowe he ze ndenye ga ko'du laka mati o'do re ni, ga ko'du vidi ma ako'jo, ¹⁰ mēdi na yolo zi ye ehe zi vidi biya 'ba Yiserele, kora nenyë edi toro kinye na laka ga ko'du kyigo 'ba Yesu Korisito 'ba Nazereta, mati i'diyë koli da taka, mati Wiri injë temi koli. ¹¹ Yesu ra yitö mati vo wa kuvowë ombanni de, mora yaanya aba mo ra yitö ma dagba na laka ndra. ¹² Yesu

ra nje ëdi kyigö aba zi wayömo. Ru mo ra nje kölö mi damöku ne akato'bo yömo vidi biya."

13 Vidi kyedree na rakaga mati ongonni Petero Yowani aba erenni de, ehe ze ayolanni vo litu riyö nenyee ze önbö kora mbiya ayandi ze de. Vidi kyedree ayolanni, ze edinni kyere Yesu aba. 14 Mora ɔ'bönni de tandi ga kö'du kora mati akö'jo ne edi toro ani. 15 Kyedree utunni ze yaga temi magalesi. Here ze iyanni zi oka ma kölö maako, 16 "A'di ra da ko'do zi kora nenyee? Vidi biya mi Yerusalema ayolanni kö'du koro nenyee mati vo lituwë o'dönni, ehe do'bo de kiya o'do re ni de. 17 Zi kö'du nenyee sesi mo kazi apere re ni, diya zi ze, ma me'dönni de zi vidi maako löhu mi ru 'ba Yesu."

18 Here ze akö'jonnii vo litu riyö ne hulëhu loko, ehe ayadanni zi ze, ma yandinni wa maako de mi ru 'ba Yesu. 19 Petero Yowani aba aya'banni do mo zi ze iyanni henye, "Asösuwë Wirii omba ze, zi ye ra koro, mandere zi mo ra koro? 20 Do'bo de lima ti, ga kö'du wa ma dongo ehe dowo." 21 Kyedree i'janni kö'du maako de na kyenyë zi riti ki'di zi Petero ehe Yowani, here ze ilanni ze na dangölö. Vidi biya Wirii yeto aba ga kö'du ma o'do re ni. 22 Kora mati akö'jo kö'du koro nenyee aba, koo 'bomo ndra ta da 'butësowö.

Mötu 'ba vo kome

23 Kandi mati ila Petero ehe Yowani aba na dangölö, ze a'banni hulëhu ehe ayadanni zi okanniyë kö'du mati kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe iyanni zi ze. 24 Mati koo vo lö'böwë 'ba Yere owonni kö'du nenyee, ze amötunni zi Wirii na radroko ehe iyanni henye, "Yere, o'do komoriyë, dakaño, ranga, wasisi biya mi ze, 25 mi kyigö 'ba Lawo Laka, ame'do zi zutu 'beze Dawidi, vo litu 'ba Wirii, iya henye,

'Kö'du a'di tu'dëe biya na kamo? Kö'du a'di vidi edinni kö'du sösu ma lumë ne ko'do?

26 Yere 'ba dakaño akö'jo re nni kö'du wehe,

ehe vo daliñe adroko re nni da Yere ehe Masiya 'bomo."

27 "Kinye mi Yerusalema, Heroda ehe Ponitisi Pilato atoto re nni tu'dëe eti ehe vidi 'ba Yiserele. Here ze ofo re nni ra vo litu laka 'beyi Yesu, Masiya kinzi 'beyi. 28 Ze o'dönni wa mati omba zi ko'do na kyigö. 29 Yere, owo me'do tere 'bëzë. Akonyi vo litu 'beyiyë, here o'do ze na kyigö zi me'do kö'du kise 'beyi. 30 Ayada kyigö kyedre 'beyi, kaa edi vidi kö'jo ehe kö'du koro ko'do, rakaga aba mi ru laka 'ba vo litu 'beyi Yesu." 31 Tapëti amötunni ku, bi 'ba ratoto akohö re ni. Ze osonni ndo Lawo Laka aba, ayetonni me'do mi kö'du kise a Wirii ne kazi tere.

Mi wa yanya

32 Gboko 'ba vo lö'böwë kö'du sösu 'bëzë biya kölö. Vidi maako iya de wa biya mati edinni mo aba ne 'beni ra, mora ze ayanyanni mi wa oka ma kölö maako aba. 33 Kyigö aba vo lituwë ayadanni zi vidi biya henye, Yesu edi yaanya aba na didi. Wirii i'di ya'da zi vo lö'bö 'beniyë. 34 Vidi maako i'bë de kö'du sösu aba ga kö'du wa, ga kö'du vidi ma edi kano aba mandere lokowe, akogo ze yaga ehe ika kahi mo ne zi 35 vo lituwë. Here ze i'dinni kahi mo ne zi vidi ma omba. 36 Yosepa mo kozo 'ba Lëvi, ta Seyipurusu, mati vo lituwë akö'jonnii mo Baranaba, kö'du ya'ba aba vidi 'ba kö'du laka kiya zi oka, 37 mo ogo yaka 'beni yaga, ehe ika kahi mo zi vo lituwë.

5

Ananiya mbara 'beni Safira aba

1 Kora maako ru mo Ananiya, mbara 'beni Safira aba, ogonni kano 'benni yaga. 2 Mora idanni

da kö'du zi sesi kya 'ba kôhi ne, na 'bënni. Here mati Ananiya oba kɔsɔ kôhi ne zi vo lituwë, ³ Petero iya zi mo henye, “Ananiya, kö'du a'di i'di Satani yi ko'ba, zi sesi kya 'ba kôhi mati i'ja ta da kaŋo ma ogo ne? Kö'du a'di iga ndɔndɔ zi Lawo Laka? ⁴ Wa ne 'bëyi ra mati gba ogo dë, ehe kpa tapëti kogo mo, kôhi mo gba zɔ na 'bëyi. A'di ra o'do yi zi kö'du ma here ne ko'do? Iga ndɔndɔ ne dë zi vidi, iga ndɔndɔ ne zi Wirï.”

⁵ Kandi mati Ananiya owo kö'du ne, mo alëpi akaŋo brua na yöku. Vidi biya mati owonni ne, biya na tere. ⁶ Gisi kora obi ayinni loko, ehe olonni ida rɔ mo. Here zë injënni yaga, usunni. ⁷ Kadra wota aba yaa, mbara 'bomo Safira ayi loko, mora ayolo kö'du mati o'do rë ni zi kora 'bëni ne dë. ⁸ Petero ako'jo ho mo iya henye, “Ayada zi ma, ogowe kaŋo ne da kôhi nenye?” Mo alëzë iya henye, “Ɔɔ, kôhi ne mo ra biya ne.” ⁹ Petero iya zi mo henye, “Kö'du a'di yi kora 'bëyi aba riyo, ide me'do zi yonzo Lawo Laka? Kora mati usunni Ananiya, ëdinni ha loko, ehe akumbënni yi yaga.” ¹⁰ Kandi mo alëpi burutu Petero oli. Mati gisi kora obi nee, ayinni hulëhu loko, i'janni Safira ako'do ani na yöku. Here zë injënni mo yaga ehe usunni mo dakapa kora 'bomo. ¹¹ Kanisa na tere, ehe vidi biya mati owonni kö'du ma o'do rë ni ne.

Kö'du koro rakaga aba

¹² Vo lituwë o'donni kö'du koro rakaga aba kyɔ mi kutë vidi. Vo kusu ga Yere biya 'duwi rë nni toto mi kapa 'ba yëkëlu ako'jo loko sënjë 'ba Solomono. ¹³ Vidi maakowe yaga tëmi gboko 'bëzë omba dë zi rë ni drɔko zë aba, mora vidi biya ombanni zë le ndra. ¹⁴ Vidi kora kyɔ ehe mbara ayetonni koma mi Yere. ¹⁵ Here vidi rakoe ika zë yaga da gëri

o'ba da agburuku. Asösunni ëzë Petero alasi ta dakapa, ehe galili mo akalëpi dë zë, akako'jo zë. ¹⁶ Vidi kayo ma ëdinni alima mi gawowe kara Yerusalem, ikanni zë mati rakɔɔ aba mandere zë mati dakyikyiyi aba mi nni, ako'jo zë biya.

Yaza 'ba vo lituwë

¹⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Sadeke biya osonni ndɔ na mükumbë. ¹⁸ Zë irinni vo lituwë, i'dinni zë mi kamba ta da komo vidi biya. ¹⁹ Mora mi yondo nani malayika kazi Yere ayëhu ha loko 'ba kamba, ayasi vo lituwë yaga. Malayika iya henye, ²⁰ “I'bëe mi yëkëlu, ehe ayade zi vidi me'do 'ba didi nenye biya.” ²¹ Here zë i'bënni kadra asi ku nzere, ehe ayetonni kö'du yandi mi yëkëlu.

Kyedre 'ba vo karase vidi 'bëni ëti ako'jonnï ga bi kölo magalesi mati zë kyedree 'ba Yiserele. I'dinni kö'du zi vo lituwë kika zi nni tëmi kamba. ²² Vo kanya 'ba yëkëlu mati utu zë mi kamba, i'janni vo lituwë dë. Zë a'banni, iyanni henye, ²³ “Di'ja ze kamba na kisi nbirï, ehe vo kanye ëdi tɔrɔnni ha loko. Mora mati da yëhu ha loko, ehe dödu mi mo, di'ja vidi maako dë ani.” ²⁴ Kyedre vo kanye 'ba yëkëlu ehe kyedree 'ba vo karase owonni kö'du kiya 'bëzë ne, mora ayolonni dë a'di ra sösunni atëdi. ²⁵ Vidi maako ayi ödu loko iya henye, “Yaanya aba kora naniye, mati i'diyë mi kamba ëdinni mi yëkëlu vidi yandi.” ²⁶ Kyedre vo kanya 'ba yëkëlu i'bënni vo kanye ëti ehe ikanni vo lituwë hulëhu, mora o'donni zë dë na kamo, ga kö'du zë na tere kazi vidi ayetonni zë ku'du yitö aba.

²⁷ Mati ika vo lituwë ku komo magalesi, kyedre 'ba vo karase iya henye, ²⁸ “Da yada ku huwë zi ye, ayandiye kö'du dë mi ru 'ba Yësu. Mora onge wa mati o'de ne te. Èdi

yandiye vidi biya mi Yerusalema, ehe edi ayonze zi kö'du koli 'bomo ya'ba gu ze.”²⁹ Petero vo litu maakowe eti aya'banni do mo iyanni henye, “Doro ze Wirri ndra ta da vidi.”³⁰ Ofove Yesu mo totö aba da taka, mora Wirri 'ba zutu 'beze injé mo na didi. ³¹ Wirri o'do mo na vo dagba 'beze ehe na vo wayomö. Wirri i'di bi zi mo da kala ni ma tiri, ehe vidi 'ba Yiserelee ata'banni hulëhu zi mo ehe akila kö'du kyenyé 'bëzë. ³² Ze kinye zi yada kö'du nenyé biya zi ye, ehe Lawo Laka zi yada kpa zi ye, mo waki'di 'ba Wirri zi vidi biya ma oro Wirri.”

³³ Mati vidi 'ba vurëë owonni kö'du nenyé, zë ayinni na kamo, ombanni zi kofo vo lituwë. ³⁴ Mora ma kölö maako tëmi zë, Farasi ru mo Gamalili, mo vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ma oro mo ndra. Mo i'di kö'du zi vo lituwë koba dero tisi yaa yaga. ³⁵ Here mo iya zi vidiyë 'ba mi vurëë henye, “Kora 'ba Yiserele, komowe mandi re kö'du wa mati edi ko'de zi kora nenyee. ³⁶ Tadura alaya kadra ma alaga nani aba, o'do rë ni na vidi kyedre maako, ehe vidi kora kaa lamisowö adröko rë nni mo aba. Mora mati ofo mo, vo ga ndi mo apere rë nni biya, kö'du 'bomo ne inde rë ni. ³⁷ Yaa mati iti ga vidi 'ba dakaño 'beze, Yudasi tëmi Galilaya alaya kpa. Vidi kayo alö'bönni ga ndi mo, mora ofo mo, ehe vo lö'bö ga ndi mo apere rë nni biya. ³⁸ Here miya zi ye tediye na köwo ta ra kora nenyee. Ile zë na bi dë nni. Èzë kö'du ko'do 'bëzë ne 'ba vidi köndu, akinde rë ni. ³⁹ Mora èzë ayi kazi Wirri, o'be dë yata, nje èzë ombe zi wehe kö'do Wirri aba.” Vo vurëë ombanni da me'do 'bomo. ⁴⁰ Zë ako'jonnii vo lituwë hulëhu loko, u'bönni zë, ehe i'di kö'du zi zë, ma me'donni dekke löhu mi ru 'ba Yesu. Ilanni zë ti'bë.

⁴¹ Vo lituwë ilanni magalesi

rakyenyi aba, ga kö'du Wirri o'do zë zi riti ki'ja ga kö'du 'ba Yesu. ⁴² Duwi ayaña kadra 'bënni mi yëkëlu, ehe mi liño kölö maako ta ga agamo oronni dë ta bi kö'du yandi, ehe yada kö'du yöyö laka Yesu ra Korisito.

6

Vo wakonyi madomoriyö

¹ Mi kadra naniye, vidi kayo ayinni adröko rë nni vo lö'böwë. Kya maakowe mati edinni ame'do ha 'ba Girigi aba ne, ayetonni rë nni lamo zë mati edinni ame'do ha 'ba Hibiru aba. Zë iyanni henye, mbara lu'bë ma edinni ame'do ha 'ba Girigi aba ne, i'di mi wayanya 'ba wakonyo 'bëzë dë ta ga ko'do biya. ² Vo litu 'butë domoriyö ako'jonnii gboko 'ba vo lö'böwë bi kölö, iyanni henye, “Doro ze dë ta bi yeti kö'du kise 'ba Wirri zi löö 'ba wakonyo ra yanya. ³ Aboka me, inziye vidi kora madomoriyö mati vidi owö zë, ehe ayolönni kö'du, ehe osonni ndö Lawo Laka 'ba Wirri aba. Da ki'di zë na vo ga löö nenyé kongö. ⁴ Da kato'bo yanya kadra 'beze mötu aba ehe me'do 'ba Wirri yeti.”

⁵ Kö'du sösu nenyé o'do vidi biya na rakyenyi ehe inzinni Setifano. Mo edi koma kyedre aba ehe oso ndö Lawo Laka aba. Zë inzinni Pilipo kpa, Porusi, Nikonara, Timotiyo, Paramenasi, Nikola tëmi Atiyoko, mati inzi rë ni zi tedinni na Yude. ⁶ Kora nenyee ika zë zi vo lituwë. Here vo lituwë amötunni, i'di kala nni da kora nee, zi kinzi zë zi löö nenyé ko'do. ⁷ Kö'du kise 'ba Wirri apere rë ni, ehe vidi kayo mi Yerusalema ayinni zi tedi na vo lö'böwë. Vo karasa kayo oronni koma.

Kiri 'ba Setifano

⁸ Wirri i'di kyigo zi Setifano zi kö'du koro kyedre kö'do ehe rak-aga mi kutë vidi. ⁹ Mora vidi

kora maakowe tëmī Širënë ehe Alikazenderiya, zë tëmī gboko ma ako'jo rë nnī “Kora 'ba dangölö.” Zë ayeto hë nnī wasa Setifano aba. Maakowe tëmī gawo 'ba Silisiya ehe Asiya awasa hë nnī kpa mo aba. ¹⁰ Mora zë ɔ'bonnī dë Setifano aba, ga kö'du mo vo kö'du yolo kyedre ehe Lawo Laka i'dī kyigɔ zi mo me'do.

¹¹ Zë ogonnī vidī kora kyënyëe zi zë kiya henye, “Dowo ze mo ëdī ame'do na kyënyë ra Mosa ehe Wirī.” ¹² Zë o'donnī vidiyë, kyedre 'bënnī ehe vo komoyandiye 'ba kö'du ki'dī 'ba Mosa zi kö'du kyënyë sösu ra Setifano. Zë biya irinnī mo ehe ikannī mo komo magalesi. ¹³ Kya 'ba vidī kora maakowe idannī kö'du zi ndondo kiga gu Setifano, ehe zë iyannī henye, “Kora nenyë 'duwī ëdī ame'do na kyënyë ra yëkëlu laka nenyë ehe kö'du ki'dī 'ba Mosa. ¹⁴ Dowo ze mo ëdī akiya henye, 'Yësu 'ba Nazereta nenyë, akiha akaŋo yëkëlu ne ehe akuwī dalëti mati Mosa i'dī zi ze ne.” ¹⁵ Zë biya mati mī gboko 'ba magalesi ongonnī bi da Setifano. Zë ongonnī komo mo uwī rë nī kaa komo 'ba malayika.

7

Me'do 'ba Setifano

¹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Setifano, “Ëdinnī kö'du tinyö ra yada rë yī?” ² Setifano aya'ba da me'do iya henye, “Önduwë ehe 'buwë, owowe me'do 'bama. Wirī 'ba bikanyi kyedre alaya zi zutu 'beze Abarayama, mati mo ëdī gba mī Mesopotamiya, gba kazi rë nī kidra zi Harani. ³ Wirī ayada zi mo, iya henye, 'Ila dakaŋo 'bëyi, karo 'bëyi, ehe i'bë dakaŋo mati ma kayada zi yī.’

⁴ Here Abarayama ila dakaŋo 'ba Sadiyana i'bë alima mī Harani. Tapëti koli 'ba 'bu mo, Wirī utu Abarayama zi lima mī dakaŋo

nenye yaanya aba ëdī alime 'domo ne. ⁵ Wirī i'dī kapa maako dë zi mo, gbi le ma tisi mo. Mora Wirī alömu zi ki'dī zi mo dakota 'bëni ëti ŋburu, ëzë Abarayama anza dë le gisisi aba. ⁶ Wirī iya henye, 'Kozo 'ba Abarayama akalimannī tisiwa aba mī dakaŋo 'ba vo leze. Ani zë atëdinnī na vo kalima, oka ako'do zë na kyënyë koo lamisowo. ⁷ Mora ma ki'dī riti zi vidī ma o'donnī zë na vo kalima oka. Here yaa zë atayinnī ma mötu ga bi nenyë.”

⁸ “Wirī ida kö'du Abarayama aba, mo o'do kyinë 'ba kö'du kida ne ŋbete aba. Here mati o'jo Yisika zi Abarayama, tapëti ko'do mamodomowota, Abarayama aŋbete mo. Yaa Yisika ayi na 'bu zi Yakoba, here Yakoba ayi na 'bu zi gisi 'bëniyë 'butë domoriyö, mati zë ra vidī dagbe 'ba daliŋo 'butë domoriyö 'ba Yiserele.

⁹ Vidī kora nenyë zutu 'beze ra, zë na mī kumbë ra öndu nnī Yosepa. Zë ogonnī mo na vo kalima mī Ezipeto, mora Wirī ëdī mo aba. ¹⁰ Wirī ayomɔ mo biya tëmī riti 'bomo ne, o'do mo kora vo kö'du yolo zi Yere 'ba Ezipeto. Mo o'do Yosepa na Yere 'ba Ezipeto ehe i'dī mo na vo da wa biya mati mo ëdī mo aba.”

¹¹ “Mī kadra nani mī Ezipeto ehe Kanana nyenyo ana dë. Madöyī kyënyë riti ehe zutu 'bezee ɔ'bonnī dë zi wakonyo ki'ja kyɔ zi konyo. ¹² Mati Yakoba owo henye nyenyo ëdī mī Ezipeto, mo utu gisi 'bëni zutu 'bezee mī ma dagba ani. ¹³ Mī kadara ti'bë 'bëzë ma da riyo mo, Yosepa ayada rë nī zi öndu niyë, ëyi ra nī, ehe yere 'ba Ezipeto ayolo vo dakota 'ba Yosepa. ¹⁴ Yosepa utu litu zi 'bu nī ehe karo niyë zi tayi. Watiti 'bëzë ëdī 'butëmadomoriyö domomuyi. ¹⁵ 'Bu mo Yakoba i'bë mī Ezipeto ehe oli kpa, kaa zutu 'bezee. ¹⁶ Yaa yöku zë injë hulëhu

mī Sikimo, ehe usu zē mī wogo, mati Abarayama ogo kazi 'ba Hamora.”

17 “Ndundu mo aba kadra oko zi Wiri zi ko'do wa ma mo alomu zi Abarayama. Watiti 'ba vidi 'beze mī Ezipeto ovu ku kyedre. 18 Here yere maako ayi da kyiti mī Ezipeto, mo ayolo Yosepa dē. 19 Mo o'do zutu 'beze na kyenyē, ehe na kamo zē eti. Mo o'do zē zi gisi 'bēniyē kila yaga zi koli. 20 Mī kadra nenyē o'jo Mosa. Mo wisi na teme komo Wiri, ehe vo dakota 'bomo ongōnni go mo mī liŋo 'ba 'bu mo yehe wota aba. 21 Mati o'do zē na wehe zi mo kila yaga, wujē 'ba yere i'ja mo ehe iri mo, kaa wisi eni. 22 Mosa i'ja wayandi laka mī Ezipeto. Mo kora kyigo ehe me'do 'bomo na laka.”

23 “Mati koo 'ba Mosa ēdi 'butēsowo, mo i'bē vidi 'bēni Yiserele kongō. 24 Ko'do kolō maako aba, mo i'ja vidi 'ba Ezipeto ēdi vidi ma kolō tēmi vidi 'bēniyē ko'do na kyenyē. Mo akonyi vidi 'bēni ne, ofo vidi 'ba Ezipeto ne. 25 Mosa asōsu vidi 'bēniyē ayolōnni ku, Wiri ako'do ni zi zē kinga na dangōlō, mora zē ayolōnni dē. 26 Mī ko'do vere aba, Mosa i'ja vidi 'bēni Yiserele riyo ēdinni rē nni ku'bō, ehe mo ayonzo zi zē yata. Mo iya henye, 'E kora nee na ondu, ko'du a'di ēdiyē re ku'bō go mo?’ 27 Mora kora mati ayeto oka ni ku'bō, adu'du Mosa dakapa, ehe ako'jo ko'du iya henye, 'Eyi ra o'do yi na vo de ze, vurē 'beze kikyē aba? 28 Omba zi kofo ma, kaa ofo vidi 'ba Ezipeto mataganya ne?’ 29 Mati Mosa owo ko'du ne, mo aho tēmi Ezipeto i'bē alima mī dakaŋo 'ba Mediyana. Gisi riyo 'bomo nee o'jo ani.”

30 “Tapēti koo 'butēsowo, malayika alaya zi Mosa mī wa'do mōku mī da lipi kara ra Doku 'ba Sinayi. 31 Mosa na rakaga ko'du wa mati mo ongo ne. Mo i'bē

kara zi kongō mo na laka, ehe gu Yere iya henye, 32 'Ma Wiri 'ba zutu 'be, mati Abarayama, Yisika, ehe Yakoba ēdinni amōtu.' Mosa ayeto tese tere aba, ehe omba dē zi bi kongō da mōku ne. 33 Yere iya zi mo henye, 'Oto kamoka 'bēyi nee 'de, ga ko'du bi ma ēdi tōro 'domo ne kaŋo laka ra. 34 Komo ma aba, mongō riti 'ba vidi 'bama mī Ezipeto ne ku. Mowo rala'ba 'bēzē ne ku, ehe mayi ku akaŋo zi yomo zē. Yaanya aba ne, momba yi kutu hulēhu mī Ezipeto.’

35 “Mosa kolō nere ra vidi 'ba Yiserele ombanni dē, iyanni zi mo henye, 'Eyi ra o'do yi na vo de ze ehe vo vurē kikyē?’ Malayika 'ba Wiri ame'do zi Mosa mī mōku, ehe Wiri utu Mosa zi yomo Yiserelee ehe zi tēdi na vo dagba 'bēzē. 36 Mosa agaga zē tēmi Ezipeto, ehe da Ranga Kahi, ehe mī da lipi ko'du koro ko'do rakaga aba koo 'butēsowo.”

37 “Mosa ra iya zi vidi 'ba Yiserele henye, 'Wiri akinzi kolō tēmi kutē vidi 'be zi tēdi na nēbi kaa mo inzi ma.’ 38 Mosa ika vidi 'beze mī da lipi, ehe malayika ame'do zi mo da Doku 'ba Sinayi. Ani mo iri me'do 'ba didi zi ki'di zi ze.”

39 “Mora zutu 'beze ombanni dē zi Mosa koro, zē ombanni ta'ba hulēhu mī Ezipeto. 40 Vidi iyanni zi Arona henye, 'O'do wiri maakowe zi laga dagba zi ze. Mosa ika ze yaga ta Ezipeto, mora da yolo dē a'di ra o'do rē ni zi mo.’ 41 Zē o'dōnni wiri mbiya na da kyinē isa kora, zē i'dinni wakumu zi mo, ehe na rakyenyi ko'du wa mati o'dōnni ne. 42 Wiri opi gē ni zi vidi 'bēni, ehe ila zē zi mōtu kyēlu mī komoriyē, kaa ma iya mī wayōruwē 'ba Nēbiyē, 'Vidi 'ba Yiserele, i'diyē wakumu dē zi ma ehe waki'di zi ma mī koo 'butēsowo aba mī da lēpi ne? 43 Tapēti mo injē loko tisi 'ba wiri Moleši zi mōtu, ehe obe kyēlu 'ba wiri Repena kpa. O'de wiri mbiya

nenyee zi mötu, mora yaanya aba ma kijnjëë 'de kafo dakaŋo 'ba Babalóni.'

⁴⁴ Mí da lípí zutu 'bezee o'dónni bi lima 'ba Wírí, kaa Wírí ayada zi Mosa ko'do. ⁴⁵ Yaa i'dí zi zutu 'bezee, ehe zë obanni mo mati édi tí'bënni Yasowa aba zi kírí dakaŋo ne kazi vídi naniye mati Wírí ore yaga. Mo alima ani le mí kadra 'ba Dawidi. ⁴⁶ Dawidi o'do Wírí na rakyenyi, ehe ako'jo ho mo ézë na to'bo zi kuvö loko 'ba Wírí zi gisi 'ba Yakoba. ⁴⁷ Ndundu mo aba Solomonu ra o'ba loko ne zi Wírí."

⁴⁸ "Mora Wírí Kyedre alima dë mí loko mati vídi kóndu ra uvö. Édi kaa nëbí iya henye,

⁴⁹ 'Wírí iya henye, Komoriyë kyiti 'bama, dakaŋo gara 'ba ndí ma. Kyinë 'ba loko a'di ra akuvë zi ma? Mí bi vala ra ma kalawo?

⁵⁰ Mo'do wasisi ku biya?"

⁵¹ "E vo kazi kó'du kowo, ehe vídi 'ba da kyigo! Édiyë kaa vídi mati ombanni n̄bete dë. E 'duwí wehe ko'do Lawo Laka aba, kaa zutuwë o'dónni! ⁵² Nëbí maakowe édinni mati zutu 'be o'do zë dë na kyënyë? Zë ofonni nëbiyë mati ayadanni kó'du tayi 'ba Wírí ma Tínyö. Yaanya aba asusuwë mo, ehe ofowe mo. ⁵³ Malayika i'dinni kó'du kí'dí 'ba Wírí zi ye, mora gba orowe dë."

Ku'du 'ba Setifano yitö aba

⁵⁴ Mati vo vurë owonni me'do 'ba Setifano, zë ayinni na kamo kyirinni konyo aba, ⁵⁵ mora Setifano oso ndo Lawo Laka aba. Mo ongo bi komoriyë, ongo bikanyi kyedre 'ba Wírí, ehe Yësu édi tɔɔ da kala tíri 'ba Wírí. ⁵⁶ Mo iya henye, "Mongɔ komoriyë ayëhu rë n̄, Wisi 'ba Vídi édi tɔɔ da kala tíri 'ba Wírí."

⁵⁷ Vo vurë nee agbögbö hë nni na gu kyembe ehe isi mbili nni. Kandi zë biya aldrónni da Setifano, ⁵⁸ ehe u'dunni mo yaga tēmi gawo kyedre ne. Ayetonni mo

ku'du yitö aba. Vo kiye o'banni bongɔ 'bënni ndí kora maaako ru mo Sawolo. ⁵⁹ Mati édinni Setifano ku'du yiyö aba zi koli, mo ako'jo yaga, iya henye, "Yere Yësu, íri lawo ma kalakyedre aba!" ⁶⁰ Mo odrɔ domo n̄i akaŋo, ehe udu gu kyembe aba iya henye, "Yere, aya'ba kó'du kyënyë ko'do 'bëzë ne dë, dë zë." Here mo oli.

8

Yaza 'ba vo kome

¹ Sawolo ra omba da ku'du 'ba Setifano yitö aba. Mí kadra nani kanisa mí Yerusalema mí rayaza kyedre. Biya vo lö'böwë ga Yere, nje vo lituwë, apere rë nni mí Yudiya ehe Samariya. ² Kya vo koma maakowe usunni Setifano ehe i'dinni lu'bë kó'du mo. ³ Sawolo ayeto kó'du kyënyë ko'do zi kanisa. Mo i'bë ta halinɔ ta halinɔ kírí vídi kora ehe vídi mbara zë kí'dí mí kamba.

Pilipo mí Samariya

⁴ Vo lö'böwë ga Yere ma apere rë nni ne, i'bënni ta ga bi biya kó'du yöyö laka ne yada mo aba. ⁵ Pilipo i'bë mí gawo kyedre 'ba Samariya ehe ayöyö kó'du 'ba Korisito ne zi vídi. ⁶ Zë oze mbili nni zi Pilipo, kaa mati zë owonni ehe kongonni kó'du koro mati mo o'do. ⁷ Vídi kayo dakyikyí aba ako'jo zë, ehe dakyikyí i'bënni yaga ta rë zë ha gbögbö aba. Vo keŋe kayo ehe vo ka'bo ako'jo zë. ⁸ Vídi biya mí gawo nani na rakyenyi, ga kó'du ma édi rë n̄i ko'do ne.

⁹ Kadra maako aba kora maako ru mo Simona alima ani vídi 'ba Samariya ko'do na rakaga. Mo édi möri ko'do ehe o'do rë n̄i na vídi kyedre maako. ¹⁰ Vídi biya ma wadakayo aba ehe vo leri atoto rë nni toko rɔ mo, zë iyanni henye, "Kora nenyë vo kyigo 'ba Wírí, ma ako'jo Kyigɔ ma Kyedre." ¹¹ Kadra konda aba, Simona édi möri ko'do zi vídi ko'do na rakaga, ehe zë asesi rë nni tɔto toko rɔ mo.

12 Mora mati zè omanni ku mi kö'du kiya 'ba Pilipo, ga kö'du 'ba Damöku 'ba Wirī ehe ru 'ba Yésu Korisito, abapatisi zè biya kora mbara aba. 13 Simona oma kpa, ehe abapatisi mo. Mo alima kara zi Pilipo, ga kö'du mo ongo bi biya da kö'du koro ne rakaga aba. 14 Vo lituwè mi Yerusalema owonni henye, kya vidi maakowe mi Samariya irinni me'do 'ba Wirī ku. Here zè utunni Petero ehe Yowani zi zè. 15 Mati vo litu riyo nenyè okonni, zè amötunni henye zi zè kiri Lawo Laka. 16 Gba kazi nenyè, Lawo Laka i'di dè gba zi ma kölö maako temi zè, abapatisi zè injè mi ru 'ba Yere Yésu. 17 Petero, Yowani aba i'di kala nni da vidi 'ba Samariye, ehe zè irinni Lawo Laka.

18 Simona ongo Lawo Laka i'di zi vo kome mati vo lituwè i'di kala nni dè zè. Here mo i'di kahi 19 zi Petero, Yowani aba ehe iya henye, "I'di kyigo nenyè kpa zi ma, ezè vidi maako mi'di kala ma ku do mo, akiri Lawo Laka."

20 Mora Petero iya zi mo henye, "Yi 'dö kahi 'beyi ne aba akinde re mi wa'do, ga kö'du asösu zi waki'di 'ba Wirī kogo kahi aba. 21 Nenyè anza dè loo 'beyi, ehe Wirī ongo ku di'di yi anza dè na laka. 22 Oto dè yi temi kö'du sösu kyenyè 'beyi ne, ehe ako'jo ha Wirī zi kila yi. 23 Mongo yi ndo na mikumbè, ehe ida yi ku gö mi gèri kö'du kyenyè ko'do 'beyi." 24 Simona iya henye, "Amötu zi Yere, here kö'du ma iya ne mo'do rè ni dè zi ma."

25 Tapèti Petero ehe Yowani aba ayètinni kö'du 'ba Yere ku, a'banni zi Yerusalema. Ta da gèri 'bèzè, zè ayètinni kö'du yöyö laka ne mi daliño kayo 'ba Samariya.

Pilipo vo mi turu 'ba Atepiyö aba

26 Malayika 'ba yere iya zi Pilipo henye, "I'bè dambaro da gèri konda 'ba lipi mati i'bè ta

Yerusalema zi Gaza." 27-28 Here Pilipo i'bè. Kora limu mi turu 'ba Atepiyö èdi kpa ti'bè ta da gèri nani mi gbugburu. Mo kyedre 'ba vo kahi sesi zi Kadasi, mati èdi mbara yere 'ba Atepiyö. Mo i'bè mi Yerusalema zi mötu, ehe yaanya aba èdi ku da ga gèri èni liño. Mo èdi alima mi gbugburu èni kö'du ko'jo temi wayöruwè 'ba nèbi Yisaya. 29 Lawo Laka iya zi Pilipo henye, "I'bè zi gbugburu nani, alima kara ro mo." 30 Pilipo aho kara ehe owo kora ne èdi kö'du ko'jo temi wayöruwè 'ba nèbi Yisaya. Pilipo ako'jo ho mo iya henye, "Ayolo mi kö'du mati èdi ako'jo ne ku?"

31 Mo aya'ba do mo iya henye, "Hala ma to'bo yolo, nje ezè vidi maako ra akonyi ma?" Mo ako'jo Pilipo zi tayi riye ehe lima dakapa ni. 32 Kora ne èdi wayöru ko'jo iya henye, "Akoko mo kaa timèlè mati da gèri èni zi kofu.

Mo udu dè,
kaa timèlè ma yèvu ro mo umu le du udu dè.

33 O'donni mo na komokaya, mo iri vurè ma tinyö dè. Hala mo ato'bo tedi gisisi aba, ezè didi mo oba ku 'de?"

34 Vo limu ne iya zi Pilipo henye, "Ayada zi ma, nèbi ne èdi ame'do kö'du ni, mandere kö'du vidi maako?" 35 Here Pilipo ta bi nenyè ayeto temi kö'du wayöru nenyè ehe ayada zi mo kö'du yöyö laka ga kö'du 'ba Yésu. 36 Mati zè èdi ti'bènni ta da gèri, zè ayinni bi ma wini aba. Kora limu ne iya henye, "Ongo te, kinye wini èdi. Kö'du a'di o'bo dè bapatisi ma?" 37-38 Mo i'di kö'du zi karo ne toro. Zè 'dö riyo i'bènni akanjo mi wini, Pilipo abapatisi mo.

39 Tapèti tasi 'bèzè yaga temi wini, Lawo 'ba Yere oba Pilipo 'de. Vo limu ne ongo mo dekpe löhu, mora mo èdi ti'bè da gèri èni rakyenyi aba. 40 Pilipo yaa alaya

mĩ Azotusu. Mo i'bě tēmĩ gawo zi gawo, biya ta da gērĩ zi Kasariya, yēti kō'du laka zi vīdĩ.

9

Rakopi 'ba Sawolo

(Loo 22:6-16, 26:12-18)

¹ Mĩ kadra nani Sawolo nduwë yaza, kofu vo lō'bōwë ga Yere. Mo i'bě zi kyedre 'ba vo karase, ² ako'jo hō mo kō'du waraga zi vo dagba bi 'ba mōtuwë mati ēdinnĩ mĩ Damasika. Mo o'do nenyē ga kō'du mo omba zi kīrĩ ehe koba mĩ Yerusalema vīdĩ kora mandere mbara ma omannĩ mĩ gērĩ 'ba Yere.

³ Mati Sawolo ēdĩ ku kara zi toko Damasika, bikanyi laka ta komoriyē truku'du ayanyi bi toko ta rō mo. ⁴ Mo alēpĩ dakaŋo, owo gu iya zi mo henye, "Sawolo, Sawolo, kō'du a'di ēdĩ ma yaza?" ⁵ Sawolo ako'jo kō'du iya henye, "Yere yĩ 'bēyĩ ēyĩ?" Yere aya'ba do mo iya henye, "Ma Yēsu ra. Ma ra vīdĩ ma ēdĩ ayaza. ⁶ Yaanya aba ēnyĩ riyē ehe i'bě mĩ gawo kyedre ne, anĩ akayada zi yĩ a'di zi kō'do."

⁷ Vīdĩ kora mati ēdinnĩ Sawolo aba, o'ronnĩ anĩ kazi me'do. Zē owonnĩ gu, mora ongonnĩ vīdĩ maako dē. ⁸ Sawolo ēnyĩ riyē ta akaŋo, ehe mati ayēhu komo nĩ, mo o'bo dē zi wa maako kongō. Vīdĩ maako ra irĩ mo kala aba kōko mĩ Damasika, ⁹ ehe kō'do wota aba mo o'bo dē zi bi kongō ehe onyo wa kpa dē, mandere wa kuwë.

¹⁰ Vo lō'bō maako ru mo Ananiya alima mĩ Damasika. Yere ame'do zi mo tēmĩ rayada. Ananiya aya'ba do mo iya nenyē, "Yere, kinye mēdi." ¹¹ Yere iya zi mo henye, "Ēnyĩ riyē ehe i'bě liŋo 'ba Yudasi da gērĩ mbīyĩ ne. Ēzē o'ko ku anĩ, aki'ja kora maako ru Sawolo tēmĩ gawo 'ba Tasisi. Sawolo ēdĩ amōtu, ¹² ehe mo ongo rayada kora maako ru mo Ananiya ēdĩ atayi zi mo ehe i'di

kala nĩ do mo, here zi mo bi kongō lōhu."

¹³ Ananiya aya'ba do mo iya henye, "Yere, vīdĩ kayo ayadannĩ zi ma, kō'du kyēnyē mati kora nenyē o'do zi vīdĩ laka 'bēyĩ mĩ Yerusalema. ¹⁴ Kinye mo ayi kalakonda aba kazi kyedree 'ba vo karase zi kīrĩ vīdĩ biya mati ēdinnĩ ru yĩ ko'jo."

¹⁵ Yere iya zi Ananiya henye, "I'bě, minzi mo ku zi kō'do mo zi yada ru ma zi tu'dēē, yeree, ehe vīdĩ 'ba Yiserere. ¹⁶ Ma na bi da ma ma kayada zi mo hala mo aki'ja riti ga kō'du ru ma." ¹⁷ Ananiya i'bě ehe odu mĩ loko mati Sawolo ēdĩ lima 'domo. Ananiya i'di kala nĩ do mo ehe iya henye, "Ōndu Sawolo, Yere Yēsu ra utu ma. Mo ra kpa alaya zi yĩ da gērĩ tayi 'bēyĩ kinye ne. Mo omba yĩ zi bi kongō lōhu, ehe zi koso ndo Lawo Laka aba." ¹⁸ Truku'du wa maako kaa o'ko kyenze alēpĩ ta komo Sawolo, ehe mo o'bo bi kongō lōhu. Mo ēnyĩ riyē abapatisi mo. ¹⁹ Here mo onyo wa, rō mo akyigo.

Sawolo ayēti kō'du mĩ Damasika

Sawolo alima kō'do maakowe aba vo lō'bōwë 'ba Yere eti mĩ Damasika. ²⁰ Kandi mo i'bě mĩ bi 'ba mōtuwë ayeto yēti zi vīdĩ henye, Yēsu ra Wisi 'ba Wiri. ²¹ Vīdĩ biya ma owonnĩ Sawolo, na rakaga ehe iyannĩ henye, "Anza dē kora nenyē ra ēdĩ riti kī'di zi vīdĩ ma alimannĩ mĩ Yerusalema, mati ēdinnĩ amōtu mĩ ru 'ba Yēsu? Mo ayi dē kinye zi kīrĩ zē ehe koba zē zi kyedree 'ba vo karase?" ²² Sawolo ayēti kō'du kyigo aba. Yude ma alimannĩ mĩ Damasika, mo o'do zē na rakaga mati mo ayonzo zi yada zi zē Yēsu ra Korisito.

²³ Yaa kya zē maakowe o'donnĩ mala zi Sawolo kofu, ²⁴ mora mo i'ja. Mo ayolo zē ēdinnĩ ga ha resi 'ba gawo ne kongō kadra ehe

yondo aba zi mo kofu. ²⁵ Yondo maako aba, vo lö'böwë Sawolo izanni mo akaño mi бага kyedre ta da tëri.

Sawolo mi Yerusalema

²⁶ Mati Sawolo o'ko mi Yerusalema, ayonzo zi re ni droko vo lö'böwë eti. Mora ze biya na tere, ga kö'du ze omanni de mo vo lö'bö ma tinyö ra. ²⁷ Here Baranaba akonyi mo, oba mo zi vo lituwë. Mo ayada hala Sawolo ongo Yere, ehe hala Yere ame'do zi mo. Baranaba iya kpa henye, mati Sawolo edi mi Damasika, mo ame'do kazi tere mi ru 'ba Yesu. ²⁸ Sawolo alasi na dangölo vo lö'böwë eti mi Yerusalema, ehe ayada kö'du 'ba Yere zi vidi biya. ²⁹ Mo 'duwi he nni wasa Yude ma edinni me'do mi ha 'ba Girigi, ehe ze ombanni zi mo kofu. ³⁰ Mora vo lö'böwë i'janni kö'du nenyé, ehe obanni Sawolo zi Kasariya. Ani ze utunni mo zi Tasisi.

³¹ Here kanisa mi Yudiya, Galilaya, ehe Samariya yaanya aba ku mi kadra 'ba rakyeyi, ehe ayinni na kyigo, ehe Lawo Laka akonyi ze zi tövu ehe zi tere Wiri.

Petero ako'jo Anisi

³² Mati Petero edi alasi ta ga bi ne biya, mo i'be zi vo lö'bö lake ma alimanni mi gawo 'ba Liyida. ³³ Ani mo i'ja kora maako ru mo Anisi, mo na rakoo, koo madomowota mi sora o'bo de zi lasi. ³⁴ Petero iya zi Anisi henye, "Yesu Korisito ako'jo yi ku! Enyi riyé, ehe aköku agburuku 'beyi ne." Kandi mo o'ro riyé. ³⁵ Vidi biya mi Liyida ehe Sarono ongonni Anisi, ayinni na vo lö'böwë ga Yere.

Petero injé Doroka temi koli

³⁶ Mi Jopa mbara vo lö'bö maako, edi ru mo Tabita. Ru mo ha Girigi aba Doroka. Mo edi 'duwi kö'du laka ko'do zi vidi ehe zi vo leriye. ³⁷ Mora na alépi na koo ehe oli. Ze akakanni

ro mo, i'dinni mo mi lokotoro. ³⁸ Jopa anza de na kowo ta ra Liyida, ehe vo lö'böwë owonni Petero edi ani. Ze utunni vidi kora riyö zi kiya zi mo, "Ako, ayi ze aba kandi ezé ato'bo!" ³⁹ Kandi Petero i'benni ze eti. Vidi kora nee obanni Petero riyé mi lokotoro. Mbara lu'be kayo edinni ani akudu. Ze ayadanni zi mo bonge mati Doroka edi ako'do mo gba na didi.

⁴⁰ Tapeti Petero utu vidi ku biya yaga ta loko, odrö da omo ni akaño, amötu. Here ofo re ni zi yöku 'ba Doroka ehe iya henye, "Tabita, enyi riyé!" Mbara ne ayehu komo ni. Mati ongo Petero, mo alima riyé. ⁴¹ Petero iri mo kala ni aba akonyi mo da ndi mo. Petero ako'jo mbara lu'be nee ehe kya 'ba vo lö'bö laka maakowe, ayada zi ze Doroka enyi ku na didi temi koli. ⁴² Vidi biya mi Jopa mati owonni kö'du ma o'do re ni ne, ma kayo temi ze omanni mi Yere. ⁴³ Petero alima mi Jopa ko'do kayo aba mi lijo 'ba kora maako ru mo Simona, vo wana ko'jo ra.

10

Petero Koronliyo aba

¹ Mi Kasariya kora maako edi ani ru mo Koronliyo, mo vo da kanya lamikölo 'ba Roma ako'jo "Gboko temi Italiya." ² Koronliyo kora 'ba yeni ra, mati ere Wiri ehe vidi biya 'benni eti. Mo i'di kahi kyö zi vo leriye, ehe 'duwi amötu zi Wiri. ³ Kadra wota tapeti kadra kuté, Koronliyo ongo rayada kazi Wiri. Mo ongo malayika kazi Wiri edi tayi zi mo, ehe ko'jo mo ru aba, "Koronliyo."

⁴ Koronliyo na rakaga, mati mo ongo bi da malayika. Here, mo ako'jo kö'du iya henye, "Yere, a'di ra kö'du nenyé biya go mo?" Malayika aya'ba do mo iya henye, "Wiri owo mötu 'beyi ku, ehe ayolo waki'di 'beyi zi vo leriye ne

ku. ⁵ Yaanya aba utu vidi kora maakowe Jopa, zi kora maako ru mo Simona Petero. ⁶ Mo edi alima kora maako aba vo liko ko'do ru mo Simona, mo alima mi lijo ma kara ha ranga." ⁷ Tapeti ko'du nenyè kiya, malayika i'be weni. Koronoliyo ako'jo riyö vo kalima 'beniyè ehe vo kanya kolö 'beni ma edi Wiri motu. ⁸ Mo iya ga ko'du ne biya zi zè, ehe utu zè Jopa.

⁹ Kadra kutè mi ko'do ma ta go mo, mati kora nenyee edinni ku tayi kara Jopa, Petero i'be ku riyè komo lembe amötu. ¹⁰ Mati zè edinni wakonyo ko'jo, mo na o'bo, omba zi wakonyo, mora mo ongo rayada kazi Wiri. ¹¹ Mo ongo komoriyè ayèhu rè ni, ehe wa maako ayi akaño kaa mbili bongö kyedre bi golo'bo sowo eni aba. ¹² Mi mo dakyinè ngötu biya, ngötuwè 'ba lijo, watelee, ehe aliye. ¹³ Gu iya zi mo henye, "Petero, enyi riyè! Ofo nenyee, ehe onyo zè."

¹⁴ Mora Petero iya henye, "Yere, mo'bo dè ko'do mo, gba monyo wa maako na ti'da, ehe anza dè na laka zi konyo." ¹⁵ Gu ame'do zi mo löhu, "Èzè Wiri o'do wa maako ku njala, iya dè henye, anza dè na laka zi konyo." ¹⁶ Nenyè o'do rè ni da wota, gba kazi mbili bongö ne truku'du koba hulèhu komoriyè.

¹⁷ Mati Petero gba sösu mi me'do nenyè a'di, kora ma Koronoliyo utu zè ne, ayi onni ha loko 'ba resi. I'janni geri lijo 'ba Simona ku, ¹⁸ ehe ako'jonnì kodo here ne Simona Petero edi alima ani.

¹⁹ Mati Petero edi gba ko'du ma o'do rè ni ne sösu, Lawo iya zi mo henye, "Kora wota edinni kinye bi koma ko'du yi. ²⁰ Kandi i'be akaño, ehe i'be zè eti. Asösu dè, ma ra mutu zè." ²¹ Petero i'be akaño iya zi kora nee henye, "Ma ra ediyè akoma. Ayiye ga a'di?"

²² Zè aya'banni da me'do iyanni henye, "Vo da kanye Koronoliyo ra utu ze. Mo kora laka ra, mo amötu Wiri, ehe vidi biya 'ba Yuda ombanni mo. Malayika laka 'ba Wiri ra ayada zi Koronoliyo zi kutu litu zi yi, here mo ato'bo kowo a'di ra zi yi kiya." ²³ Petero ako'jo zè zi ko'do ani. Mi ko'do vere, Petero ehe kya 'ba vo lö'bowè mi Jopa i'benni kora mati ayinni kazi Koronoliyo ne eti.

²⁴ Mi ko'do vere aba zè okonni mi Kasariya bi ma Koronoliyo edi bi zè kisi. Mo ako'jo karo 'beniyè ehe aboka ma kare. ²⁵ Mati Petero oko, Koronoliyo ametè mo, here mo aldro burutu Petero, ehe ayeto mo yeto. ²⁶ Mora Petero injè mo, ehe iya henye, "Oro riyè! Ma anza dè ndra ta da vidi kondu."

²⁷ Mati Petero ödu loko, mo edi gba me'do Koronoliyo aba, vidi kayo edinni ani. ²⁸ Petero iya zi zè henye, "Ayole ku laka, ze Yude ko'du ki'di 'beze ila ze dè zi wa maako ko'do vidi maako eti, mora Wiri ayada zi ma, mo asösu dè vidi maako edi na ti'da mandere anza na laka. ²⁹ Mati utuwè zi ma zi tayi kinye, mayi ku. Yaanya aba momba zi yolo ko'du a'di utu litu ma?"

³⁰ Koronoliyo aya'ba do mo iya henye, "Ko'do sowo alaga edi kaa kadra wota 'ba hutaga, medi amötu lijo. Truku'du kora maako usu bongö kanyi oro da komo ma. ³¹ Mo iya henye, 'Koronoliyo, Wiri owo motu 'beyi ku ehe mo ayolo waki'di 'beyi zi vo leri ku. ³² Yaanya aba utu litu mi Jopa zi Simona Petero. Mo edi na yingo mi lijo 'ba Simona vo liko ko'do, alima kara ha ranga.' ³³ Mutu litu kandi gè yi, ehe edi da ko'du komba laka aba zi yi tayi ne. Ze biya dedi kinye da komo Wiri zi kowo a'di akiya."

Me'do 'ba Petero

³⁴ Petero ame'do henye, "Yaanya aba ma yolo ku Wiri o'do lovo vidi

biya kôlô. ³⁵ Wirî na rakyenyi vîdi ma ere nî, ehe o'do wa ma lake. ³⁶ Ayole kô'du kise mati Wirî i'di zi vîdi 'ba Yiserele, mati mo utu Yësu Korisito, Yere 'ba vîdi biya, zi rakyëyi kî'di zi zë. ³⁷ Ayole ku wa mati o'do rê nî, ta bi ne biya mi Yudiya. Ayeto biya mi Galilaya, tapëti Yowani ayada biya zi vîdi bapatisi. ³⁸ Wirî i'di Lawo Laka ehe kyigo zi Yësu tëmi Nazereta. Mo ëdi Yësu aba, mati mo alasi toko kô'du laka kô'do, ehe vîdi kô'jo aba, zë ma hu kyigo 'ba Satani. ³⁹ Ze biya dongo wa ma o'do 'dô mi Yuda ehe mi Yerusalema. I'di Yësu zi koli da taka, ⁴⁰ mora kô'do wota aba yaa, Wirî injë mo na didi, ehe o'do mo zi kongô. ⁴¹ Anza vîdi biya ra ongo mo, ze ra nje dongo mo, wakonyo ehe wakuwë mo aba tapëti tënyi 'bomo tëmi koli. Ze ra Wirî inzi zi yada kô'du mo zi vîdi maakowe. ⁴² Wirî ayada zi ze zi yöyö zi vîdi henye, Yësu ra inzi mo ku zi vurë 'ba didi yöku ëti kiya. ⁴³ Nëbi biya iyanni henye, vîdi biya ma ëdinni koma aba mi Yësu, akila kô'du kyënyë 'bëzë ne mi ru mo."

Tu'dë irinni Lawo Laka

⁴⁴ Mati Petero ëdi gba ame'do, Lawo Laka ayi da vîdi ma ëdi mbili nni koze ne. ⁴⁵ Kya 'ba vo kome ma nbete, mati ayinni Petero ëti, zë na rakaga ga kô'du Lawo Laka i'di ku zi tu'dëë, ⁴⁶ ga kô'du zë owonni tu'dë ëdinni ku me'do mi ha mënzë maakowe Wirî yeto aba. Here Petero iya henye, ⁴⁷ "Tu'dë nenyee i'di Lawo Laka ku zi zë, kpa kaa dëdi mo aba. Ma yolo ku vîdi maako o'bo dë ze yata ta bi zë bapatisi." ⁴⁸ Petero i'di kô'du zi zë bapatisi mi ru 'ba Yësu Korisito. Here zë ako'jonnî ho mo zi lima rê nni kô'do tisi aba.

11

Petero mi kutë vo lö'böwë mi Yerusalema

¹ Vo lituwë ehe vo lö'böwë mi Yudiya owonni henye tu'dëë ombanni da kô'du kise 'ba Wirî ku. ² Here mati Petero ayi Yerusalema, kya vo kome nbete ayeto hë nni wasa mo aba, ³ zë iyanni henye, "Yi alima na yingo mi liño 'ba tu'dëë, ehe onyo wa kpa zë ëti!"

⁴ Here Petero ayada kô'du ma o'do rê nî, iya henye, ⁵ "Mëdi mi gawo 'ba Jopa ehe mëdi amötu, mati mongô rayada kazi Wirî. Mongô komoriyë ayëhu rê nî, ehe wa maako kaa mbili bongo kyedre iri ta bi golo'bo 'bomo sowo tayi akanjo zi ma. ⁶ Mati mongô bi mi mo, ngötuwë 'ba liño, ngötu mökuwë, watelee, ehe aliye. ⁷ Mowo gu iya zi ma henye, 'Petero, ënyi riyë! Ofo nenyee, ehe onyo zë.' ⁸ Mora miya henye, 'Yere, mo'bo dë kô'do here, gba monyo wa maako mati ëdi na ti'da ehe mandere anza na laka zi konyo ne dë."

⁹ Gu ta komoriyë ame'do zi ma löhu, iya henye, 'Ëzë Wirî o'do wa maako ku nbala, iya dë henye, anza dë na laka zi konyo.' ¹⁰ Nenyee o'do rê nî da wota, gba kazi koba mo biya löhu komoriyë. ¹¹ Truku'du kora wota tëmi Kasariya oronni komo loko mati mëdi alima 'domo. ¹² Lawo Laka ayada zi ma ti'bë zë ëti ehe kazi kô'du sösu. Here öndu mi Yësu modaka i'bënni ma aba, ehe dödu mi loko 'ba kora nenyee. ¹³ Mo ayada zi ze malayika alaya zi nî, iya henye, 'Utu vîdi maako Jopa zi kora maako ru mo Simona Petero, ¹⁴ mo akayada zi ye hala yi ehe vîdi biya mi liño 'bëyi akayomo."

¹⁵ "Tapëti ma yeto me'do, i'di Lawo Laka zi zë, kaa mati Lawo Laka i'di zi ze biyeto aba. ¹⁶ Ma sösu me'do 'ba Yere, iya henye, 'Yowani abapatisi wini aba, mora akabapatisiye Lawo Laka aba."

17 Wirī i'dī zi tu'dē naniye kpa waki'dī mati mo i'dī zi ze, mati di'dī koma 'beze mi Yere Yēsu Korisito. Hala ma kayata Wirī?"

18 Mati zē owonni Petero iya nenyē, ɔronni ta bi hē nni wasa, ehe ayetonni Wirī yeto, iyanni henyē, "Wirī yaanya aba o'do tu'dēē ku dē nni koto zi ni, ehe i'dī dīdi ku kpa zi zē."

Kanisa mi Atiyoko

19 Kya 'ba vo lō'bō 'ba Yere maakowe apere rē nni ga kō'du 'ba wayaza ma ayeto kofo 'ba Setifano aba. Zē i'bēnni kōwo kaa Ponisiya, Seyipurusu, ehe Atiyoko. Zē ayadanni kō'du kise ne nje zi Yude. 20 Kya 'ba vo lō'bō maakowe tēmi Seyipurusu ehe Sirēnē i'bēnni Atiyoko ehe ayetonni yada zi vidi 'ba Girigī kō'du yōyō laka ne ga kō'du 'ba Yere Yēsu. 21 Kyigo 'ba Yere ēdi zē aba, ehe vidi kayo oto dē nni zi Yere, ehe omani mi mo.

22 Kō'du yōyō ma o'do rē ni ne, oko zi kanisa mi Yerusalema, ehe zē utunni Baranaba Atiyoko. 23 Mati Baranaba oko ani, ehe ongo hala Wirī i'dī kō'du lake ku zi zē. Mo na rakyenyi, ehe mo alenze zē zi limanni koma aba mi Yere biya di'di nni aba. 24 Baranaba mo kora laka 'ba koma kyedre aba, ehe oso mo ndo Lawo Laka aba. Vidi kayo oto dē nni zi Yere.

25 Here Baranaba i'bē Tasisi Sawolo koma. 26 Mati mo i'ja Sawolo, ika mo Atiyoko. Ani zē adrakonni rē nni kanisa eti koo kolo, ehe ayandi vidi kayo. Ani mi Atiyoko vo lō'bōwē 'ba Yere dagba ako'jo Korisito 'ba.

27 Mi kadra nenyē aba, kya 'ba nēbi maakowe ta Yerusalema ayinni Atiyoko. 28 Ma kolō tēmi zē ru mo Agabusu. Wakonyi 'ba Lawo Laka aba, mo ayada kō'du iya henyē, "Madōyi kyēnyē atēdi tēmi damōku ne biya." O'do rē ni mi kadra ma Kulidasi ra na

yere. 29 Vo lō'bō ma ēdinni mi Atiyoko ombanni zi kutu wakonyi maako zē ato'bōnni zi onduwē mi Korisito ma ēdinni mi Yudiya.

30 Here zē inzinni Baranaba ehe Sawolo zi koba waki'dī 'bēnni zi vo dagbe 'ba vo lō'bōwē mi Yerusalema.

12

Heroda ayaza vo kome

1 Mi kadra nani, Yere Heroda ayaza kya vidi 'ba kanisa. 2 Mo i'di kō'du zi vo kanye zi da Yemisi ondu 'ba Yowani kikye kulu aba. 3 Mati Heroda ongo nenyē o'do vidi 'ba Yude na rakyenyi, mo iri Petero mi kadra karama 'ba mangolobō kazi langa. 4 Mo i'di Petero mi kamba, ehe i'di kō'du zi vo kanya gboko sowo zi go mo kongō. Heroda o'do mala zi mo ki'di bi 'ba vurē, komo vidi kayo tapēti karama 'ba laga 'ba koli. 5 Mati Petero ēdi na sesi mi kamba, vidi 'ba kanisa ɔronni dē ta bi 'ba mōtu zi Wirī ga kō'du mo.

Ayasi Petero na dangolō tēmi kamba

6 Gba ta komo yondo zi Petero ki'di bi 'ba vurē, mo ēdi ako'do, ehe ida mo nyori riyō aba mi kutē vo kanya riyō. Vo kanya riyō maakowe ēdinni ha loko ma ōdu mi kamba ne kongō. 7 Truku'du malayika kazi Yere alaya, ehe bikanyi ayanyi bi toko mi kamba. Malayika ne isa Petero ta dakapa mo, ehe aliro mo riyē. Here mo iya henyē, "Kandi! Ēnyī riyē!" Nyori alēpinni ta kala mo, 8 ehe malayika ne iya zi mo henyē, "Ēnyī, usu bongo rē yī, ehe usu kamoka 'bēyī." Petero o'do kō'du ma ayada zi ni. Here malayika iya henyē, "Yaanya aba usu bongo alikōlu 'bēyī, ehe usu ga ma."

9 Petero i'bēnni malayika aba, mora mo asōsu kō'du ne wiri ra isi ni. 10 Zē i'bē alaganni gboko riyō 'ba vo kanye, ehe mati ayinni

ha resi 'ba kôhi zi gawo kyedre, ayèhu rē nī na bi dē nī. Zē i'bēnni yaga, ehe mati ēdī tī'bēnni ta da gēri, kandi malayika alaya dē. ¹¹ Mati Petero ayolo kō'du ma o'do rē nī ne, mo iya henye, “Yaanya aba ma yolo ku Yere ra utu malayika ēnī zi yomo ma kazi Heroda, ehe kazi wa biya vo dagbe 'ba Yude asōsunni zi kō'do zi ma.”

¹² Here Petero i'bē zi liṅo 'ba Mariya, ma 'ba Yowani Marako. Vo lō'bōwē 'ba Yere ayinni ga bi kōlō ani, ehe ēdinni amōtu. ¹³ Petero akōkō ha resi, ehe vo kalima mbara maako ru mo Roda, ayi ha loko zi do mo ya'ba. ¹⁴ Mati mo owo gu Petero, mo rakyenyi aba ndra, mo ayèhu ha resi dē. Mo aho hulèhu loko, ehe iya zi vidiyē henye Petero ēdī atoro ani. ¹⁵ Mora vidi biya ayadanni zi mo, iyanni henye, “Yi vo nōkyi.” Mora mo zo kiya henye, ne Petero ra. Here zē iyanni henye, “Ne malayika omo ra.”

¹⁶ Petero zo kōkō, le mī ndundu mo zē ayèhunnī ha resi. Zē ongōnni mo ehe zē na rakaga. ¹⁷ Petero ame'do kala nī aba zi zē zi tōronni ti. Mo ayada hala Yere ika nī yaga tēmī kamba. Mo iya kpa henye, “Ayade zi Yemisi ehe zi ōndu maakowe kō'du ma o'do rē nī ne.” Tapēti mo, mo ila bi nani ehe i'bē bi maako.

¹⁸ Mī damindō vere, vo kanya ma ēdinni bi kongō rasōsu kyedre aba, ehe rakaga aba kō'du a'di oko zi Petero. ¹⁹ Heroda i'di kō'du zi vo kanya 'bēniyē zi mo koma, mora du i'janni mo dē. Here mo ako'jo ha vo kanye, ehe i'di zē zi kofo. Tapēti nenyē, Heroda ila Yudiya i'bē zi lima mī Kasariya yaa.

Koli 'ba Heroda

²⁰ Heroda ehe vidi 'ba Tiyere ehe Sidoni na kamo oka ma kōlō maako aba. Here gboko tēmī zē i'bēnni Balatusu kongō, ma

kōlō tēmī vidi kyedre mī turu 'ba Heroda. Zē alēlunnī da Balatusu henye nombanni zi rakyēyi kō'do mī kutē gawo 'bēzē ehe Heroda, ga kō'du dakaṅo 'bēzē i'ja wakonyo 'bēni ta bi ma Heroda na vo do mo.

²¹ Mī kadra ma zē ombanni do mo, Heroda ayi usu rē nī mī bōngō 'ba yere. Mo alima da kyiti 'ba vurē ēnī. ²² Vidi agbōgbō hē nni iyanni henye, “Ame'do ndra kaa Wiri ta da vidi kora!” ²³ Kandi malayika kazi Yere otra mo akaṅo, ga kō'du mo oba wakoro 'ba Wiri. Kuruwē onyōnni Heroda ehe oli.

²⁴ Kō'du kise 'ba Wiri zo rē nī pere. ²⁵ Tapēti Baranaba ehe Sawolo o'donni loo ma utu zē zi kō'do mo ne ku, a'banni Yerusalemā, ehe obanni Yowani Marako kpa nni aba.

13

Baranaba ehe Sawolo

¹ Mī kutē vidi 'ba kanisa 'ba Atiyoko nēbi maakowe ehe vo komoyandiye ēdinni. Zē ra Baranaba, Simiyōno ako'jo kpa Nigara, Lusiyōsi tēmī Sirēnē, Manani mo aboka 'ba yere Heroda ma kara, ehe Sawolo. ² Mati zē ēdinni Yere yeto ehe ha koro, Lawo Laka iya henye, “Inziye Baranaba ehe Sawolo zi loo mati minzi zē zi kō'do.” ³ Here tapēti ha koro ehe mōtu, zē i'dinni kala nni dē zē, ehe utunni zē da gēri 'bēnni.

Baranaba ehe Sawolo mī Seyipurusu

⁴ Lawo Laka utu Baranaba ehe Sawolo zi Selesiya, ehe ta ani zē i'bēnni da rutu 'ba Seyipurusu. ⁵ Zē okōnni Salamisi, ayetonni kō'du kise 'ba Wiri yēti mī bi 'ba mōtuwē 'ba Yude. Yowani Marako ēdī zē aba kaa vo wakōnyi. ⁶ Baranaba ehe Sawolo umunni da rutu zi Papahōsi. Ani zē i'janni kora maako tēmī Yude, ru mo wisi 'ba Yēsu. Mo vo mōri ehe nēbi vo ndondo. ⁷ Mo o'do loo kpa zi

Serigisu Pawolosi, yere 'ba rutu ne.

Serigisu Pawolosi, vo kō'du yolo, omba zi kowo kō'du kise 'ba Wiri, ehe mo utu litu kō'du Baranaba ehe Sawolo. ⁸ Mora Barayēsu vo mōri, ru mo maako Elimasi, awasa kō'du 'bēzē ne. Mo ayonzo zi yere sesi kazi koma mi Yēsu. ⁹ Here Sawolo, ru mo maako kpa Pawolo, oso ndo Lawo Laka aba, mo ongo bi mbiyi da Elimasi ¹⁰ ehe iya henye, “Yi wisi 'ba Satani! Yi vo ndondo ehe vo wehe 'ba kō'du laka. Ndala aba, atoro ta bi me'do kyēnyē kiya ra gēri tinyō 'ba Yere? ¹¹ Yere omba ti'bē riti ki'di zi yi, yi ko'do yaa na vo komokōndu. J'bo dekpe zi bikanyi 'ba kadra kongō.”

Kandi komo kora ne ayöfu matutu kōndu aba, ehe mo i'bē toko vidi maako koma zi ni gaga kala aba. ¹² Mati yere ongo kō'du mati o'do rē ni ne, mo rakaga aba mi kō'du yandi ga kō'du 'ba Yere ne. Here mo oma mi Yere.

Pawolo ehe Baranaba mi Atiyoko Pisidiya

¹³ Pawolo ehe oka maakowe eti ilanni Papahosi ehe i'benni zi Paga mi Pambaliya, mora Yowani Marako ila zē i'bē hulēhu mi Yerusalema. ¹⁴ Koso zē ne i'benni dagba kazi Paga zi Atiyoko mi Pisidiya. Here mi ko'do 'ba ralawo aba zē i'benni mi bi 'ba mötu ehe alimanni akaṅo. ¹⁵ Tapēti kō'du ko'jo tēmi kō'du ki'di ehe wayōruwē 'ba nēbiyē, vo dagbe utunni vidi maako zi yada zi Pawolo ehe Baranaba henye, “Aboka me, ezē ediyē kō'du maako aba zi kiya mati akakonyi vidi, iye.”

¹⁶ Pawolo enyi riyē. Mo o'do kala ni, ehe ame'do, iya henye, “Vidi 'ba Yiserele, ehe vidi maako 'ba tu'dēē kpa mati edinni mötu Wiri, oze mbili ye. ¹⁷ Wiri 'ba Yiserele inzi zutu 'bezee, ehe mo ila vidi 'beze kaa vo leze mati edi alimanni Ezipeto. Ani mo o'do zē

na kyigo. Here kyigo gārā 'bēni aba, mo ayasi zē yaga. ¹⁸ Koo 'butēsowō mo ongo gē zē mi da lipi. ¹⁹ Tapēti mo ayaṅa tu'dē madomoriyō mi Kanana, mo i'di dakaṅo 'bēzē zi vidi 'bēniyē kaa drivu. ²⁰ Nenyē o'do rē ni iri koo lamisowō 'butēmuyi.”

“Tapēti kadra nani, Wiri i'di vidi 'bezee na vo vurēē le mi kadra 'ba nēbi Samowele. ²¹ Here vidi ombanni yere. Wiri i'di zi zē Yere Sawolo, wisi 'ba Kisi ta daliṅo 'ba Benyimona. Mo iri koo 'butēsowō. ²² Tapēti Wiri iri Sawolo, i'di Dawidi na yere pēti mo. Wiri iya ga kō'du mo henye, 'Dawidi wisi 'ba Jese edi kyinē 'ba vidi ma o'do ma ndra na rakyenyi. Mo o'do wa biya, mati momba mo zi ko'do.' ²³ Tēmi kozo 'ba kora nenyē, Wiri ika vo wayomō Yēsu zi Yiserele, kaa alōmu.”

²⁴ “Mora gba kazi Yēsu ayi dē, Yowani edi ayada zi vidi biya mi Yiserele zi dē nni koto hulēhu zi Wiri ehe bapatisi kiri. ²⁵ Mati loo 'ba Yowani edi ku kara zi rē ni kinde, mo iya henye, 'Asōsu 'be ma eyi ra? Manza dē vidi mati ediyē bi mo kisi. Owowe mo edi tayi. Mo atayi 'da, ehe manza dē laka zi kamoka omo kinga.'”

²⁶ “Öndu me, kozowe 'ba Abarayama, tu'dēē biya mati edinni kinye Wiri mötu, kō'du kise 'ba wayomō nenyē utu zi ze. ²⁷ Vidi 'ba Yerusalema ehe vo dagba 'bēzē ayolōnni dē eyi ra Yēsu. Mandere zē ayolōnni kpa dē mi me'do 'ba nēbiyē mati edi ako'jōnni mi ko'do 'ba ralawo biya. Zē o'dōnni me'do 'ba nēbiyē ayi ku tinyō vurē kikyē aba ra Yēsu. ²⁸ Gbi le ezē i'ja kō'du maako dē le zi Yēsu ki'di zi kofo, zē nduwē ha Pilato ko'jo zi mo kofo. ²⁹ Tapēti o'dōnni wa mati nēbiyē ayōrunni kō'du Yēsu, oba mo akaṅo ta da taka ehe i'di mi ogo.”

30 “Mora Wirī injë mo tëmī koli.
 31 Ko'do lakiyi aba Yësu alaya zi vidi mati i'bënni mo aba tëmī Galilaya zi Yerusalema. Yaanya aba ëdinni kò'du mo yada zi vidi 'bezee. 32 Ze kinye zi yada zi ye kò'du yöyö. Wa mati Wirī alömu zi zutu 'bezee, 33 na ko'do, yaanya aba mo o'do ku zi ze Yësu kinjë aba zi didi. Eëdi kaa Wayeto 'ba Dawidi ma riyö iya henye, 'Yi wisi ama ra, ndenye mayi ku na 'Bu yi.' ”

34 “Wirī injë Yësu tëmī koli ehe ila ida ro mo dë zi teje. Eëdi kaa Wirī iya, 'Ma ki'di zi yi wa laka mati ma lömu zi Dawidi.'
 35 Ehe mi Wayeto 'ba Dawidi maako iya henye, 'Ila vidi laka 'bëyi ne dë zi teje mi ogo.’

36 Mati Dawidi ëdi gba na didi, mo oro Wirī. Here tapëti mo oli, usu mo mi ogo 'ba zutu 'bomowe, ehe ida ro mo eje. 37 Mora vidi mati Wirī injë tëmī koli, ida ro mo eje dë.”

38 “Aboka me, kò'du kise ne ëdi henye, Yësu akila kò'du kyënyë 'be! 39 Kò'du ki'di 'ba Mosa o'bo dë e ko'do tinyö tëmī kò'du kyënyë 'be biya. Mora vidi ma ëdi koma aba mi Yësu, Wirī ako'do mo tinyö. 40 Eëdiyë komokandi aba kazi, kò'du ma nëbi iyanni ne mo'do rë ni dë zi ye. Zë iyanni henye,

41 'E vidi ma o'de lasa ra Wirī, ëdi rakaga aba ehe akoli.

Ma ko'do wa maako mi kadra 'be, o'be dë zi koma, ezë vidi maako ayada le zi ye.’ ”

42 Mati Pawolo ehe Baranaba ëdinni ku bi 'ba mötu 'ba Yude kila, vidi alenzenni zë zi kiya kyö kò'du kölö nenyee ko'do 'ba ralawo vere aba. 43 Tapëti mötu, Yuda kayo ehe tu'dë kayo ma ëdinni Wirī mötu ne, i'bënni zë ëti. Pawolo ehe Baranaba alenze

zë biya zi lima mi rakyëyi 'ba Wirī.

44 Mi ko'do 'ba ralawo vere, vidi biya 'ba mi gawo ayinni zi kò'du kise 'ba Yere kowo. 45 Mati Yude ongönni vidi kayo nee, zë na mikumbë. Zë alidinni Pawolo ehe ame'donni na kyënyë ra kò'du biya mati mo iya ne. 46 Mora Pawolo ehe Baranaba kazi tere iyanni henye, “Domba zi yada kò'du kise 'ba Wirī zi ye, gba kazi yada zi vidi maakowe. Mora ombë kò'du kise ne dë! Nenyë ayada henye, ombë didi ma nburu nburu ne dë. Yaanya aba dëdi ti'bë zi tu'dëe. 47 Yere i'di kò'du zi ze henye, 'Mi'di yi kinye kaa bikanyi zi tu'dëe, zi koba wayomö 'ba Wirī zi vidi mi dakaño biya.’ ”

48 Kò'du kise nenyë o'do tu'dëe na rakyenyi, ehe zë ayetönni me'do 'ba Yere. Vidi biya ma inzi ku kò'du didi ma nburu nburu, here omani mi Yere. 49 Kò'du kise ga kò'du 'ba Yere apere rë ni biya mi dakaño nenyë. 50 Mora Yude i'bënni zi mbara kyigö ma erenni Wirī, ehe kora vo dagbe 'ba gawo. Zë ofönni zë na kyënyë ra Pawolo ehe Baranaba, ehe ayetönni zë yaza. Zë orenni zë yaga tëmī kapa 'ba dakaño nenyë. 51 Pawolo ehe Baranaba akyito durufu 'ba ga bi nani ta ndi nni, ehe i'bënni dagba zi Yikoniyömu. 52 Mora vo lö'böwë 'ba ga ndi Yësu biya na rakyenyi, ehe osonni ndo Lawo Laka aba.

14

Pawolo ehe Baranaba mi Yikoniyömu

1 Pawolo ehe Baranaba ame'donni mi bi 'ba mötu mi Yikoniyömu, ehe Yuda kayo ehe tu'dë kayo omani mi Yere. 2 Mora Yuda ma ombanni dë koma mi mo, o'donni tu'dë maakowe na kamo ehe ofö rë nni na vo wehe ra önduwë mi Korisito. 3 Pawolo ehe Baranaba alimanni ani kadra konda aba, me'do kò'du

'ba Yere kazi tere, ehe Yere i'di kyigo zi zë, zi kö'du koro ko'do ehe rakaga, mati akayada kö'du kise 'ba rakyëyi ëdi tinyö. ⁴ Vidi mi gawo 'ba Yikoniyömu ayolönni de a'di zi sösu. Kya maakowe omanni mi gboko 'ba Yude ehe maakowe omanni mi vo lituwë.

⁵ Ndundu mo aba, tu'dë maakowe ehe Yude, bi kölö vo dagba 'bënni ëti, ombanni mala ko'do zi ko'do zë na kyënyë ehe zë ku'du yitö aba brua. ⁶ Mati Pawolo ehe Baranaba ayolönni wa ma ëdi rë ni ko'do, zë ahonni mi dakaño 'ba Lëyiköniya, ani mi gawo 'ba Liyisitra ehe Dëbë ehe bi ma kara dakapa dakaño ne. ⁷ Ani zë nduwë kö'du yöyö laka ne yeti.

Pawolo ehe Baranaba mi Liyisitra

⁸ Mi Liyisitra, kora maako ëdi ani o'jo mo na ndi keje ehe o'bo de zi lasi. ⁹ Kora ne ëdi mbili ni koze da me'do 'ba Pawolo. Mati Pawolo ongo mo ëdi koma aba mi Yesu zi ko'jo, ¹⁰ mo agbögbö he ni iya henye, "Ënyi riyë!" Kora ne öfu riyë ehe ayeto lasi toko. ¹¹ Mati vidi kayo ne ongonni wa ma Pawolo o'do ne, agbögbö he nni yaga mi ha 'ba Lëyiköniya, iyanni henye, "Wiriyë ofonni rë nni ku na vidi köndu ehe ayinni ku akaño zi ze!" ¹² Vidi i'dinni ru da Baranaba, Zeyusi, ehe i'dinni ru da Pawolo Hemoso, ga kö'du mo ra ame'do. ¹³ Yëkëlu 'ba Zeyusi ëdi kara ha bi tödu zi gawo kyedre. Vo karasa 'ba Zeyusi ika ise ehe döruwë ha resi 'ba gawo kyedre, ga kö'du mo ehe vidiyë ombanni zi ki'di wakumu zi zë.

¹⁴ Mati Pawolo ehe Baranaba ayolönni kö'du nenyë, zë izanni bongö 'bënni ahonni mi kutë vidi kayo ne he nni gbögbö aba henye, ¹⁵ "Ëdiyë kö'du nenyë ko'do ga a'di? Ze vidi könduwë ra kaa e. Dika ze kö'du yöyö laka ra zi ye here zi ye kila wiri mbiya ma

kazi kö'du, ehe oto de zi Wirö ma didi, ma o'do komoriyë, dakaño, wini kyedre, ehe wa biya mi zë. ¹⁶ Mi kadra ma alaga, Wirö ila vidi ti'bënni mi gëri 'bënni, ¹⁷ mora mo ayada mo ëdi ani temi wa laka mati mo o'do. Wirö utu mirë ta komoriyë ehe o'do wa 'be mi yaka övu. Mo i'di wakonyo zi ye ehe o'do di'di ye na rakyenyi." ¹⁸ Gbi le tapëti Pawolo ehe Baranaba iyanni nenyë biya, na kyigo zi zë yata vidi ta bi wakumu ki'di mo zi nni.

¹⁹ Kya 'ba Yude temi Atiyoko ehe Yikoniyömu ayinni, ofonni vidi kayo ne na wehe ra Pawolo. Zë otranni mo yitö aba ehe otönni mo yaga temi gawo kyedre. Asösunni mo oli ku, ²⁰ mora mati vo lö'böwë atoto rë nni toko ra Pawolo, mo oro riyë ehe i'bë hulëhu mi gawo kyedre ne. Mi ko'do vere aba, mo ehe Baranaba i'bënni zi Dëbë.

Pawolo ehe Baranaba a'banni Atiyoko mi Siriya

²¹ Pawolo ehe Baranaba ayëtinni kö'du yöyö laka ne mi Dëbë ehe vidi kayo ayinni na vo lö'böwë. Here zë i'bënni hulëhu Liyisitra, Yikoniyömu, ehe Atiyoko. ²² Zë akyigönni vo lö'böwë ehe alenzenni zë zi limanni mi koma. Zë ayadanni zi zë henye, "Da tödu ze Damöku 'ba Wirö temi rayaza kyedre." ²³ Pawolo ehe Baranaba inzinni kyedree zi nni mi kanisa biya na kölö kölö. Here zë oro he nni, amötunni, ehe i'dinni rënni zi Yere zi gë zë gaga, ma ëdinni koma aba mi Yere. ²⁴ Tapëti ti'bë kpuru Pisidiya, ze ayinni Pambaliya, ²⁵ ehe tapëti zë ayëtinni kö'du mi Paga, here zë i'bënni akaño zi Italiya.

²⁶ Ta Italiya i'bënni zi Atiyoko mi Siriya. Ani vo lö'böwë kyere dagba i'dinni zë zi Wirö gë zë kongö, mati ëdinni loo ko'do, yaanya aba loo inde rë ni ku.

27 Tapëti toko mi Atiyoko, zë ako'jonnî kanisa bi kôlô. Zë ayadannî zi vidî wa ma Wirî akonyi zë zi ko'do, ehe hala mo o'do zi tu'dëë zi koma. 28 Here zë alimannî ani vo lô'bô ëti mi kadra konda.

15

Ratoto mi Yerusalema

1 Vidî kora maakowe ayinnî ta Yudiya zi Atiyoko ehe ayetonni yandi önduwë 'ba Korisito, iyannî henye, "Ayomo zë dë nje ëzë anbeta zë ku kaa Mosa ayandi."

2 Pawolo ehe Baranaba awasa hë nni zë ëti. Here kanisa omba zi kutu Pawolo ehe Baranaba ehe vidî maakowe zi tî'bë Yerusalema zi me'do mi kô'du nenyë zi vo lituwë ehe kyedree mi Yerusalema. 3 Here kanisa utu zë. Mati zë ëdinni ati'bë, zë i'bënni kpuru Ponisiya ehe Samariya, ehe ayadannî hala tu'dëë oto dë nni ku zi Wirî. Kô'du yöyö nenyë o'do önduwë biya na rakyenyi.

4 Mati kora ne okonni mi Yerusalema, kanisa iri zë kalakye-dre aba, ehe vo lituwë kyedree ëti. Pawolo, Baranaba ehe vidî ma ayinnî zë ëti, ayadannî biya zi zë wa ma Wirî o'do kpuru kazi zë. 5 Here kya 'ba vo koma maakowe mati zë kpa Farsiye, zë oronni riyë iyannî henye, "Tu'dëë ma nbeta zë, ehe moronni kô'du ki'di 'ba Mosa."

6 Vo lituwë ehe kyedree atoto rë nni me'do mi kô'du nenyë.

7 Ame'donni kadra konda aba. Here Petero ënyî riyë ehe iya henye, "Önduwë, ayole ku henye, kyere mi kadra ma alaga, Wirî inzi ma tēmi kutēē henye tu'dë akowonni ta dami'di ha ma kô'du yöyö laka ehe koma. 8 Wirî mati ayolo a'di ra ëdi mi di'di vidî biya, mo ayada mo omba zë ku, Lawo Laka ki'di aba zi zë, kaa mo i'di zi ze. 9 Wirî o'do zë dë kutu ta re ze. Mo o'do di'di zë nbala koma aba. 10 Yaanya aba, kô'du

a'di ëdiyë yonzö Wirî, wa yeto ki'di gu vo lô'bô nenyee? Wakinjë nenyë ayeto ndra le ze ehe zutu 'bezee o'bo dë kinjë. 11 Mora doma henye, akayomo ze waki'di 'ba rakyëyi aba kazi Yere Yësu, kpa kaa tu'dëë."

12 Vidî biya alimannî liwo mati owonni Baranaba ehe Pawolo ayadannî hala Wirî o'do kô'du koro, kyinë kyigo 'bëni, ehe rakaga zi tu'dëë kpuru kazi zë. 13 Tapëti zë indenni me'do ku,

Yemisi iya henye, "Önduwë, oze mbili ye zi ma! 14 Simona ayada henye hala Wirî ayi mi kadra ma dagba zi tu'dëë, ehe o'do kya maakowe na vidî ëni. 15 Me'do 'ba nëbiyë ida rë ni ku kô'du kiya 'bama aba. E'di na yöru,

16 'Ma kata'ba ehe kuvö löhu loko 'ba Dawidi ma alëpi.

Ma kuvö tēmi rayaṅa 'bomo ehe kô'jo mo riyë löhu,

17 here vidî ma osonni ehe tu'dëë, mati ma kô'jo zi tēdinni vidî 'bama,

akomannî Yere.

Ma Yere ra, miya wa nenyee.

18 Ma ayada zë mi kadra ma alagannî kyere.' "

19 Here ma sösu dë da ki'di wakinjë yeto da tu'dëë, ma ëdinni ku dë nni kopi zi Wirî. 20 Da yöru ehe nje yada zi zë, anza dë zi konyo wa maako ma i'di ku zi wirî mbiye, anza dë zi ndoro ko'do, anza dë zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati urî gu mo, ehe anza dë zi konyo yama. 21 Ga kô'du ki'di 'ba Mosa ayëti ku mi gawo biya mi koo lakyi, ehe ta ga ko'do 'ba ralawo biya ëdi ako'jo mi bi 'ba mötu 'beze.

Waraga zi tu'dë ma ëdinni koma aba mi Yere

22 Vo lituwë ehe kyedree, ehe biya vidî 'ba kanisa ombannî zi kutu kya kora 'bënni maakowe zi Atiyoko zi tî'bënni Pawolo ehe Baranaba ëti. Zë inzinni Sila ehe

Yudasi, mati ako'jo kpa Barasaba, zë ra na vo dagbe 'ba önduwë. ²³ Zë ayörunni waraga iya henye, “Ze vo lituwë, ehe kyedree, ze önduwë dutu wamëtë zi ye biya tu'dë mati vo lö'böwë 'ba Yere mi Atiyoko, Siriya ehe Silisiya.”

²⁴ “Dowo ze henye, vidi maakowe ta kinye, o'donni yë rasösu aba, ga kö'du ma zë iyanni, mora dutu zë dë. ²⁵ Here da toto re ze ehe domba ku zi kinzi kya kora maakowe kutu zë zi ye, ni aboka laka 'beze Baranaba ehe Pawolo eti. ²⁶ Kora nenye i'di didi nni ku kö'du 'ba Yere Yësu Korisito. ²⁷ Dëdi kpa kutu zi ye Yudasi ehe Sila, zë ra akayadanni zi ye hë nni aba, kpa kaa da yöru. ²⁸ Lawo Laka ayada zi ze henye, di'di ze kya wakinjë maako dë ndra zi ye ta da ma nenye: ²⁹ anza dë zi konyo wa maako ma i'di ku zi wiri mbiye, anza dë zi konyo yama, anza dë zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati uri gu mo, ehe anza dë zi ndoro ko'do. Eze o'de kö'du nenye, ako'de na laka. Dutu wamëtë 'beze zi ye.”

³⁰ Kora sowo ne ilanni Yerusalema ehe i'bënni Atiyoko. Here zë ako'jonna vidi 'ba kanisa bi kölö ehe i'di waraga ne zi zë. ³¹ Mati waraga ne ako'jo, i'di rakyigo ehe rakyenyi kyedree zi zë. ³² Yudasi ehe Sila zë ku nëbiyë, zë iyanni kö'du kayo mati i'di kyigo zi önduwë. ³³ Kora mati zë ta Yerusalema, tapëti alimanni kadra maako aba mi Atiyoko, zë ënyinni ta'ba zi vidi mati utunni zë. Önduwë iyanni zi zë henye, “I'bëe na rakyëyi.” ³⁵ Mora Pawolo ehe Baranaba alimanni nduwë mi Atiyoko. Ani zë ayandinni kö'du ehe ayëtinni me'do 'ba Yere, vidi kayo maakowe eti.

Pawolo inye rë nni Baranaba aba

³⁶ Kadra maako aba yaa, Pawolo iya zi Baranaba henye, “Di'bë ze hulëhu ehe ti'bë kongö önduwë mi Korisito mi gawo biya mati da yëti me'do 'ba Yere mi zë. Here da kayolo ze hala zë ëdinni ako'do.”

³⁷ Baranaba omba zi Yowani koba, ru mo vere Marako. ³⁸ Mora Pawolo omba dë, ga kö'du mo ila zë mi Pambaliya ehe mo oro ku ta bi loo ko'do zë eti. ³⁹ Pawolo ehe Baranaba awasa hë nni, ehe vidi kölö tëmi zë i'bë geri 'bëni kutu. Baranaba oba Marako ehe i'bënni Seyipurusu, ⁴⁰ mora Pawolo inzi Sila ehe i'bënni geri ma kutu. Önduwë mi Korisito i'dinni zë ku da kala Wirë. ⁴¹ Pawolo i'bë kpuru Siriya ehe Silisiya vidi 'ba kanisa ko'do zi kyigo.

16

Timotiyö o'do loo Pawolo aba ehe Sila

¹ Pawolo ehe Sila a'banni zi Dëbë ehe Liyisitra. Ani vo lö'bö maako alima ani, ru mo Timotiyö. Ma mo Yuda ra ehe vo koma, mora 'bu mo tëmi Girigi.

² Önduwë mi Korisito mi Liyisitra ehe Yikoniyömu iyanni kö'du laka ra Timotiyö, ³ ehe Pawolo omba mo zi ti'bënni eti. Mora Pawolo anjete mo dagba, ga kö'du vidi 'ba Yude biya toko ani, ayolönni henye 'bu 'ba Timotiyö tëmi Girigi. ⁴ Mati zë i'bënni tëmi gawo zi gawo agamo, zë ayadanni zi vidiyë a'di ra vo lituwë ehe kyedree mi Yerusalema ombanni, ehe zi zë koro kö'du kira nenye. ⁵ Kanise ayinni na kyigo mi koma 'bënni, ehe 'duwi vidi kayo i'di koma 'bënni mi Yere.

Rayada 'ba Pawolo mi Trowasi

⁶ Pawolo aboka 'bëni eti 'bënni kpuru tëmi Paragiya ehe Galatiya, ga kö'du Lawo Laka ila zë dë zi kö'du yëti mi Asiya. ⁷ Tapëti zë okonni mi Mayisiya, zë ayonzonni zi ti'bë mi Bataniya, mora Lawo

Laka 'ba Yësu ila zë dë. ⁸ Here zë i'bënni dagba kpuru Mayisiya le okonni zi Trowasi. ⁹ Yɔndɔ aba, Pawolo ongo rayada, vidi maako temi Mesedoniya edi tɔɔ ani ehe lenze ni, iya henye, "Ayi Mesedoniya zi konyi ze!" ¹⁰ Tapëti Pawolo ongo rayada ne ku, da yeto gëri koma zi ti'bë Mesedoniya. Da yɔlo ku Wirri ra ako'jo ze zi kö'du yöyö laka ne yeti ani.

Ludiya ayi na vo lö'bö 'ba Yere

¹¹ Di'bë ze mbiyi temi Trowasi zi Samotresi baburu aba, ehe mi ko'do vere aba doko ze mi Napolisi. ¹² Ta karani, di'bë ze mi Filipi, gawo mati dagba Roma iri mi Mesedoniya. Do'do ze da kyɔ mi Filipi. ¹³ Mi ko'do 'ba ralawo, di'bë ze yaga ha resi 'ba gawo kyedre ne dakapa ranga, da sösu 'beze da ki'ja bi 'ba mötu ani. Da lima ze akaɔo ehe da me'do zi mbara mati ayinni. ¹⁴ Ma kölö temi zë ra Ludiya, mo temi gawo kyedre 'ba Tayatira ehe mo vo bongo 'buluyë kogo dagba ra. Mo vo mötu 'ba Yere Wirri ra, ehe Yere ayëhu di'di mo zi komba da kö'du mati Pawolo edi kiya. ¹⁵ Here tapëti mo vo dakota 'bëni eti abapatisi zë, mo asesi zɔ ze lenze, "Ëzë asösu ma tinyö mëdi koma aba mi Yere, ayi alima liɔo 'bama." Ndundu mo aba, mo alëlu de ze gbo.

Pawolo ehe Sila mi kamba

¹⁶ Mi ko'do kölö maako aba, ze da gëri 'beze zi ti'bë bi 'ba mötu, dandosi de ze wu'jë vo kalima aba. Mo edi dakyiky iya mi ni here i'di kyigo zi mo zi yada kö'du ma gba ani. Tapëti kö'du nenyë ko'do, mo o'do kahi kyɔ zi kyedre 'bëniyë. ¹⁷ Wu'jë ne usu ga Pawolo, ehe kosi ze, ehe mo zɔ nduwë hë ni gbögbö, henye, "Kora nenyee vo kalima 'ba Wirri ma kyedre. Zë edinni ayada zi ye

hala zi yome." ¹⁸ Nenyë i'bë ko'do kayo aba. Ndundu mo aba, Pawolo ofo rë ni ehe iya zi dakyiky na kamo, iya henye, "Mi ru 'ba Yësu Korisito, mi'di kö'du zi yi kila wu'jë tisi nenyë!" Kandi dakyiky ne ila mo.

¹⁹ Mati vo kyeti 'ba wu'jë vo kalima ne ayolonni henye ga gëri 'ba kahi ko'do 'bëzë i'bë ku, zë irinni Pawolo ehe Sila ehe ikanni zë zi vo kalakonde mi bi 'ba wakogo. ²⁰ Zë ayadanni zi vo mi turu henye, "Yuda nenyee edinni ku gawo kyedre 'beze ne yaɔa! ²¹ Zë edinni ayada zi ze ko'do wa mati ze vidi 'ba Rome ila ze dë zi ko'do."

²² Vidi kayo alodronni na radroko wehe aba da Pawolo ehe Sila. Here vidi 'ba mi turu iyanni zi vidiyë henye ote bongo 'bëzë, ehe i'dinni kö'du zi vidiyë zë ku'bö moɔo aba. ²³ Tapëti waku'bö kyënyë, i'di zë mi kamba, ehe ayada zi vo ga kamba kongɔ ne zi gë zë kongɔ laka kazi ahonni. ²⁴ Vo ga kamba kongɔ ne o'do kaa mati ayada zi mo. Mo i'di zë mi kutë kamba ehe ida ndi zë nyori aba ra kulugbu yeto.

²⁵ Mi kutë yɔndɔ, Pawolo ehe Sila edinni amötu ehe ngala 'ba wayeto ya'bi aba zi Wirri, maboso maakowe edi 'bënni mbili nni koze. ²⁶ Truku'du kinzikinzi kyigo ayi akoho kamba le hu mo aba. Ha loko ayëhu rë nni, ehe nyori alëpi biya ta ndi mabosowe. ²⁷ Mati vo ga kamba kongɔ aliro ehe ongo ha loko ayëhu rë ni ku huwë, mo oba kulu 'bëni ehe omba ku kara zi rë ni kofo, ga kö'du mo asösu 'bëni maboso ahonni ku. ²⁸ Mora Pawolo agbögbö hë ni, "Ofo rë yi dë! Vidi maako aho dë."

²⁹ Vo ga kamba kongɔ ako'jo kö'du wa'do ehe i'bë mi kamba. Mo alëpi tese aba akaɔo burutu Pawolo ehe Sila. ³⁰ Tapëti mo ayasi zë yaga temi kamba, mo

ako'jo hë zë iya henye, “A'di ra ma ko'do zi tɔmɔ?”

³¹ Zë aya'bannì do mo iyannì henye, “Oma mî Yere Yësu, ehe akayɔmɔ yî. Nenye ëdî kpa tînyö zi vidî biya ma alima liɲɔ 'bëyi.”

³² Here Pawolo ehe Sila ayadannì zi mo kö'du 'ba Yere, ehe kpa zi vidî biya liɲɔ 'bɔmo. ³³ Mati gba na yɔndo, vo ga kamba kongɔ oba zë bi mati mo atɔ'bo kaka ɔɲɔ zë. Here mo biya vo dakota 'bëni ëti abapatisi zë. ³⁴ Vo ga kamba kongɔ oba Pawolo ehe Sila liɲɔ 'bëni, i'dî wa zi zë konyo. Mo na rakyenyi, ga kö'du mo i'dî koma 'bëni ku mî Wirî ehe vo dakota 'bomowe kpa.

³⁵ Mî damindö vere aba, vo 'ba mî turuwë, utunnì kya turu daköndu maakowe kö'du kî'dî aba zi vo ga kamba kongɔ iya henye, “Ile Pawolo ehe Sila mî'bënnî.”

³⁶ Vo ga kamba kongɔ ayada zi Pawolo iya henye, “Vo mî turu i'dînni kö'du zi ye kinga yî Sila aba na dangölö. Yaanya aba i'bëe na rakyëyi.”

³⁷ Mora Pawolo iya zi turu daköndu nee henye, “Ze vidî 'ba Roma ehe turuwë 'ba Roma ëdî ze ku'bô ta da koma vidî kayo, kazi vurë 'beze kiya. Zë u'dunnì ze mî kamba. Yaanya aba zë asösu 'bënnî, zë atɔ'bɔnnì ze kutu na liwo? E e, zë o'dönni dë! Zë ra mayinnì kinye ehe ze yasi yaga.”

³⁸ Mati turu daköndu ne ayada zi vo mî turu henye, Pawolo ehe Sila zë vidî 'ba Roma, zë na tere. ³⁹ Zë i'bënnî ako'jonnî hë zë kö'du 'ba wakila. Zë ayasinnì zë yaga tëmî kamba ehe ako'jonnî hë zë, zi ti'bënnî 'de tëmî gawo ne. ⁴⁰ Here Pawolo ehe Sila i'bënnî mbïyi liɲɔ 'ba Ludiya, ani zë ongönnî önduwë, iyannî me'do 'ba rakyigö zi zë, ehe i'bënnî gbo.

17

Riti mî Tasalanika

¹ Tapëti zë i'bënnî kpuru Ambahipolisi ehe Apoloniya, zë i'bënnî dagba zi Tasalanika. Bi 'ba mötu 'ba Yude ëdî mî gawo kyedre nani. ² Here ëdî kaa 'duwi, Pawolo i'bë ani zi bi 'ba mötu, ehe mî ko'do 'ba ralawo wota mo ame'do zi vidïyë. Mo ame'do tëmî wayöruwë ³ zi yada zi zë henye, ëdî laka zi Korisito kî'ja riti, ehe ëdî laka mo ënyî tëmî koli. Pawolo ayada kpa zi zë henye, “Yësu mati mëdî kö'du mo kiya, Korisito ra.” ⁴ Kya maakowe tëmî zë omannî mî kö'du ma Pawolo iya, ehe ayinnî na vo lö'bö kaa Pawolo ehe Sila. Tu'dë maakowe ehe mbara kayo mati vidî ayölonnî zë ndra omannî kpa mî kö'du kise ne.

⁵ Yuda maakowe, na mikumbë ehe zë omannî vidî 'ba kö'du kyënyë kö'do maakowe mati alimannî toko ra bi 'ba wakogo zi yeto wehe kö'do mî gawo kyedre ne. Zë ombannî zi Pawolo kîrî ehe Sila kika yaga zi vidî kayo ne, ehe zë i'bënnî zo mbiyi liɲɔ 'ba Jasoño. ⁶ Mora mati zë i'jannî zë dë ani, zë irinnî Jasoño ehe öndu maakowe ëti. Zë obannî zë zi vo kalakonda 'ba gawo kyedre ehe hë nni gbögbö aba henye, “Pawolo ehe Sila o'dönni kö'du kyënyë ku ta bi ne biya. Yaanya aba, ayinnî ku kinye ⁷ ehe Jasoño irî zë kalakyedre aba liɲɔ 'bëni. Zë biya owennî kö'du kî'dî 'ba Yere 'ba Roma ku, iyannî henye, vere maako ru mo Yësu, Yere ra.” ⁸ Vo mî turu nenye na rasösu, mati owonnî nenye. ⁹ Here zë o'dönni Jasoño ehe maakowe ëti zi kôhi kopi dagba atehe 'da zë kila atî'bë.

Mî Beriya

¹⁰ Mî yɔndo kölö ne, önduwë utunnî Pawolo ehe Sila zi Beriya, ehe tapëti zë ɔkonnî, i'bënnî mî bi 'ba mötu 'ba Yude. ¹¹ Vidî 'ba

Beriya ndra na laka ta da vidi 'ba Tasalanika, ga kö'du zë rakyenyi aba zi kö'du kise ne kiri, ehe ko'do ta ga ko'do, zë ayandinni wayöruwë, zi kongö ezë kö'du nenyee tinyö. ¹² Kayo tëmì zë i'di koma 'bënni mi Yere, vidi mbara Girigi mati vidi ayolönni zë ndra ehe vidi kora kayo, ¹³ mora mati Yude mi Tasalanika owonni Pawolo edi kö'du kise 'ba Wirì ne yeti mi Beriya, zë i'bënni ani ehe o'dönni vidi kayo ne zi tëdinni na vo wehe 'ba Pawolo. ¹⁴ Kandi önduwë utunni Pawolo akanjo ha ranga, mora Sila ehe Timotiyö alima 'bënni mi Beriya. ¹⁵ Vidi kora maakowe i'bënni na köwo Pawolo aba le kaa Atenisi, ehe a'banni kö'du aba zi Sila ehe Timotiyö zi tayinni kandi zi ni.

Mi Atenisi

¹⁶ Mati Pawolo edi bi Sila ehe Timotiyö kisi mi Atenisi, mo rasösu kyedre aba zi kongö wiri mbiya mi gawo kyedre ne. ¹⁷ Mo i'bë mi bi 'ba mötu 'ba Yude zi me'do zi Yude ehe zi vidi 'ba Girigiyë ma erenni Wirì. Ko'do ta ga ko'do mo ame'do kpa zi vidi mati mo i'ja bi 'ba wakogo. ¹⁸ Kya vo komoyandi Epikuriyöno maakowe ehe vo komoyandi Isitowiki maakowe awasa hë nni kpa mo aba. Vidi ako'jonnì kö'du henye, "A'di ra vo lumë nenyeye ayönzo zi kiya?"

Maakowe iyanni henye, "Pawolo edi kö'du wiri 'ba vo leze ra yeti!" Zë iyanni here ga kö'du mo edi ame'do kö'du 'ba Yësu ehe tënyi 'ba vidi tëmì koli. ¹⁹ Zë ikanni Pawolo bi 'ba ratoto ako'jo Aropagusi, ehe iya henye, "Ayada zi ze, a'di ra kö'du yandi kyiyi 'bëyi ne biya edi? ²⁰ Dowo ze ika kö'du rakaga maakowe da yolo zë dë mi me'do 'bëyi ne a'di ra?" ²¹ Kpa ndra ta da wa maako, vidi 'ba Atenisi ehe vo leze mati edi alimanni ani, öwo zi kowo ehe zi me'do kö'du wakyiyi maako.

²² Here Pawolo öro mi kutë bi 'ba Aropagusi iya henye, "Vidi 'ba Atenisi, monge vidi 'ba yëni ndra. ²³ Mati mëdi ti'bë kpuru bi kongö aba da wa mötuwë, mi'ja me'do da karasa: Zi wiri ma kazi yolo. Amötuwë wiri nenyeye, mora tinyö ayole mo dë. Here momba zi yada kö'du mo zi ye."

²⁴ Wirì nenyeye ra o'do damöku ehe wa biya mi mo. Mo Yere 'ba komoriyë ehe dakanjo ehe mo alima dë mi yëkelu mati uvö kala vidi köndu aba. ²⁵ Mo omba wakonyi dë kazi vidi maako. Mo i'di didi, lawo, ehe wa kpa biya zi vidi. ²⁶ Tëmi vidi kölö, Wirì o'do vidi mati alimanni dakanjo, ehe mo o'do kadra ehe bi zi vidi limanni 'dömo. ²⁷ Wirì o'do nenyeye biya, here zi ze ni koma, ehe toko yaga, ehe ni ki'ja. Mora mo anza dë na köwo ta re ze, ²⁸ ehe mo i'di kyigo zi ze, zi lima, zi tehe, ehe zi tëdi eyi 'bëni ze. "Ze gisi ömo," kaa vo ngala ya'bi 'be maakowe iyanni. ²⁹ Kyere ze gisi 'ba Wirì, da sösuwë dë henye, mo edi kaa wiri mbiya o'do yaga tëmì dahabo mandere manzede mandere yitö. Mo anza dë kaa wa mati vidi köndu akasösö ehe kö'do. ³⁰ Köwo mati alaga kyere naniye, Wirì ila nenyeye biya ga kö'du vidi ayolönni dë a'di ra nëdinni kö'do. Mora yaanya aba mo iya henye, vidi biya ta bi ne motö dë nni zi mo. ³¹ Mo ako'jo kö'do mo ku mati ako'do vurë vidi 'ba damöku na laka. Ehe mo inzi kora ne, Yësu zi kö'do vurë. Wirì i'di yolo mo nenyeye zi ze biya Yësu kinjë aba tëmì koli.

³² Kandi mati vidi owonni Pawolo iya, kora injë tëmì koli, kya zë maakowe ayetonnì kogo. Maakowe iyanni henye, "Da kowo ze yi ame'do ga kö'du nenyeye kadra maako aba löhu." ³³ Mati Pawolo ila bi 'ba ratoto ne ku, ³⁴ kya kora maakowe i'dinni koma 'bënni mi Yere ehe i'bënni Pawolo aba. Ma kölö tëmì vidi 'ba ratote ru mo

Danasiyösi, ehe mbara maako ru mo Damari ehe maakowe kpa kayo i'di koma 'benni mi Yere.

18

Pawolo mi Koriti

¹ Pawolo ila Atenisi i'be Koriti, ² ani mo i'ja Akuwila, kora maako Yuda ra temi Poniytusu. Anza na konda ta ga ma neny, Akuwila ayi ta Italiya mbara 'beni Pirisila aba, ga ko'du Yere Kulidasi i'di ko'du Yude biya zi Roma kila. Pawolo i'be zi kongo Akuwila ehe Pirisila ³ ehe i'ja ze vo loko da'boro kuvowe ra. Pawolo kpa vo loko da'boro kuvö ra, here mo alima ze eti ehe o'donni loo ga bi kolö. ⁴ Mi ko'do 'ba ralawo biya, Pawolo i'be bi 'ba motu 'ba Yude. Mo ame'do zi Yude ehe tu'de maakowe ehe ayonzo zi ze kopi.

⁵ Mora tapeti Sila ehe Timotiyö okonni ta Mesedoniya, mo ayanja kadra 'beni biya zi yeti ko'du zi Yude Yesu mo Korisito ra. ⁶ Ndundu mo, ze ofo re nni do mo alidinni mo. Here mo akoho durufu ta ra bongo 'beni ehe iya zi ze heny, "Wa mati o'do re ni zi ye, atedi ko'du litē 'be ra! Ayanje ru ma de. Yaanya aba ehe dagba ani medi ti'be yeti zi tu'de maakowe." ⁷ Pawolo idra re ni linjo 'ba kora maako ru Tito Jusitusu mo vo motu zi Wiri, ehe linjo 'bomo kara dakapa bi 'ba motu. ⁸ Kurusipo ra vo dagba 'ba bi 'ba motu ne. Mo ehe vidi biya mi dakota 'bomo i'di koma 'benni mi Yere. Ma kayo maakowe mi Koriti owonni ko'du kise ne kpa, ehe vidi biya mati koma aba mi Yere abapatisi ze.

⁹ Yonzo kolö maako aba, Yere ame'do zi Pawolo temi rayada iya heny, "Ere de, zi sesi ko'du yeti nduwē dagba. Oro de! ¹⁰ Ma yi aba, ehe vidi o'donni wa maakowe de zi yi. Vidi kayo mi gawo kyedre neny, 'bama ra." ¹¹ Pawolo alima mi Koriti koo kolö ehe yehe

modaka, vidi yandi me'do 'ba Wiri aba.

¹² Mati Galiko Yere 'ba Akasiya, kya Yuda maakowe ayinni bi kolö ehe irinni Pawolo. Ze ikanni mo bi 'ba vure ¹³ ehe iyanni heny, "Kora neny e'di yonzo zi vidi 'beze ko'do zi motu Wiri mi geri mati ko'du ki'di 'beze omba de." ¹⁴ Gba kazi Pawolo me'do, Galiko iya heny, "Eze e'di vure kiya ra kora neny, na vo ko'du kyenyē ko'do mandere wa maako eme de, ma kowo me'do 'beyi ne. ¹⁵ Mora kyere nje me'do 'ba ha, ru ehe ko'du ki'di 'be, onge go mo na bi de. Momba de zi vure ma here ne, kiya." ¹⁶ Here mo utu ze yaga ta bi 'ba vure. ¹⁷ Vidi ne irinni Sositenisi, vo dagba bi 'ba motu 'ba Yude, u'benni mo komo bi 'ba vure. Mora du ko'du ne ogo de da Galiko.

Pawolo a'ba Atiyoko 'ba Siriya

¹⁸ Tapeti lima 'ba Pawolo yaa vo lo'bo 'ba Yere eti mi Koriti, mo iya zi ze alime gbo ehe i'be Siriya, Akuwila aba ehe Pirisila. Mora gba mo i'be de, mo atete de ni bi 'ba Senesiriya ga ko'du mo o'do lömu zi Wiri. ¹⁹ Mati ze okonni Efeso, Pawolo ila Pirisila ehe Akuwila. Mo i'be bi 'ba motu zi me'do zi Yude ani. ²⁰ Ze ako'jonn ho mo zi lima ani na konda, mora mo omba de. ²¹ Mo ayada zi ze alime gbo, ehe iya heny, "Eze Wiri ila ma, ma tayi hulēhu." Here mo ila Efeso.

²² Pawolo i'be zi Kasariya, bi mati mo ametē kanisa. Here mo i'be dagba Atiyoko. ²³ Tapeti lima 'bomo tisi ani, mo ila ehe i'be zi bi kayo mi Galatiya ehe Paragiya. Mo akonyi vo lo'böwe ani zi tayinni na kyigo mi koma 'benni.

Apolo mi Efeso

²⁴ Yuda maako ru mo Apolo ayi zi Efeso. Apolo o'jo mo mi gawo kyedre 'ba Alikazenderiya. Mo vo ko'du yolo 'ba wayöruwe 'ba

Wirî kayo. ²⁵ Mo ayolo kô'du 'ba gëri 'ba Yere kpa kayo, ehe mo ëdi ame'do mi mo, da kô'du komba kyedre aba. Wa mati mo ayandi kô'du Yësu ëdi tinyö, mora mo ayolo nje bapatisi 'ba Yowani. ²⁶ Apolo ayeto me'do kazi tere bi 'ba mötu. Mati Pirîsila ehe Akuwila owonni mo, zë obanni mo lijo 'bënni ehe akonyinni mo zi yolo kô'du 'ba Wirî na laka.

²⁷ Apolo omba zi tî'bë zi Akasiya. Here önduwë ayörunni waraga ayada zi vo lö'böwë mati ëdinni ani ne, zi mo kiri kalakyedre aba. Tapëti Apolo oko mi Akasiya, mo na wakonyi kyedre zi vidî biya mati i'di koma 'bënni mi Yere Yësu ga kô'du waki'di 'ba rakyëyi 'ba Wirî. ²⁸ Mo alëpi mi ha wasa Yude ëti, ehe ta da komo vidî kayo. Mo oba tëmi wayöruwë zi yada henye, Yësu mo Korisito ra.

19

Pawolo mi Efeso

¹ Mati Apolo ëdi mi Koriti, Pawolo i'bë kyëti dakaño, ehe oko mi Efeso. Ani mo i'ja kya vo lö'bö 'ba Yere maakowe. ² Mo ako'jo hë zë iya henye, “Mati i'diyë koma 'be mi Yësu, i'di Lawo Laka ku zi ye?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “E e, gba dowo ze kô'du 'ba Lawo Laka dë.”

³ Pawolo ako'jo hë zë iya henye, “Here, bapatisi 'ba a'di ra iriyë?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “Bapatisi 'ba Yowani.”

⁴ Pawolo aya'ba do mo iya henye, “Yowani abapatisi vidî, here zi dë nni koto zi Wirî. Mora mo ayada kpa zi zë, vidî maako ëdi tayi, ehe zë aki'di koma 'bënni mi mo. Yësu ra vidî mati Yowani ëdi ame'do kô'du mo.”

⁵ Tapëti vidî owonni Pawolo iya henye, abapatisi zë mi ru 'ba Yere Yësu. ⁶ Here, Pawolo i'di kala ni dë zë. I'di Lawo Laka ku zi zë ehe zë ame'donni ha kazi yolo maako

aba, ehe kumë me'do. ⁷ Ani ëdi kaa kora 'butë domoriyö mi gboko nenye.

⁸ Yehe wota aba, Pawolo i'bë mi bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe ame'do vidî ëti kazi tere kô'du damöku 'ba Wirî. Mo ayonzo zi dë zë lëlu, ⁹ mora maakowe tëmi zë na vo kazi kô'du kowo, ehe ombanni dë zi koma. Ta da komo vidî kayo, zë iyanni kô'du kyënyë ra gëri 'ba Wirî. Pawolo ila zë, ehe oba vo lö'böwë ni aba zi loko yandi 'ba Tiyerenisi. ¹⁰ Mo ame'do ani 'duwi koo riyö, le Yuda biya ehe tu'dë maakowe mi Asiya owonni kô'du kise 'ba Yere.

Gisi 'ba Seva

¹¹ Wirî i'di kyigo zi Pawolo kô'du koro ko'do. ¹² Vidî obanni mandili ehe bongo mati ise ida ra Pawolo, ehe zë injënni zë, zi vidî biya mati na rakoo. Biya vidî mati na rakoo ako'jo, ehe dakyiky i'bënni yaga. ¹³ Kya kora Yuda maakowe, i'bënni toko yonzo zi kore dakyiky yaga mi ru 'ba Yere Yësu. Zë iyanni zi dakyiky henye, “Ayi yaga mi ru kölö 'ba Yësu, mati Pawolo ëdi ayëti!” ¹⁴ Gisi kora madomoriyö 'ba kyedre 'ba vo karase 'ba Yude, ru mo Seva gisi 'bomo ëdinni ko'do nenye.

¹⁵ Ko'do maako aba dakyiky iya zi zë henye, “Ma yolo Yësu, ehe mowo kô'du Pawolo, mora yi 'bëyi ëyi?”

¹⁶ Mora kora mati dakyiky aba mi ni ne, öfu dë zë ehe u'bö zë. Zë ahonni yaga ta loko, na ga mbiya ehe onjo aba. ¹⁷ Mati Yude ehe tu'dë maakowe mi Efeso owonni kô'du nenye, zë tere aba, here zë ayetonni ru 'ba Yere Yësu. ¹⁸ Yaanya aba vo lö'bö kayo odrö hë nni ga kô'du kyënyë mati nëdinni ako'do. ¹⁹ Kya maakowe mati na vo möri ne, ikanni buku 'bënni ehe o'bo zë komo vidî kayo. Buku nenye ogo kpuluku'butëmuyi kôhi nbiriri.

20 Here kö'du kise 'ba Yere apere rë nî, ehe ayi ndra na kyigo.

Kö'du ki'di kowe mi Efeso

21 Tapëti kö'du nenyë biya o'do rë nî ku, Pawolo omba zi ti'bë Mesedoniya ehe Akasiya da gëri 'bëni Yerusalema. Pawolo iya henye, "Ta nani ma kati'bë gba zi Roma." 22 Here mo utu vo konyi 'bëni riyö, Timotiyö ehe Eresito zi Mesedoniya. Mora mo alima nduwë tisi mi Asiya.

23 Mi kadra nani kö'du kyënyë o'do rë nî mi Efeso ga kö'du Gëri 'ba Yere. 24 Vo toka 'ba manzede kuku maako ru mo Demetrise ëdi loo 'bëni aba, ko'do wiri mbiya 'ba Aratemisi tëmi manzede. Zë mati o'donni loo zi mo, i'janni kôhi kyö. 25 Demetrise ika bi kölö vidi mati mi loo kölö ne, ehe iya henye, "Aboka me, ayole dëdi lima na laka ga kö'du nenyë. 26 Mora tinyö onge ku, ehe kowo hala kora nenyë Pawolo ëdi vidi kayo kofö, anza dë nje mi Efeso, mora ta ga bi ne biya mi Asiya. Mo iya henye, wiri mati ze vidi köndu dëdi ko'do mo ne, anza wiri ma tinyö ra dë. 27 Vidi biya akayeto kö'du kyënyë kiya ra loo 'beze. Vidi atöronni ta bi koro wiri kyedre 'ba Aratemisi, mati ëdi mötu mi Asiya ehe biya mi damöku ne."

28 Mati vidi 'ba loo owonni nenyë, ënyinni na kamo ehe ayetonnî hë nni gbögbö, "Kyedre ra Aratemisi, wiri 'ba Efeso." 29 Kandi gawo kyedre ne ku ha gbögbö aba, ehe vidi kora maakowe irinni Gayisu ehe Arisitarisi, mati ayinni ta Mesedoniya Pawolo aba. Here vidi biya ahonni bi 'ba ratoto 'ba gawo. 30 Pawolo na bi dë nî omba ti'bë komo vidi kayo, vo kome ilanni mo dë. 31 Kya 'ba vo kalakonda maakowe mati na aboka 'bömowe utunnî kö'du kise kpa zi mo, mo lenze kazi ti'bë. 32 Vidi kayo bi 'ba ratoto ne, hë nni gbögbö kö'du wa

maako, ehe agamowe kpa hë nni gbögbö ga kö'du maakowe. Da vidi biya na wiri wiri, ehe na kayo tëmi zë ayölonni dë kö'du a'di nayinni go mo bi kölö. 33 Vo dagba 'ba Yude adu'dunni kora maako ru mo Alekazende komo vidi kayo, ehe ayetonnî yada zi mo a'di ra zi kiya. Mo ame'do kala nî aba zi zë tōrō ti, ehe ayōnzō zi mi kö'du ne ya'ba, a'di ra ëdi ti'bë dagba. 34 Mora mati vidi kayo ongōnni mo Yuda ra, zë biya agbögbö hë nni kadra riyö aba, "Kyedre ra Aratemisi, wiri 'ba Efeso."

35 Ndundu mo aba vo mi turu 'ba gawo ne, o'do vidi kayo zi tēdi ti. Here mo iya henye, "Vidi 'ba Efeso, vidi biya mi damöku ne ayölonni henye yëkëlu ëdi mi kutë gawo kyedre 'beze, ga kö'du zi mötu kyedre wiri Aratemisi. Eyi ra ayölo dë henye, kyinë mo, mati alëpi ta komoriyë, ëdi kinye? 36 Vidi maako o'bo dë tandi ga kö'du nenyë. Here, alime ti, o'de kö'du kyënyë maako dë. 37 Ike kora nenyë kinye, anza dë le, zë ra olonni yëkëlu mandere lidi wiri 'beze. 38 Eze Demetrise vo loo 'bëni ëti asusunnî vidi maako, dëdi ze kalakonda aba, 'duwi bi 'ba vurë ëdi na yëhu. Vurë akikyë rë nî 'da ani. 39 Eze waako ëdi ndra ta da mati ombe, akako'jo mi bi 'ba vurë. 40 Tapëti kö'du mati o'do rë nî ndenyë, kyënyë mo ëdi, akasusu ze ra, na vo kö'du ki'di pere. Wakila anza dë ga kö'du biya 'ba kö'du ki'di pere ne, da t'be dë zi hu kö'du ma laka ne kiya." 41 Tapëti kö'du nenyë kiya, mo apere ratoto ne, mo ayada zi vidi ti'bënni.

20

Pawolo i'bë kpuru Mesedoniya ehe Girigi

1 Tapëti ha gbögbö inde rë nî ku, Pawolo ise kö'du zi vo lö'böwë ehe ame'do me'do 'ba rakyigo zi zë.

Mo ila zë, ehe i'bě ze Mesedoniya. ² Kaa mati mo i'bě ta bi maako zi agamo, mo ame'do me'do 'ba rakyigo zi vo lö'bowë kö'du kise kayo aba. Ndundu mo, mo i'bě Girigi ³ ehe alima ani yehe wota. Pawolo omba ku zi ti'bě Siriya. Mora Yude o'donni yere ro mo, here mo omba zi ti'bě hulëhu ta gëri 'ba Mesedoniya. ⁴ Mo oba Sapatere wisi 'ba Piyasi ta Beriya, Arisitarisi, Sekandusu ta Tasalanika, Gayisu ta Dëbë, Timotiyo, ehe vidī riyō 'ba Asiya ru zë Tayihikasi ehe Trōhimusu ni aba. ⁵ Zë i'bënni dagba zi Trowasi, ehe isinni bi ze ani. ⁶ Tapëti karama 'ba mangol'bo konyo kazi langa, dayi ze ta Filipi. Yaa ko'do da muyi aba, di'ja zë mi Trowasi, ehe da lima ani ko'do 'ba gima kölō.

Pawolo mi Trowasi

⁷ Mi dagba ko'do 'ba gima, da toto re ze wakonyo bi kölō. Pawolo ame'do zi vidī le mi kutë yondō, ga kö'du mo omba ti'bě mindō aba. ⁸ Riyë mi lokotōro bi ma dëdi re ze toto, ani lamba kayo ëdi. ⁹ Kora obi maako ru mo Yuteyusi ëdi alima mi bingō 'ba loko. Mati Pawolo ame'do, ame'do na konda, Yuteyusi anano. Ndundu mo aba, mo i'bě ko'do ehe alëpi tēmi lokotōro ma wota 'ba riyë le dakaṇo. Mati injënni mo riyë, mo oli wëni ku. ¹⁰ Pawolo i'bě akaṇo ehe idë rë ni da Yuteyusi. Mo iri mo mi kanza ni ehe iya henye, "Asösuwë dë! Mo ëdi na didi." ¹¹ Tapëti Pawolo i'bě hulëhu riyë mi lokotōro, mo owe mangol'bo ehe onyo. Mo ame'do le ra bi kezi ehe i'bě. ¹² Here zë obanni kora obi ne liṇo na didi, ehe zë rakyenyi aba.

Ta Trowasi zi Meletusu

¹³ Di'bě ze dagba zi baburu ehe di'bě baburu aba zi Asoso, ehe domba ti'bě zi Pawolo koba mi baburu. Mo ako'jo nenyë ga kö'du mo ëdi ti'bě ani ndi aba.

¹⁴ Mati mo i'ja ze mi Asoso, mo ayi mi baburu ehe di'bě zo dagba zi Mitiyilina. ¹⁵ Mi ko'do vere, dayi zi bi maako kara ra Kiyosi ehe mi ko'do vere doko Samoso. Tapëti ko'do ma nani, di'bě ze Meletusu. ¹⁶ Pawolo omba zi ti'bě dagba Efeso kopi, ga kö'du mo omba dë zi kadra yanṇa mi Asiya. Mo na korokoro ehe omba zi tēdi mi Yerusalema mi ko'do karama 'ba wakumu ta yaka.

Pawolo iya alime laka zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso.

¹⁷ Ta Meletusu Pawolo utu kö'du kise zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso zi tayinni zi ni. ¹⁸ Mati zë okonni ani, mo iya henye, "Ayole wa mati mo'do ku biya mi kadra mëdi ëti, mati mayi dagba zi Asiya. ¹⁹ Yuda maakowe o'donni mala ra ma ehe o'do ma na rasosu ehe riti. Mora mëdi loo 'ba Yere ko'do komo tolo aba ehe kazi rakisi. ²⁰ Mati ma yëti kö'du mi vidī kayo, mandere yandi kö'du mi liṇo 'be, miri wa maako dë hulëhu ta bi yada wa mati akakonyiye. ²¹ Ma yada zi Yude ehe tu'dë maakowe zi dë nni koto zi Wiri tēmi kö'du kyënyë ko'do 'bënni ehe zi koma mi Yere 'beze Yësu. ²² Ma yolo dë, a'di ra ako'do rë ni zi ma mi Yerusalema, mora ma koro Lawo Laka 'ba Wiri ehe ti'bě ani. ²³ Mi gawo kyedre biya mi'bě, Lawo Laka ayada zi ma henye, aki'di ma mi kamba ehe ma tēdi mi riti. ²⁴ Mora ma sōsu wa ma ako'do rë ni zi ma dë, momba nje zi taho zi kinde loo mati Yere Yësu i'di zi ma ko'do. Loo nenyë zi yada kö'du yöyō laka 'ba Wiri, waki'di 'ba rakyëyi."

²⁵ "Mi'bě tēmi bi maako, zi bi maako, yëti zi ye kö'du 'ba damōku 'ba Wiri, mora yaanya aba ma yolo ku, vidī maako tēmi yë ongo ma dekpe löhu. ²⁶ Ma yada zi ye ndenye, mo'do wa kyënyë maako dë zi ye. ²⁷ Ma yada wa mati Wiri omba zi ye yolo ne, ku biya. ²⁸ Ongō ga re, ehe vidī

biya Lawo Laka i'di ku kale ze zi gë zë kongɔ. Ēdiyë na vo yako 'ba kanisa 'ba Wirī, kanisa mati Wirī ogo yama 'ba wisi 'bëni aba. ²⁹ Ma yolo ku, tapëti ti'bë 'bama, maakowe atayinni kaa wöliwöli kyënyë lëpi de kamo aba. ³⁰ Kya 'ba vidi 'be maakowe, akiganni mbërë zi vo lö'bö 'ba Yere ta'da. ³¹ Ēdiyë bi kida aba! Asösuwë hala kadra ehe yɔndo aba kɔɔ wota ma sesi yandi ye tolo aba komo ma.

³² Yaanya aba, mi'di yë ku da kala Wirī. Asösuwë kö'du kise 'ba waki'di 'bomo 'ba rakyëyi. Kö'du kise nenyë, ato'bo konyi ye, ehe aki'di zi ye drivu mi kutë zë biya mati o'do zë nbala. ³³ Momba kahi 'ba vidi maako dë, mandere bongo. ³⁴ Ayole ku hala mo'do loo kala 'bama aba zi ko'do ma na didi ehe aboka me. ³⁵ Mora wa biya mati mo'do, yada hala ako'de zi konyi vo leriye. Asösuwë, Yere 'beze Yësu iya henye, 'Ya'da ayi kayo ta bi waki'di ndra ta da wakiri.'"

³⁶ Tapëti Pawolo inde me'do kiya ku, mo alomvo akaño zë eti biya ehe amotunni. ³⁷ Vidi biya udunni ehe onzonni mo ehe unzunni ho mo. ³⁸ Zë na rasösu ga kö'du Pawolo ayada zi zë henye, "Onge ma dekpe löhu." Here zë i'bënni mo aba zi baburu.

21

Pawolo i'bë Yerusalema

¹ Tapëti kiya alime gbo, di'bë mbiyi zi Kosi baburu aba. Mi damindö mo aba dokɔ Rudasiya ehe ta karani, di'bë zo Patara. ² Di'ja baburu ëdi ti'bë Ponisiya, dödu ze mi mo di'bë gbo. ³ Dayi ze bi mati dongo ze Seyipurusu ehe di'bë zo daaba 'bomo, bitoro 'ba baburu 'ba Tiyere mi Siriya, ani baburu omba ku zi wakinjë yasi tëmi ni. ⁴ Di'ja ze vo lö'böwë 'ba Yere ehe da lima zë eti gima

kölö. Here Lawo Laka ayada zi zë, zi yada zi Pawolo mi'bë dë Yerusalema. ⁵ Mora mati Gima inde rë ni ku, da yeto ti'bë dagba da gëri 'beze löhu. Vidi kora biya mbara 'bënni eti ehe gisisi alasinni ze aba tëmi gawo zi ha ranga kyedre. Dodro domo ze akaño dagöti, damötu. ⁶ Tapëti kiya alime gbo zi oka kölö maako, dëkyi mi baburu ehe zë i'bënni hulëhu liño.

⁷ Di'bë ze ta Tiyere zi Potemasi, ani da mëtë ze önduwë ehe da lima zë eti ko'do kölö aba. ⁸ Mi ko'do ma vere di'bë zi Kasariya ehe da lima ze liño 'ba Pilipo vo kö'du yeti. Mo kölö tëmi vidi kora madomoriyo mati akonyinni vo lö'böwë. ⁹ Mo ëdi gisi minzö kazi koze aba sowo. Zë na vo kumë kö'du.

¹⁰ Dëdi ze mi Kasariya ko'do kayo aba, mati nëbi ru mo Agabusu ayi zi ze ta Yudiya. ¹¹ Mo iri ko'di ga Pawolo, ehe mo ida kala ni ehe ndi ni mo aba. Here mo ayada zi ze, iya nenyë, "Lawo Laka iya henye, Yude mi Yerusalema akidanni kora vo kyeti 'ba ko'di nenyë. Zë aki'dinni mo kpa zi tu'dë maakowe."

¹² Tapëti Agabusu iya nenyë, ze ehe vidi ma ëdinni lima ani, alenzenni Pawolo zi ti'bë dë zi Yerusalema. ¹³ Mora Pawolo aya'ba da me'do iya henye, "Kö'du a'di, ëdiyë kudu ehe di'di ma kowe? Manza dë nje nzo zi kida, mora mëdi kpa nzo zi koli ga kö'du 'ba Yere Yësu mi Yerusalema."

¹⁴ Kyere do'bo dë zi Pawolo ko'do zi dë ni kopi, dila mo ehe damötu, "Ako Yere, o'do zi ze wa mati omba zi rë ni ko'do."

¹⁵ Here ze nzo zi ti'bë Yerusalema. ¹⁶ Kya 'ba vo lö'bö maakowe tëmi Kasariya, i'bënni ze aba ehe obanni ze zi lima liño 'ba Manasono. Mo ta Seyipurusu ehe vo lö'bö ra biyeto aba.

Pawolo ehe Yemisi

¹⁷ Mati doko mi Yerusalema, önduwë na rakyenyi irinni ze kalakyedre aba. ¹⁸ Pawolo i'be ze aba ze Yemisi kongo ko'do vere aba, ehe kyedree 'ba kanisa edinni biya ga bi mo. ¹⁹ Pawolo ametë zë ehe ayada hala Wirì o'do ni zi konyi tu'dë maakowe. ²⁰ Vidi biya mati owonni nenye ayetonni Wirì, ehe iyanni zi Pawolo henye, "Öndu ze, ato'bo kongo hala kpu-luku 'ba vidi 'beze Yude ayinni ku na vo lö'böwë! Ehe zë biya nzo zi koro kö'du ki'di 'ba Mosa. ²¹ Mora ayada zi zë henye, edi ayandi Yude mati edinni alima mi kutë tu'dë maakowe, kazi koro kö'du ki'di 'ba Mosa. Zë iyanni henye, ayada zi nni nbete gisi kora 'benni dë mandere lö'bö ga dalëti 'beze. ²² A'di ra da ko'do yaanya aba, vidi owonni ku edi kinye? ²³ Ako, o'do wa ma da ko'jo kö'du mo. Vidi kora sowo 'beze maakowe o'donni lömu ku zi Wirì. ²⁴ Oba kora nenye o'do rë yi nbala zë eti na kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe opi waki'di 'bëzë here zë mohi dë nni. Here zi vidi biya yolo henye, kö'du ako anza dë mi kö'du yada 'bëzë ne. Zë akaylonni orowe kö'du ki'di 'ba Mosa. ²⁵ Kadra ma alaga nani aba, da yada zi vo lö'böwë 'ba tu'dë maakowe, mati da sösu zi zë ko'do. Diya zi zë, monyonni wa mati i'di zi wiri ma mbiya ne dë. Ayada zi zë, monyonni yama dë, mandere ida 'ba ngötu mati uri gu mo. Ayada kpa zi zë, mo'donni kö'du kyënyë 'ba ndoro dë."

²⁶ Mi ko'do vere aba, Pawolo oba kora sowo ni aba ehe ako'jo rë nni nzo mi kadra kolö. Here mo i'be mi yëkëlu ehe ayada ndala aba kadra 'ba ra ko'do nbala ne akinde rë ni ehe ndala aba aki'di wakumu zi ma kolö temi zë.

İri Pawolo mi yëkëlu

²⁷ Mati kadra 'ba ra ko'do nbala ku kara zi rë ni kinde, kya 'ba Yuda maakowe temi Asiya ongönni Pawolo mi yëkëlu. Zë o'donni vidi kayo na kamo Pawolo aba, ehe zë irinni mo. ²⁸ Vidi kayo hë nni gbögbö aba, iyanni henye, "Kora 'ba Yuda akonyi ye ze! Kora nenye i'be ta bi ne toko, kö'du kyënyë kiya aba ra vidi 'ba Yiserele, ehe kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe yëkëlu nenye. Mo ika komokaya kpa zi yëkëlu laka nenye, tu'dë maakowe kika mi mo." ²⁹ Kya zë maakowe asösunni henye Pawolo ika Trohimusu ta Efeso mi yëkëlu, ga kö'du zë ongönni zë 'dö riyö mi gawo kyedre ne.

³⁰ Mi gawo kyedre ne biya kporo aba, ehe vidi ayinni taho aba. Zë irinni Pawolo ehe otönni mo yaga temi yëkëlu. Here ha loko biya isi rë ni. ³¹ Vidi ombanni ku kara zi Pawolo kofo, mati kyedre 'ba turu anjiya mi turu 'ba Roma owo henye biya Yerusalema ayeto ku zi kamo ko'do. ³² Kandi mo oba kya vo kanya maakowe ehe vo da kanye, ehe ahonni bi mati vidi kayo atoto rë nni zi mo. Kandi mati vidi kayo ne ongönni vo kyëlu ne, ehe vo hu kanye, zë otönni ta bi Pawolo ku'bo.

³³ Kyedre 'ba vo kyëlu ne i'be ehe iri mo, ehe ida mo nyori riyö aba. Here mo ayonzo zi yolo, eyi ra Pawolo ehe a'di ra mo o'do. ³⁴ Kya 'ba vidi kayo maakowe agbögbö hë nni kö'du wa maako, ehe maakowe agbögbö hë nni kö'du wa maako 'beri. Mora edinni ku ko'do kporo kyo kyedre 'ba vo kyëlu o'bo dë zi wa maako ki'ja. Here mo i'di kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye. ³⁵ Mati zë otönni ani, vidi kayo ayinni na kamo, here vo kanya irinni Pawolo riyë ehe injënni mo. ³⁶ Vidi kayo alö'bönni ga ndi zë ehe nduwë hë nni gbögbö aba

henye, “Ofo mo! Ofo mo!”

Pawolo ame'do zi vidī kayo

³⁷ Mati ombannī ku zi Pawolo koba mī bi 'ba vo kanye, mo ako'jo ha kyedre 'ba vo kyēlu ne, iya henye, “Ma tɔ'bo dē kiya kō'du maako zi yī?” Kyedre 'ba vo kyēlu ne ako'jo hɔ mo iya henye, “Hala ayolo ha 'ba Girigī?” ³⁸ Anza dē vidī 'ba Ezipeto mati ayeto kamo anza na kowo ehe alēpī dagba zi vo wehe ko'do kpulukusowo yaga mī da lipī?”

³⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, “E e. Ma Yuda ra, ta Tasisi gawo kyedre laka mī Silisiya. Ako ɪla ma, ma me'do zi vidī kayo nee.”

⁴⁰ Kyedre 'ba vo kyēlu ayada zi mo, mo atɔ'bo me'do. Here Pawolo ɔɔ riyē ame'do kala nī aba zi vidī. Mati dē zē ku liwo, mo ame'do zi zē ha 'ba Hibīru aba.

22

¹ “Önduwē ehe 'buwē, owowe kaa miya wa mati o'do rē nī.” ² Mati vidī kayo ne owonnī Pawolo ame'do zi nnī mī ha 'ba Hibīru, zē ayinnī ndra liwo. Here Pawolo iya henye, ³ “Ma Yuda ra, o'jo ma mī gawo kyedre 'ba Tasisi mī Silisiya. Mora mövu kinye mī Yerusalema na vo kō'du ko'jo 'ba Gamalili, ehe ayandi ma zi kusu ga ndī kō'du kī'dī 'ba zutu 'beze biya. Tinyö, ma kpa momba zi Wirī koro, kaa e biya mati ndenye.”

⁴ “Ma yaza vidī mati usu Gērī 'ba Yere, ehe mofo kya maakowe. Mirī maakowe ehe mī'dī mī kamba. Ma sösu dē, ezē zē kora mandere mbara. ⁵ Kyedre 'ba vo karase, ehe biya vidī mī magalesi akatɔ'bo yadannī zi yī nenye ēdī tinyö. Mirī waraga kazi zē, zi öndu ze mī Damasika, here zi ma kirī vidī ehe zi kika zē mī Yerusalema zi yaza.”

Pawolo ayada kō'du ra kopi
'bēnī
(Lɔɔ 9:1-19, 26:12-18)

⁶ “Ko'do kōlō maako aba, kaa kadra kutē, mēdi ku zi toko kara Damasika, bikanyi ta komoriyē, kandi ayanyi bi toko ra ma. ⁷ Ma lēpī dakaɔo ehe mowo gu ēdī ko'jo wa, ‘Sawolo, Sawolo, kō'du a'di ēdī yaza ma?’”

⁸ “Ma ya'ba do mo henye, ‘Yī 'bēnī ēyī, Yere?’ Yere aya'ba do mo iya henye, ‘Ma Yēsu 'ba Naz-ereta! Ma ra, ēdī ayaza ne.’ ⁹ Vidī ma ēdinnī tī'bē ma aba, ongonnī bikanyi ne, mora owonnī gu dē.”

¹⁰ “Ma ko'jo kō'du henye, ‘Yere, omba a'di zi ma ko'do?’ Here mo ayada zi ma iya henye, ‘Ēnyī riyē ehe i'bē mī Damasika. Ezē ɔko ani, a'di akayada zi yī ko'do.’ ¹¹ Bikanyi kyedre ne ku ndra here mɔ'bo dē zi bi kongo. Oke ra irinnī ma kala aba kika mī Damasika.”

¹² “Mī gawo kyedre nani, kora maako ēdī ru mo Ananiya, mo koma aba mī kō'du kī'dī 'ba Mosa, ehe Yude biya mati alimannī ani, ombannī mo laka. ¹³ Mo ayi zi ma, ehe iya henye, ‘Sawolo, öndu ma, yaanya aba akongo bi löhu!’ Kandi mɔ'bo bi kongo. ¹⁴ Here Ananiyasi ayada zi ma iya henye, ‘Wirī mati zutu 'beze amötunnī, inzi yī ku zi yolo wa mati mo omba o'do rē nī ku. Mo inzi yī zi kongo Mo Mati Tinyö, ehe zi gu mo kowo, ¹⁵ ga kō'du zi tēdi na vo kiya 'ba wa mati ongo ehe owo. ¹⁶ A'di ra ēdī bi mo kisi? Ēnyī riyē! İri bapatisi zi kō'du kyēnyē 'bēyī kaka, mötu aba zi Yere.’”

Ako'jo Pawolo zi kō'du yēti zi tu'dē maakowe

¹⁷ “Tapēti ma nenye ma'ba Yerusalema ehe mī'bē mī yēkēlu zi mötu. Ani mongo rayada ¹⁸ 'ba Yere. Mo iya zi ma henye, ‘Kandi, ɪla Yerusalema! Vidī ombannī dē kowo, wa mati ēdī akiya ga kō'du ma.’ ¹⁹ Ma ya'ba do mo henye, ‘Yere, zē ayolonnī henye mī bi 'ba mötu kayo 'beze mirī, ehe mu'bō vidī mati ēdinnī koma aba mī

yī. ²⁰ Ofo Setifano ga kō'du mo ame'do kō'du yī. Mōrɔ ani, ehe hu kō'du kī'di nduwë. Here mongo ga bongo 'ba kora mati ofonni mo.'

²¹ Mora Yere ayada zi ma ti'bë, ehe mo alömu zi kutu ma kowɔ zi tu'dë maakowe."

²² Vidi kayo ne owonni le Pawolo iya nenyë. Here zë ayetonni hë nni gbögbö. "Ofowe kora nenyë! Mo ɔ'bɔ dë zi lima."

²³ Zë nduwë hë nni gbögbö. Zë akɔhɔnni bongo 'bënni toko ehe u'dunni durufu mi buluku.

²⁴ Kyedre 'ba vo kyëlu mi turu 'ba Roma, i'di kō'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye, ehe ku'bö so'da aba. Mo o'do nenyë zi yolo kō'du a'di vidi ëdi hë nni gbögbö da Pawolo. ²⁵ Mati vo kanya ëdinni ku Pawolo kida zi ku'bö, mo ako'jo ha vo da kanye ma ëdi tɔrɔ ani, "Ëdi na dangölö zi ku'bö vidi 'ba Roma dagba ayonzo mo dë komo vurë?" ²⁶ Mati vo da kanye owo nenyë, mo i'bë zi kyedre vo dë ni iya nenyë, "Ëdi a'di kō'do? Kora nenyë vidi 'ba Roma ra!"

²⁷ Here, kyedre 'ba vo kyëlu ne i'bë zi Pawolo ehe ako'jo hɔ mo, iya nenyë, "Ayada zi ma, yī vidi 'ba Roma ra?" Pawolo aya'ba do mo lëzë aba iya nenyë, "ɔɔ."

²⁸ Kyedre 'ba vo da kyëlu iya nenyë, "Mopi kɔhi kyɔ zi tayi vidi 'ba Roma." Mora Pawolo aya'ba do mo iya nenyë, "O'jo ma vidi 'ba Roma." ²⁹ Zë mati ombanni zi hɔ mo kō'jo, ina rë nni kowɔ kandi ta rɔ mo. Kyedre 'ba vo da kyëlu na bi dë ni na rakaga mati mo ayolo nenyë ni'di Pawolo, nida vidi 'ba Roma ku nyori aba.

Pawolo komo magalesi 'ba Yude

³⁰ Ko'do vere aba, kyedre 'ba da vo kyëlu omba ku zi yolo kō'du ma tinyö, kō'du a'di Yude asusunni Pawolo gɔ mo. Here mo inga nyori 'ba Pawolo 'de, ehe mo i'di kō'du zi kyedree 'ba vo karase ehe

vo dagbe 'ba Yude biya zi rë nni tɔtɔ. Here mo ika Pawolo loko ehe o'do mo tɔrɔ komo zë.

23

¹ Pawolo ongo bi mbiyi da gboko 'ba magalesi ehe iya nenyë, "Öndu me, zi ko'do ndenyë, ma litu zi Wirī di'di nbala aba." ² Here Ananiya kyedre 'ba vo karase i'di kō'du zi kora mati ëdinni atɔrɔ kara, dakapa Pawolo zi hɔ mo kisa. ³ Pawolo opi komo ni zi kyedre vo karasa ehe iya nenyë, "Yi ta rë yī yaga nbala kaa yiku kanyi, mora miyi ku na kōndu kaa kalili. Wirī aku'bö yī. Alima nani zi vurë ko'do ra ma kō'du kī'di 'ba Mosa aba. Mora mi kadra kōlō ne, i'di kō'du zi kora nee, zi kowe kō'du kī'di ma ku'bö."

⁴ Kora mati ɔrɔnni kara dakapa Pawolo ako'jonnī kō'du iyanni nenyë, "Ayolo dë, ëdi kyedre 'ba vo karase 'ba Wirī ra lidi?" ⁵ Pawolo aya'ba do mo iya nenyë, "Akɔ öndu me! Ma yolo dë mo kyedre 'ba vo karase ra. Wayöruwë ayada zi ze, anza dë zi me'do kyënyë kiya ra vidi vo dagba 'be."

⁶ Mati Pawolo ongo kya 'ba kyedre maakowe Sadeke, ehe maakowe Farasiye, mo agbögbö hë ni iya nenyë, "Öndu me, ma Farasi, ehe wisi 'ba Farasi ra. Ma kinye bi 'ba vurë ne, ga kō'du moma yöku atënyī na didi."

⁷ Kandi mati Pawolo iya nenyë, Farasiye ehe Sadekee ayetonni mi ha wasa kyedre, ehe vo dagbe 'ba Yude ayetonni kapa maako.

⁸ Sadekee omanni dë mi malayike, lawowe, mandere yöku atënyī na didi. Mora Farasiye omanni biya mi wa nenyë, ⁹ ehe here ani ha gbögbö kayo ëdi. Kya 'ba vo komoyandi 'ba kō'du kī'di 'ba Mosa mati ëdinni Farasiye, zë ayinni na kamo ehe iyanni nenyë, "Di'ja waako dë na kyënyë ra kora

nenye. A'di ra ezë lawo mandere malayika tinyö ame'do ku zi mo.”

¹⁰ Ha wasa ne ayi ku na kyigö, kyedre 'ba vo da kanye ëdi na tere henye, vidî akizanni Pawolo na nzoyi. Here mo i'di kö'du zi vo kanye zi ti'bë loko ehe Pawolo yomö. Here, zë obanni mo hulëhu bi lima 'ba vo kanye.

¹¹ Yondö nani aba, Yere öro dakapa Pawolo iya henye, “Akyigö rë yi! Te kaa mati ayada kö'du ma zi maakowe mi Yerusalema, akayada kö'du ma kpa mi Roma.”

Yeře zi Pawolo kofö

¹² Mi damindö vere, Yuda maakowe atoto rë nni ga bi kölö ehe alömunni, iyanni henye, nonyonni wa mandere uwënni wa maako dë, le ezë nofonni Pawolo ku. ¹³ Zë mati o'donni yeře ne ndra ta da 'butësowö. ¹⁴ Here kya zë maakowe i'bënni zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ehe iyanni henye, “Da lömu Wirî henye, donyo wa maako dë, le ezë dofo Pawolo ku. ¹⁵ E ehe biya magalesi i'bëë zi kyedre 'ba vo da kanye ehe rako'ba henye ombe yolo ndra vurë ma iya ra Pawolo. Ako'jowe kö'du mo zi kika komo vurë 'be. Here, da tedi bi mo kisi, zi mo kofö gba kazi mo toko ani.”

¹⁶ Mati wisi 'ba emi 'ba Pawolo owo kö'du 'ba yeře ne, mo i'bë bi lima 'ba vo kanye ehe ayada zi Pawolo. ¹⁷ Here Pawolo iya zi kyedre 'ba vo da kanya lamikölö maako henye, “Oba kora obi nenye zi kyedre 'ba vo da kanye. Mo ëdi kö'du aba zi yada zi mo.” ¹⁸ Kyedre 'ba vo da kanya lami ne oba mo zi kyedre 'ba vo da kanye iya henye, “Maboso ru mo Pawolo ako'jo ma zi kika kora obi nenye zi yi, ga kö'du mo ëdi kö'du aba zi yada zi yi.”

¹⁹ Kyedre 'ba vo kyëlu oba kora obi ne dakapa ehe ako'jo ho mo na liwo, “A'di ra omba yada zi ma?”

²⁰ Mo aya'ba do mo iya henye, “Vidi kora maakowe ëdinni kö'du sösu aba zi hë yi ko'jo zi kika Pawolo akanjo zi magalesi 'ba Yude mindö aba. Zë akiyanni, nombanni zi kö'du yolo ndra kö'du mo. ²¹ Mora ako, o'do wa ma zë iyanni ne dë. Ndra ta da kora 'butësowö ombanni lodro da Pawolo. Zë o'donni lömu anza dë zi konyo mandere kuwë wa maako le ezë nofonni Pawolo ku. Yaanya aba ëdinni bi mo kisi zi kowo a'di ra akiya.” ²² Kyedre 'ba vo kyëlu utu kora obi ne 'de tapëti mo iya zi mo henye, “Ila vidî kölö maako dë yolo kö'du mati ayada zi ma nenye.”

Utu Pawolo zi Felekisi

²³ Kyedre 'ba vo da kanye ako'jo kyedre 'ba vo kanya lamiriyö ehe ayada zi zë, “Kadra madomosowö yondö aba, lamiriyö vo kanya ma ndi mëdinni nzo zi ti'bë zi Kasariya. Oba 'butëmadomoriyö kora da akakya ehe lamiriyö vo kanya wehe aba. ²⁴ Ako'je akakya nzo kö'du Pawolo ehe ayole laka mo moko kazi kö'du maako kpuru zi vo dakanjo Felekisi.”

²⁵ Kyedre 'ba vo da kyëlu ne ayöru waraga iya henye,

²⁶ “Wamëtë kazi Kulidasi Laysisi, zi kyedre vo dakanjo Felekisi. ²⁷ Yuda maakowe irinni kora nenye ehe kara zi mo kofö. Mora mati ma yolo mo vidî 'ba Roma, moba vo kanya maakowe ehe ayomönni mo. ²⁸ Momba zi yolo kö'du a'di ra ombanni mo dë. Here mika mo komo magalesi ²⁹ ehe ma yolo henye nje kö'du ki'di 'ba yëni 'bëzë. Kora nenye o'do kö'du kyënyë maako dë zi mo koli mandere ki'di mo mi kamba. ³⁰ Kandi mati ma yolo ëdi yeře ko'do ro mo, mutu mo zi yi ehe ma yada vo mo susuwë zi kika kö'du ko'do kyënyë 'bomo ne mi bi vurë 'bëyi.”

³¹ Vo kanya oronni kö'du ki'di 'ba kyedre 'ba vo da kanye ehe mi yondo kölö nani, zë obanni Pawolo zi gawo kyedre 'ba Anitipatri. ³² Mi ko'do vere, vo kanye ndi aba, a'banni bi lima 'ba vo kanye, ehe ilanni vo kanye mati da akakya nduwë ti'bë mo aba dagba. ³³ Mati zë ayinni zi Kasariya, zë i'dinni waraga ne zi vo dakaño ehe i'dinni Pawolo zi mo. ³⁴ Vo dakaño ako'jo waraga ne. Here mo ako'jo ha Pawolo, dakaño vala ra mo ta 'domo. Mati mo ayolo mo ta Silisiya, ³⁵ vo dakaño iya henye, "Ma kowo kö'du 'bëyi ne, ezë vidi ne ayinni, ikanni kö'du kyënyë mati ombanni yi dë go mo ne ku." Tapëti mo iya kö'du nenyë, mo i'di kö'du zi Pawolo sesi na maboso mi liño 'ba Yere Heroda.

24

Asusu Pawolo bi vurë 'ba Felekisi

¹ Yaa ko'do muyi aba, Ananiya kyedre 'ba vo karase, vo dagba 'benni eti ehe vo me'do mi bi 'ba vurë kö'du vidi maakowe ru mo Teretalusi, i'benni zi Felekisi zi yada kö'du kyënyë ma Pawolo o'do. ² Here, ako'jo Pawolo loko ehe Teretalusi ayeto me'do, "Kyedre Felekisi, ika vidi 'beze mi rakyëyi konda, ehe ga kö'du kö'do 'bëyi, ga kö'du dakaño 'beze, edi ndra na laka. ³ Ze biya 'duwi dëdi na rakyenyi ga kö'du wa mati o'do. ⁴ Momba dë zi yi yaza, mora ako, edi na mikuku ze aba, ehe owo ha ma nje kadra tisi aba. ⁵ Di'ja kora nenyë na vo mikile, mo ayeto kö'du kyënyë ko'do mi kutë Yude ehe biya tēmi damöku ne. Mo edi kpa na vo dagbe 'ba gboko maako ako'jo Nazarenesi. ⁶⁻⁷ Mati mo ayonzo zi komokaya kika ra yëkëlu ne, diri ze mo. ⁸ Ezë ako'jo ho mo, aki'ja na bi dë yi henye, me'do 'beze ne tinyö,

akayolo biya kazi mo wa mati da susu mo kö'du mo." ⁹ Yuda kayo ame'donni riyë ehe ombanni da kö'du mati Teretalusi iya.

Pawolo agaga gë ni komo Felekisi

¹⁰ Vo dakaño Felekisi o'do kala zi Pawolo zi me'do, ehe mo ayeto, kiya henye, "Ma yolo ku, o'do vurë 'ba vidi dakaño nenyë ku koo lakyi aba, ehe ma rakyenyi aba, zi ga ma gaga komo vurë 'bëyi. ¹¹ Anza dë ndra ta da ko'do 'butë domoriyö mati alaga, mi'bë zi mötu mi Yerusalema. Ako'jo ha vidi maako ezë anza dë tinyö. ¹² Gba Yude i'janni ma dë he ze wasa vidi maako aba mi yëkëlu, mo'do kö'du kyënyë maako dë mi bi 'ba mötuwë mandere mi gawo kyedre. ¹³ Gëri maako anza dë ani, zë ato'benni yada kö'du kyënyë nenyee, zë yaanya aba edinni kika ra ma. ¹⁴ Momba do mo nenyë zi ye, mēdi mötu Wirī 'ba zutu 'beze. Gëri nani kiri aba mati zë iyanni henye anza dë tinyö. Mora moma kpa mi wa biya mati ayöru mi kö'du ki'di 'ba Mosa ehe mi wayöruwë 'ba Nëbiyë. ¹⁵ Mēdi kpa kö'du sösu aba mi Wirī kaa vidi nenyee, henye Wirī akinjë vidi biya tēmi koli, ma laka mandere ma kyënyë. ¹⁶ Here ga kö'du tinyö ma yolo ku, mi'di ra ma zi tēdi kö'du sösu ma di'di nbala aba, mi wa mati mo'do zi Wirī mandere zi vidi.

¹⁷ "Tapëti tēdi 'bama na kowo ta ra Yerusalema koo lakyi aba, mi'bë ani zi kya 'ba kōhi kiri zi vidi 'bame ehe zi wakumuwë ki'di. ¹⁸ Nenyë edi wa mati mēdi ko'do, mati zë i'janni ma mi yëkëlu, ma na nbala mi kö'du ki'di 'ba Mosa. Manza dë vidi kayo aba, ehe kö'du kö'do kyënyë maako anza dë. ¹⁹ Yuda maakowe tēmi Asiya edinni mi kadra nani, ehe ezë, zë edinni kö'du maako aba zi kiya ra ma, na kyënyë, zë atēdinni kinye yaanya aba.

20 Mandere ako'jo hë zë, zë mati ëdinnî kinye ne. Zë akato'bo yadannî zi yî henye, zë i'jannî ma dë kö'du kyënyë maako aba, mati magalesi o'donnî vurë le ra ma. 21 Nje kö'du kyënyë kölö mati akikannî ra ma ëdî, ma gbögbö ha ma yaga bi 'ba vurë, mati miya henye, 'Ma ndenye bi 'ba vurë, ga kö'du moma henye, yöku atënyî na didî!'"

22 Felekisi ayolo Gëri 'ba Yere ndra. Mî ndundu mo, mo isi ha vurë, ehe iya henye, "Ma kö'do ndundu vurë 'bama tapëti toko 'ba Layisisi, kyedre 'ba vo kyëluwë." 23 Mo i'dî kö'du zi vo da kanye zi Pawolo sesi na maboso, mora mo misi go mo dë, mandere zi yata aboka mowe ta bi mo konyi.

Asesi Pawolo na maboso

24 Kö'do maakowe aba yaa, Felekisi ayinnî mbara 'bëni Dorosila aba. Dorosila Yuda ra. Felekisi utu litu kö'du Pawolo, ehe mo oze mbili nî mati Pawolo ëdî ame'do zi mo, zi tedi koma aba mî Yësu Korisitö. 25 Mora Felekisi na tere, mati Pawolo ayeto me'do zi mo, zi kö'du laka kö'do, asesi rë yî kazi kö'du kyënyë, ehe vurë ma ëdî atayi. Here mo iya zi Pawolo henye, "O'bo ku, yaanya aba. I'bë. Mora ëzë mëdi kadra aba, ma kutu litu kö'du yî." 26 Tapëti ma nenyë, Felekisi 'duwi litu kutu kö'du Pawolo ehe me'do mo aba, ga kö'du mo asösu 'bëni Pawolo akogo komo nî.

27 Koo riyö aba, Porosiyasi Fesitösi ayi na vo dakaño tapëti Felekisi. Mora Felekisi omba zi kö'do vo dagbe 'ba Yude na rakyenyi, mo asesi Pawolo mî kamba.

25

Pawolo komo Fesitösi

1 Kö'do wota aba tapëti Fesitösi ayi mî dakaño, mo i'bë ta

Kasariya zi Yerusalema. 2 Ani kye-dree 'ba vo karase ehe vo dagba 'ba Yude maakowe ayadannî zi mo kö'du kyënyë mati zë ongönnî Pawolo o'do. 3 Zë ako'jonnî ha Fesitösi ëzë mo akomba zi Pawolo kika Yerusalema. Zë alenzennî mo zi kö'do nenyë ga kö'du zë ëdinnî yere kö'do zi lodro da Pawolo ehe mo kofö ta da gëri. 4 Mora Fesitösi ayada zi zë, "Akasesi Pawolo mî Kasariya, ehe kandi mëdi ati'bë ani na bi da ma. 5 Èzë mo o'do kö'du kyënyë maako, vo dagba 'be mî'bënnî ma aba ehe mikannî kö'du kyënyë mati mo o'do ne ani."

6 Fesitösi alima mî Yerusalema kö'do madomowota mandere kö'do 'butë ndra gba kazi ti'bë Kasariya. Here kö'do vere aba, mo alima bi 'ba vurë, ehe ika Pawolo bi 'ba vurë. 7 Kandi mati Pawolo ayi loko, vo dagbe ta Yerusalema orönnî toko ro mo ehe iyannî henye, i'ja mo kö'du kyënyë kayo maako aba. Mora zë o'bönnî dë zi yada kö'du ne ëdî tinyö. 8 Here Pawolo ame'do gë nî gaga aba, "Mo'do kö'du kyënyë maako dë ra kö'du ki'dî 'ba Yude ehe mo'do kö'du kyënyë ako kpa dë ra yëkelu mandere ra Yere 'ba Roma."

9 Fesitösi omba zi vo dagbe kö'do na rakyenyi. Here mo ako'jo ha Pawolo iya henye, "Omba ku zi ti'bë Yerusalema, ehe zi ma vurë 'bëyi kiya ga kö'du nenyee?"

10 Pawolo aya'ba iya henye, "Ma mëdi mî bi 'ba vurë 'ba Yere 'ba Roma, ehe nani bi ma akikye vurë ra ma. Ayolo na laka mo'do kö'du kyënyë ako dë zi Yude. 11 Èzë mo'do kö'du maako na kyënyë zi ma koli ho mo, mo'bo dë kiya henye, momba dë zi koli. Mora mo'do kö'du kyënyë maako dë, ehe vidi maako anza dangölö aba zi ma ki'di zi vidi nenyee. Yaanya aba ma ko'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bama kiya."

12 Tapëti Fesitosi ame'do vo magalesi 'bëni ëti, mo ayada zi Pawolo iya henye, "Ako'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra vurë 'bëyi kiya, ehe zi Yere 'ba Roma akati'bë!"

Pawolo ame'do zi Agiriba ehe Berenisi

13 Ko'do maako aba yaa, Yere Agiriba ehe Berenisi ayinni Kasariya na yingɔ 'ba Fesitosi. 14 Alimanni ani ko'do lakyi aba, mati Fesitosi ayada zi yere kö'du 'ba Pawolo, mo iya henye, "Felekisi ila kora maako kinye mi kamba, 15 ehe mati mi'bë Yerusalema, kyedre 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ayinni ehe ayadanni zi ma kö'du kyënyë kö'do 'bomo, ehe ako'jonnî ha ma zi vurë 'bomo kikye. 16 Ma yada zi zë, anza dë mi dalëti 'ba Roma zi vidi kora ki'di zi vidi mati ikanni kö'du kyënyë ro mo, gba kazi mo i'ja gëri maako dë zi gë ni gaga. 17 Here mati zë ayinni kinye ma aba, ma yanja kadra dë. Mi ko'do vere ne, miri bi lima 'bama da kyiti 'ba vurë, ehe mi'di kö'du zi mo kika. 18 Mora mati kora nee oronni riyë, zi kö'du kyënyë 'bomo kiya, zë asusunnî mo ga kö'du kyënyë ma anza dë mi kö'du sösu 'bama. 19 Zë awasa hë nni mo aba kö'du koma yëni 'bënni ehe kora mati oli ru mo Yësu, Pawolo iya mo ëdi na didi. 20 Ma yolo dë hala zi vurë 'bomo kiya tinyö ga kö'du nenye biya, ma ko'jo ha Pawolo ëzë mo omba ku zi ti'bë Yerusalema, ehe zi vurë kö'do ro mo ani. 21 Mora Pawolo ako'jo kö'du zi sesini mi kamba le Yere 'ba Roma ra ako'do kö'du ma nomba. Here, mi'di kö'du zi mo sesi kinye le ma kutu mo zi Yere 'ba Roma."

22 Agiriba iya zi Fesitosi henye, "Momba kpa zi kowo a'di kora nenye akiya." Fesitosi aya'ba do mo iya henye, "Akowo ho mo mindö aba."

23 Ko'do ma vere aba, Agiriba ehe Berenisi aba o'donni wayada kyedre mati zë ayinni mi loko 'ba ratoto. Vo kyëluwë 'ba anjiya ehe vidi ma dagbe 'ba gawo ëdinni kpa ani. Fesitosi i'di kö'du zi Pawolo kika loko 24 ehe iya henye, "Yere Agiriba ehe yinge, onge bi da kora nenye. Yude biya ta Yerusalema ehe Kasariya ayinni zi ma, iyanni henye, nombanni zi kofo mo. 25 Mi'ja kö'du kyënyë maako zi mo kofo dë. Mora ga kö'du mo ako'jo ku zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bëni kö'do, momba ku zi mo kutu Roma. 26 Ma kayöru kö'du tinyö maakowe ga kö'du kora nenye zi Yere 'ba Roma. Here, miika mo komo we biya, mora gogo komo yi, Yere Agiriba. Tapëti me'do 'beze ga kö'du 'bomo, ehe mëdi wa maako aba zi yöru. 27 Anza dë na laka zi maboso kutu zi Yere 'ba Roma gba kazi yolo kö'du kyënyë mati mo o'do."

26

Pawolo komo Agiriba

1 Agiriba iya zi Pawolo henye, "Yi yaanya aba ame'do ga kö'du yi." Pawolo iza ga kala ni yaga ehe iya nenye,

2 "Yere Agiriba, ma na rakyenyi ga kö'du nenye, zi me'do 'bama kiya komo yi ndenye tëmi kö'du biya, mati Yude asusunnî ma go mo. 3 Ayolo na kayo kö'du dalëti 'ba yëni 'beze ehe koma mati inye mi ze. Here ma ko'jo hë yi zi kowo mikuku aba zi ma. 4 Yude biya ayolonnî ma ku kyere ma gba na wisi obi. Zë ayolonnî kyinë 'ba lima a'di mëdi mo aba, mi dakanjo 'bama ehe mi Yerusalema. 5 Ehe ëzë zë ombanni, zë ato'bønni yada zi yi ma Farasi ra, mi gboko mati oro kö'du ki'di ndra ta da maako. 6 Yaanya aba, mëdi ku komo vurë ga kö'du moma mi lömu mati Wiri o'do kyere zi vidi 'bezee. 7 Kadra

ehe yɔndo 'butē dɔmoriyō tu'dē 'beze alitunnī zi Wirī, kisi bi lōmu ya'da omo. Yere Agiriba, ga kō'du sōsu nenyē, kya 'ba vo dagba 'beze maakowe ikannī wasusu maako ra ma. ⁸ Kō'du a'di e biya da jiji aba, Wirī injē yōku zi dīdī?"

⁹ "Ma kadra maako aba, ma sōsu henyē, ma ko'do wa maako biya ma tɔ'bo, zi wehe ko'do ra Yēsu 'ba Nazereta. ¹⁰ Mo'do nenyē dagba mī Yerusalema, ehe kalakonda 'ba kyedree 'ba vo karase mī'dī vīdī 'ba Wirī kayo mī kamba. Momba da kō'du zi zē kofo. ¹¹ Mēdī zē yaza 'duwī mī bi 'ba mōtu 'beze, ehe ma yɔnzɔ ko'do zē, zi kō'du kyēnyē kiya ra Wirī. Tīnyō, ma na kamo zē ētī, henyē, mī'bē zē koma mī gawo kyedre 'ba vo leze maakowe."

Pawolo ayada kō'du ra kopi 'bēnī

(Lɔɔ 9:1-19, 22:6-16)

¹² "Yere Agiriba, kadra maako aba, mēdī da gērī 'bama zi Damasika kalakonda ehe dangōlō aba kazi kyedree 'ba vo karase. ¹³ Kaa kadra kutē, mongɔ bikanyi, anyi ndra ta da kadra. Ayanyi bi da ma ta komoriyē ehe da vīdī biya mati ēdīnī tī'bē ma aba. ¹⁴ Ze biya da lēpī dakaŋo. Here mowo gu iya zi ma ha 'ba Hībiru aba henyē, 'Sawolo, Sawolo, kō'du a'di ēdī yaza ma? Ēdī na lumē zi wehe ko'do ma aba!"

¹⁵ "Ma ko'jo kō'du henyē, 'Yere, yī 'bēyī ēyī ra?"

"Yere aya'ba do mo iya henyē, 'Ma Yēsu ra! Ma ra ēdī ayaza. ¹⁶ Yaanya aba ɔɔ riyē da ndī yī. Ma yada ra ma zi yī, ga kō'du minzi yī ku zi tēdī na vo litu ama. Ayada zi maakowe wa ma ayolo kō'du ma ehe a'di ma kayada zi yī yaa.' ¹⁷ Yere iya kpa henyē, 'Ma kagaga gē yī kazi vīdī 'ba Yude ehe kazi tu'dē maakowe mati mēdī yī kutu zi zē, ¹⁸ zi komo zē yēhu here zi dē nni koto tēmī bikōndu zi

bikanyi ehe tēmī kyigo 'ba Satani zi Wirī. Here akila kō'du kyēnyē 'bēzē ehe koma mī ma, zē ra vīdī laka ma Wirī inzi.' "

Pawolo ayada kō'du lɔɔ 'bēnī

¹⁹ "Yere Agiriba, moro rayada mati ta komoriyē zi ma nenyē. ²⁰ Dagba mo ma yēti kō'du zi vīdī mī Damasika, ehe here mī'bē zi Yerusalema, ehe biya mī Yudiya. Ndundu mo, mī'bē zi tu'dē maakowe ehe miya henyē, 'Ōre ta bi kō'du kyēnyē ko'do, ehe ɔto de zi Wirī! Here ayada wa ma o'de tēmī gērī lima 'be.' ²¹ Ga kō'du nenyē ra kora maakowe irīnnī ma mī yēkēlu ehe ayɔnzɔnnī zi ma kofo. ²² Mora mī kadra nenyē biya Wirī akonyi ma, ehe ma yēti kō'du 'dō zi vo wadakayowe ehe zi vo leriye. Ma yada zi zē nje wa ma nēbiyē ehe Mosa iyannī ako'do rē nī. ²³ Ma yada zi zē hala Korisitɔ ne akayaza ehe atēdī vo dagba zi tēnyī tēmī koli, here mo akika bikanyi zi vīdī 'bēniyē ehe zi tu'dē maakowe."

²⁴ Gba kazi Pawolo inde gaga gē nī, Fesitosi ambere, "Pawolo! Yī vo lökyī ra. Kō'du yolo kyedre 'bēyī ne ēdī ku yī ko'do na lökyī."

²⁵ Mora Pawolo aya'ba do mo iya henyē, "Kyedre, Fesitosi, manza dē vo lökyī. Wa ma, mēdī akiya, ēdī tīnyō, ehe me'do laka ra. ²⁶ Yere Agiriba, ma tɔ'bo me'do zi yī biya kazi tere ga kō'du ayolo kō'du nenyeē ku. Ma yolo ku tīnyō, Yere Agiriba, ayolo zē ku biya na kōlō kōlō ga kō'du wa nenyē o'do rē nī dē na koho na kɔwɔ mī ga bi golo'bo maako." ²⁷ Pawolo iya zi Yere Agiriba henyē, "Oma ku mī nēbiyē? Ma yolo oma ku."

²⁸ Agiriba iya zi Pawolo henyē, "Mī kadra kodo nenyē, asōsu 'bēyī ako'do ma Korisitɔ 'ba?"

²⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henyē, "Ēzē irī kadra kodo man-dere kadra konda, ma sōsu yī

ehe vidī biya mati owonni ma ndenye atēdinni kaa ma kazi nyōri nenyeē.”

³⁰ Here, Yere Agiriba, vo dakaŋo Fesitōsi, Berenisi ehe vidī biya maakowe zē eti, ēnyinni riyē.

³¹ Mora gba zē i'bēnni dē, zē iyanni henye, “Kora nenye, i'ja mo dē kō'du kyēnyē maako aba. Anza dē laka zi mo koli mandere mo ki'di mi kamba.” ³² Agiriba ayada zi Fesitōsi henye, “Kora nenye o'bo zi kila na dangölō, ezē mo ako'jo kō'du dē zi Yere 'ba Roma ra zi vure 'bēni kiyā.”

27

Pawolo i'bē Roma

¹ Mati o'ko ku kadra 'beze zi ze ti'bē Italiya, vo da kanye mi turu 'ba Roma, Juliyasi, mo vo da kanya lamikölō 'ba Yere 'ba Roma. I'di mo zi ga Pawolo kongō ehe maboso maakowe eti. ² Di'bē ze yaga baburu 'ba Dramatiyumu, mati ku nzo zi ti'bē bi tōro 'ba baburu maakowe, na ga konda ta ha föfō 'ba Asiya. Arisitarisi tēmi Tasalanika mi Mesedōniya, i'bē ze aba mi baburu. ³ Mi ko'do vere aba, doko dagōti 'ba Sidoni. Juliyasi kō'du ko'do 'bomo na laka zi Pawolo. Mo ila mo kpa ti'bē oka niyē kongō, here zē o'bōnni ki'di zi mo wa ma mo omba.

⁴ Mati dila Sidoni ku, buluku edi zo luku ki'di zi ze, ehe di'bē ze kara zi rutu 'ba Seyipurusu zi tamō kazi buluku. ⁵ Here di'bē ze dambaro 'ba Silisiya ehe Pambaliya le dayi ze, zi bi tōro 'ba baburu 'ba Mayira mi Lasiya. ⁶ Ani vo kyēlu ne i'ja baburu ta Alikazenderiya mati edi ati'bē Italiya. Mo i'di kō'du zi ze ti'bē mi baburu nani.

⁷ Di'bē ze na konda liyaa ko'do kayo aba ehe riti kyedre aba, tōko Sinodusi. Buluku ila ze dē zi ti'bē kōwo mi bi nani, here di'bē dopi Salamona, bi ma rutu 'ba Keriti akagaga ge ze kazi buluku

⁸ Di'bē ze liyaa na konda ta ha föfō kyedre ehe ndundu mo aba doko bi ma ako'jo Bitōro 'ba Wayōmo, anza na kōwo ta ra gawo 'ba Lasiya.

⁹ Yaanya aba da yaŋa kadra ku na kayo, ehe da lima na konda, le Ko'do Kyedre 'ba Wakila alaga. Here anza dē na laka zi ze ti'bē. Here Pawolo ame'do zi vidī 'ba mi baburu, ¹⁰ “Kora nenyeē, oze mbili ye zi ma. Ezē di'bē ze yaanya aba, baburu 'beze ehe sōndu 'bomo akayaŋa rē ni na kyēnyē, ehe vidī kayo akoli.” ¹¹ Mora Juliyasi oze mbili ni da me'do 'ba vo baburu kopi ehe vo kyeti mo, anza kō'du Pawolo. ¹² Bitōro 'ba baburu anza dē na laka zi lima 'domo tona aba. Ga kō'du nenye, vidī kayo idanni kō'du henye, da yōnzō ze, zi ti'bē na konda ta ha föfō kyedre zi Fenekisi. Fenekisi edi bitōro 'ba baburu ra mi Keriti mati ayēhu zi dambaro-damirē ehe daaba-damirē, ehe da tō'bo lima tona aba ani.

Buluku da föfō kyedre

¹³ Mati buluku liyaa ta dambaro ayeto luku, kora nee asōsunnī zi mala 'bēnni ko'do. Here zē otōnni mongō 'ba baburu, ehe di'bē na konda kara ta dagōti 'ba Keriti. ¹⁴ Mora kandi buluku kyigō mati ako'jo “Daaba-humirē” aluku zo ki'di zi ze tēmi rutu. ¹⁵ Buluku otra baburu, ehe dō'bo dē zi ti'bē zi mo. Here dila buluku baburu kinjē. ¹⁶ Di'bē ze na konda zi rutu tisi 'ba Kawuda kapa mati buluku anza. Ze riti kyedre aba zi ga tōŋbō 'ba baburu kirī. Mora ndundu mo aba di'ja ze bi 'bomo. ¹⁷ Here vidī otōnni tōŋbō mi baburu ehe olonni kō'di ŋbirī toko ra baburu zi nda'ba ga bi kōlō. Ga kō'du zē na tere, henye akotra yayi dagōti 'ba Seyiritisi, zē obanni bōngō 'ba baburu akaŋo, ehe buluku injē baburu na konda. ¹⁸ Buluku ku na kyēnyē, ko'do vere aba, zē u'dunnī kya sōndu

'ba baburu maakowe yaga. ¹⁹ Mi ko'do ma wota kala nni aba, zë u'dunni kya 'ba wa 'ba baburu maakowe yaga. ²⁰ Ko'do kayo aba, do'bo dë kadra kongö mandere kyëluwë. Buluku kyigö zö nduwë luku, ehe ndundu mo aba, dila biya kö'du sösu 'ba zi tömö.

²¹ Kyere vidí maako tēmi ze onyo wa maako dë ndi kadra konda aba, Pawolo öro riyë ehe ayada zi kora nenyee, “Ézë owowe ha ma, da lime mi Keriti, wa 'be nenyee ayaña rë ni dë ehe ölu kpa dë. ²² Mora yaanya aba, ma lenzee, ere dë ëdiyë rakyenyi aba ga kö'du akayöme. Nje baburu ra atölu. ²³ Ma 'bama zi Wiri, ehe ma mötu mo. Yöndo ma alaga ne, mo utu malayika ²⁴ zi yada zi ma, iya henye, ‘Pawolo ere dë! Akatorö mi vurë komo Yere 'ba Roma. Ehe ga kö'du yi, Wiri laka akayömo didi 'ba vidí mi baburu biya.’ ²⁵ Édiyë na rakyenyi. Ma yolo ku tinyö henye, Wiri ako'do te wa ma mo alömu. ²⁶ Mora buluku akadronyi ze zi rutu maako, ehe baburu akayaña rë ni.”

²⁷ Ko'do 'butë dömosowö ehe yöndo, buluku 'ba wini kagba adronyi ze toko ta ra Föfö Medite-rina. Mora ëdi kaa mi kutë yöndo, vidí mati mi baburu ayolönni ze ku kara dakaño aba. ²⁸ Zë ay-erinni, ehe i'janni henye, wini ne ëdi mitiri 'butësowö na yöndu. Yaa zë ayerinni löhu ehe i'janni ëdi nje mitiri 'butëwota. ²⁹ Vidí mi baburu na tere da kotra kya ri'di maakowe, here zë izanni akaño mongo sowö ta kafo 'ba baburu. Here zë amötunni kö'du bikanyi 'ba kadra. ³⁰ Vidí mati mi baburu ombanni zi taho. Here izanni töngbö mi wini, o'ba rë nni nëdinni kya 'ba mongo maakowe ra kiza akaño ta komo dagba 'ba baburu. ³¹ Mora Pawolo iya zi vo kyëlu Juliyasi ehe vo kanye henye, “Ézë vidí nenyee alimanni dë da

baburu, anze dë gëri maako aba zi didi yë yömö.” ³² Here, vo kanye ikyenni kö'di mati iri töngbö 'ba tömö ne, ehe ila lëpi mi föfö.

³³ Gba kazi bikanyi 'ba kadra, Pawolo alenze vidiyë zi wakonyo. Mo ayada zi zë iya henye, “Ko'do 'butë dömosowö aba ëdiyë kö'du sösu aba henye onyowe waako dë. ³⁴ Ma lenzee zi wa maako konyo. Didi 'be öro do mo. O'de nenyee ehe vidí ma kölö maako tēmi yë aki'ja riti.” ³⁵ Tapëti Pawolo iya nenyee, mo oba nzoyi mangö'bo ehe i'di öwö'di zi Wiri. Here ta da komo vidí biya, mo owe mangö'bo ne ehe onyo kya mo. ³⁶ Zë biya rakyenyi aba, ehe vidí biya tēmi zë onyo wa maako. ³⁷ Vidí ma ëdinni mi baburu ne, lamiriyö 'butëmadömoriyö dömomodaka, ³⁸ ehe tapëti vidí biya onyonni wa ku, zë u'dunni söndu 'ba wakonyo mi föfö zi baburu kö'do na pëlë.

Baburu ayaña rë ni

³⁹ Damindö ayi, ehe vidí ma mi baburu ne ongönni föyi maako zë ayolönni dë. Mora zë ongönni yayi 'ba ha föfö. Here zë ombanni zi yönzö zi taho baburu aba dakaño da ha föfö. ⁴⁰ Zë ikyenni mongo nee ehe ila zë alëndi mi föfö. Mi kadra kölö ne zë inganni kö'di mati ëdi gëri yada zi baburu ne. Tapëti mo, zë injënni bongö ma dagba komo baburu ehe ila buluku ra zi baburu drönyi dagöti. ⁴¹ Mora aho dakaño otra rë ni ra lumu 'ba yayi 'ba ha föfö. Kapa baburu ma dagba ne alaka mi yayi, ehe kapa mo, ma hulëhu alowe na nzoyi kazi kyigö 'ba wini kagba.

⁴² Vo kanye ombanni ku zi ma-bosowe kofo zi sesi zë ta bi tele ehe kazi ahonni. ⁴³ Mora kyedre vo kyëlu omba zi didi 'ba Pawolo yömö, ehe mo ila vo kanye dë zi mala ma zë ombanni zi kö'do. Tapëti mo, mo i'di kö'du vidí biya

mati ato'bo tele zi töfu mī wini ehe dagba zi dagōti. ⁴⁴ Here mo ayada zi maakowe mīrinni nzoyi kaga 'ba baburu. Ndundu mo aba, vidi biya oko dagōti kazi kō'du maako.

28

Mi Malata

¹ Mati dayi ze dagōti, da yolo ze rutu ne ako'jo Malata. ² Vidi bi naniye na aboka, ehe zē irinni ze kalakyedre aba wa'do doko, ga kō'du mirē ēdi ata'di ehe bi na bikyēyi. ³ Tapēti Pawolo atoto dawanya yēri, ehe i'di da wa'do, bikyitu o'do wiri zi tele yaga ehe onyo kala mo. ⁴ Mati vidi bi naniye ongōnni wiri ove rē ni ra kala Pawolo, iyanni zi oka ma kolō maako henye, “Kora nenyē vo wakofo ra! Mo aluyi dē mī föfö, mora kō'du laka kō'do akila mo dē zi lima.” ⁵ Pawolo akoho wiri ne mī wa'do ehe o'do wa kyēnyē maako dē. ⁶ Vidi asesinni sōsu henye kala Pawolo ne atō'bu riyē mandere kandi akalēpi brua. Alimanni mo kongō kadra konda aba, ehe mati kō'du ako o'do rē ni dē zi mo, zē ofo kō'du sōsu 'bēnni ehe iyanni henye, “Kora nenyē, wiri ra.”

⁷ Vo dagba 'ba rutu ne ako'jo Pobiliyō, ehe mo ēdi kaŋo maako aba ani na 'bēni. Mo iri ze kalakyedre aba liŋo 'bēni kō'do wota aba. ⁸ 'Bu mo mī sora, na koo rakyitu aba, ehe mikoo kindri aba. Pawolo i'bē zi mo, ehe i'di kala ni do mo, ehe ako'jo kora ne mōtu aba. ⁹ Tapēti kō'du nenyē o'do rē ni, vidi biya da rutu ne ika vidi 'bēnni 'ba rakoo zi Pawolo, ehe ako'jo zē biya. ¹⁰ Vidi nee orōnni ze, ehe mati di'bē, zē i'dinni zi ze wa biya ma domba.

Ta Malata zi Roma

¹¹ Yehe wota aba yaa, di'bē ze mī baburu mati alima mī Malata tona aba. Baburu ne ta Alikazenderiya mī Ezipeto, ehe ēdi na yolo henye, “Wiri loŋa.” ¹² Doko

ze mī Seyirakusi da lima ze ani kō'do wota aba. ¹³ Ta karani, di'bē ze zi Rahagimu. Kō'do vere aba, buluku 'ba dambaro ayeto luku, ehe kō'do riyō aba yaa, doko ze Putali. ¹⁴ Ani di'ja ze öndu maakowe. Zē alenzenni ze zi lima rē nni. Kō'do kolō 'ba gima aba yaa, di'bē gawo kyedre 'ba Roma. ¹⁵ Kya öndu maakowe mī Roma owōnni kō'du ze, ehe ayinni de ze kutrē Bi Wakogo 'ba Apiyusi ehe, Loko 'ba Yingō Wota. Mati Pawolo ongo zē, mo o'do öwō'di zi Wiri rakyenyi kyedre aba.

Mi Roma

¹⁶ Doko ze mī Roma, ehe ila Pawolo zi lima mī loko na bi dē ni, vo kanya aba kolō zi go mo kongō. ¹⁷ Tapēti kō'do wota aba mati doko ani, Pawolo ako'jo bi kolō kya 'ba vo dagbe 'ba Yude, ehe iya henye, “E öndu me, mo'do waako dē na kyēnyē zi vidi 'bezee, ehe mo'do waako kpa dē na kyēnyē ra dalēti 'ba zutu 'bezee. Mora mī Yerusalem i'di ma na maboso mī Roma. ¹⁸ Zē ongōnni mī kō'du kyēnyē ma asusu ma go mo, ehe omba zi ma kinga na dangölō. Zē i'janni mo'do kō'du ako dē na kyēnyē zi koli. ¹⁹ Vo dagba 'ba Yude ombanni da kō'du ne dē, here ma ko'jo kō'du zi Yere 'ba Roma zi vurē 'bama kiya. Mora manza dē kō'du kyēnyē maako aba zi kiya ra dakaŋo 'bama. ²⁰ Ida ma nyōri nenyee aba ga kō'du wa ma ze vidi 'ba Yiserele domba zi rē ni kō'do. Kō'du nenyē ra ma ko'jowe kinye zi me'do ga kō'du wa ma domba ze nenyē.”

²¹ Vo dagbe aya'banni do mo iyanni henye, “Vidi kolō maako tēmi Yudiya ayōru waraga dē zi ze ga kō'du yi. Ehe ma kolō tēmi zē ayi dē zi kō'du kō'do 'bēyi yada mandere zi kō'du kyēnyē maako kiya rē yi. ²² Mora domba ze zi kowo wa ma akiya. Da yolo ze ku

henye, vidi biya ta bi ne ombanni gboko kyiyi nenyè dë.”

²³ Here, zë i'dinni kadra 'ba ko'do zi Pawolo, watiti kyedre 'bëzë ayinni mi kadra nani, bi mati Pawolo edi lima 'domo. Ta damindö le yondö aba, mo ayada zi zë kö'du kise 'ba Damöku 'ba Wirí. Mo iri temi kö'du ki'di 'ba Mosa ehe wayöruwë 'ba Nëbiyë zi yonzö zi kika zë zi Yësu. ²⁴ Kya vo dagba maakowe ombanni da kö'du ma Pawolo iya ne, mora maakowe ombanni dë. ²⁵ Kyere zë ombanni da kö'du temi kutë nni dë, ayetonní ti'bë wënni. Mora Pawolo iya henye, “Lawo Laka iya kö'du tinyö mati mo utu nëbi Yisaya ²⁶ zi yada zi zutu 'bezee, 'i'bë zi vidi nenyee ehe ayada zi zë,
“Akowowe ehe akowowe, mora ayole dë.

Akonge ehe akonge mora ayole dë.”

²⁷ Ge biya ediyë di'di kyënyë aba. Mbili ye owo kö'du dë ehe komowe ayöfu ku.

Zë o'bonni dë zi bi kongö, mandere kö'du kowo, mandere kö'du yölö.

Ëzë atö'be, otö de zi ma, ehe ma kako'je.’”

²⁸⁻²⁹ Pawolo iya henye, “Momba zi ye yölö henye, Wirí omba zi yomo tu'dëë, ehe zë akowonni.”

³⁰ Koo riyö aba Pawolo alima mi loko kopi ehe iri vidi biya ma edi tayi mo kongö ne kalakyedre aba.

³¹ Mo ayëti kö'du 'ba Damöku 'ba Wirí kazi tere ehe yandi kö'du 'ba Yere Yësu Korisito, ehe vidi maako ayonzö dë zi mo yata.

Waraga kazi Yemisi

Koma kö'du yolo aba

¹ Kazi Yemisi, vo litu 'ba Wiri ehe 'ba Yere Yesu Korisito. Wamete biya zi vidi a Wiri mati opere re nni mi damoku ne biya.

² Ondu ma'e emi ma eti, edi 'e na rakyenyi ezē kyine 'ba kö'du yonzō biya ayi le geri 'be'e, ³ ga kö'du ayolo 'e koma 'be'e yonzō, atedi nduwē zi ye. ⁴ Ayolo 'e nduwē 'be'e, ako'do 'e ndo na kyigo. ⁵ Mora ezē vidi maako temi 'e omba kö'du yolo, mo ma motu zi Wiri, mati aki'di zi mo kyō ndra, kazi kö'du kyenyē ki'ja mi mo.

⁶ Mora ezē mo amotu, mo moma kazi da jijiji. Vidi mati do mo jijiji edi kaa kagba 'ba wini mi ranga mati edi kope ehe buluk injē. ⁷ Vidi ma here ne'e ma asosunni dē na kirinni wa kazi Wiri. ⁸ Zē onni dē da geri kolō.

Leri wa kyō aba

⁹ Ondu mati na vo leri, mo medī rakyenyi aba ga kö'du mo edi vo da wa kayo. ¹⁰ Mora vo da wa kayo, mo medī rakyenyi aba ga kö'du mo vo leri. Wa kayo 'bomo akalaga kaa dōru 'ba wevo 'ba mōku. ¹¹ Kadra asi nzere, bi kyitu o'bo weno ne, dōru mo alēpi, ehe teme 'bomo ne ayaṅa gbō. Mi geri kolō ne, vo wa kayo akayaṅa mi lo'ō 'bomo.

¹² Vo rakyenyiye ra mati alimanni koma aba hu wa yonzō. Ezē zē onni na kyigo mi wa yonzō, akirinni biriti 'ba didi mati Wiri alōmu ku zi zē mati o'donni lo'ō mo. ¹³ Ezē ayonzō vidi, mo miya dē henye, "Wa yonzō nenyē ayi kazi Wiri." Ga kö'du Satani o'bo yonzō Wiri dē, ehe Wiri o'bo yonzō vidi maako dē. ¹⁴ Mora ayonzō vidiye, mati kö'du komba kyenyē 'bezē oto zē ku

'de, ehe kuyi zē akpa kö'du ko'do 'bezē aba. ¹⁵ Here kö'du sōsu kyenyē 'bezē ne o'ō, ehe o'jo kö'du kyenyē, ehe kö'du kyenyē, mati ovu ku kyedre, o'jo koli.

¹⁶ Ondu ma'e emi ma eti, mo'ba 'e dē. ¹⁷ Wa ki'di biya laka ne, ehe waki'di biya ṅbala ne ayi ta komoriyē, ayi akaṅo kazi Wiri 'Bu 'ba bi kanyi 'ba komoriyē. Mo ofo dē kaa galili. ¹⁸ Mi kö'du ko'do o'ō, mo ika ze zi tēdi nenyē kpuru temi me'do 'ba tinyō, here zi ze tēdi na vo dagba mi kutē wa ko'do o'ō'e biya.

Kowo ko'do aba

¹⁹ Ondu ma'e emi ma eti, asōsu 'e kö'du nenyē. Vidi biya mē'di kandi zi me'do kowo, mora liya zi me'do ehe liya zi tayi na kamo. ²⁰ Kamo 'ba vidi kōndu o'do kö'du laka dē, mati Wiri omba. ²¹ Here ayaṅa 'e kö'du ko'do ma kyenyē, ehe biya rasesi temi kö'du mati eme dē, mati kyō mi kutē 'e. Ra ki'di zi Wiri, ehe njē me'do mati mo iyī mi di'di 'e, mati ato'bo yomō 'e.

²² O'ba'e re 'e dē nje mbiliye koze aba da me'do o'ō. Ta gō mo, i'di 'e mi gō mo yonzō. ²³ Vidi mati oze mbili ni da me'do, mora i'di dē mi gō mo yonzō, edi kaa kora mati ongo bi mi ngana, ehe ongo re ni kaa mati nēdi, ²⁴ ehe i'bē gbō 'de, kandi atōlu temi mo wa mati mo ongo ne alaya kaa a'da. ²⁵ Mora kora mati ongo bi kara mi kö'du ki'di ma tinyō, mati inga vidi na da ngolō, ehe mo nduwē mbili ni koze gō mo, anza dē nje kowo mo mora kpa ko'do mo, Wiri aki'di ya'da zi mo mi wa mati mo o'do.

²⁶ Ezē vidi mati ongo re ni 'ba yēni, ehe asesi ndende ni dē, mo edi re ni ko'ba, ehe yēni 'bomo ne o'do waako dē. ²⁷ Yēni mati Wiri 'Bu ze omba edi ṅbala kazi ndondō edi henye: Zi ga gisiwala ehe ga mbara lu'bē kongō temi riti

'bèzè, ehe rasesi kazi wa kyënyè 'ba damöku ne.

2

Ko'do vidì 'e mì gèrì maako

¹ Öndu ma'e èmì ma ètì, kaa vo koma'e mì Yere 'beze Yèsu Korisito, Yere 'ba bikanyi, o'do 'e vidì 'e dè mì gèrì maako 'beri tara da laya 'bèzè ta yaga. ² Kaa kora vo wa aba kyo usu inzi 'ba dahabo ehe bongò ma laka ayi mì ratoto 'be'e ehe kora vo leri mì bongò liza ayi kpa. ³ Èzè, ayada wa towò ndra zi kora mati usu rë nì na laka ehe iya, henye zi mo, "Alima da bi lima makaka nenye kinye. Mora iya zi kora vo leri henye, orò nani, mandere alima kinye dakaño da ndì yì." ⁴ Here, o'do 'e kö'du kyënyè 'ba rakinye ku mì kutè 'e. Èdì 'e na vo vurè 'ba kö'du sòsu 'ba Satani aba.

⁵ Owo'e te, öndu ma'e èmì ètì. Wiri inzi vidì leri 'ba damöku nenye, zi tedi ndò koma aba ehe zi tedi damöku mati mo alömu ku zi zè, mati o'donni lövo mo. ⁶ Mora alidi 'e vo leri. Anza dè vo wa aba kyo'e ra edinni 'e kö'do na kyënyè kika mo komo vo vurè'e? ⁷ Zè ra dè mati ame'donni mì kö'du kyënyè mì ru laka nani mati i'di zi ye ne?

⁸ Ako'do 'e kö'du ma laka, èzè oro 'e kö'du ki'di 'ba damöku mati i'ja mì kö'du yöru, "O'do lövo vo halinjo oka, kaa o'do lövo yì." ⁹ Mora èzè o'do kö'du zi vidì 'e tada ra laya 'bèzè, o'do kö'du kyënyè ku, ehe kö'du ki'di aki'di yì mì kamba kaa vo kö'du ki'di kowe. ¹⁰ Vidì mati owe kö'du ki'di kölö o'do kö'du kyënyè ku zè kowe aba biya. ¹¹ Iya henye, "O'do ndoro dè." Iya kpa henye, "Ofo vidì dè." Èzè o'do ndoro dè, mora ofo vidì ku, ayi ku na vo kö'du ki'di kowe. ¹² Ame'do ehe o'do kaa vidì mati akiya vo vurè ro mo kö'du ki'di aba, mati akila 'e na dangölö. ¹³ Wiri ayada mikyëyi

'bèni dè, zi vidì mati ikye vurè kazi mikyëyi. Mikyëyi i'bè ndra tada vurè kiya!

Koma ko'do aba

¹⁴ Öndu ma'e èmì ma ètì, èzè vidì maako iya noma, mora mo o'do kö'du laka, a'di ra edì na laka zi mo? Koma nani ato'bo mo yömo? ¹⁵ Èzè öndu maako'e èmì maako'e ètì anzanni bongò aba ehe wakonyo, ¹⁶ a'di ra edì na laka mì kö'du kiya 'bèyi zi zè, "Wiri mi'di ya'da zi ye, asesi 'e na kyètu, onyo 'e na laka," èzè i'di wa ma laka dè zi zè? ¹⁷ Here èzè koma edì kölö ehe o'do waako dè, anza koma laka ra dè.

¹⁸ Mora vidì maako akiya henye, "Vidì kölö maako edì koma aba, agamo edì 'ba ko'do mo." Kö'du ya'ba 'bama edì henye, "Ayada zi ma, hala vidì maako ato'bo tedi koma aba kazi kö'do mo, makayada koma 'bama zi mo kö'du ko'do aba." ¹⁹ Oma ku henye Wiri edì nje kölö? Laka. Dakyiky esenni kpa tere aba komo Wiri. ²⁰ Yi kora vo lumè. Omba yölo koma kazi kö'do mo, eme dè? ²¹ Anza dè zutu 'beze Abarayama ra komo Wiri na laka temi kö'du kö'do 'bomo, mati mo i'di wisi èni Yisika da bi 'ba wakumu? ²² O'bo 'e dè kongò? Koma omo kö'du kö'do omo aba o'donni lövo bi kolo. Koma omo edì ndò temi lövo kö'do omo. ²³ Kö'du yöru ayi ku tinyö, mati iya henye, "Abarayama oma mì Wiri, Wiri iri mo na vo kö'du laka kö'do temi koma omo." Here ako'jo Abarayama na aboka a Wiri.

²⁴ Ongò te henye, edì lövo kö'do 'ba vidì 'e ra i'di zè na laka Wiri aba, anza dè nje koma 'bèzè aba. ²⁵ Edì kpa te kaa vo rönyi Rahaba aba here. I'di mo na laka komo Wiri temi kö'du kö'do omo vo buluku'e 'ba Yiserele kiri kala kyedre aba, konyi tahonni ta gèrì 'beri maako. ²⁶ Here ida ra ma kazi lawo ne yöku ra. Kpa here koma ma kazi lövo kö'do ne yöku.

3

Ndende

¹ Öndu ma 'e emi ma eti, anza de kyo tenü 'e zi tayinni na vo komo yandi 'e. Kaa ayolo 'e henye, ze vo komoyandi 'e akiya vurë kyedre kyigo re ze ndra tada oka'e. ² Ge ze biya 'duwi dedü kö'du litë ko'do. Ezë vidi o'do kö'du litë de mi ko'do kiya 'beni, mo edi tinyo laka, ato'bo kpa zi ge ni kongo laka. ³ Di'di ze ko'di ha akakya zi ko'do zi he ze kowo zi ko'do mo ti'be bi mati domba ze. ⁴ Mandere akoba tonbo kyedre kaa ga kö'du yada, mati buluku kyigo adu'du, dato'bo kopi wa tisi 'ba dahu tonbo aba, mati domba ti'be zi mo. ⁵ Here edi ndende aba. Tisi wa aba kaa edi, ato'bo me'do kö'du wa kyedre'e.

Asosu 'e te hala möku kyedre ato'bo kusu mo wa'do tisi aba. ⁶ Ndende edi kaa wa'do. Edi damöku 'ba kö'du kyenyë, i'ja bi 'beni mida re ze ehe apere kö'du kyenyë kpuru temi lima 'beze. Usu wa'do mi bi tinyo lima 'beze, wa'do mati ayi zi mo kazi gehena.

⁷ Vidi köndu ato'bo kopi wa widi maako'e biya, ngötu möku'e, aliye, watele'e, kyenze eti. ⁸ Vidi maako gba o'bo de zi ndende kopi. Edi kö'du kyenyë ko'do, edi kyo waroso 'ba koli aba. ⁹ Di'di ze owö'di zi Yere ehe 'Bu ndende ze aba, ehe kpa zi vidi maako'e senë mo aba, mati o'do ze kpa na kyinë 'ba Wirü. ¹⁰ Me'do 'ba owö'di ki'di ehe wa senë ope yaga temi ha kölo ne. Öndu ma 'e emi ma eti, nenyë o'do re ni de here. ¹¹ Ku'ju 'ba wini ope yaga wini ma ndili ehe ope wini ma kata de temi bi hwëre kölo ne. ¹² Öndu ma 'e emi ma eti, kaga linjo o'bo de tana manga, manga o'bo de tana linjo. Ku'ju alöwu 'do wini ma yo'do ehe wini ma ndili de.

Kyinë 'ba kö'du yolo riyö

¹³ Eyi ra na vo kö'du yolo mi kutë 'e? Mo ma yada mi lima laka 'beni, kö'du ko'do mati ayi kazi vo kö'du yolo. ¹⁴ Mora ezë yi na mikumbë 'ba mikata mi di'di yi, o'do dakumbë de ehe iga ndondo de ra kö'du tinyo. ¹⁵ Kyinë 'ba kö'du yolo nani ayi de akaño ta komoriyë, ayi kazi dakyikyiyë. ¹⁶ Bi ma mikumbë mikata aba 'do mo, kpa kyinë 'ba kö'du ko'do kyinyë 'ba Satani aba biya. ¹⁷ Kö'du yolo 'ba riyë edi biya na nbala, na rakyëyi, liya, akonyi aboka, mikeyyi ndo, kö'du ko'do laka aba. Edi vo tinyo, anza vo komokandi. ¹⁸ Vidi 'ba mikeyyi o'donni kö'du laka.

4

i'di re 'e zi Wirü

¹ Kamo ralamo aba mi kutë 'e ne ayi ta kila? Ayinni temi da kö'du komba 'ba mi di'di 'e, mati lifonni mi re 'e. ² Omba 'e wa, mora i'ja 'e ze de. 'E gbo nzo zi wakofo, ehe omba'e wa'e, mora i'ja 'e ze de. Alamo re 'e ehe u'bo re 'e. Anza de wa mati omba 'e, ga kö'du ako'jo 'e ha Wirü de kö'du mo. ³ Ezë ako'jo'e, iri 'e de, ga kö'du ako'jo 'e kö'du wa zi ko'do mo mi da kö'du komba 'be'e.

⁴ Vidi kazi koma'e ra. Ayolo 'e de henye ere, zi tedi na obaka 'ba damökü, ne ku vo wehe 'ba Wirü. ⁵ Asosu'e de henye ere, kö'du tinyo anza de mi kö'du yoru mati iya henye, "Lawo mati Wirü i'di mi ze, oso ndo na kö'du komba." ⁶ Mora rakyëyi mati Wirü i'di edi ndrë. Kaa wayöru iya henye, "Wirü omba vo rakisiye de, mora i'di rakyëyi zi vo raya'ba'e."

⁷ Here, i'di re 'e zi Wirü. Agaga ge 'e kazi Satani, ehe mo ataho 'de kazi 'e. ⁸ Ayiye kara zi Wirü, ehe mo atayi kara re 'e. Akaka kala 'e, 'e vo kö'du kyenyë ne'e. O'do di'di 'e nbala, 'e vo komokandi ne'e. ⁹ Edi 'e rasosu, kudu lu'be

aba. Opi 'e kogo 'be'e mī kudu. Opi 'e rakyenyi mī da komo yaṅa. ¹⁰ Ala'ba re 'e di'di Yere, mo akinjē 'e riyē.

¹¹ Öndu ma'e, emī ma eti, ame'do 'e de na kyenyē ra aboka maako. Eze ame'do 'e na kyenyē ra aboka maako, ame'do 'e na kyenyē ra kö'du ki'di. Eze ame'do 'e na kyenyē ra kö'du ki'di, oro 'e kö'du ki'di de, mora edi 'e vure ra ko'do. ¹² Vo kö'du ki'di kölo, vo vure kölo, mati ato'bo yomo ehe yaṅa. Yi eyi ra zi vure 'ba aboka yi ko'do?

¹³ Yaanya aba ow'e ha ma, 'e mati iya 'e henye, "Ndenye mandere mindo aba dati'be zi gawo kyedre maako, bi ma dakalima ko, ti'be mi lo'o maako, kahi ko'do ky." ¹⁴ Ayol o'e de, a'di ra ako'do re ni mindo aba. 'E kaa kyetu 'ba wa'do, mati alaya mi kadra tisi, ehe inde re ni gbo. ¹⁵ Wa mati akiya 'e edi henye, "Eze Yere omba, dakalima ze da ko'do nenyē mandere nani." ¹⁶ Mora yaanya aba 'e na rakisi, ame'do 'e na rakisi. Rakisi ne biya anza laka. ¹⁷ Here ze maako'e mati ayoloni kö'du laka zi ko'do, mora ze o'donni de, ze o'donni kö'du kyenyē ku.

5

Kö'du zi vo wa ky

¹ Yaanya aba, 'e vidi 'ba wa aba ky, oze mbiliye zi ma. Udu 'e tolo aba, ga kö'du riti kyenyē mati edi tayi de 'e ne. ² Wa da kayo 'be'e ne eje ku 'de, bong'o 'be'e kuru onyo ku. ³ Dahabo 'be'e manzede aba ayofu do mo ku wa lendre aba. Wa lendre nenyē atedi na vo kiya ma ra 'e, akonyo ida re 'e kaa wa'do. Ulu 'e ha wa ku ky mi ko'do ma alaga nenyē. ⁴ I'di 'e biriti kpa de zi ze mati o'donni lo'o mi yaka 'be'e. Yere kyedre owo kudu 'bezē ku. ⁵ Lima 'be'e ma dakanjo kinye ne, ky na rakyenyi.

O'do re 'e ku nzo zi riti ki'di zi ye. ⁶ Asusu 'e vidi mbiya kofu mo, agaganni ge ni kpa de kazi 'e.

Mikuku motu aba

⁷ Öndu ma 'e emī ma eti, edi 'e mikuku aba le Yere 'boko. Ong'o 'e te hala vo yaka uku mi ni, bi kano eni kisi zi tana wa ky. Mo isi bi mo mikuku aba zi mire tayi. ⁸ Edi 'e kpa na mikuku. Asesi 'e kö'du sosu 'be'e ri ye, ga kö'du tayi 'ba Yere edi ku kara. ⁹ Öndu ma'e emī ma eti, ame'do 'e de ra oka maako, kazi Wiri ikye vure re 'e. Vo vure kikye edi ku kara, nzo zi laya.

¹⁰ Öndu ma 'e emī ma eti, asosu 'e kö'du nebi mati ame'do ni mi ru 'ba Yere. Oba ze kaa ga kö'du yada 'ba mikuku mi riti. ¹¹ Dako'jo ze na vo rakyenyi, ga kö'du ze nduwe kö'du laka ko'do. Owo 'e hala Yakoba nduwe kö'du laka ko'do, ayolo 'e ku hala Wiri i'di zi mo mi ndundu mo. Kö'du Yere ndo na mikyeyi ehe lovo.

¹² Ta da mo biya, öndu ma 'e emī ma eti, alömu 'e de komoriye aba, mandere dakanjo aba, mandere kpa wa maako aba. Iya 'e nje henye "o," eze omba kiya o, ehe "e'e" eze omba kiya 'e'e. Here ayi 'e de mi vure a Wiri.

¹³ Vidi maako temi 'e mi riti? Mo ma motu. Vidi maako na rakyenyi? Mo ma ya'bi ngala 'ba wayeto. ¹⁴ Vidi maako temi 'e na ko'o? Mo ma ko'jo vidi kyedre 'ba kanisa'e zi motu de ni yeni kulö ro mo mi ru 'ba Yere. ¹⁵ Motu mati koma aba ne, ako'do vidi ko'o ne na laka, Yere akinjē mo riyē. Eze mo o'do kö'du kyenyē, akila mo. ¹⁶ Here ayasi kö'du kyenyē 'beyi zi oka ma kölo maako, ehe amötu kö'du oka ma kölo maako, here zi ko'jo na laka. Motu 'ba vidi laka edi na kyigo.

¹⁷ Eliya mo kora kaa ze. Mo amötu henye mire a'di de, ehe mire a'di de dakanjo ko wota deni aba. ¹⁸ Lohu mo amötu, ehe

komoriyë i'di mirë, dakaŋo o'jo
wa tana 'bëni gbo.

¹⁹ Öndu ma 'e, ezë vidi kôlô
maako tēmi 'e awiri dē ni tēmi
kô'du tīnyô, ehe vidi maako mika
mo hulēhu, ²⁰ asösu 'e kô'du
nenye: Vidi mati opi da vo kô'du
kyenyë ko'do ku tēmi gëri litë
'bomo, akayomo mo tēmi koli,
akayöfu da kô'du kënyë kayo ne'e
biya.

2

Dagba waraga 'ba Yowani

Me'do 'ba didi

¹ Dayöru zi ye kö'du me'do 'ba didi, mati edi kyere biyeto aba. Dowo ze ku, dongo ze ku komo ze aba. Ɔo, dongo ze ku, kala ze ise ro mo ku. ² Mati didi nenyè alaya ku, dongo ze, here da me'do kö'du mo ehe yada zi ye kö'du 'ba didi nburu nburu mati 'Bu o'do na yolo zi ze. ³ Wa mati dongo kowo mo aba, dayöyö ze kpa zi ye, here zi ye re 'e droko ze aba mi mötu 'ba ga bi kölo mati dedi mo aba, Wiri ehe Wisi omo Yesu Korisito. ⁴ Dayöru ze henye zi rakyenyi 'beze kinde.

Wiri bikanyi ra

⁵ Yaanya aba kö'du kise mati dowo ze kazi Wisi omo, ehe yöyö mo edi henye, Wiri bikanyi ra, biköndu ako anza de mi mo. ⁶ Ezè diya ze henye, ze na radroko mo aba, mora mi kadra kölo ne zo lima mi biköndu, ze ne 'do ndondo kiga mi me'do 'beze kpa kö'du ko'do 'beze aba. ⁷ Mora ezè dalima ze mi bikanyi, kaa mo edi mi bikanyi, here datedi ze mi lima kölo oka maako aba, ehe yama 'ba Yesu, Wisi omo o'do ze ku nbala temi kö'du kyenyè.

⁸ Ezè diya ze danza kö'du kyenyè aba, do'ba re ze ku, ani kö'du tinyö ako anza de mi ze. ⁹ Mora ezè dayasi kö'du kyenyè 'beze zi Wiri, mo akasesi kö'du ki'di eni ako'do wa mati edi laka, mo akila ze temi kö'du kyenyè 'beze, manbala biya temi kö'du ko'do kyenyè 'beze. ¹⁰ Ezè diya ze henye, do'do kö'du kyenyè de, do'do ze Wiri yada zi tedi na vo ndondo, me'do 'bomo anza de mi ze.

Korisito vo konyi 'beze

¹ Medi nenyè yöru zi ye, gisi ama'e, kazi o'do'e kö'du kyenyè, mora ezè vidi maako o'do kö'du kyenyè ku, dedi maako aba mo akayata ge ze zi 'Bu, Yesu Korisito ra tinyö laka. ² Korisito ra na bi de ni umu re ni zi kö'du kyenyè 'beze kila, anza de nje kö'du kyenyè 'beze, mora kpa kö'du kyenyè 'ba vidi biya.

³ Ezè dowo 'e kö'du ki'di a Wiri, ani tinyö dayolo mo ku. ⁴ Ze mati iyanni henye na yolönni mo ku, mora owonni ko'du ki'di 'bomo de, vo ndondo 'e ra, kö'du tinyö anza de mi ze. ⁵ Ze biya mati owonni me'do 'bomo, lovo 'ba Wiri edi ndo mi mo. Nenyè edi hala dato'bo yolo henye, dedi mi ra droko Wiri aba. ⁶ Ze mati iyanni henye, nedinni ku na radroko Wiri aba, ma limanni te kaa Yesu Korisito o'do.

⁷ Aboka ma'e, kö'du ki'di nenyè medi yöru zi ye anza na kyiyi, edi kö'du ki'di ko'vo ra, mati owo'e temi biyeto aba. Kö'du ki'di ko'vo ne edi kö'du kise mati owo'e ku nzo ne. ⁸ Here, kö'du ki'di mati yaanya aba medi yöru zi ye ne, kö'du ki'di kyiyi ra. Nenyè kö'du tinyö ongo mi Yesu kpa mi ye, ga kö'du biköndu edi laga 'de, bikanyi ma tinyö edi ku nzo biyani.

⁹ Ze mati iyanni henye, nedinni lima mi bikanyi, mora ze nduwe koyi öndu nni 'e emi eti, edinni mi biköndu mi kadra nenyè. ¹⁰ Ze mati o'donni lovo öndu niye, edinni mi bikanyi, here waako anza de mi ze zi vidi maako zi kö'du kyenyè ko'do. ¹¹ Mora ze mati oyi öndu nni 'e emi eti, ze edinni mi biköndu, ze edinni alasi mi mo, ayolönni de kila nedinni ati'be, ga kö'du biköndu ne o'do ze ku na komo köndu.

¹² Medi yöru zi ye gisi a ma 'e,

ga kö'du kyënyë 'be 'e ila ku ga kö'du 'ba Korisito.

¹³ Mëdi ayöru zi ye, 'bu 'e, ga kö'du ayölo 'e mo ëdi kyere biyeto aba.

Mëdi ayöru zi ye, vidi mati zë gba na obi,

ga kö'du a'da 'e Satani ku.

Mëdi ayöru zi ye gisi ama 'e,

ga kö'du ayölo 'e 'bu ne ku.

¹⁴ Mëdi ayöru zi ye 'bu'e,

ga kö'du ayölo 'e mo ëdi kyere biyeto aba.

Mëdi ayöru zi ye vidi mati zë gba na obi,

ga kö'du 'e na kyigö,

me'do 'ba Wirï alima mi ye,

a'da'e Satani ku.

Lovö 'ba damöku

¹⁵ O'do 'e lovö damöku de man-dere wa mati ëdi na 'ba damöku ne. Èzë o'do'e lovö damöku, o'do'e lovö 'bu ne de. ¹⁶ Wa mati biya 'ba damöku ne, wa mati ra 'ba kö'du kyënyë omba ne, wa mati vidi ongo komba aba, wa biya mi damöku nenyë mati vidi ëdi rë nni kisi kö'du mo, ma kölo tëmi zë ayi de kazi 'bu, ayi biya tëmi damöku ne. ¹⁷ Damöku wa biya mi mo aba mati vidi omba ëdi alaga 'de, mora zë mati o'donni da kö'du komba 'ba Wirï, akalimanni nburu.

Vo wehe 'ba Korisito

¹⁸ Gisi ama 'e, ndundu mo ëdi ku kara. Ayada zi ye henye, vo wehe 'ba Korisito atayi, yaanya aba vo wehe kayo 'ba Korisito alayanni ku nzo, here dayölo ze ndundu mo ëdi ku kara. ¹⁹ Vidi nenyë'e anza nni de tinyö mi gboko 'beze, kö'du nere ra zë ilanni ze. Èzë ëdinni mi gboko 'beze, zë akalimanni ze aba. Mora zë i'bë wënni, here ëdi na yölo henye ma kölo maako anza de tëmi gboko 'beze.

²⁰ Mora Lawo Kölo Laka aloko yaga de 'e, here 'e biya ayölo'e tinyö ku. ²¹ Mëdi ayöru zi ye, anza de ga kö'du ayölo tinyö de, ëdi ga kö'du ayölo 'e ku, ehe ayölo 'e kpa

henye, ndondo ayi de tëmi kö'du tinyö. ²² Eyi ra ëdi na vo ndondo ne? Èdi zë mati iyanni henye, Yësu anza de Korisito. Vidi ma here ne'e zë vo wehe 'ba Korisito, zë ombanni 'bu de 'dö Wisi aba. ²³ Kö'du zë mati biya ombanni Wisi de, kpa ombanni 'bu de. Zë mati ombanni Wisi, ombanni 'bu kpa.

²⁴ Ayölo'e laka zi sesi kö'du kise ne mi di'di 'e tëmi biyeto aba. Èzë asesiye kö'du kise nani, ëdiye 'duwi na radroko mi Wisi 'bu aba. ²⁵ Nenyë ëdi wa mati Korisito na bi deni alömu zi didi nburu ki'di zi ze.

²⁶ Mëdi nenyë yöru zi ye kö'du zë mati ëdinni yonzo zi ye ko'ba.

²⁷ Mora kö'du 'e, Korisito ope yaga Lawo Kölo Laka ëni de 'e. Lawo Kölo Laka omo ayandi kö'du wa ku biya zi ye, wa mati mo ayandi ëdi tinyö anza ndondo ra de. Oro'e wa yandi 'ba Lawo Kölo Laka, alima'e na radroko mi Korisito.

²⁸ Jo, gisi ama'e, alima 'e na radroko mo aba, here ezë mo alaya, datëdi ze kyigö aba, doho re ze de kazi komokaya mi kadra mati mo ayi. ²⁹ Èzë ayölo'e ku mo ëdi laka, akayölo'e henye, vidi biya mati o'do wa mati na laka, mo Wisi omo ra.

3

Gisisi 'ba Wirï

¹ Ongö 'e te, hala 'bu o'do lovö ze ndra. Lovö 'bomo ëdi kyedre ne re ra ako'jo ze gisisi 'ba Wirï, here tinyö, dëdi ze. Kö'du ne re ra damöku ayölo ze de, ayölo Wirï de. ² Aboka ma'e, yaanya aba ze gisisi a Wirï, mora anza de gba na yölo datayi ze na a'di. Mora dayölo ze ku henye ezë Korisito alaya, datëdi ze kaa mo, ga kö'du dakongö ze mo tinyö kaa mati mo ëdi. ³ Vidi mati ëdi kö'du sösu nenyë aba mi Korisito, ma sesi rë

nī ɲbala, kpa te kaa Korisito ēdī ɲbala.

⁴ Vīdī mati o'do kō'du kyēnyē, o'do kō'du kyēnyē ku kō'du kī'dī 'ba Wīrī kowe. ⁵ Ayolo'e ku henye, Korisito alaya zī kō'du kyēnyē koba 'de, ani kō'du kyēnyē anza dē mī mo. ⁶ Here, vīdī mati alima na radroko Korisito aba, anza dē nduwē zī kō'du kyēnyē ko'do, mora mo mati zo nduwē zī kō'du kyēnyē ko'do, ongo mo dē mandere ayolo mo dē.

⁷ Vīdī maako mo'ba 'e dē, gisi a ma. Vīdī mati o'do wa ma laka, ēdī ɲbala, kpa te kaa Korisito ēdī ɲbala. ⁸ Vīdī mati nduwē zī kō'du kyēnyē ko'do, 'ba Satani ra, ga kō'du Satani o'do kō'du kyēnyē akpa biyeto aba. Wisi 'ba Wīrī alaya ga kō'du nenye zī yaɲa wa mati Satani o'do. ⁹ Vīdī mati zē na gisi 'ba da kō'du ko'do komba 'ba Wīrī ēdī mī dī'di zē, ga kō'du Wīrī 'bu zē, o'bonnī dē nduwē zī kō'du kyēnyē ko'do. ¹⁰ Nenyē kō'du 'beri mī kutē gisi a Wīrī gisi 'ba Satani aba. Zē mati biya o'do nnī wa ma laka dē mandere o'donnī lovo oka'e dē anza nnī dē gisi 'ba Wīrī.

O'do lovo oka maako

¹¹ Kō'du kise mati owo'e biyeto aba ēdī henye do'do 'e lovo oka. ¹² Danza 'e dē kaa Kayina, mo 'ba Satani, ofo öndu nī Abele. Kō'du a'di Kayina ofo mo? Ga kō'du wa mati mo o'do biya na kyēnyē, mora wa mati öndu mo o'do biya na laka. ¹³ Here, re 'e maga dē, öndu ma'e ēmī ētī. Ēzē vīdī 'ba damöku nenye oyinnī 'e. ¹⁴ Dayolo ze dila koli ku, dayi ku mī dīdī, dayolo ze here, ga kō'du do'do ze lovo öndu ze 'e ēmī ze ētī. Vīdī mati o'do lovo dē gba hu kyigo 'ba koli. ¹⁵ Zē biya mati na vo wa koyi 'e ne, zē vo wa kofu 'e ra, ayolo 'e ku henye, vo wa kofu 'e anzannī dē dīdī ɲburu ɲburu aba mī nnī.

¹⁶ Nenyē dayolo hala lovo ēdī, Korisito i'dī dīdī nī kō'du ze. Ze

kpa zī dīdī ze kī'dī kō'du öndu ze 'e ēmī ze ētī. ¹⁷ Vīdī mati zē wa aba kyo, ongo öndu mandere ēmī mati omba wa maako, isi dī'di nnī kazi zē, o'bo dē zī kiyannī henye, no'donnī lovo Wīrī. ¹⁸ Gisi ama'e, lovo 'beze anza dē nje me'do kiya, mēdī lovo ma tinyö, mati ayada rē nī mī lo'vo ko'do.

Kyigo komo Wīrī

¹⁹ Nenyē ēdī hala dakayolo henye ere, ze 'ba tinyö. Nenyē ēdī hala ²⁰ ēzē dīdī ze o'do ze na komo kaya daiya ze ralawo tinyö a Wīrī. Dayolo ku henye Wīrī ēdī kyedre ndra tada kō'du 'ba mī dī'di ze, ehe mo ayolo wa biya. ²¹ Aboka ma'e, ēzē kō'du sösu mī dī'di ze o'do ze dē na komokaya, dēdī ze kyigo aba mī komo Wīrī. ²² Dīrī ze kazi mo wa mati da ko'jo, ga kō'du doro ze kō'du kī'dī omo ehe kō'du wa mati o'do mo na rakyenyi. ²³ Wa mati mo i'dī mī kō'du kī'dī ēdī henye, doma ze mī Wisi ēnī Yēsu Korisito ehe do'do ze lovo oka maako te kaa mati Korisito i'dī kō'du mo zī ze. ²⁴ Zē mati oronnī kō'du kī'dī a Wīrī alimannī na radroko Wīrī aba, ehe Wīrī alima mī radroko ze aba. Nenyē hala dayolo mo alima mī ze, dayolo ga kō'du mo i'dī Lawo Kölö Laka zī ze.

4

Lawo ma tinyö ma ndondo aba

¹ Aboka ma'e, oma 'e dē mī lawo biya, mora ayonzo'e lawo ne'e ēzē ēdinnī kazi Wīrī. Nēbī vo ndondo 'e kyo i'bēnnī yaga taga bi ne biya. ² Nenyē ēdī hala akato'bo yolo'e Lawo Laka a Wīrī: Vīdī maako mati iya tinyö henye, Yēsu Korisito ayi kaa vīdī köndu, ēdī Lawo Laka mati ayi kazi Wīrī aba. ³ Mora lawo maako mati andī kō'du 'ba Yēsu, anza dē kazi Wīrī. Lawo mati mo ēdī mo aba, ēdī vo wehe 'ba Korisito, owo'e henye, atayi ehe yaanya aba ēdī ku kinye mī damöku ne nzo.

⁴ Mora 'e 'ba Wiri ra, gisi ama 'e, a'da 'e da nebī vo ndɔndɔ 'e ku ga kò'du Lawo Laka mati ēdī mī ye ne, ēdī ndra na kyigɔ tada lawo mī zē mati 'ba damōku. ⁵ Nēbī vo ndɔndɔ naniye ame'donnī kò'du wa 'ba damōku, ehe damōku oze mbili dē zē ga kò'du zē 'ba damōku ne. ⁶ Mora ze 'ba Wiri ra. Vidī mati ayɔlɔ Wiri owo de ze, vidī mati anza dē 'ba Wiri, owo de ze dē. Nenyē ēdī hala daka tɔ'bo yada wa mati 'beri mī kutē 'ba Lawo ma tinyō lawo ma anza dē tinyō aba.

Wiri ēdī lovo

⁷ Aboka'e, do'do 'e lovo oka maako, ga kò'du lovo ayi kazi Wiri. Vidī mati o'do lovo, mo Wisi 'ba Wiri ra, ayɔlɔ Wiri. ⁸ Vidī mati o'do lovo dē, ayɔlɔ Wiri dē, ga kò'du Wiri lovo ra. ⁹ Wiri ayada lovo ēnī zi ze Wisi kōlō ēnī kutu mī damōku ne, ga kò'du zi ze tēdī dīdī aba kpuru kazi mo. ¹⁰ Nenyē ēdī hala lovo ēdī. Anza dē henyē do'do ze lovo Wiri, mora mo o'do lovo ze, ehe utu Wisi ēnī zi kumu rē nī zi kò'du kyēnyē 'beze kila.

¹¹ Aboka'e, ezē ēdī nenyē hala Wiri o'do lovo ze, do'do lovo oka maako. ¹² Vidī maako gba ongo Wiri dē, mora ezē do'do lovo oka maako, Wiri alima mī radrɔko ze aba, lovo omo ēdī ndo mī ze.

¹³ Dayɔlɔ ku henyē, dalima mī radrɔko Wiri aba, here mo alima mī radrɔko ze aba, ga kò'du mo i'dī Lawo Laka ēnī ku zi ze. ¹⁴ Dongo ze dayada zi zē maako'e henyē, 'Bu utu Wisi ēnī zi tēdī vo wa yomo 'ba damōku. ¹⁵ Ezē vidī mati iya henyē Yēsu Wisi 'ba Wiri ra, mo alima mī radrɔko Wiri aba, ehe Wiri alima mī radrɔko mo aba. ¹⁶ Ze na bi de ze dayɔlɔ, doma ku lovo mati Wiri ēdī mo aba kò'du ze.

Wiri lovo ra, zē mati alimannī mī lovo, alimannī mī radrɔko Wiri aba, ehe Wiri alima mī radrɔko zē aba. ¹⁷ Lovo o'do ndo mī ze, zi ze tēdī ze na kyigɔ da kadra 'ba vurē,

ehe datēdī ze mo aba, ga kò'du dīdī 'beze mī damōku nenyē ēdī kpa te kaa 'ba Korisito. ¹⁸ Ani tere anza dē mī lovo, lovo ma laka ore tere biya yaga. Here, lovo o'do dē ndo mī vidī mati ēdī na tere, ga kò'du tere ēdī zi riti kò'do.

¹⁹ Do'do lovo ga kò'du Wiri o'do lovo ze dagba. ²⁰ Ezē diya do'do lovo Wiri, mora doyi ondu'e ēmī eti, ze vo ndɔndɔ. Kò'du vidī ma o'do lovo ondu nī 'e dē, mati mo ongo, mo o'bo dē lovo Wiri, mati mo ongo dē ne kò'do. ²¹ Kò'du kī'dī mati Korisito i'dī zi ze ēdī nenyē, zē biya mati o'donnī lovo Wiri, mo'donnī lovo ondu nnī mandere ēmī 'e kpa.

5

Da'da damōku ku

¹ Mo mati oma henyē ere, Yēsu ne Korisito ra, ēdī wisi 'ba Wiri ra, ehe mo mati o'do lovo 'Bu, o'do lovo Wisi kpa. ² Nenyē ēdī hala dayɔlɔ ze henyē ere, do'do lovo gisi a Wiri, ezē do'do lovo Wiri, ehe doro kò'du kī'dī omo kpa. ³ Kò'du lovo Wiri kò'do 'beze ēdī henyē, doro kò'du kī'dī omo. Kò'du kī'dī omo anza dē na kyigɔ kò'du ze, ⁴ ga kò'du gisi 'ba Wiri biya atɔ'bo ta'da damōku ne. Da'da ze damōku nenyē tēmī gērī 'ba koma. ⁵ Eyī ra atɔ'bo ta'da damōku? Nje vidī mati oma henyē, Yēsu Korisito Wisi 'ba Wiri ra.

Hu kò'du dorɔ ga kò'du Yēsu Korisito

⁶ Yēsu Korisito ra ayi wini 'ba bapatisi 'bēnī aba, ehe yama 'ba kōlī 'bomo. Mo ayi dē nje wini aba, mora 'dō wini yama aba. Lawo Kōlō Laka ayada, ga kò'du mo ēdī tinyō. ⁷ Vo kiya ēdinnī wota: ⁸ Lawo Kōlō Laka, wini, yama. Zē wota ne ayadannī biya kpa te kò'du kōlō ne. ⁹ Doma ze kò'du kiya 'ba vidī kōndu, mora kò'du kiya a Wiri ēdī ndra na kyigɔ, mati mo iya kò'du Wisi

ënë. ¹⁰ Here zë biya mati omanni mĩ Wisi 'ba Wiri, ëdinni kö'du yada nenyë aba mĩ di'di nni, mora zë mati omanni dë mĩ Wiri, o'donni Wiri zi tedi na vo ndondo. ¹¹ Kö'du yada ne ëdi: Wiri i'di zi ze didi ma nburu nburu, ehe didi nenyë ëdi Wisi omo aba. ¹² Mo mati ëdi Wisi ne aba, ëdi didi nenyë aba. Mo mati anza dë Wisi 'ba Wiri aba, anza dë didi aba.

Didi nburu nburu

¹³ Mëdi nenyë yöru zi ye, zi ye yolo 'e ëdi 'e didi nburu nburu aba, ezë oma 'e mĩ Wisi 'ba Wiri. ¹⁴ Dakyigo re ze komo Wiri, ga kö'du dayolo ze nenyë, mo owo de ze ezë dako'jo ze ho mo kö'du wa maako'e kaa da komba 'bomo. ¹⁵ Mo owo de ze ezë da ko'jo ze ho mo, kyere dayolo ze nenyë ëdi tinyö. Dayolo kpa nenyë mo i'di zi ze wa mati dako'jo kö'du mo ku nzo.

¹⁶ Ezë öndu yi mandere emi o'do kö'du kyenyë, mati ika zë dë zi

koli, amötu zi Wiri mati aki'di didi zi zë. Nenyë zi zë mati kö'du kyenyë ika zë dë zi koli. Kö'du kyenyë maako ika koli. Damötu dë zi Wiri ga kö'du nani. ¹⁷ Biya wa ko'do mati eme dë, ne na kö'du kyenyë, mora ani kö'du kyenyë maako ëdi ika koli dë.

¹⁸ Dayolo ku henye, gisi a Wiri maako anza dë sesi nduwë kö'du kyenyë ko'do, ga kö'du Wisi 'ba Wiri asesi zë ne laka, ehe Satani o'bo dë zi zë ko'do na kyenyë. ¹⁹ Dayolo ku henye, ze gisi 'ba Wiri ra, ehe damöku ne ëdi mĩ kyigo 'ba Satani. ²⁰ Dayolo ku Wisi 'ba Wiri ayi i'di kö'du yolo ku zi ze, here zi ze yolo Wiri ma tinyö ne. Dalima mĩ radroko Wiri ma tinyö aba, kpa mĩ radroko Wisi omo Yësu Korisito aba. Nenyë Wiri tinyö ra, ehe nenyë ëdi didi ma nburu nburu ra. ²¹ Gisi ama'e, asesi re 'e laka kazi wiri ndondo 'e.